

Ενδυνάμωση της διαπολιτισμικής ικανότητας των καθηγητών/τριών φυσικής αγωγής

Συγγραφείς:

Μαρία Νικοπούλου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Θωμάς Νικοδέλης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Dana Masarykova, Travná Πανεπιστήμιο Σλοβακίας

Alina Lemling, Πανεπιστήμιο Λουξεμβούργου

Biljana Poreska, Πανεπιστήμιο Λουξεμβούργου

Χριστίνα Κλιμεντιώτη, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Ελλάδα

Ευγενία Γκορτσίλα, HORIZONTES, Ελλάδα

Κωσταντίνα Τσενέ, HORIZONTES, Ελλάδα

Επιμέλεια:

Αρετή Σβέρκου, Υπεύθυνη προγράμματος Petic για το ΙΕΠ

Ψηφιακός Οδηγός

Αριθμός συμβολαίου: 2021-1-EL01-KA220-SCH-000032749

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

UNIVERSITÉ DU
LUXEMBOURG

TRNAVSKÁ
UNIVERZITA
V TRNAVE

Νοέμβριος 2024

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ	3
ΣΧΟΛΙΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ.....	3
ΟΡΙΣΜΟΙ.....	4
ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	5
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	5
1.1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ	5
1.2. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ.....	6
1.3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	7
1.4. ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ VS ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	7
1.5. ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ.....	8
1.6. ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΠΑΓΟΒΟΥΝΟΥ	9
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	10
2.1. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΩΝ.....	10
2.2. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ (DMIS) (BENNETT, 1993).....	11
2.3. ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	14
2.3.1. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ	14
2.3.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ.....	15
2.3.3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	15
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	16
3.1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ.....	16
3.2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	16
3.3. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗΑΓΩΓΗ	19
3.4. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ.....	20
3.4.1. ΒΗΜΑΤΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	20
3.4.2. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	21
ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	22
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	22
4.1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ	22
4.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	24
4.3. ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	25
4.4. ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ	26
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	27
5.1. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ	27
5.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	46
5.3. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ.....	64
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	79
6.1. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ	79
6.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	97
6.3. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ	117
6.4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΣΗΣ	134
6.4.1. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ	134
6.4.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	136
6.4.3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ	141
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	147
7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ.....	147
7.1. ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ.....	148
7.2. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	149
7.3. RETIC’s ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	150
7.3.1. RETIC _ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	150
7.3.2. RETIC _ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ (α _ γ τάξη δημοτικού)	151
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	153

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σχετικά με τον ψηφιακό οδηγό

Στόχος του οδηγού είναι να εισαγάγει τον/την αναγνώστη/στρια στη διαπολιτισμική εκπαίδευση προκειμένου να κατανοήσει την έννοια και τις διαστάσεις της διαπολιτισμικής ικανότητας και να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις και τα διδακτικά εργαλεία για την ανάπτυξή της στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ο οδηγός αποτελείται από ένα θεωρητικό και ένα πρακτικό μέρος. Στο θεωρητικό μέρος γίνεται αρχικά αναφορά στις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, στην έννοια του πολιτισμού και στη διαπολιτισμική ικανότητα. Στη συνέχεια επιχειρείται η ανάλυση των διαστάσεων της διαπολιτισμικής ικανότητας (επίγνωση, επικοινωνία και ευαισθησία). Το θεωρητικό μέρος ολοκληρώνεται με την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας μέσω του μαθήματος Φυσικής Αγωγής και συγκεκριμένα με:

α. τη σπουδαιότητα της Φυσικής Αγωγής στην απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων, στη βελτίωση των κατάλληλων δεξιοτήτων και στην υιοθέτηση των κατάλληλων συμπεριφορών και στάσεων των μαθητών/τριών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και

β. τις τεχνικές διδασκαλίας και τους τρόπους δημιουργίας ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος, καθώς και τον τρόπο τροποποίησης αθλητικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας των μαθητών/τριών.

Το δεύτερο και πρακτικό μέρος του ηλεκτρονικού οδηγού παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο και τη δομή των διδακτικών σεναρίων και παρέχει στους/στις εκπαιδευτικούς πρότυπα διδακτικά σενάρια για καθεμιά διάσταση της διαπολιτισμικής ικανότητας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Διδακτικά σενάρια σχεδιάστηκαν από τους εταίρους, καθηγητές/τριες των τριών πανεπιστημίων και τους/τις καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής – εκπαιδευόμενους/ες του έργου PETIC. Περιλαμβάνουν μια ποικιλία δραστηριοτήτων που μπορούν να συνδυαστούν, ώστε να εφαρμοστούν στην αυλή του σχολείου και στην τάξη.

Το τρίτο μέρος αναλύει την ανάγκη αξιολόγησης της διαπολιτισμικής ικανότητας και προτείνει κατάλληλα εργαλεία.

Ο οδηγός ολοκληρώνεται με τη βιβλιογραφία που αξιοποιήθηκε.

Οι συγγραφείς είναι καθηγητές/τριες και ερευνητικό προσωπικό πανεπιστημιακών τμημάτων Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, ερευνητές/τριες, σύμβουλοι εκπαίδευσης και καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής των οργανισμών και των χωρών των εταίρων.

Σχόλιο συγγραφέων

Παρόλο που η ανάγκη για την ανάπτυξη μιας ικανότητας που θα οδηγήσει τα άτομα σε καλύτερη κατανόηση, περισσότερο σεβασμό και αρμονική συνύπαρξη με άλλα άτομα που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς έχει επισημανθεί τις τελευταίες δεκαετίες και έχουν διεξαχθεί ποικίλες μελέτες, ακόμη παραμένει ένα μη πλήρως μελετημένο πεδίο. Οι περισσότερες έρευνες εστιάζουν κυρίως στην ανάπτυξη μιας τέτοιας ικανότητας μέσω της εκμάθησης της γλώσσας και τη χρήση ιστορικών, κοινωνικών και πολιτισμικών στοιχείων (μουσική, χορός κ.λπ.), αλλά θεωρούμε ότι η Φυσική Αγωγή είναι το ιδανικότερο εκπαιδευτικό πλαίσιο προκειμένου οι μαθητές, να διαμορφώσουν, να επιδείξουν και να αναστοχαστούν σε δεξιότητες, συμπεριφορές και στάσεις που σχετίζονται με τη διαπολιτισμική ικανότητα.

Είναι πολύ σημαντικό, κατά την άποψή μας, να παρέχουμε στους/στις εκπαιδευτικούς τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την εκπαίδευση των αυριανών ενήλικων πολιτών προκειμένου να επιδεικνύουν μεγαλύτερη κατανόηση και σεβασμό στην ποικιλομορφία που απορρέει από τη συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών, καλύτερες επικοινωνιακές δεξιότητες και να οικοδομούν πιο ουσιαστικές σχέσεις με όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως κουλτούρας.

Η διαπολιτισμική εμπειρία από μόνη της δεν οδηγεί στην αλλαγή της κοσμοθεωρίας των ατόμων και στη βελτίωση της διαπολιτισμικής τους ικανότητας. Αυτό που χρειάζεται είναι η δημιουργία ουσιαστικών σχέσεων που βασίζονται στη φιλία, στην εμπιστοσύνη και στον σεβασμό της διαφορετικότητας.

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσουμε αυτόν τον ψηφιακό οδηγό στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου PETIC. Το έργο PETIC φέρνει σε επαφή ειδικούς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες από όλη την Ευρώπη, ενωμένους με έναν κοινό στόχο: την ενίσχυση της διαπολιτισμικής ικανότητας των εκπαιδευτικών και κατ' επέκταση την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης, ευαισθησίας και επικοινωνίας των μαθητών/τριών. Αυτός ο ψηφιακός οδηγός αποτελεί την κορύφωση της αφοσιωμένης εργασίας της ομάδας μας και σκοπός του είναι να προσφέρει πολύτιμες γνώσεις, πόρους και καινοτόμες μεθόδους και εργαλεία για την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των καθηγητών/τριών φυσικής αγωγής και των ενδιαφερομένων μερών. Περιλαμβάνει πρακτικά παραδείγματα και σύγχρονες μεθοδολογίες που έχουν δοκιμαστεί και επικυρωθεί από επαγγελματίες και καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής.

Κατά τη συγγραφή του οδηγού, οι συγγραφείς εξέτασαν τη σχετική βιβλιογραφία και έλαβαν υπόψη τους τις αρχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της UNESCO για την Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα, και συγκεκριμένα: α. Μαθαίνω να γνωρίζω, β. Μαθαίνω να πράττω, γ. Μαθαίνω να ζω μαζί και δ. Μαθαίνω να είμαι, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές του Ο.Ο.Σ.Α. (OECD - Future of Education and Skills 2030) για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών ως στόχο της εκπαίδευσης των μαθητών/τριών.

Ελπίζουμε ότι αυτός ο ψηφιακός οδηγός θα σας παρακινήσει να εξερευνήσετε νέες προσεγγίσεις στη διδασκαλία σας και να συνεισφέρετε στη συνεχιζόμενη ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών στο δικό σας επαγγελματικό πλαίσιο. Είτε είστε καθηγητής/τρια φυσικής αγωγής, εκπαιδευτικός ή ενδιαφερόμενος φορέας στον τομέα της εκπαίδευσης, πιστεύουμε ότι το υλικό που περιλαμβάνεται σε αυτόν τον οδηγό θα σας βοηθήσει να επεκτείνετε τις υπάρχουσες γνώσεις σας και να αναπτύξετε νέες δεξιότητες που μπορούν να επηρεάσουν θετικά το έργο σας.

ΟΡΙΣΜΟΙ

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ: ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών που επιτρέπουν στα άτομα να κατανοούν και να σέβονται την πολιτισμική ποικιλομορφία, να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται την ανάγκη για ισότητα και δικαιοσύνη για όλους/ες και να χτίζουν εποικοδομητικές σχέσεις με όλα τα άτομα ανεξαρτήτως κουλτούρας.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ: η ικανότητα των ατόμων να αναγνωρίζουν στοιχεία του δικού τους πολιτισμού και του πολιτισμού των άλλων και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές που απορρέουν από αυτούς.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: η ικανότητα των ατόμων να γνωρίζουν τα επικοινωνιακά ρεπερτόρια των πολιτισμών, να αποκωδικοποιούν λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα και να επιδεικνύουν επικοινωνιακές δεξιότητες κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ: η ικανότητα των ατόμων να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτισμικές διαφορές επηρεάζουν τις συμπεριφορές, να αντιμετωπίζουν όλους τους πολιτισμούς ως ίσους και να επιδεικνύουν συμπάθεια, ανοιχτό πνεύμα και ευελιξία προς τα άτομα με διαφορετική κουλτούρα.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ: η αίσθηση του εαυτού, οι ποιότητες, οι πεποιθήσεις, ο τρόπος σκέψης, τα συναισθήματα, οι στάσεις, οι αξίες που καθιστούν τα άτομα όμοια ή διαφορετικά από τους/τις άλλους/ες.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΟΜΑΔΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.1. Καθορισμός των εννοιών

Ο όρος διαπολιτισμική εκπαίδευση έχει ευρέως χρησιμοποιηθεί από την παγκόσμια εκπαιδευτική κοινότητα.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η διαπολιτισμική εκπαίδευση αναπτύσσει τη διαπολιτισμική ευαισθησία και δίνει εναλλακτικές λύσεις σε προβλήματα επικοινωνίας (Loosemore & Muslmani, 1999).

Οι δραστηριότητες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στοχεύουν στο να μειώσουν την ανισότητα των μαθητών/τριών που βρίσκονται σε δυσμενή θέση και να τους παράσχουν υποστήριξη για ακαδημαϊκή επιτυχία (Leeman, 2003).

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση αναφέρεται σε μια συστηματική προσπάθεια ανάπτυξης δεξιοτήτων που ενισχύουν την κατανόηση της διαφορετικής κουλτούρας των ατόμων που συνθέτουν τις σύγχρονες κοινωνίες. Στοχεύει στη βελτίωση της ικανότητας για αποτελεσματική επικοινωνία και στην προώθηση θετικών στάσεων προς τα άτομα με διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας βαθύτερης κατανόησης των ψυχοκοινωνικών και κοινωνικοπολιτικών παραγόντων που συμβάλλουν στην ξενοφοβία και τον ρατσισμό. Επιπλέον, η διαπολιτισμική εκπαίδευση στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας των ατόμων να συμμετέχουν ενεργά σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, προάγοντας τη δημιουργία κοινής ταυτότητας και την αίσθηση μιας κοινής ανθρωπότητας (Arends-Toth & Van de Vijver, 2003).

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση μπορεί να οριστεί ως μια αντανάκλαση των εκπαιδευτικών πολιτικών που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές προσδοκίες της κοινωνίας και των σχετικών σχολικών δραστηριοτήτων.

Είναι ένας τύπος εκπαίδευσης που προάγει τον σεβασμό και την εκτίμηση προς διαφορετικούς πολιτισμούς. Αναμένεται να μειώσει την προκατάληψη, τις συγκρούσεις ταυτότητας και εξουσίας σε κοινωνίες με εθνοτικές, φυλετικές, γλωσσικές, θρησκευτικές και έμφυλες διαφορές (Banks, 2008).

Μέσω της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης προωθείται ένα σχολικό περιβάλλον που εγγύεται ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες για όλους (Bennett, 2003). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελεί το πλαίσιο όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να συναντηθούν, να κοινωνικοποιηθούν και να αντιμετωπίσουν τη διαφορετικότητα εν γένει. Επίσης, συντελεί στην ορθή προετοιμασία για την κοινωνική ζωή, την εξέλιξή τους ως δημοκρατικών πολιτών και την ικανότητά τους να συνδιαλέγονται.

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση έχει ως στόχους:

- να τονίσει τον δυναμικό χαρακτήρα της πολιτισμικής ποικιλομορφίας που συνδυάζει την ομοιότητα και τη διαφορετικότητα,
- να αποδεχτεί την ποικιλομορφία στο πλαίσιο της ηλικίας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της αναπηρίας, της κοινωνικής τάξης, της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας, της γλώσσας και άλλων πολιτισμικών χαρακτηριστικών,
- να αναπτύξει τον σεβασμό και την αποδοχή όλων (Banks & Banks, 2019).

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.2. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ

Δημοκρατικές αξίες, όπως η ισότητα, η ειρήνη, η ελευθερία, η δικαιοσύνη, είναι απαραίτητα συστατικά για να εφαρμοστεί η διαπολιτισμική εκπαίδευση στην τάξη και για να μπορέσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους. Επομένως, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καλλιεργήσουν θετική στάση απέναντι στη διαπολιτισμική εκπαίδευση προκειμένου να ανταποκριθούν με επιτυχία στον ρόλο τους.

Η διαπολιτισμική παιδαγωγική θεωρία έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι όλες οι πολιτισμικές ομάδες επικοινωνούν και αλληλεπιδρούν ισότιμα και με αμοιβαία κατανόηση. Επομένως, δεν αφορά μόνο τις μειονότητες και την εκπαίδευσή τους, αλλά απευθύνεται σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι μια «Παιδαγωγική Θεωρία για Όλους/ες», που βρίσκει πεδίο εφαρμογής σε όλες τις σχολικές μονάδες, ανεξάρτητα από το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών και των μαθητριών τους.

Ο κύριος στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι να μάθουν τα άτομα να ζουν ειρηνικά σε μια πολιτισμικά διαφορετική κοινωνία στο πλαίσιο της:

- Βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαπολιτισμικών σχέσεων.
- Ενίσχυσης της ανεκτικότητας και της αποδοχής όσων είναι διαφορετικοί.
- Εκπαίδευσης των ανθρώπων έτσι ώστε να αντιλαμβάνονται, να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα για τη διαμεσολάβηση στις κοινωνικές σχέσεις.

***Η διαπολιτισμική εκπαίδευση
αφορά στη διαδικασία κατανόησης
και αλληλεπίδρασης μεταξύ
διαφορετικών πολιτισμών
(Jin & Cortazzi, 2013).***

Τα οφέλη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης:

- Απόκτηση γνώσεων σχετικά με την πολιτισμική ποικιλομορφία.
- Ανάπτυξη ευέλικτης σκέψης.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και αξιών για την αντιμετώπιση της ανισότητας.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και αξιών για την προστασία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και αξιών για την καλλιέργεια του δημοκρατικού πνεύματος.

Σύμφωνα με τον Helmut Essinger (1990), οι βασικές αρχές που διέπουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι:

- α) Εκπαίδευση με στόχο την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης: το άτομο πρέπει να μάθει να κατανοεί τους άλλους, να αντιλαμβάνεται τη διαφορετική οπτική γωνία και να καλλιεργήσει τη συμπάθεια.
- β) Εκπαίδευση με στόχο την ανάπτυξη του διαπολιτισμικού σεβασμού: το άτομο πρέπει να καλλιεργήσει τον σεβασμό της πολιτισμικής διαφορετικότητας.

γ) Εκπαίδευση με στόχο την αλληλεγγύη: το άτομο καλείται να αναπτύξει συλλογική συνείδηση και να παραμερίσει τις κοινωνικές ανισότητες και αδικίες υπερβαίνοντας τα όρια της ομάδας, της φυλής και του έθνους.

δ) Εκπαίδευση με στόχο να υπερνικηθεί η εθνοκεντρική σκέψη: το άτομο πρέπει να απαλλαγεί από τα εθνικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που εμποδίζουν την επικοινωνία με άλλα άτομα διαφορετικής κουλτούρας.

1.3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με τον Herlo (2018), η διαπολιτισμικότητα αναφέρεται στην ύπαρξη και την ισότιμη αλληλεπίδραση διαφορετικών πολιτισμών και τη δυνατότητα δημιουργίας κοινών πολιτισμικών εκφράσεων μέσω του διαλόγου και του αμοιβαίου σεβασμού.

Αναπτυξιακό μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης

Σύμφωνα με τον Bennett (1993) και το Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθητοποίησης (DMIS), τα άτομα φαίνεται να κινούνται μεταξύ των τριών εθνοκεντρικών προσανατολισμών (Άρνηση, Άμυνα, Ελαχιστοποίηση), όπου ο δικός τους πολιτισμός βιώνεται ως κεντρικός, και των τριών εθνοσχετικών προσανατολισμών (Αποδοχή, Προσαρμογή, Ενσωμάτωση), όπου ο πολιτισμός του ατόμου βιώνεται στο πλαίσιο άλλων πολιτισμών.

Το μοντέλο DMIS υπογραμμίζει ότι τα άτομα, μέσα από τη διαπολιτισμική εμπειρία τους με άτομα διαφορετικής κουλτούρας, μετατρέπονται από εθνοκεντρικά σε εθνοσχετικά και αυξάνεται η δυνατότητα να αποκτήσουν και να επιδείξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες (Hammer et al., 2003).

Με την ίδια έννοια, η διαπολιτισμικότητα, που βασίζεται στην κατανόηση, την αντίληψη και την εκτίμηση του πολιτισμού του ατόμου, καθώς και στον σεβασμό που απορρέει από την ουσιαστική γνωριμία με την κουλτούρα των άλλων πολιτισμών, θεμελιώνει τον διαπολιτισμικό διάλογο και πυροδοτεί την αμφισβήτηση των τάσεων αυτοδιαχωρισμού στο πλαίσιο των πολιτισμών (Chiriac & Panciuc, 2015).

Η πολυπολιτισμική εκπαίδευση νοείται ως μια εκπαιδευτική στρατηγική που συσχετίζεται με όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες προωθώντας τη μεταξύ τους ισότητα.

1.4. ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ VS ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με την αποσαφήνιση των όρων:

Ο όρος *πολυπολιτισμικότητα* χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει την πολιτισμική ποικιλομορφία που υπάρχει στις σύγχρονες κοινωνίες. Αναγνωρίζει τη συνύπαρξη διαφόρων πολιτισμικών ομάδων σε έναν κοινό χώρο και χρόνο, όπου η καθεμία διεκδικεί τα διακριτά χαρακτηριστικά της.

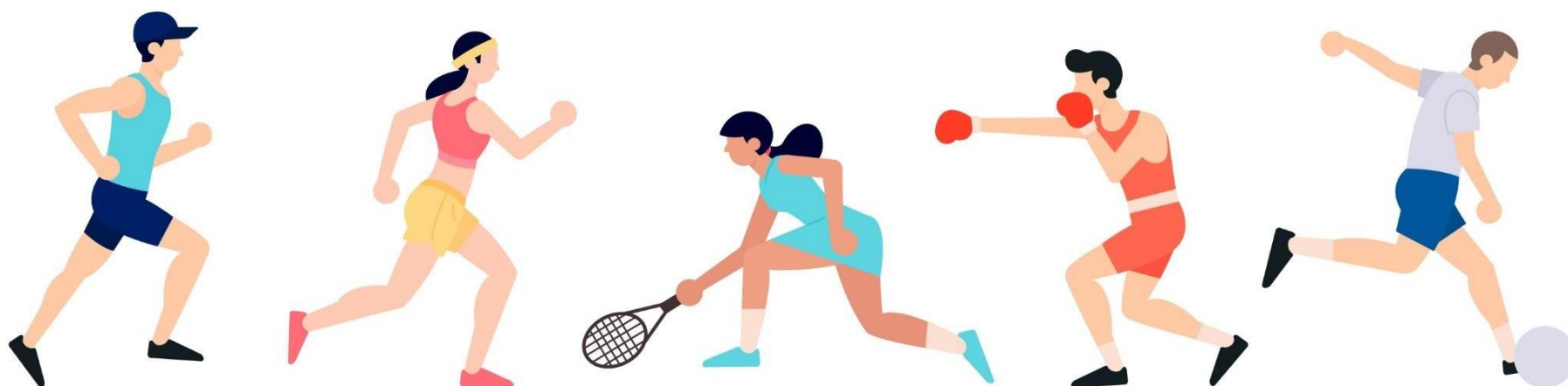
Η έννοια της διαπολιτισμικότητας προϋποθέτει την ύπαρξη της πολυπολιτισμικότητας αλλά δεν προκύπτει αυτόματα από αυτήν. Είναι μια διευρυμένη έννοια που περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση, το μοίρασμα, την ανοικτότητα, την αμοιβαιότητα και την αλληλεγγύη, η οποία δηλώνεται με το πρόθεμα "δια".

Και οι δύο έννοιες αναγνωρίζουν τον πλουραλισμό, την ποικιλομορφία και την ποικιλία των σύγχρονων κοινωνιών. Η πολυπολιτισμικότητα θεωρείται ως δεδομένο και η διαπολιτισμικότητα ως προοπτική που αποσκοπεί στην επίτευξη της συνύπαρξης, της αμοιβαίας κατανόησης, της αλληλεπίδρασης και της αποδοχής μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών.

Η πολυπολιτισμική εκπαίδευση επικεντρώνεται συνήθως σε συγκεκριμένους στόχους, όπως η προώθηση της εθνοτικής ταυτότητας των μελών μιας εθνοτικής ομάδας, η εξάλειψη των προκαταλήψεων και των διακρίσεων απέναντι σε εθνοτικές και φυλετικές ομάδες, η επίτευξη μεγαλύτερης ισότητας ευκαιριών εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας για τις μειονότητες που υποεκπροσωπούνται, καθώς και η διεύρυνση των γνώσεων όλων των μαθητών/τριών σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ποικίλων πολιτισμικών ομάδων (Valencia, 1992). Από την άλλη πλευρά, η διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται στα σχολεία και έρχεται να συμπληρώσει την πολυπολιτισμική εκπαίδευση εστιάζοντας στον σεβασμό και στην αξιοποίηση των γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών που εμφανίζονται στην τάξη. Προωθεί την αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και μαθητριών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Η πολυπολιτισμική εκπαίδευση επικεντρώνεται στην αυτογνωσία των μαθητών/τριών μέσω της γνωριμίας με άλλους πολιτισμούς. Ο κύριος στόχος της είναι να αναπτύσσει δεξιότητες και στάσεις θετικές απέναντι σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Επιπρόσθετα, η διαπολιτισμική εκπαίδευση προωθεί την πολιτισμική ισότητα και παρέχει ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες για όλους/ες.

1.5. ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

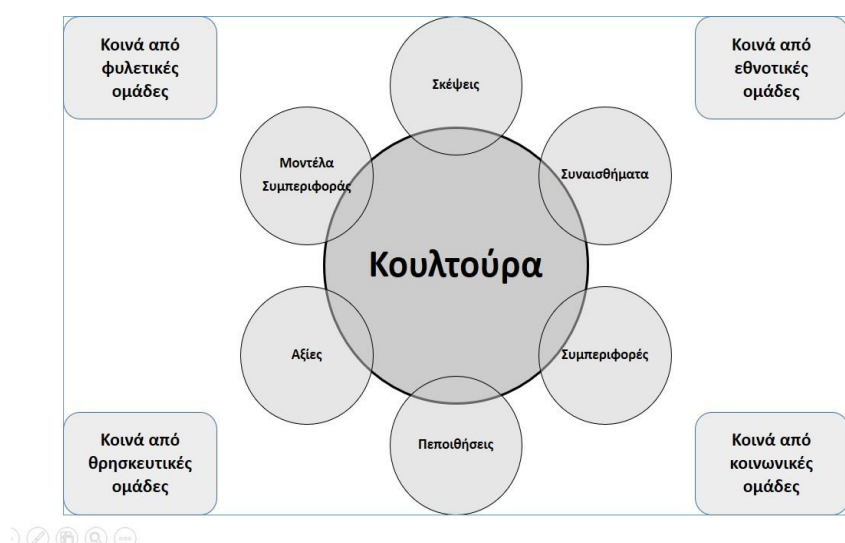
Σύμφωνα με την UNESCO (2002), η κουλτούρα είναι «ένα σύνολο διακριτών πνευματικών, υλικών, διανοητικών και συναισθηματικών χαρακτηριστικών της κοινωνίας ή μιας κοινωνικής ομάδας και περιλαμβάνει, εκτός από την τέχνη και τη λογοτεχνία, τον τρόπο ζωής, τους τρόπους συμβίωσης, τα συστήματα αξιών, τις παραδόσεις και τις πεποιθήσεις».

Η κουλτούρα ορίζεται και επηρεάζεται από την αλληλεπίδραση των μελών με τα μέλη άλλων πολιτισμών και με το περιβάλλον τους, από τις πολιτιστικές και οικονομικές ανταλλαγές και από την παγκοσμιοποίηση (Sandu & Lyamouri- Bajja, μέσω των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ανθρώπων). Αποτελεί «ένα σύνολο κοινών χαρακτηριστικών που δίνει στο άτομο την αίσθηση ότι ανήκει σε μια ορισμένη κοινότητα» (Cunha και Gomes, 2009).

Από την άλλη πλευρά, η κουλτούρα είναι διαπραγματεύσιμη, υπόκειται σε προσωπική επιλογή και αποτελεί μια δυναμική διαδικασία μέσω της οποίας οι αντιλήψεις και τα όρια των ομάδων ή των κοινοτήτων γίνονται αντικείμενο διαπραγμάτευσης και επαναπροσδιορισμού ανάλογα με τις τρέχουσες ανάγκες (Council of Europe, 2009).

Η ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΠΡΩΘΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΟΤΙ ΚΑΜΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΗ Η ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΛΛΗ

Η διαπολιτισμική μάθηση αναγνωρίζει ότι σε κάθε άτομο υπάρχουν τα γενικά χαρακτηριστικά της κουλτούρας αλλά και ένα πλήθος ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με τον τρόπο που αυτό βιώνει την κουλτούρα και αυτό έχει ως συνέπεια να προκύπτουν διαφορές ακόμα και στα άτομα της ίδιας κουλτούρας.

Οι διαδικασίες της διαπολιτισμικής μάθησης ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν τα άτομα να κατανοήσουν και αναγνωρίσουν τον αντίκτυπο του πολιτισμικού υπόβαθρου στην ανάπτυξη της ταυτότητάς τους και των διαπροσωπικών και διαπολιτισμικών σχέσεών τους. Ως εκ τούτου, στις διαδικασίες διαπολιτισμικής μάθησης είναι σημαντικό να δίνεται επαρκής χώρος στα άτομα να εξερευνήσουν την ταυτότητά τους, να δημιουργήσουν ευκαιρίες για αυτοανάλυση και αυτογνωσία, τόσο ατομικά όσο και σε σχέση με τους άλλους. Δεν υπάρχει γραμμική σχέση μεταξύ της μάθησης για εμάς και της μάθησης για τους/τις άλλους/ες. Ο εαυτός και οι άλλοι είναι αλληλοεξαρτώμενοι - όσο περισσότερο κατανοούμε τον εαυτό μας, τόσο περισσότερο μπορούμε να κατανοήσουμε τους άλλους και το αντίστροφο (Sandu & Lyamouri-Bajja, 2018).

1.6. ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΠΑΓΟΒΟΥΝΟΥ

Η κουλτούρα μπορεί να απεικονιστεί ως ένα παγόβουνο. Μόνο ένα μικρό μέρος του είναι ορατό πάνω από τη στάθμη του νερού. Το μεγαλύτερο μέρος του παγόβουνου βρίσκεται κάτω από αυτή, οπότε και είναι αόρατο. Ο κύριος όγκος του παγόβουνου είναι βυθισμένος και κάτω από το νερό σχηματίζει την ογκώδη βάση του.

Το μοντέλο του παγόβουνου υποστηρίζει ότι τα ορατά στοιχεία είναι οι εκφράσεις των αόρατων στοιχείων της κουλτούρας. Ταυτόχρονα, επισημαίνει τη δυσκολία και την προσπάθεια που πρέπει να καταβάλει κάποιος για να δει κάτω από την επιφάνεια.

Ακόμα πιο δύσκολο είναι να προσδιοριστεί η θεμελιώδης δομή ενός πολιτισμού που καθορίζει την ανθρώπινη συμπεριφορά, όπως η ιστορία μιας πολιτισμικής ομάδας, οι κανόνες της, οι αξίες της, οι βασικές έννοιες του χώρου, της φύσης, του χρόνου κ.λπ.

Το μοντέλο επικεντρώνεται στα στοιχεία που συνθέτουν τον πολιτισμό και, πιο συγκεκριμένα, σε εκείνα που βρίσκονται πάνω από τη στάθμη του νερού (ορατά στοιχεία- συνείδηση) και σε εκείνα που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια (αόρατα στοιχεία-υποσυνείδητο).

Ο Gay (2000) ισχυρίζεται ότι η πολιτισμική επάρκεια αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να αλληλεπιδρά αποτελεσματικά με ανθρώπους διαφόρων πολιτισμών. Για να το πετύχει αυτό, ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει επίγνωση του δικού του πολιτισμού και των πολιτισμικών διαφορών, να γνωρίζει τις διαφορετικές πολιτισμικές πρακτικές και απόψεις, καθώς και να διαθέτει διαπολιτισμικές δεξιότητες.

Η αναγνώριση και η κατανόηση των αόρατων πτυχών των ατόμων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς αποτελούν μια συνεχή πρόκληση. Για να γίνουμε διαπολιτισμικά ικανοί, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε και να αποδεχτούμε την πολυπλοκότητα κάθε πολιτισμού, συμπεριλαμβάνοντας κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων τα στοιχεία που δεν είναι άμεσα ορατά. Αυτή η ικανότητα κατανόησης και αναγνώρισης των κρυφών πτυχών της κουλτούρας συμβάλλει σημαντικά στη διαπολιτισμική επάρκεια.

Στην πραγματικότητα, ένα πολιτισμικά ικανό άτομο πρέπει να είναι σε θέση να βλέπει πέρα από την κορυφή του παγόβουνου και να κατανοεί άλλους πολιτισμούς σε πολύ μεγαλύτερο βάθος.

Οι εκπαιδευτικοί που υιοθετούν όψεις πολιτισμικής επάρκειας σχεδιάζουν διδασκαλίες που δημιουργούν συνδέσεις μεταξύ της ακαδημαϊκής μάθησης και του υπόβαθρου των μαθητών/τριών, πραγματοποιούν δραστηριότητες συνεργατικής διερεύνησης, εστιάζουν στους τομείς ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών, επιτρέπουν την ευελιξία του/της μαθητή/τριας και εφαρμόζουν πολλαπλές μεθόδους αξιολόγησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

2.1. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΩΝ

Αναφερόμενος στη διαπολιτισμική ικανότητα, ο Bennett (2009) επικεντρώνεται κυρίως στην έννοια της διαπολιτισμικής ευαισθησίας, η οποία αποκτάται μέσω της διαπολιτισμικής μάθησης.

Αντιμετωπίζει τη διαπολιτισμική ευαισθησία ως την ικανότητα των αλληλοεπιδρώντων ατόμων να αλλάζουν όχι μόνο συναισθηματικά, αλλά και γνωστικά και συμπεριφορικά, μετακινούμενοι σε αναπτυξιακά στάδια, από το στάδιο της άρνησης σε ένα στάδιο ευαισθησίας.

Επιτυχής επικοινωνία μεταξύ πολιτισμικά διαφορετικών ανθρώπων θεωρείται η επικοινωνία που επιτρέπει τη δημιουργία και τη διατήρηση σχέσεων μεταξύ των ατόμων και, για να επιτευχθεί, είναι απαραίτητο όλοι να είναι ανοιχτοί στη διαφορετικότητα, να κατανοούν και να ανταποκρίνονται συναισθηματικά και κριτικά στον τρόπο ζωής, στις πεποιθήσεις, στις αξίες και στη συμπεριφορά του άλλου (Byram et al., 2002, Byram & Tost Planet, 2000).

Η διαπολιτισμική επικοινωνιακή επάρκεια εξασφαλίζει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ ατόμων με πολλαπλές κοινωνικές ταυτότητες, καθένα από τα οποία φέρει τη δική του μοναδική προσωπικότητα. Τα διαπολιτισμικά ικανά άτομα γνωρίζουν, με άλλα λόγια, πώς να δημιουργούν επιθυμητές συμπεριφορές στις αλληλεπιδράσεις τους και πώς να εκπληρώνουν τους δικούς τους επικοινωνιακούς στόχους αναγνωρίζοντας, σεβόμενα και επιβεβαιώνοντας τις οπτικές και τις πολιτισμικές ταυτότητες των "άλλων" (Chen & Starosta, 1998).

Τι είναι η διαπολιτισμική ικανότητα;

Διαπολιτισμική ικανότητα είναι η ικανότητα να κατανοείς, να αντιλαμβάνεσαι και να ενεργείς με διαπολιτισμικό τρόπο, χωρίς συναισθηματικούς και νοητικούς περιορισμούς.

Θα μπορούσαμε, λοιπόν να πούμε πως η διαπολιτισμική ικανότητα είναι οι:

- γνώσεις σχετικά με τα στοιχεία που συνθέτουν μια κουλτούρα (τη δική μας και των άλλων) και τον αντίκτυπό τους στη διαμόρφωση της ταυτότητας, των συμπεριφορών και των στάσεων,
- δεξιότητες που μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό των παρερμηνειών λόγω του διαφορετικού πολιτισμικού περιβάλλοντος, δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας, καθώς και δεξιότητες που ενισχύουν τη συνεργατική και υπεύθυνη δράση,
- στάσεις, όπως η περιέργεια και το ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς, η απόλαυση της πολιτισμικής αλληλεπίδρασης, η προθυμία αλλαγής της συμπεριφοράς και η επίδειξη σεβασμού προς τους άλλους,
- αξίες όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η πολιτισμική ποικιλομορφία, η ισότητα και η ισονομία.

Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας

Η συνύπαρξη με άτομα διαφορετικής κουλτούρας από μόνη της δεν οδηγεί στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας. Επιπλέον, η διδασκαλία για άλλους πολιτισμούς δεν επιφέρει από μόνη της αλλαγές στις συμπεριφορές και στις στάσεις των ανθρώπων.

Μια σημαντική πτυχή των νέων προγραμμάτων σπουδών είναι η ενθάρρυνση της κριτικής διερεύνησης και της αλληλεπίδρασης με διαφορετικούς πολιτισμούς. Η μάθηση που βασίζεται στη διερεύνηση αξιοποιείται έτσι ώστε να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να εξερευνήσουν, να κατανοήσουν και να σεβαστούν τις δικές τους απόψεις και τις απόψεις άλλων πολιτισμών. Απαιτεί τη διδασκαλία της «υποκειμενικής κουλτούρας» η οποία εστιάζει στην αυτογνωσία και τη διερεύνηση των ποικίλων και εναλλακτικών κοσμοθεωριών.

(Perry & Southwell, 2011)

Η ανάγκη ανάπτυξης της διαπολιτισμικής ικανότητας στην εκπαίδευση

Σημαντικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σήμερα τα σχολεία είναι οι παρεξηγήσεις που δημιουργούνται από την ελλιπή επικοινωνία και οδηγούν σε συγκρούσεις μεταξύ ατόμων διαφορετικής κουλτούρας. Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι η λύση αυτού του προβλήματος.

"Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι μια αναγκαία δεξιότητα του 21^{ου} αιώνα που συνδυάζει την πολιτισμική αυτογνωσία και την κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμών μαζί με την ικανότητα του ατόμου να προσαρμόζει τη νοοτροπία και τη συμπεριφορά του για να γεφυρώσει τις διαφορές".

(Mitchell R. Hammer, Ph.D., 2009)

2.2. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ (DMIS) (BENNETT, 1993)

Το μοντέλο DMIS υπογραμμίζει ότι τα άτομα μέσα από τη διαπολιτισμική εμπειρία τους μετατρέπονται από εθνοκεντρικά σε εθνοσχετικά και αυξάνεται η δυνατότητα να αποκτήσουν και να επιδείξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες (Hammer et al., 2003).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, σύμφωνα με τον Bennett (1993) και το Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθητοποίησης (DMIS), τα άτομα κινούνται μεταξύ τριών εθνοκεντρικών προσανατολισμών, την Άρνηση, την Άμυνα, και την Ελαχιστοποίηση, όπου ο δικός τους πολιτισμός βιώνεται ως κεντρικός, και τριών εθνοσχετικών προσανατολισμών, την Αποδοχή, την Προσαρμογή, και την Ενσωμάτωση, όπου ο πολιτισμός του ατόμου βιώνεται στο πλαίσιο άλλων πολιτισμών.

Το DMIS εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα κατανοούν τις πολιτισμικές διαφορές. Τα έξι στάδια αποτελούν μια γραμμική εξέλιξη του ατόμου από την πλήρη άρνηση έως την πλήρη αποδοχή των πολιτισμικών διαφορών. Αναλυτικότερα:

Στάδιο 1: Άρνηση πολιτισμικών διαφορών

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας πιστεύουν ότι ο πολιτισμός τους είναι ο μόνος αυθεντικός. Δεν ενδιαφέρονται για άλλες κουλτούρες, αδυνατούν να δουν τις πολιτισμικές διαφορές και απομονώνονται από τα άτομα και τις ομάδες που έχουν διαφορετική κουλτούρα από τη δική τους (Cushner et. al, 2012). Το κύριο ζήτημα σε αυτό το στάδιο είναι η αποδοχή της ύπαρξης άλλων πολιτισμών. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η άρνηση προέρχεται από την αδυναμία του ατόμου να αντιληφθεί την επιρροή της κουλτούρας στα γεγονότα και στις συμπεριφορές.

Μοτίβα συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών:

Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν σε αυτό το στάδιο προτιμούν να διδάσκουν σε μαθητές/τριες της δικής τους κουλτούρας, αγνοούν την πολιτισμική διαφορετικότητα των μαθητών/τριών και δεν ενδιαφέρονται για τις συνέπειες που έχει ο τρόπος διδασκαλίας τους στους/στις μαθητές/τριες που έχουν διαφορετική κουλτούρα από τη δική τους.

Μαθησιακοί στόχοι προσανατολισμένοι στους/στις μαθητές/τριες

Για να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες που βρίσκονται στο στάδιο της άρνησης οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προκαλέσουν το ενδιαφέρον και την περιέργειά τους για εξερεύνηση άλλων πολιτισμών παρέχοντάς τους πληροφορίες για αυτούς, χρησιμοποιώντας παραδείγματα από άτομα άλλων πολιτισμών και ενθαρρύνοντάς τους να εξερευνήσουν τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στη δική τους κουλτούρα και των άλλων.

Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας

Στάδιο 2. Άμυνα απέναντι στην πολιτισμική διαφορά:

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας πιστεύουν ότι ο πολιτισμός τους είναι ο μόνος σωστός. Μπορεί να αισθάνονται ότι απειλούνται από άτομα άλλων πολιτισμών και τη διαφορετικότητά τους, τείνουν να είναι επικριτικοί (αρνητικά στερεότυπα) και είναι στενόμυαλοι αναφορικά με το ποιες είναι οι σωστές συμπεριφορές και αξίες (Cushner et al, 2012).

Μοτίβα συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν σε αυτό το στάδιο εστιάζουν σε δασκαλοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας, αρνούνται τους στόχους και τα οφέλη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και επιμένουν στην παραδοσιακή εθνοκεντρική εκπαίδευση.

Οι εκπαιδευτικοί που προσπαθούν να διορθώσουν τα στερεότυπα των μαθητών/τριών που βρίσκονται σε άμυνα είναι πιθανό να πέσουν και οι ίδιοι θύματα της πολωμένης κοσμοθεωρίας.

Προτεραιότητα είναι να δημιουργηθεί μια βάση ενός κοινού χαρακτηριστικού και όχι να εισαχθεί η κατανόηση της διαφορετικότητας.

Σε σύγκριση με το προηγούμενο στάδιο, τα άτομα που βρίσκονται στο στάδιο της άμυνας είναι πιο επιδέξια στην αναγνώριση των διαφορών, εστιάζουν στις πολιτισμικές διαφορές και αισθάνονται μεγάλη απειλή από τους άλλους πολιτισμούς. Σε νοητικό επίπεδο, ο κόσμος χωρίζεται σε "εμείς και αυτοί", όπου ο δικός τους πολιτισμός είναι ανώτερος ενώ των άλλων κατώτερος. Η επίλυση των ζητημάτων που προκύπτουν από τα άτομα που βρίσκονται σε αυτό το στάδιο περιλαμβάνει την αναγνώριση και κατανόηση της κοινής βάσης του ότι όλοι είναι άνθρωποι ανεξάρτητα από την κουλτούρα που έχουν.

Μαθησιακοί στόχοι προσανατολισμένοι στους/στις μαθητές/τριες

Για να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες να ξεπεράσουν το στάδιο της άμυνας, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επικεντρωθούν στη διαχείριση του άγχους που αυτοί/ές νιώθουν λόγω της συνύπαρξης με άτομα διαφορετικής κουλτούρας.

Οι δραστηριότητες που εστιάζουν στην προσωπική ανάπτυξη και στο χτίσιμο των ομάδων όπου οι μαθητές/τριες βιώνουν την αμοιβαία στήριξη για την επίτευξη ενός κοινού στόχου ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλή, τις ικανότητες κ.λπ. είναι οι πιο αποτελεσματικές για την επίτευξη του στόχου.

Στάδιο 3. Ελαχιστοποίηση της πολιτισμικής διαφοράς:

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τις πολιτισμικές διαφορές με μη στερεοτυπικό τρόπο και να αναγνωρίζουν την ανθρώπινη υπόσταση των ατόμων με διαφορετική κουλτούρα από τη δική τους. Αντιλαμβάνονται κυρίως τα επιφανειακά στοιχεία της κουλτούρας, κατανοούν τα κοινά σημεία μεταξύ των πολιτισμών (Cushner et al, 2012), αναγνωρίζουν ομοιότητες κατά την αλληλεπίδραση με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς και τις περισσότερες φορές επιμένουν να διορθώνουν τη συμπεριφορά των άλλων ώστε να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους. Τα άτομα αυτά αντισταθμίζουν την απειλή που αισθάνονται με την υπαγωγή των πολιτισμικών διαφορών σε οικείες κατηγορίες (βιολογική φύση, ανάγκες, κίνητρα κ.λπ.). Το ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί σε αυτό το στάδιο προκειμένου τα άτομα να εξελιχθούν, είναι η πολιτισμική αυτογνωσία, δηλαδή η αναγνώριση των στοιχείων της δικής τους κουλτούρας και του τρόπου που αυτά επηρεάζουν την ταυτότητά τους, τις πεποιθήσεις, τις συμπεριφορές και τις αξίες τους. Είναι το πιο δύσκολο στάδιο να ξεπεραστεί, επειδή τα άτομα που ανήκουν σε αυτό έχουν την ψευδαίσθηση ότι σέβονται τους άλλους πολιτισμούς.

Μοτίβα συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν σε αυτό το στάδιο πιστεύουν ότι οι μαθητές/τριες με διαφορετική κουλτούρα πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες και προσβασιμότητα στην εκπαίδευση, αλλά δεν είναι σίγουροι για το ποιες αλλαγές πρέπει να γίνουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και για το πώς θα τις επιτύχουν.

Μαθησιακοί στόχοι προσανατολισμένοι στους/στις μαθητές/τριες

Για να προχωρήσουν οι μαθητές/τριες σε επόμενο στάδιο, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δώσουν έμφαση και να αναπτύξουν την πολιτισμική τους αυτογνωσία πριν παρουσιάσουν λεπτομέρειες για άλλους πολιτισμούς. Αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή για την εισαγωγή του βασικού πλαισίου της διαπολιτισμικής επικοινωνίας (Bennett, 1998b) και την εστίαση στη βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων, στη διεύρυνση του πνεύματος και στην ανάπτυξη της ικανότητας να αντιλαμβάνονται τους άλλους όπως ακριβώς είναι. Για τον λόγο αυτό, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, αξιολόγησης και ερμηνείας του εαυτού τους και των άλλων.

Στάδιο 4. Αποδοχή της πολιτισμικής διαφοράς:

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τις πολιτισμικές διαφορές πέρα από τα επιφανειακά στοιχεία. Κατανοούν ότι υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί πολιτισμοί και ότι τα άτομα δεν είναι απαραίτητο να συμφωνούν ή να διαφωνούν, καθώς τα πράγματα μπορούν να γίνουν με ποικίλους τρόπους. Τα άτομα που ανήκουν σε αυτό το στάδιο είναι συχνά περίεργα για άλλους πολιτισμούς και έχουν την επιθυμία να τους εξερευνήσουν.

Το μείζον ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί στο στάδιο της Αποδοχής είναι η "σχετικότητα των αξιών".

Η αποδοχή της σχετικότητας των αξιών μέσα σε πολιτισμικό πλαίσιο (και κατά συνέπεια η διατήρηση της δυνατότητας να βιώνουν τον κόσμο όπως αυτός οργανώνεται από διαφορετικές αξίες) επιτρέπει στα άτομα να αντιλαμβάνονται την οπτική ενός άλλου πολιτισμού χωρίς όμως να χάνεται η δική τους ταυτότητα.

Μοτίβα συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι οι μαθητές/τριες έχουν διαφορετικές δεξιότητες, παραδόσεις, αξίες και κοσμοθεωρίες, να αγκαλιάσουν τη διαφορετικότητα και να τροποποιήσουν τα μαθήματά τους ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των μαθητών/τριών τους.

Μαθησιακοί στόχοι προσανατολισμένοι στους/στις μαθητές/τριες

Για να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες να προχωρήσουν σε επόμενο στάδιο, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να δημιουργήσουν καταστάσεις γόνιμης αλληλεπίδρασης, να αναπτύξουν δεξιότητες λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας κατάλληλες για να αυξήσουν την περιέργεια των μαθητών/τριών για τη διαφορετικότητα.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή πολιτισμικών πληροφοριών με τους/τις μαθητές/τριες τους που έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ τους και με το σχολικό περιβάλλον.

Στάδιο 5. Προσαρμογή στην πολιτισμική διαφορά:

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα είναι περίεργα για τις πολιτισμικές διαφορές, ανυπόμονα να αποκτήσουν εμπειρίες σχετικές με άλλους πολιτισμούς και ικανά να επιδείξουν ενσυναίσθηση για άλλα άτομα με διαφορετική κουλτούρα από τη δική τους. Μπορούν να δουν τον κόσμο μέσα από τα μάτια των άλλων και να τροποποιήσουν τη συμπεριφορά τους προκειμένου να επικοινωνήσουν μαζί τους πιο αποτελεσματικά. Το μείζον ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί στο στάδιο της Προσαρμογής είναι αυτό της "αυθεντικότητας".

Βασικό ερώτημα αποτελεί το "Πώς είναι δυνατόν να αντιλαμβάνομαι και να συμπεριφέρομαι με πολιτισμικά διαφορετικούς τρόπους και να εξακολουθώ να είμαι ο εαυτός μου"; Η απάντηση φαίνεται να βρίσκεται στον ευρύτερο ορισμό του εαυτού - στη διεύρυνση του ρεπερτορίου αντίληψης και συμπεριφοράς που θεωρούμε "δικό μας", έτσι ώστε διάφοροι πολιτισμοί να γίνονται αντιληπτοί ως αυθεντικοί (Bennett & Castiglioni, 2004).

Η επίλυση της αυθεντικότητας κατά τη διάρκεια της προσαρμογής μάς προετοιμάζει για το τελευταίο στάδιο του μοντέλου. Ωστόσο, η μετάβαση στο τελευταίο στάδιο δεν οδηγεί απαραίτητα σε σημαντική βελτίωση της διαπολιτισμικής ικανότητας. Σε αυτό το στάδιο η πιο συνηθισμένη μορφή προσαρμογής είναι η ενσυναίσθηση με τον όρο της προσωρινής αλλαγής του πλαισίου αναφοράς που χρησιμοποιεί κάποιος/α για να αντιληφθεί τα άλλα άτομα και τις καταστάσεις. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει να έχει προηγηθεί μια θεμελιώδης αλλαγή στον ορισμό του εαυτού και ένας μετασχηματισμός της πολιτισμικής ταυτότητας.

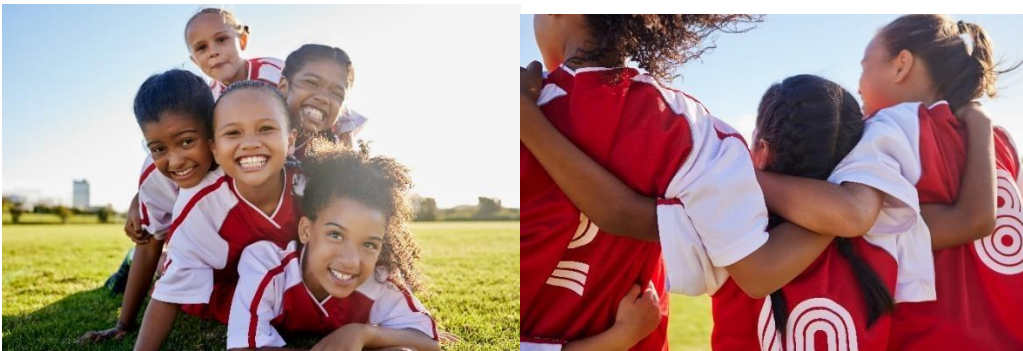

Μοτίβα συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών:

Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν σε αυτό το στάδιο αναζητούν ποικίλες πολιτισμικές οπτικές και εξερευνούν διαφορετικούς τρόπους κατάλληλης συμπεριφοράς μέσα στα πολιτισμικά πλαίσια. Μπορεί επίσης να παρακινούνται από τη δικαιοσύνη, αλλά σε αντίθεση με άλλα άτομα που πιστεύουν ειλικρινά στην ισότητα χωρίς όμως να έχουν την ικανότητα να ενεργούν δίκαια, αυτοί έχουν την κοσμοθεωρία για να υποστηρίξουν το είδος της αμοιβαίας πολιτισμικής προσαρμογής που κάνει πράξη την ισότητα.

Μαθησιακοί στόχοι προσανατολισμένοι στους/στις μαθητές/τριες

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διδάσκουν στους/στις μαθητές/τριές τους τον τρόπο του να γίνουν ευέλικτοι/ες με τους άλλους πολιτισμούς, να δημιουργούν καταστάσεις όπου οι μαθητές/τριες βιώνουν την ενσυναίσθηση για τους/τις συμμαθητές/τριές που έχουν διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και να αναπτύξουν δεξιότητες ανάληψης ευθυνών και επίλυσης διαφωνιών.

Στάδιο 6. Ενσωμάτωση της πολιτισμικής διαφοράς:

Σε αυτό το στάδιο τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας είναι σε θέση να κινούνται μέσα και έξω από τη δική τους κοσμοθεωρία ενώ παράλληλα να διατηρούν την ταυτότητά τους. Συχνά παίζουν τον ρόλο του πολιτισμικού διαμεσολαβητή - μπορούν να βοηθήσουν τους άλλους να κατανοήσουν τους διαφορετικούς πολιτισμούς και να προωθήσουν την ενότητα. Εδώ, τα άτομααντιμετωπίζουν ζητήματα που σχετίζονται μετη δική τους "πολιτισμική περιθωριοποίηση" - διαμορφώνουν την ταυτότητά τους στο περιθώριο δύο ή περισσότερων πολιτισμών και στο επίκεντρο κανενός. Και μπορούν να το κάνουν αυτό χωρίς να "χάσουν τον εαυτό τους" επειδή αναστοχαζόμενοι ορίζουν την ταυτότητά τους με όρους αλλαγής προοπτικής και γεφύρωσης των διαφορετικών πολιτισμών.

Αν και είναι σημαντική η εμπειρία μιας πολυπολιτισμικής ταυτότητας, δεν υπονοείται εδώ ότι αυτό στάδιο είναι προτιμότερο από το προηγούμενο με το όρο της διαπολιτισμικής προσαρμογής. Ίσως θα ήταν καλύτερα το άτομο να διατηρήσει την πρωταρχική πολιτισμική του ταυτότητα και απλώς να προσαρμόζεται με τους άλλους πολιτισμούς.

Πίνακας 1. Τα στάδια του αναπτυξιακού μοντέλου διαπολιτισμικής ευαισθησίας και ο βασικός στόχος επίτευξης ανά στάδιο για τους εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/τριες.

Στάδια	Στόχος για εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες
Άρνηση	Αποδοχή του ότι υπάρχουν άλλοι πολιτισμοί με τις δικές τους αξίες
Άμυνα	Αποδοχή και σεβασμός των άλλων πολιτισμών
Ελαχιστοποίηση	Αναγνώριση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτισμών
Αποδοχή	Αποδοχή των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών
Προσαρμογή	Αντιμετώπιση όλων υπό ίσους όρους ανεξαρτήτως πολιτισμικού υπόβαθρου
Ενσωμάτωση	Υιοθέτηση της ουσίας ενός άλλου πολιτισμού διατηρώντας παράλληλα τη δική τους ταυτότητα

2.3. ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

2.3.1. Διαπολιτισμική επίγνωση

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η κουλτούρα ορίζει τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις αξίες των ατόμων. Η γνώση και η κατανόηση της κουλτούρας, τόσο των ίδιων όσο και των άλλων, είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της διαπολιτισμικής ικανότητας. Η αυτογνωσία θεωρείται ζωτικής σημασίας για τον μετασχηματισμό της ταυτότητας.

Ο κύριος σκοπός της διαπολιτισμικής επίγνωσης είναι η κατανόηση των πολιτισμικών ομοιοτήτων και διαφορών σε ένα πολυδιάστατο πλαίσιο. Απαραίτητη είναι η γνώση των πολλαπλών στοιχείων των πολιτισμών όχι μόνο των άλλων αλλά κυρίως του δικού μας.

Έτσι, το πρώτο βήμα προς την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης του ατόμου είναι αρχικά η εξερεύνηση των στοιχείων της δικής του κουλτούρας και η απόκτηση μιας βαθύτερης κατανόησης του εαυτού σε σχέση με τους άλλους και στη συνέχεια η γνώση της κουλτούρας των άλλων.

Το δεύτερο βήμα είναι η κατανόηση της κουλτούρας των άλλων, που αρχικά αφορά στα επιφανειακά στοιχεία όπως φαγητό, γλώσσα, μουσική, παιχνίδια κ.λπ. και στη συνέχεια στις βαθύτερες πτυχές, που συνήθως δεν είναι ορατές, όπως οι στάσεις, οι πεποιθήσεις, οι αξίες και στυλ επικοινωνίας κ.λπ..

Το τελευταίο βήμα είναι η αναγνώριση των ομοιοτήτων και των διαφορών των ατόμων στο πλαίσιο του πολιτισμού.

2.3.2. Διαπολιτισμική ευαισθησία

Η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι η επιθυμία που αισθάνεται το άτομο να μάθει, να σεβαστεί και να αποδεχθεί τις πολιτισμικές διαφορές. Είναι η ικανότητα των ατόμων να κατανοούν, να αισθάνονται και να σέβονται τους άλλους ανεξάρτητα από το πολιτισμικό τους υπόβαθρο.

Για να είναι κάποιος διαπολιτισμικά ευαίσθητος, πρέπει να αναπτύξει συγκεκριμένες στάσεις. Η επίδειξη αυτοελέγχου και αυτοσεβασμού, η διεύρυνση του πνεύματος, το ενδιαφέρον για τους άλλους πολιτισμούς, η συμφιλίωση και η προθυμία τροποποίησης της συμπεριφοράς προκειμένου να δείξουν σεβασμό είναι μερικές από αυτές.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η διαπολιτισμική ευαισθησία εκλαμβάνεται με δύο τρόπους: α. ως η συναισθηματική πτυχή της διαπολιτισμικής επικοινωνίας αλλά και β. αναπτυξιακά, ως η υποκειμενική εμπειρία και ο τρόπος με τον οποίο τα άτομα αντιλαμβάνονται και βιώνουν τις πολιτισμικές διαφορές (μοντέλο ευαισθησίας του Bennett).

2.3.3. Διαπολιτισμική επικοινωνία

Η επικοινωνία επηρεάζεται επίσης από την κουλτούρα. Οι πεποιθήσεις, οι αξίες και οι τρόποι επικοινωνίας διαφέρουν ακόμη και μεταξύ των ατόμων της ίδιας κουλτούρας. Μέσω της επικοινωνίας, τα άτομα οικοδομούν τις σχέσεις τους, διαπραγματεύονται, επιλύουν προβλήματα, μοιράζονται τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους. Η ουσιαστική επικοινωνία απαιτεί τη γνώση των διαφορετικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων και την επίδραση των πολιτισμικών στοιχείων στις επικοινωνιακές συμπεριφορές. Έτσι, τα άτομα πρέπει να αναπτύξουν ποικίλες επικοινωνιακές δεξιότητες, όπως την ακρόαση, την προσοχή, τις τεχνικές επίλυσης προβλημάτων, κ.ά., προκειμένου να επικοινωνήσουν εποικοδομητικά, έχοντας πάντα επίγνωση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων που επηρεάζουν την αποτελεσματική επικοινωνία.

Οι συγγραφείς του παρόντος οδηγού οικοδομούν την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας στις παραπάνω διαστάσεις με μια προοδευτική γραμμική ακολουθία.

Αρχικά οι μαθητές/τριες πρέπει να εξερευνήσουν τη δική τους κουλτούρα, να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο αυτή επηρεάζει και διαμορφώνει την ταυτότητά τους και να αναγνωρίσουν τα στοιχεία που οδηγούν στις πολιτισμικές διαφορές.

Στη συνέχεια θα πρέπει να εντοπίσουν αυτά τα πολιτισμικά στοιχεία στις συμπεριφορές και στις στάσεις, τις δικές τους και των άλλων, να αποκτήσουν ανοικτό πνεύμα στο να βιώσουν τις πολιτισμικές διαφορές και να επιδείξουν σεβασμό για τους άλλους πολιτισμούς.

Τέλος, οι μαθητές/τριες πρέπει να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτισμοί επηρεάζουν την επικοινωνιακή πρακτική, να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες και να προσαρμόζονται και ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε πολιτισμικά διαφορετικά περιβάλλοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

3.1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Η Φυσική Αγωγή είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία που αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, στη διαμόρφωση στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών/τριών που θα τους ακολουθούν και καθ' όλη τη διάρκεια της ενήλικης ζωής τους.

Έρευνες έχουν δείξει ότι, όταν οι μαθητές/τριες συμμετέχουν σε κατάλληλα διαμορφωμένα και στοχευμένα μαθήματα, μπορούν να καλλιεργηθούν αξίες όπως η συνεργασία, η υπευθυνότητα, η αλληλεγγύη, ο σεβασμός των αντιπάλων, το ευ αγωνίζεσθαι και η αλληλοβοήθεια (Dyson, 2001- Dyson & Rubin, 2003- Hellison, 2003).

Η Φυσική Αγωγή αποτελεί το ιδανικό μάθημα για την προώθηση της διαπολιτισμικής ικανότητας επειδή:

- Η φύση των δραστηριοτήτων προσφέρει πολλές ευκαιρίες για αλληλεπίδραση των μαθητών/τριών ανεξάρτητα από το φύλο, τη θρησκεία, το πολιτισμικό υπόβαθρο κ.λπ. και οι διαφορετικές μητρικές γλώσσες και νοοτροπίες δεν αποτελούν κριτήριο αποκλεισμού τους.
- Η φύση του αντικειμένου διευκολύνει τη διερεύνηση και τη δημιουργία νέων κωδίκων επικοινωνίας, τόσο λεκτικών όσο και μη λεκτικών, και η έλλειψη γνώσης της γλώσσας της χώρας υποδοχής δεν αποτελεί εμπόδιο συμμετοχής.
- Η συμμετοχή σε παιχνίδια και σε δραστηριότητες αναπτύσσει την αυτοαντίληψη, ενισχύει την αυτοεκτίμηση και εξαλείφει την άποψη περί ανωτερότητας ή κατωτερότητας των ατόμων σε σχέση με τους άλλους. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές/τριες κατανοούν ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις ως πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας (Trudeau & Shephard, 2005).
- Το μάθημα της φυσικής αγωγής με το πλήθος των συνεργατικών δραστηριοτήτων και τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται μπορεί να αποτελέσει τον ιδανικό χώρο για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την προβολή του πολιτισμικού υποβάθρου κάθε μαθητή/τριας. Ιδιαίτερα βοηθητικό είναι το γεγονός ότι το μάθημα περιλαμβάνει παιχνίδια, αθλήματα και δραστηριότητες που είναι κοινές σε πολλές χώρες, και έτσι όλα τα παιδιά ανεξαρτήτως πολιτισμικού υποβάθρου αισθάνονται οικειότητα, ασφάλεια και σιγουριά. Επιπλέον, μέσω των κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας, τα παιδιά μπορούν να μάθουν παραδοσιακούς χορούς από διαφορετικές χώρες, διευκολύνοντας τη γνώση και την κατανόηση άλλων πολιτισμών (Clements & Kinzle, 2002). Μέσω των παραδοσιακών χορών και των παραδοσιακών παιχνιδιών, καλλιεργούνται θετικές στάσεις και ενδυναμώνεται η αποδοχή και ο σεβασμός προς τη διαφορετικότητα (Clements & Kinzle, 2002).

3.2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Οι μαθητές/τριες διαφέρουν ως προς τους τρόπους που προσεγγίζουν τα μαθησιακά τους καθήκοντα, καταγράφουν τις πληροφορίες και εκφράζουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους σε ένα μαθησιακό περιβάλλον.

Προκειμένου οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν ένα μαθησιακό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς και να ενσωματώσουν τη συμπερίληψη στην πρακτική τους, πρέπει να εξετάσουν και να αναθεωρήσουν τις δικές τους γνώσεις και δυνατότητες τροποποίησης και προσαρμογής του περιβάλλοντος, προσαρμογής των στρατηγικών και των μεθόδων διδασκαλίας και εστίασης της μάθησης στην ανάπτυξη του/της κάθε μαθητή/τριας χωριστά.

Συχνά αρκεί να γίνουν μόνο μικρές προσαρμογές στο μαθησιακό περιβάλλον προκειμένου να προσαρμοστεί το σχολείο στις ατομικές ανάγκες των παιδιών. Ένα μοντέλο προσαρμογής είναι ο *Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση* (UDL) (Con-Powers et al., 2006, Meyer, et al., 2014), που θέτει τις αρχές βάσει των οποίων το μαθησιακό περιβάλλον και οι δραστηριότητες μπορούν να τροποποιηθούν και να ανταποκρίνονται σε όλα τα παιδιά. Το μοντέλο χαρακτηρίζεται από ευελιξία, ποικιλία και χρησιμοποιεί πολλά κανάλια μάθησης. Το UDL προωθεί τρεις βασικές αρχές που πρέπει να ενσωματώσουν οι εκπαιδευτικοί στη διδακτική τους πρακτική: α. τη δέσμευση, β. την αναπαράσταση και γ. τη δράση και έκφραση.

Δέσμευση – αποτελεί το γιατί της μάθησης. Οι μαθητές/τριες διαφέρουν σημαντικά στον τρόποπου δεσμεύονται ή παρακινούνται για τη μάθηση. Καθώς σε αυτό το είδος μάθησης το συναίσθημα αποτελεί το κρίσιμο στοιχείο, ορισμένοι/ες εμπλέκονται σε μεγάλο βαθμό μέσω του αυθορμητισμού και της πρωτοτυπίας, ενώ άλλοι/ες μπορεί και να φοβούνται αυτές τις πτυχές, δείχνοντας προτίμηση στην αυστηρή ρουτίνα. Ακόμη κάποιοι/ες μπορεί να επιθυμούννα εξασκούνται μόνοι τους ενώ άλλοι ομαδικά. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει μόνο ένα μέσο εμπλοκής που θα είναι το βέλτιστο για όλους και σε όλα τα πλαίσια - η παροχή πολλαπλών επιλογών εμπλοκής με το μάθημα είναι απαραίτητη.

Οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής μπορούν να θέτουν συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους που να κεντρίζουν το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών και να σχετίζονται με τη χρήση μιας σειράς ψυχοκινητικών πρακτικών για την ενίσχυση των κινήτρων των παιδιών για μάθηση. Για την εμπλοκή των παιδιών στη μάθηση υπάρχουν διάφορες στρατηγικές που μπορούν ναεφαρμοστούν, όπως ο καθορισμός προσωπικών και ομαδικών στόχων, η δυνατότητα επιλογής της αυτόνομης εξάσκησης, της προσπάθειας πουθα καταβάλλουν, η επιλογή των δραστηριοτήτων που είναι σημαντικές για τα ίδια κ.ά. (Rapp, 2014).

Αναπαράσταση - αποτελεί το τι της μάθησης και σχετίζεται με την παρουσίαση και διδασκαλία του περιεχομένου με ποικίλους τρόπους. Οι μαθητές/τριες διαφέρουν στον τρόπο που αντιλαμβάνονται και επεξεργάζονται τις πληροφορίες.Ορισμένοι/ες ωφελούνται περισσότερο από τοοπτικό ή ακουστικό ερέθισμα, άλλοι/ες από το γραπτό κείμενο. Όταν η παρουσίαση και η διδασκαλία του περιεχομένου γίνεται με ποικίλους τρόπους, δίνεται η δυνατότητα σε όλα τα παιδιά να κάνουν συνδέσεις και να μάθουν ισότιμα.

Επιπρόσθετα, η σύνδεση του περιεχομένου με την καθημερινή ζωή των παιδιών υποστηρίζει και ενισχύει την κατανόηση, καθώς οι νέες πληροφορίες δομούνται και συγκρίνονται με την ήδη αποκτημένη γνώση.

Οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής μπορούν να παρουσιάζουν το ερέθισμα οπτικά - αναπαριστάνοντας την κίνηση, λεκτικά -εξηγώντας την κίνηση όσο και γραπτά - περιγράφοντας ή απεικονίζοντας την κίνηση.

Δράση και έκφραση - αποτελεί το πώς της μάθησης και σχετίζεται με τον τρόπο που τα παιδιά πράττουν τα όσα έμαθαν σε επίπεδο δεξιοτήτων και γνώσεων (Lieberman & Greiner, 2019). Οι μαθητές/τριες διαφέρουν στον τρόπο που ανταποκρίνονται στο μαθησιακό περιβάλλον και εκφράζονται.

Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι η δράση και η έκφραση απαιτούν στρατηγική, εξάσκηση και οργάνωση και αυτός είναι ένας άλλος τομέας στον οποίο οιμαθητές/τριες μπορεί να διαφέρουν. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει ένα μέσο δράσης και έκφρασης που θα είναι το βέλτιστο για όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες- η παροχή επιλογών δράσης και έκφρασης είναι απαραίτητη.

Οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής μπορούν να παρέχουν στα παιδιά ποικίλους τρόπους δράσης και έκφρασης των όσων έμαθαν, ώστε καθένα από αυτά να αξιολογείται σύμφωνα με τις δυνατότητές του. Παραδείγματα αποτελούν η δυνατότητα παροχής εναλλακτικών επιλογών όσον αφορά στον ρυθμό, χρόνο και ταχύτητα υλοποίησης μιας δραστηριότητας, στο υλικό που θα χρησιμοποιήσουν για την υλοποίηση της άσκησης όπως μικρή ή μεγάλη μπάλα, στον τρόπο εκτέλεσης μιας δεξιότητας κ.ά.

Επιπρόσθετα, οι στρατηγικές και οι μέθοδοι διδασκαλίας μπορούν να προσαρμοστούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές/τριες αισθάνονται σεβασμό, ασφάλεια, συμπερίληψη και συμμετοχή χωρίς τον φόβο κριτικής. Για να δημιουργηθεί ένα τέτοιο περιβάλλον, θα πρέπει να παρέχονται στους/στις μαθητές/τριες μια ποικιλία δραστηριοτήτων που να ανταποκρίνονται σε διαφορετικά επίπεδα φυσικής κατάστασης, διαφορετικά ενδιαφέροντα και ικανότητες.

Επιπλέον, ο καθορισμός σαφών προσδοκιών και κανόνων για την τάξη θα δημιουργήσει ένα ασφαλές και παραγωγικό περιβάλλον μάθησης.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προλαμβάνουν και να διασφαλίζουν ότι όλοι οι μαθητές/τριες αντιμετωπίζονται δίκαια και ότι οποιαδήποτε αρνητική συμπεριφορά αντιμετωπίζεται άμεσα και εποικοδομητικά.

Στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενός κλίματος χωρίς αποκλεισμούς σε μια τάξη φυσικής αγωγής:

✚ Καθορισμός σαφών προσδοκιών για συμπεριφορές και στάσεις στην τάξη που δίνουν έμφαση στη συμπερίληψη, στον σεβασμό και στην ανεκτικότητα. Ενίσχυση αυτών των προσδοκιών σε σταθερή βάση μέσω της θετικής ανατροφοδότησης και της άμεσης αντιμετώπισης ακατάλληλων συμπεριφορών.

✚ Χρησιμοποίηση ενός ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στα διαφορετικά ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των μαθητών/τριών. Παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους/τις μαθητές/τριες να συμμετάσχουν και να επιτύχουν, ανεξάρτητα από το επίπεδο δεξιοτήτων ή φυσικής ικανότητας.

✚ Χρησιμοποίηση κατάλληλης γλώσσας που αποφεύγει τα έμφυλα, φυλετικά, εθνικά και άλλα στερεότυπα προκειμένου να δημιουργηθεί ένα πιο φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον για όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες. Αποφυγή του αποκλεισμού ορισμένων ομάδων με τον προφορικό λόγο ή/και τις γενικεύσεις που παραπέμπουν σε συγκεκριμένη ομάδα π.χ. τους μουσουλμάνους, τα κορίτσια, κ.ά. Οι γενικεύσεις και ο αποκλεισμός μπορεί να γίνονται ακούσια από τον/την καθηγητή/τρια, αλλά έχουν αρνητικό αντίκτυπο στους/στις μαθητές/τριες.

✚ Τροποποίηση των δραστηριοτήτων προκειμένου να συμπεριληφθούν οι μαθητές/τριες με σωματικές ή γνωστικές αναπηρίες ή άλλες ειδικές ανάγκες. Παροχή εναλλακτικών δραστηριοτήτων που επιτρέπουν σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες να συμμετέχουν εποικοδομητικά.

✚ **Παροχή ευκαιριών σε όλους τους/τις μαθητές/τριες για ανάληψη ηγετικών ρόλων στην τάξη, όπως αρχηγοί ομάδων ή συντονιστές δραστηριοτήτων. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ανάληψης υπευθυνότητας από τον/την μαθητή/τρια για τη συμμετοχή και τη μάθηση αλλά και την καλλιέργεια της αίσθησης του ανήκειν σε όλους τους μαθητές/τριες.**

✚ Ενθάρρυνση της ομαδικής εργασίας και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών/τριών. Έμφαση δίνεται στη σημασία της αλληλοβοήθειας και της αλληλοϋποστήριξης, ανεξαρτήτως διαφορών στις δεξιότητες, στο φύλο, στο πολιτισμικό υπόβαθρο ή στις ικανότητες

✚ Παροχή ανατροφοδότησης από τους/τις μαθητές/τριες σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της συμμετοχικότητας στην τάξη. Ενθάρρυνση της ανοικτής και ειλικρινούς επικοινωνίας και ενσωμάτωση της ενεργητικής συμβολής των μαθητών/τριών στον καθορισμό των προσδοκιών της τάξης και την επιλογή των δραστηριοτήτων.

✚ Άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε κατάστασης και συμπεριφοράς ρατσισμού, εκφοβισμού ή αποκλεισμού. Υιοθέτηση μιας προληπτικής προσέγγισης για την πρόληψη ανεπιθύμητων συμπεριφορών και την προώθηση κουλτούρας ευγένειας και συμμετοχικότητας.

✚ Ενθάρρυνση και υποστήριξη στους/στις μαθητές/τριες προκειμένου να εκφράζονται ανοικτά και να είναι ειλικρινείς όσον αφορά στις ανάγκες και στις ανησυχίες τους.

3.3. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ- ΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ενσωμάτωση πολιτισμικών δραστηριοτήτων:

Η ενσωμάτωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο μάθημα της φυσικής αγωγής μπορεί να βοηθήσει στη διδασκαλία και ανάπτυξη των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Για παράδειγμα, αν οι μαθητές/τριες διδαχθούν έναν παραδοσιακό χορό από έναν συγκεκριμένο πολιτισμό, έχουν την ευκαιρία να μάθουν για τις αξίες και τις πεποιθήσεις του πολιτισμού. Αυτού του είδους οιδραστηριότητες μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην άρση των πολιτισμικών φραγμών και στην προώθηση της κατανόησης μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών.

Προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου:

Ο διαπολιτισμικός διάλογος είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος επικοινωνίας και κατανόησης των διαφορετικών πολιτισμών. Η συζήτηση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων, διαφορών και ομοιοτήτων, με τους/τις μαθητές/τριες μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας αμοιβαίου σεβασμού. Αυτός ο τύπος διαλόγου μπορεί επίσης να βοηθήσει στον αναστοχασμό και στην αμφισβήτηση των υφιστάμενων στερεοτύπων και στην προώθηση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων.

Ενσωμάτωση πολυπολιτισμικών παιχνιδιών:

Η ενσωμάτωση πολυπολιτισμικών παιχνιδιών στο μάθημα της φυσικής αγωγής θα βοηθήσει στην ανάπτυξη και βελτίωση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Οι μαθητές/τριες θα μάθουν για τους διαφορετικούς πολιτισμούς παίζοντας παιχνίδια από αυτούς τους πολιτισμούς.

Χρήση της τεχνολογίας:

Η κατάλληλη αξιοποίηση της τεχνολογίας μπορεί να είναι ένα ισχυρό εργαλείο για τη διδασκαλία διαπολιτισμικών δεξιοτήτων στη φυσική αγωγή. Χρησιμοποιώντας διαδικτυακούς πόρους, οι μαθητές/τριες μπορούν να ενημερωθούν για διαφορετικούς πολιτισμούς, να αλληλοεπιδράσουν με άτομα από άλλες χώρες, ακόμη και να λάβουν μέρος σε εικονικά αθλητικά τουρνουά.

Δημιουργία ενός πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος:

Δημιουργία ενός περιβάλλοντος στην αίθουσα της φυσικής αγωγής που να εξυμνεί τη διαφορετικότητα.

Χρησιμοποίηση διακόσμησης, αφισών, υλικών κ.ά. που αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς πολιτισμούς και ενθάρρυνση συζήτησης για τις διαφορετικές καταβολές και εμπειρίες των μαθητών/τριών.

Δέσμευση στη μάθηση μέσω της κοινωνικής προσφοράς:

Η εκμάθηση μέσω της κοινωνικής προσφοράς είναι ένας πολύ καλός τρόπος για τη διδασκαλία διαπολιτισμικών δεξιοτήτων στη φυσική αγωγή. Η συμμετοχή σε προγράμματα κοινωνικής προσφοράς στα μέλη της κοινότητας ή σε άτομα από άλλες χώρες ή με ειδικές ανάγκες κ.ά., θα βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να μάθουν για τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις διαφορετικές ικανότητες, τις διαφορετικές καθημερινές συνήθειες, κ.ά. και να εξασκηθούν σε εναλλακτικούς τρόπους συναναστροφής.

Χρησιμοποίηση προσομοιώσεων και παιχνιδιών ρόλων:

Προκειμένου να μάθουν οι μαθητές/τριες τρόπους αλληλεπίδρασης με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς, φύλο, ικανότητα, θρησκεία, κ.ά., ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν ή/και να παίξουν ένα σενάριο στο οποίο συναναστρέφονται με κάποιο άτομο διαφορετικής κουλτούρας και έτσι πυροδοτείται συζήτηση για τους εναλλακτικούς αλλά και τον κατάλληλο τρόπο αλληλεπίδρασης.

Χρησιμοποίηση διεθνών αθλημάτων:

Τα διεθνή αθλήματα είναι ένας πολύ καλός τρόπος για τη διδασκαλία διαπολιτισμικών δεξιοτήτων στο μάθημα της φυσικής αγωγής. Παίζοντας διεθνή αθλήματα, οι μαθητές/τριες μπορούν να μάθουν στοιχεία για διαφορετικούς πολιτισμούς, καθώς και τις τεχνικές και τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν διάφορες χώρες.

Εξερεύνηση πολιτισμών:

Ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να εξερευνήσουν αρχικά τον δικό τους και στη συνέχεια διαφορετικούς πολιτισμούς, να κάνουν συγκρίσεις και να βγάλουν συμπεράσματα. Αυτό θα τους βοηθήσει να αναγνωρίσουν τις ιδιαιτερότητες, τις ομοιότητες και τις διαφορές και να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η κουλτούρα επιδρά στον τρόπο αλληλεπίδρασης με άλλα άτομα.

Χρησιμοποίηση μη ανταγωνιστικών παιχνιδιών και δραστηριοτήτων:

Επιλογή δραστηριοτήτων που δεν απαιτούν υψηλό βαθμό φυσικής ικανότητας, παιχνίδια συνεργασίας, εμπιστοσύνης, παιχνίδια που σπάνε τον πάγο και γενικά παιχνίδια που δεν εστιάζουν στο αποτέλεσμα αλλά στην απόλαυση της διαδικασίας.

Χρησιμοποίηση άγνωστων δραστηριοτήτων και παιχνιδιών στα οποία οι μαθητές/τριες δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία, δημιουργώντας ίδιες συνθήκες συνεργατικής εξερεύνησης και ισότιμης συμμετοχής για όλους.

3.4. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

Οι τροποποιήσεις παιχνιδιών αναφέρονται στη διαδικασία αλλαγής ή προσαρμογής των κανόνων, του εξοπλισμού ή της μορφής ενός παιχνιδιού ώστε να γίνει πιο ελκυστικό, προκλητικό ή/και χωρίς αποκλεισμούς. Μπορεί να εφαρμοστεί σε διαφορετικά περιβάλλοντα και πλαίσια, όπως στη φυσική αγωγή, σε αθλητικές ομάδες και σε δραστηριότητες αναψυχής. Ως στόχο έχουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη δημιουργικότητα και την ευχαρίστηση, παρέχοντας παράλληλα ίσες ευκαιρίες συμμετοχής σε όλους τους συμμετέχοντες.

Οι τροποποιήσεις παιχνιδιών μπορεί να κυμαίνονται από μικρές προσαρμογές στους κανόνες ή στον εξοπλισμό μέχρι τη δημιουργία νέων παιχνιδιών ή δραστηριοτήτων. Ορισμένα συνήθη παραδείγματα τροποποιήσεων περιλαμβάνουν την αλλαγή του μεγέθους ή τη χρησιμοποίηση περιοχών του αγωνιστικού χώρου, την προσαρμογή του αριθμού των παικτών ή των ομάδων, την προσθήκη νέων προκλήσεων ή στόχων στο παιχνίδι και την αλλαγή των κανονισμών. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς που απευθύνονται σε άτομα με διαφορετικές ικανότητες και ενδιαφέροντα.

3.4.1. Βήματα τροποποίησης παιχνιδιών στο μάθημα της φυσικής αγωγής

Η τροποποίηση των παιχνιδιών για τη φυσική αγωγή περιλαμβάνει την προσαρμογή υφιστάμενων παιχνιδιών ή τη δημιουργία νέων παιχνιδιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητές/τριών, ενώ παράλληλα προάγουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ενεργή συμμετοχή. Δεν είναι μια τυχαία διαδικασία, περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους και βήματα. Έτσι προκειμένου οι καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής να χρησιμοποιήσουν την τροποποίηση, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα παρακάτω βήματα:

✚ Προσδιορισμός ξεκάθαρων στόχων:

Προσδιορισμός σαφών μαθησιακών στόχων που θα εξυπηρετήσει η τροποποίηση του παιχνιδιού. Καθορισμός των δεξιοτήτων ή των ικανοτήτων που θα αναπτυχθούν καθώς και επιλογή των δραστηριοτήτων που είναι πιο ελκυστικές για τους/τις μαθητές/τριες.

✚ Αξιολόγηση του υπάρχοντος παιχνιδιού:

Αξιολόγηση του υπάρχοντος παιχνιδιού ή της δραστηριότητας και εντοπισμός των στοιχείων εκείνων που θα δεχθούν τροποποίηση. Εξέταση των κανόνων, του εξοπλισμού και της μορφής του παιχνιδιού και των εναλλακτικών τρόπων τροποποίησης προκειμένου να δημιουργηθεί ένα νέο παιχνίδι.

✚ Αξιοποίηση του καταγισμού ιδεών:

Αξιοποίηση της τεχνικής του καταγισμού ιδεών ενθαρρύνοντας και ενισχύοντας έτσι την εμπλοκή των μαθητών/τριών στην τροποποίηση του παιχνιδιού. Με αυτό τον τρόπο, διασφαλίζεται το ότι το νέο παιχνίδι θα είναι ελκυστικό και προκλητικό στους/στις μαθητές/τριες.

✚ Δοκιμή των τροποποιήσεων:

Δοκιμή του τροποποιημένου παιχνιδιού με μικρές ομάδες ή με μεμονωμένους μαθητές/τριες προκειμένου να ελεγχθεί το πώς λειτουργεί στην πράξη. Παρατήρηση των αντιδράσεων των μαθητών/τριών και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των τροποποιήσεων.

✚ Αναστοχασμός για τις τροποποιήσεις:

Παροχή ανατροφοδότησης από τους μαθητές/τριες όσον αφορά στις τροποποιήσεις.

✚ Βελτίωση των τροποποιήσεων:

Βελτίωση των τροποποιήσεων με βάση την παρατήρηση και την ανατροφοδότηση.

✚ Εφαρμογή των τροποποιήσεων:

Εφαρμογή του παιχνιδιού στην τάξη. Παρακολούθηση της πρόοδου των μαθητών/τριών και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των τροποποιήσεων.

3.4.2. Αξιοποίηση της τροποποίησης παιχνιδιών στο μάθημα της φυσικής αγωγής με στόχο την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας

1. Προσαρμογή παιχνιδιών στις διαφορετικές ικανότητες:

Η τροποποίηση των παιχνιδιών πρέπει να εξυπηρετεί τις διαφορετικές ικανότητες και δεξιότητες των μαθητές/τριών. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την αλλαγή των κανόνων ή του εξοπλισμού ή/και την παροχή εναλλακτικών εκδοχών του παιχνιδιού ή της δραστηριότητας.

2. Αλλαγή των κανόνων:

Τροποποίηση των κανόνων των παιχνιδιών με στόχο τη δημιουργία νέων προκλήσεων και ευκαιριών για την ανάπτυξη των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών. Για παράδειγμα, μπορούμε να συνδυάσουμε δυο παραδοσιακά παιχνίδια και να χρησιμοποιήσουμε τη μορφή ενός παιχνιδιού και τους κανόνες από ένα άλλο παιχνίδι και οι μαθητές/τριες από τη χώρα προέλευσης του παιχνιδιού από το οποίο δανειζόμαστε τους κανόνες να είναι οι υπεύθυνοι/ες τήρησής τους.

3. Αξιοποίηση νέου εξοπλισμού:

Ενσωμάτωση νέου εξοπλισμού, όπως μπάλες, κώνους ή στεφάνια κ.ά., για τη δημιουργία νέων παραλλαγών του παιχνιδιού Έτσι, το παιχνίδι που ήταν γνωστό και οικείο σε κάποιους/ες μαθητές/τριες θα αποκτήσει νέα στοιχεία και όλοι οι μαθητές/τριες θα εξασκηθούν ξεκινώντας από μια νέα κοινή βάση και με ίσους όρους.

4. Επιλογή συνεργατικών παιχνιδιών:

Αξιοποίηση συνεργατικών παιχνιδιών που δίνουν έμφαση στην ομαδική εργασία, στη συνεργασία και στην επικοινωνία ακόμα και μεταξύ των μαθητών/τριών που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα. Αυτά τα παιχνίδια θα βοηθήσουν στην εξερεύνηση νέων τρόπων συνεργασίας και επικοινωνίας και στην προώθηση ενός θετικού και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντος μάθησης και εξάσκησης.

5. Ενθάρρυνση της ενεργής συμμετοχής:

Ενθάρρυνση της ενεργητικής εμπλοκής των μαθητών/τριών στις τροποποιήσεις προκειμένου να δημιουργήσουν τα δικά τους παιχνίδια. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και κριτικής σκέψης, ενώ παράλληλα προωθεί την αίσθηση του ανήκειν και τη δέσμευση των παιδιών με το μάθημα.

6. Τροποποίηση παιχνιδιών για διαφορετικά περιβάλλοντα:

Παροχή εναλλακτικών μορφών τροποποίησης των παιχνιδιών ανάλογα με το περιβάλλον, όπως εσωτερικοί ή εξωτερικοί χώροι, χώροι άθλησης, αλάνες, κ.ά.. Η προσαρμογή του παιχνιδιού στο φυσικό περιβάλλον αναπτύσσει και προωθεί την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα των ίδιων των μαθητών/τριών.

7. Συμπερίληψη πολυπολιτισμικών παιχνιδιών:

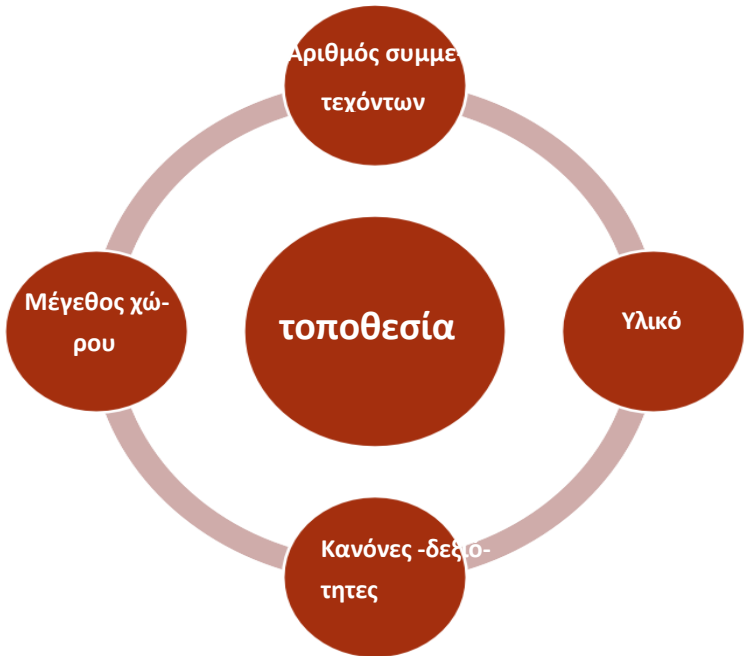
Τροποποίηση των παιχνιδιών από διαφορετικούς πολιτισμούς για να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες εμπειρίες σε ποικίλες φυσικές δραστηριότητες που προάγουν την πολιτισμική ευαισθητοποίηση.

8. Μάθηση μέσω της συζήτησης:

Αξιοποίηση της συζήτησης με τους μαθητές/τριες όσον αφορά στην αρχική και στην τροποποιημένη εκδοχή του παιχνιδιού. Ορισμένες ερωτήσεις που θα μπορούσαν να τεθούν είναι οι εξής: Ποιος έχει παίξει αυτό το παιχνίδι στο παρελθόν; Πώς το παίζατε; Ξέρετε αν οι γονείς σας, οι συγγενείς σας, οι φίλοι σας έχουν παίξει αυτό το παιχνίδι; Αν μπορούσατε να αλλάξετε κάτι στο παιχνίδι για να το κάνετε πιο ενδιαφέρον ή διασκεδαστικό, τι θα αλλάζατε;

9. Ενίσχυση του προβληματισμού και της ανατροφοδότησης:

Παροχή του απαραίτητου χρόνου στους μαθητές/τριες να προβληματιστούν, να ανακαλύψουν και να συζητήσουν για τους στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα του παιχνιδιού.

ΜΕΡΟΣ II: ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Το διδακτικό σενάριο είναι μια μαθησιακή δομή που βασίζεται στις εκπαιδευτικές θεωρίες μάθησης και περιλαμβάνει συγκεκριμένο σκοπό, επιμέρους μαθησιακούς στόχους και αποτελέσματα και περιεχόμενο. Επικεντρώνεται άμεσα στις ανάγκες των μαθητών/τριών και διαρκεί περισσότερο από μία διδακτική ώρα. Υλοποιείται μέσω μιας σειράς δραστηριοτήτων, όπου οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες έχουν συγκεκριμένους και σαφείς ρόλους. Συχνά χρησιμοποιούνται καταστάσεις της καθημερινής ζωής, οι οποίες καθιστούν τη μάθηση πιο αποτελεσματική, κινητοποιούν και εμπλέκουν τους/τις μαθητές/τριες και τους δίνουν τη δυνατότητα να βιώσουν και να μάθουν μέσα από τις επιλογές τους. Έχει διαπιστωθεί ότι τα διδακτικά σενάρια είναι πιο αποτελεσματικά όσον αφορά στην εμπλοκή των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία και μπορούν να προκαλέσουν πιο αποτελεσματική αλλαγή συμπεριφοράς από τα κοινά σχέδια μαθήματος.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της διαπολιτισμικής ικανότητας, τα διδακτικά σενάρια αφορούν δομημένες μαθησιακές καταστάσεις που φέρνουν τους/τις μαθητές/τριες αντιμέτωπους με ρεαλιστικά και πολιτισμικά διαφοροποιημένα γεγονότα.

Αυτά τα σενάρια σχεδιάζονται για να εμπλέξουν τους μαθητές/τριες σε διαδικασίες κριτικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις. Το περιεχόμενο και η μορφή των διδακτικών σεναρίων μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τους στόχους και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Η Φυσική Αγωγή αποτελεί το κατάλληλο περιβάλλον για την εφαρμογή διδακτικών σεναρίων λόγω της φύσης του περιεχομένου της. Ο αθλητισμός και οι σωματικές δραστηριότητες ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών/τριών σε καταστάσεις πραγματικής ζωής, στις οποίες πρέπει να επιδείξουν ποικίλες κοινωνικές δεξιότητες όπως είναι η συνεργασία, η λήψη αποφάσεων, η ακολουθία και καθοδήγηση, η επίλυση προβλημάτων, κ.ά. Μέσω των δραστηριοτήτων αυτών οι μαθητές/τριες δεν απορροφούν παθητικά τις δεδομένες πληροφορίες, αλλά αναλαμβάνουν δράση, παίρνουν αποφάσεις και μαθαίνουν μέσα από την εμπλοκή και την εμπειρία.

4.1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον σχεδιασμό του περιεχομένου και στη μορφή των διδακτικών σεναρίων έτσι ώστε να δημιουργούνται ουσιαστικές μαθησιακές εμπειρίες που προάγουν τη διαπολιτισμική ικανότητα. Τα σενάρια πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πολυπλοκότητα των ρεαλιστικών διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων και να προκαλούν τους/τις μαθητές/τριες να σκέφτονται κριτικά, να συναισθάνονται τους άλλους και να αναπτύσσουν αποτελεσματικές στρατηγικές για διαπολιτισμική επικοινωνία και συνεργασία.

Προσαρμόζοντας το περιεχόμενο και τη μορφή των διδακτικών σεναρίων στο πλαίσιο της φυσικής αγωγής, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες που ενισχύουν τη διαπολιτισμική ικανότητα των μαθητών/τριών, ενώ παράλληλα προωθούν πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς και πολιτισμικά ευαίσθητες πρακτικές στον αθλητισμό και στις κινητικές δραστηριότητες.

Κατά τον σχεδιασμό ενός διδακτικού σεναρίου, ο/η καθηγητής/τρια Φυσικής Αγωγής θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη:

Φυσική Αγωγή χωρίς αποκλεισμούς:

Ανάπτυξη σεναρίων με στόχο τη συμμετοχικότητα και την ισότιμη εξάσκηση, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προοπτικές των μαθητών/τριών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, φύλο, ικανότητες ή κοινωνικοοικονομική κατάσταση.

Πολιτισμική ποικιλομορφία στον αθλητισμό:

Σχεδιασμός σεναρίων που αναδεικνύουν το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, τις παραδόσεις και τις πρακτικές που σχετίζονται με τον αθλητισμό και τη σωματική δραστηριότητα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαφορετικά αθλήματα που παίζονται σε όλο τον κόσμο, παραδοσιακά παιχνίδια από διάφορους πολιτισμούς ή πολιτισμικές πρακτικές που αφορούν συγκεκριμένα αθλήματα.

Διαπολιτισμική συνεργασία:

Δημιουργία σεναρίων που προωθούν την ομαδικότητα, την ομαδική εργασία και τη συνεργασία μεταξύ μαθητών/τριών από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Αυτά τα σεναρια μπορεί να περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό και τη συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς, την ειρηνική επίλυση διαφωνιών ή τη διοργάνωση πολυπολιτισμικών αθλητικών εκδηλώσεων.

Σύμφωνα με την έκθεση “Εκπαίδευση και Κατάρτιση” του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2010), το διδακτικό σενάριο θα πρέπει:

- ***να εξειδικεύεται στα γνωστικά αντικείμενα και στις επιμέρους ενότητες του προγράμματος σπουδών,***
- ***να υποστηρίζει τη μάθηση μέσω εξερεύνησης και ανακάλυψης,***
- ***να ενθαρρύνει κοινωνικές δεξιότητες, όπως δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων, λήψης αποφάσεων και κριτικής σκέψης και***
να υποστηρίζει δραστηριότητες έκφρασης, επικοινωνίας και αναζήτησης πληροφοριών

Κατά τον σχεδιασμό του διδακτικού σεναρίου οι καθηγητές/τριες Φυσικής Αγωγής ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δώσουν επιπλέον:

- ***Πρακτική εφαρμογή:*** Διαμόρφωση των σεναρίων με βάση πρακτικές, πραγματικές καταστάσεις που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι μαθητές/τριες στην καθημερινή τους ζωή, εντός και εκτός του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής και του σχολικού περιβάλλοντος. Έτσι, ενισχύεται η συνάφεια και η προσαρμοστικότητα των σεναρίων στις εμπειρίες των μαθητών/τριών.
- ***Οπτικοακουστικό υλικό:*** Χρησιμοποίηση βίντεο ή εικόνων που αναδεικνύουν διαπολιτισμικές αθλητικές αλληλεπιδράσεις ή πολιτισμικές πρακτικές. Αυτό μπορεί να προσφέρει στους/τις μαθητές/τριες μια οπτική αναπαράσταση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και να τους βοηθήσει να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν καλύτερα τις διαφορετικές πολιτισμικές οπτικές.
- ***Λήψη αποφάσεων και επίλυση προβλημάτων:*** Σχεδίαση των σεναρίων ώστε να περιλαμβάνουν σημεία λήψης αποφάσεων ή επίλυσης προβλημάτων σε ατομικό ή/και ομαδικό επίπεδο που σχετίζονται με τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις. Σημαντική είναι η ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να αντιληφθούν τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους για να ξεπεράσουν τα πολιτισμικά εμπόδια ή τις συγκρούσεις.
- ***Αναστοχασμός:*** Χρησιμοποίηση ερωτήσεων προβληματισμού που ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τις πολιτισμικές δυναμικές και τις δικές τους αντιδράσεις στα σενάρια. Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να προωθήσουν την κριτική σκέψη, τον αναστοχασμό και τη διαπολιτισμική ευαισθησία.
- ***Παιχνίδια ρόλων ή προσομοιώσεις:*** Ενσωμάτωση παιχνιδιών ρόλων ή δραστηριοτήτων προσομοίωσης όπου οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν διαφορετικούς πολιτισμικούς ρόλους ή οπτικές που σχετίζονται με τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό. Μέσα σε αυτό το διαδραστικό πλαίσιο οι μαθητές/τριες συμμετέχουν ενεργά στη διαπολιτισμική επικοινωνία, στη διαπραγμάτευση και στην επίλυση των προβλημάτων.

4.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή ενός διδακτικού σεναρίου, οι παραδοσιακές στρατηγικές διδασκαλίας θα πρέπει να μετατραπούν από:

- ο την αποκλειστικά μετωπική διδασκαλία στην ομαδική διδασκαλία και τη συνεργατική μάθηση,
- ο την αποκλειστικά δασκαλοκεντρική διδασκαλία σε μαθητοκεντρική,
- ο τη διάλεξη ως αποκλειστική μέθοδο διδασκαλίας σε πιο διερευνητικές και ανακαλυπτικές μεθόδους,
- ο την παθητική μάθηση στην ενεργητική, όπου οι μαθητές/τριες παρακινούνται και εμπλέκονται ενεργά στη διαδικασία μάθησης και στην κατανόηση της προσλαμβάνουσας γνώσης,
- ο ένα σύστημα μάθησης στο οποίο όλοι/ες οι μαθητές/τριες μαθαίνουν τα ίδια πράγματα σε ένα σύστημα στο οποίο κάθε μαθητής/τρια μαθαίνει διαφορετικά πράγματα,
- ο έναν τρόπο επικοινωνίας - κυρίως προφορικό - σε ποικίλους τρόπους επικοινωνίας που ενσωματώνουν πολλαπλά σύμβολα.

(έκθεση “Εκπαίδευση και Κατάρτιση”, 2010)

Κατά την εφαρμογή των διδακτικών σεναρίων στη Φυσική Αγωγή, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδυάσουν διαφορετικές διδακτικές στρατηγικές για να μεγιστοποιήσουν τη μάθηση, να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και να ενισχύσουν τη διαπολιτισμική ικανότητα και την κριτική σκέψη των μαθητών/τριών.

Αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας για την ενσωμάτωση διδακτικών σεναρίων στη φυσική αγωγή είναι:

Συζήτηση πριν από την εφαρμογή του σεναρίου:

- Εμπλοκή των μαθητών/τριών σε συζήτηση προκειμένου να ενεργοποιηθεί η υπάρχουσα γνώση και να προκληθεί ενδιαφέρον και περιέργεια για το σενάριο.
- Ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να ανταλλάξουν τις πολιτισμικές τους γνώσεις και εμπειρίες που σχετίζονται με τον στόχο και το περιεχόμενο του σεναρίου.
- Συζήτηση για τις πιθανές προκλήσεις ή συγκρούσεις που μπορεί να προκύψουν κατά την υλοποίηση του σεναρίου από τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και χρησιμοποίηση της τεχνικής καταγιγισμού ιδεών προκειμένου οι μαθητές/τριες να θέσουν προληπτικούς τρόπους αντιμετώπισής τους.

Ανάλυση σεναρίου:

- Παρουσίαση του σεναρίου στους/τις μαθητές/τριες - στόχοι, διδακτικό πρόβλημα, κ.ά. προκειμένου να ενημερωθούν και να αναλύσουν προσεκτικά τις λεπτομέρειες.
- Χωρισμός των μαθητών/τριών σε μικρές ομάδες και ανάθεση συγκεκριμένων ρόλων που σχετίζονται με το σενάριο (π.χ. αθλητές, προπονητές, αξιωματούχοι, θεατές).
- Ενθάρρυνση των μαθητών/τριών για συζήτηση και ανάλυση των πολιτισμικών παραγόντων, των αξιών και των τρόπων επικοινωνίας που μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση του σεναρίου και την επίτευξη των στόχων.

Παιχνίδια ρόλων και προσομοιώσεις:

- Εμπλοκή των μαθητών/τριών σε παιχνίδια ρόλων.
- Ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να ενσαρκώσουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, τα διαφορετικά στελεπικοινωνίας και τις αξίες που σχετίζονται με τους ρόλους που τους έχουν ανατεθεί.
- Παροχή ευκαιριών στους/τις μαθητές/τριες να αλλάξουν ρόλους, επιτρέποντάς τους έτσι να βιώσουν διαφορετικές πολιτισμικές οπτικές και να κατανοήσουν τις προκλήσεις και τα οφέλη της διαπολιτισμικής συνεργασίας.

Κριτική σκέψη και αναστοχασμός:

- Χρήση ερωτήσεων που κεντρίζουν τη σκέψη και ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να προβληματιστούν σχετικά με το σενάριο και τις πολιτισμικές του επιπτώσεις.
- Παρότρυνση των μαθητών/τριών να αναλύσουν κριτικά τις πολιτισμικές προκαταλήψεις, τα στερεότυπα ή τις υποθέσεις που εμπεριέχονται στο σενάριο και να προτείνουν εναλλακτικές προοπτικές.
- Ενθάρρυνση συζητήσεων που προωθούν τον διάλογο με σεβασμό και προκαλούν τους/τις μαθητές/τριες να επεξεργαστούν διαφορετικές απόψεις.

Συνεργατική επίλυση προβλημάτων:

- Ανάθεση στους/τις μαθητές/τριες της συνεργατικής επίλυσης των προβλημάτων ή των συγκρούσεων που παρουσιάζονται στο σενάριο.
- Ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να εξερευνήσουν δημιουργικές και περιεκτικές λύσεις που σέβονται την πολιτισμική ποικιλομορφία και προωθούν την ισότιμη συμμετοχή.
- Καθοδήγηση στους/τις μαθητές/τριες για να εξετάσουν στρατηγικές επικοινωνίας, κατανόησης και διαπραγμάτευσης για την αντιμετώπιση των διαπολιτισμικών προκλήσεων.

Καθοδηγούμενος προβληματισμός και εφαρμογή:

- Μετά την ολοκλήρωση του σεναρίου, διευκόλυνση μιας καθοδηγούμενης συνεδρίας αναστοχασμού, όπου οι μαθητές/τριες μπορούν να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους.
- Συσχέτιση του σεναρίου με ρεαλιστικές καταστάσεις, ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές/τριες να εντοπίσουν συνδέσεις στη φυσική αγωγή και στην καθημερινή τους ζωή.
- Πυροδότηση συζήτησης με θέμα την εφαρμογή των δεξιοτήτων και των στρατηγικών που αναπτύχθηκαν στο σενάριο σε άλλα πλαίσια για την προώθηση ενός αθλητισμού χωρίς αποκλεισμούς και με πολιτισμική ευαισθησία.

Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση:

- Επιλογή οργάνων αξιολόγησης της κατανόησης των μαθητών/τριών σχετικά με τη διαπολιτισμική ικανότητα, τις δεξιότητες κριτικής σκέψης και την ικανότητα εφαρμογής πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς στη φυσική αγωγή.
- Παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης στους/τις μαθητές/τριες, με την επισημάνση των δυνατοτήτων τους, τους τομείς βελτίωσης και τη σημασία επίδειξης διαπολιτισμικών δεξιοτήτων στη φυσική αγωγή και στη ζωή τους γενικότερα.

4.3. ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Κατά την ανάπτυξη των σεναρίων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν διάφορες θεωρίες μάθησης προκειμένου να ενδυναμώσουν τον διδακτικό τους σχεδιασμό. Ενδεικτικές θεωρίες μάθησης περιγράφονται παρακάτω:

✚ **Συμπεριφορισμός:** Η θεωρία βασίζεται στην αντίληψη ότι η συμπεριφορά επηρεάζεται κυρίως από εξωτερικές πληροφορίες, οπότε για να επιτευχθεί η μάθηση και η αλλαγή της συμπεριφοράς, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στα ερεθίσματα και στην ανταπόκριση σε αυτά. Σε αυτή την περίπτωση η διδασκαλία επικεντρώνεται στη συμπεριφορά των μαθητών/τριών που πρέπει να τροποποιηθεί. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν στο σενάριο τις αρχές του συμπεριφορισμού παρέχοντας σαφείς κανόνες συμπεριφοράς, χρησιμοποιώντας τεχνικές ενίσχυσης προκειμένου να διαμορφώσουν τις επιθυμητές συμπεριφορές και δίνοντας ανατροφοδότηση. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρέχουν θετική ενίσχυση στις επιθυμητές διαπολιτισμικές συμπεριφορές δίνοντας αναγνώριση, επιβράβευση ή/και ανταμοιβές και διορθωτική ανατροφοδότηση στις μη επιθυμητές.

✚ **Κονστрукτιβισμός:** η κεντρική ιδέα της θεωρίας είναι ότι η νέα γνώση βασίζεται στην προηγούμενη. Έτσι, η μαθησιακή διαδικασία αφορά στην οργάνωση και στην προσαρμογή των νέων πληροφοριών στις υπάρχουσες και οι μαθητές/τριες δομούν ενεργά τη δική τους γνώση και κατανόηση μέσω των βιωμάτων τους. Οι μαθητές/τριες έχουν ενεργό ρόλο στην οικοδόμηση της νέας γνώσης, ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι κυρίως συμβουλευτικός και ενθαρρυντικός. Οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν σενάρια που εμπλέκουν τους/τις μαθητές/τριες στην επίλυση προβλημάτων, στην κριτική σκέψη και στον αναστοχασμό, επιτρέποντάς τους να οικοδομήσουν την κατανόησή τους για τη διαπολιτισμική ικανότητα μέσω της ενεργούς συμμετοχής. Τα σενάρια μπορούν να προωθήσουν τη μαθητοκεντρική μάθηση ενθαρρύνοντάς τους να εξερευνήσουν, να πειραματιστούν και να συνεργαστούν για να κατανοήσουν την πολιτισμική δυναμική.

✚ **Κοινωνικοπολιτισμική θεωρία της ανάπτυξης:** Ο **Vygotsky** αναγνώρισε ότι η σημασία της κουλτούρας στον καθορισμό του τι και πώς μαθαίνει κάποιος/α, καθώς και των δεξιοτήτων που πρέπει να αναπτυχθούν και να αναδειχθούν μέσω της μάθησης, είναι αποτέλεσμα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν σενάρια που προωθούν τη συνεργασία, την αλληλεπίδραση και την πολιτισμική ανταλλαγή. Τα σενάρια μπορούν να παρέχουν ευκαιρίες στους/τις μαθητές/τριες να συνεργαστούν, να συμμετάσχουν σε διάλογο και να λάβουν υποστήριξη και καθοδήγηση από τους συμμαθητές τους ή τον/την εκπαιδευτικό.

✚ **Κονεκτιβισμός (Connectivism):** μια από τις πιο πρόσφατες θεωρίες, δίνει έμφαση στον ρόλο των δικτύων και των συνδέσεων στη μάθηση, ιδιαίτερα στην ψηφιακή εποχή. Οι εκπαιδευτικοί ενσωματώνουν στα σενάρια τις αρχές του κονεκτιβισμού μέσω της χρησιμοποίησης της τεχνολογίας και των διαδικτυακών πόρων, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στους/τις μαθητές/τριες να έχουν πρόσβαση σε διαφορετικές πολιτισμικές οπτικές, και να συμμετέχουν σε διαδικτυακές συζητήσεις. Τα σενάρια μπορούν να διευκολύνουν τις συνδέσεις με εμπειρογνώμονες, εικονικές κοινότητες ή πολιτισμικούς πόρους που επεκτείνουν τη μάθηση των μαθητών/τριών πέρα από την τάξη. Οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν βοηθητικά στην πρόσβαση, στην επεξεργασία και στη διαχείριση του όγκου των πληροφοριών από τους/τις μαθητές/τριες.

✚ **Γνωστικές θεωρίες:** σύμφωνα με τις θεωρίες αυτές, η μάθηση είναι μια νοητική διαδικασία και το αποτέλεσμα της λήψης και της επεξεργασίας νέων πληροφοριών. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν τις αρχές των γνωστικών θεωριών σχεδιάζοντας σενάρια που ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη των μαθητών/τριών και ενισχύουν τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων. Τα σενάρια μπορούν να ωθήσουν τους/τις μαθητές/τριες στο να αναλύσουν πολιτισμικές πληροφορίες, να κάνουν συνδέσεις και να ανασύρουν τις υπάρχουσες γνώσεις τους για την επίλυση των διαπολιτισμικών προκλήσεων. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν ερωτήσεις και να εκφράζουν ανοιχτά τις σκέψεις τους.

✚ **Ανακάλυψη:** η μάθηση βασίζεται στο βίωμα, τη δοκιμή και την επαλήθευση ή τη διάψευση. Η γνώση που προκύπτει είναι μια προσωπική ανακάλυψη και διαχείριση και οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τους/τις μαθητές/τριες μόνο εφόσον τους το ζητήσουν οι ίδιοι/ες. Οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν σενάρια που ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνήσουν και να διερευνήσουν τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, επιτρέποντάς τους να ανακαλύψουν και να οικοδομήσουν την κατανόησή τους για τη διαπολιτισμική ικανότητα. Τα σενάρια μπορούν να σχεδιαστούν έτσι ώστε να διεγείρουν την περιέργεια, να προωθούν την ανεξάρτητη σκέψη και να ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να αναζητήσουν πληροφορίες και να δώσουν τις δικές τους εξηγήσεις.

4.4. ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ

Η δομή των διδακτικών σεναρίων είναι ευέλικτη και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τα προσαρμόσουν ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες, τους στόχους και το πλαίσιο της διδασκαλίας τους. Τα διδακτικά σενάρια που σχεδιάστηκαν για τις ανάγκες του παρόντος οδηγού ακολούθησαν τις προδιαγραφές του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής με κάποιες μικρές τροποποιήσεις που θεωρήθηκαν απαραίτητες προκειμένου να γίνουν πιο απλά και συμβατά και για τις τρεις χώρες των εταίρων.

Έτσι, ως δομή των σεναρίων χρησιμοποιήθηκε: α. η ταυτότητα του σεναρίου, β. η εφαρμογή του σεναρίου και γ. η αξιολόγηση του σεναρίου. Ο γενικός στόχος είναι η δημιουργία μιας συνεκτικής και ελκυστικής μαθησιακής εμπειρίας που προάγει την ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Αναλυτικότερα,

Η **Ταυτότητα του σεναρίου** περιλαμβάνει:

- Γενική περιγραφή της θεματικής περιοχής,
- Εκπαιδευτικό πρόβλημα,
- Κύριος στόχος του σεναρίου,
- Διαδικασία διδασκαλίας: περιγράφονται οι θεωρίες μάθησης βάσει των οποίων δομήθηκε το διδακτικό σενάριο και οι στρατηγικές διδασκαλίας,
- Μαθησιακά αποτελέσματα,
- Τίτλος των δραστηριοτήτων που αναλύονται στη συνέχεια
- Υλικοτεχνική υποδομή
- Λέξεις-κλειδιά
- Δημιουργοί

Η **εφαρμογή του σεναρίου** περιλαμβάνει τις δραστηριότητες και τα παιχνίδια που θα χρησιμοποιηθούν στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής για την επίτευξη των στόχων και των μαθησιακών αποτελεσμάτων του εκάστοτε σεναρίου. Γίνεται λεπτομερής περιγραφή της δραστηριότητας, της ομάδας-στόχου, της διάρκειας, του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί, της οργάνωσης της τάξης και του χώρου υλοποίησης.

Η **αξιολόγηση των σεναρίων** περιλαμβάνει:

- Φύλλα αξιολόγησης με συγκεκριμένες ερωτήσεις που πρέπει να απαντήσουν οι μαθητές/τριες.
- Portfolio όπου οι μαθητές/τριες μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους.
- Ημερολόγιο των εκπαιδευτικών με σκέψεις και σχόλια από την παρατήρηση.

Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης για τη βελτίωση της διαπολιτισμικής ικανότητας στη φυσική αγωγή. Τα κριτήρια αυτά μπορούν να αφορούν στην κατανόηση από τους/τις μαθητές/τριες της πολιτισμικής ποικιλομορφίας του αθλητισμού, στην ικανότητά τους να προσαρμόζονται και να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε διαπολιτισμικά περιβάλλοντα και στη συμπεριφορά τους σχετικά με την συμπερίληψη κατά την εμπλοκή τους σε φυσικές δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να καθορίσουν σαφείς δείκτες απόδοσης για την αξιολόγηση των αντιδράσεων, της λήψης αποφάσεων ή των ενεργειών των μαθητών/τριών. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους μαθησιακούς στόχους και να παρέχουν αντικειμενικά κριτήρια για την αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας των μαθητών/τριών στη φυσική αγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

5.1. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ

5.1.1. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή: Η πολιτισμική επίγνωση είναι η ικανότητα των ατόμων να αναγνωρίζουν στοιχεία της δικής τους κουλτούρας και της κουλτούρας των άλλων και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές που οφείλονται στην κουλτούρα. Η γνώση σχετικά με τα στοιχεία που συνθέτουν μια κουλτούρα (τη δική μας και των άλλων) και τον αντίκτυπό τους στη διαμόρφωση της ταυτότητας, των συμπεριφορών και των στάσεων μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των παρεξηγήσεων που βασίζονται στην κουλτούρα και στη βελτίωση της συνεργασίας και της επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα: Όταν αναφερόμαστε στην κουλτούρα εννοούμε μια «ορατή» αλλά περιορισμένη αναλογία πολιτισμικών στοιχείων όπως μητρική γλώσσα, τέχνη, ντύσιμο, φαγητό, κ.λπ.) και μια αρκετά μεγάλη «αόρατη» πλευρά της κουλτούρας, που χαρακτηρίζει τη ζωή των ατόμων και τα ίδια τα άτομα ως ανθρώπινα όντα (αξίες και συμπεριφορές, στάσεις, συνήθειες κ.λπ.). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν αναφέρεται μόνο στην παροχή πληροφοριών για τους πολιτισμούς που μπορεί να συναντώνται με κάποιο αφηρημένο τρόπο, αλλά αφορά στους ανθρώπους που αλληλεπιδρούν σε καθημερινή βάση σε πολυπολιτισμικά εκπαιδευτικά πλαίσια – εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες, διευθυντές σχολείων και εκπαίδευσης, διαμορφωτές εκπαιδευτικής πολιτικής, γονείς κ.ά., – και προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τη διαπολιτισμική αλληλεπίδραση πολύπλευρα τόσο στις πνευματικές όσο και στις κοινωνικό-συναισθηματικές πτυχές των διαφορετικών συστημάτων αξιών, παραδόσεων και πεποιθήσεων και τρόπων ζωής.

Σκοπός: Στόχος του σεναρίου είναι η απόκτηση επίγνωσης όσον αφορά στις διαφορετικές αντιλήψεις για την ίδια πραγματικότητα, μέσα σε ένα πολυπολιτισμικό πλαίσιο. Οι μαθητές/τριες θα μάθουν να εκφράζουν κίνητρα, επιθυμίες και όνειρα και επίσης να μετατρέπουν προσωπικά και αφηρημένα κίνητρα, επιθυμίες και όνειρα σε συγκεκριμένες πράξεις. Επικεντρώνεται επίσης στη δημιουργία ενός περιεχομένου που λαμβάνει υπόψη τα κίνητρα όλων.

Μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκτιμούν/σέβονται όλους τους άλλους ανθρώπους,
- εκτιμούν/σέβονται την πολιτισμική διαφορά και τη διαφορετικότητα,
- εκτιμούν/σέβονται άλλους πολιτισμούς/πολιτισμική ετερότητα,
- συζητήσουν για την έννοια του πολιτισμού γενικά,
- αναπτύξουν τη δική τους ανεκτικότητα και ενσυναίσθηση και να βγάλουν τον εαυτό τους από το επίκεντρο,
- αναπτύξουν τη δική τους επίγνωση και αυτογνωσία,
- εκτιμήσουν προσεγγίσεις πολλαπλών προοπτικών.

Υλοποίηση: Το σενάριο δομήθηκε με βάση τις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τις πολιτισμικές τους διαφορές και ομοιότητες και θα αναπτύξουν τις δεξιότητες επίγνωσής τους μέσα από αλληλεπίδραση και συνεργασία. Οι μαθητές/τριες θα έχουν έναν ενεργό ρόλο στην εκμάθηση ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών θα είναι καθοδηγητικός.

Ομάδα-στόχος: Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί και στις επόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Ταξιδέψτε σε όλο τον κόσμο
- Τι επιτρέπεται και τι όχι;

Διάρκεια σεναρίου: 90 λεπτά.

Χώρος υλοποίησης: αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικό: διάφορα αθλητικά είδη και υλικά ανάλογα με τις ανάγκες της δραστηριότητας, κάρτες δραστηριοτήτων.

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση θα πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια ή μετά από κάθε δραστηριότητα. Πρέπει να αφιερώνεται αρκετός χρόνος/χώρος

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

για συζήτηση ή απολογισμό ως προς την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Συνήθως τα μαθήματα Φυσικής Αγωγής δεν προσφέρουν αρκετό χρόνο για αυτού του είδους την αξιολόγηση, ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας στην υποστήριξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης των μαθητές/τριών.

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική, επίγνωση, ανεκτικότητα, ενσυναίσθηση, διαφορετικότητα

Δημιουργός: Dana Masarykova, Πανεπιστήμιο Travná, Σλοβακία.

Link: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3c-elem-2/>.

Υποστηρικτικό υλικό:

Compass: Manual for Human Rights Education with Young People, Council of Europe: <http://www.coe.int/en/web/compass>

Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world: <https://rm.coe.int/intercultural-competence-for-all/16808ce20c>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Ταξιδέψτε σε όλο τον κόσμο

Οργάνωση δραστηριότητας: Συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες σε έναν κύκλο και ρωτήστε τους/τις για τις ταξιδιωτικές τους εμπειρίες, ποιες χώρες έχουν ήδη επισκεφτεί, τι ήταν ενδιαφέρον σε αυτή τη χώρα και τι τους εξέπληξε. Στη συνέχεια, ξεκινήστε μια σύντομη προθέρμανση προσποιούμενοι κάποιους τρόπους μεταφοράς – αεροπλάνο, λεωφορείο, τρένο, σκάφος κ.λπ. Κάθε ένα από τα μέσα μεταφοράς θα έχει διαφορετική κίνηση:

Αεροπλάνο – χέρια ευθεία δίπλα στο σώμα και προσποιούνται ότι πετούν.

Λεωφορείο – όλοι οι μαθητές/τριες σε ζευγάρια, πηδώντας με τα δύο πόδια μπροστά (ή πίσω).

Τρένο – όλοι οι μαθητές/τριες σχηματίζουν μια σειρά και τρέχουν με τα χέρια τους να ακουμπούν στους ώμους των μπροστινών συμμαθητών τους.

Σκάφος – μαθητές/τριες σε θέση καβουριού και στα τέσσερα και κινούνται προς διαφορετικές κατευθύνσεις.

Ερωτήσεις προβληματισμού: Έχετε ήδη χρησιμοποιήσει αυτούς τους τρόπους μεταφοράς; Ποιο μέσο μεταφοράς δεν έχετε χρησιμοποιήσει; Θα θέλατε να το χρησιμοποιήσετε; Υπάρχει διαφορά στη χρήση των μεταφορικών μέσων σε διαφορετικές χώρες; Ποιο μεταφορικό μέσο είναι πιο φιλικό προς το περιβάλλον;

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε. Δώστε τους μια κάρτα με το όνομα της χώρας στην οποία πρέπει να ταξιδέψουν. Αφήστε τους να επιλέξουν τον τρόπο μεταφοράς που θέλουν να χρησιμοποιήσουν για να φτάσουν σε αυτή τη χώρα και επίσης αφήστε τους να σκεφτούν κάτι στο οποίο διαφέρει αυτή η χώρα από τη χώρα προέλευσής τους. Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τη χώρα και τον τρόπο μεταφοράς που έχει επιλέξει. Όλες οι ομάδες θα πρέπει να εκτελέσουν τον τρόπο μεταφοράς μαζί με την ομάδα που τον παρουσίασε.

Για παράδειγμα:

Μια ομάδα επέλεξε την Ινδονησία. Θα επιλέξουν αεροπλάνο για να φτάσουν εκεί. Ετοιμάζουν λοιπόν μια πίστα που όλοι πρέπει να περάσουν με τα χέρια ίσια. Προτείνουν επίσης ότι επειδή η Ινδονησία αποτελείται από πολλά νησιά, πρέπει να εκτελέσουν άλματα από το ένα νησί στο άλλο.

Ο εκπαιδευτικός θα βοηθήσει τις ομάδες να προετοιμαστούν παρέχοντάς τους τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Στη συνέχεια, συγκεντρώστε όλη την ομάδα μαζί. Τώρα όλοι οι μαθητές/τριες θα προσπαθήσουν να περάσουν από όλες τις χώρες με τις διαφορετικές κινήσεις που πρότεινε κάθε ομάδα. Επίσης, μπορούν να προσθέσουν κάποιες κινήσεις ή σχόλια που μπορεί να είναι κατάλληλα για την κάθε χώρα.

Στο τέλος του μαθήματος οι μαθητές/τριες θα επιλέξουν ένα παιχνίδι που είναι χαρακτηριστικό για τη χώρα τους και θα προτείνουν τον τρόπο επεξήγησης του παιχνιδιού σε παιδιά που προέρχονται από διαφορετικές χώρες.

Για παράδειγμα:

Στη Σλοβακία δημοφιλές άθλημα είναι το χόκεϊ επί πάγου. Οι μαθητές/τριες θα δείξουν στους/στις συμμαθητές/τριες τους που προέρχονται από άλλες χώρες, πώς να παίζουν χόκεϊ επί πάγου. Ανάλογα με την εποχή, την άνοιξη ή/και το φθινόπωρο μπορούν να προσαρμόσουν το παιχνίδι σε

γυμναστήριο ή υπαίθριο γήπεδο χρησιμοποιώντας μπάστουνια, αλλά τη χειμερινή περίοδο μπορούν να παίξουν στο γήπεδο του χόκεϊ επί πάγου.

Διάρκεια: 45 λεπτά.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

Συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες σας τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις χώρες που επέλεξαν και επίσης ποια χώρα θα ήθελαν να επισκεφτούν στο μέλλον και γιατί.

Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες που προέρχονται από άλλες χώρες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για το χόκεϊ επί πάγου και τη γνώμη τους για το παιχνίδι. Σε περίπτωση που προέρχονται από ζεστές χώρες, μπορούν να εκφράσουν συναισθήματα για πάγο/χιόνι (για τους Ινδονήσιους μαθητές θα μπορούσε να είναι η πρώτη ευκαιρία να βιώσουν πάγο ή χιόνι).

Τίτλος δραστηριότητας: Τι επιτρέπεται και τι όχι;

Οργάνωση δραστηριότητας: Συγκεντρώστε τους/τις μαθητές-τριες σε έναν κύκλο και ρωτήστε τους εάν μερικές φορές κάνουν κάτι στο σχολείο ή στο σπίτι που δεν επιτρέπεται. Ενθαρρύνετέ τα να ξεκινήσουν με κάτι απλό, όπως να τρώνε γλυκά ή να παραμείνουν περισσότερο σε παιχνίδια στον υπολογιστή ή σε κινητά τηλέφωνα. Όταν οι μαθητές/τριες εκφράσουν μερικά από τα παραδείγματα, ρωτήστε τους αν γνωρίζουν κάποιον/α από το εξωτερικό ή με διαφορετική θρησκεία που δεν επιτρέπεται να κάνει κάτι που για αυτούς/ές είναι συνηθισμένο. Στη συνέχεια ξεκινήστε ένα παιχνίδι με επιτρεπόμενες/μη επιτρεπόμενες κινήσεις και δώστε οδηγίες στους/τις μαθητές/τριες. Οι μαθητές/τριες θα τρέχουν ή θα κινούνται ελεύθερα στο γυμναστήριο και θα προσπαθήσουν να ακολουθήσουν τις οδηγίες σας.

Δεν επιτρέπεται:

- Να τρέχουν στηριζόμενοι μόνο στα δύο πόδια.
- Να μην έχουν τα χέρια στο πάτωμα.
- Να μην αναπηδούν.
- Να μην χτυπούν παλαμάκια κατά τη διάρκεια του τρεξίματος, κ.λπ.

Στη συνέχεια προετοιμάστε τον χώρο για τη δραστηριότητα που ακολουθεί και τα παζλ που θα χρησιμοποιήσετε.

Περιγραφή δραστηριότητας: Το παιχνίδι θα ξεκινήσει εξηγώντας στους/τις μαθητές/τριες όλους τους κανόνες. Οι μαθητές/τριες θα ομαδοποιηθούν σε ομάδες των τριών και θα προσπαθήσουν να λύσουν ένα παζλ που θα τους έχει ετοιμάσει ο/η εκπαιδευτικός. Κάθε ομάδα θα έχει ένα παζλ σε διαφορετικό χρώμα και θα τους επιτρέπεται να πάρουν ένα κομμάτι παζλ αφού ολοκληρώσουν μια εργασία. Η ομάδα μπορεί να αποφασίσει ποιο μέλος της θα εκτελέσει κάθε άσκηση-εργασία. Κάθε μέλος πρέπει να αναλάβει δυο εργασίες. Μετά την ολοκλήρωση όλων των εργασιών, η ομάδα θα έχει έξι κομμάτια παζλ τα οποία θα προσπαθήσει να συνθέσει. Κάθε παζλ θα παρουσιάζει μια συνήθεια ή έναν κανόνα που επιτρέπεται/δεν επιτρέπεται σε μια συγκεκριμένη κουλτούρα. Εργασίες για τις ομάδες:

- ρίχνοντας μπάλες στο καλάθι (τρεις επιτυχημένες προσπάθειες)
- τρέξιμο γύρω από τους κώνους
- πηδώντας στα στεφάνια
- ντρίμπλα με μπάλα
- σχοινάκι (20 άλματα)
- κύλιση στο στρώμα

Οι ομάδες μπορούν στη συνέχεια να ανταλλάξουν τις ασκήσεις-εργασίες μεταξύ των μελών τους και να επαναλάβουν το παιχνίδι συνθέτοντας ένα νέο παζλ. Είναι προτιμότερο να διατηρούνται τα ίδια χρώματα για κάθε ομάδα για να μην μπερδεύονται οι μαθητές/τριες.

Διάρκεια: 45 λεπτά.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες να σας αναφέρουν συνήθειες και κανόνες (περιορισμούς) που γνωρίζουν από διαφορετικούς πολιτισμούς και ιδιαίτερα για τον σεβασμό αυτών των κανόνων (για παράδειγμα ότι οι Μουσουλμάνοι δεν τρώνε χοιρινό ή ότι το σώμα των γυναικών πρέπει να καλύπτεται στις μουσουλμανικές χώρες κ.λ.π.)

5.1.2. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Το να αναγνωρίζουμε στοιχεία της δικής μας κουλτούρας και άλλων ανθρώπων, με άλλα λόγια η προώθηση της πολιτισμικής επίγνωσης μέσω κατανόησης συμπεριφορών και στάσεων, είναι προαπαιτούμενο για να μπορούμε να επικοινωνήσουμε και να συνεργαστούμε με ανθρώπους από διαφορετικές κουλτούρες. Τέτοιες δεξιότητες συνθέτουν την ικανότητα της πολιτισμικής επίγνωσης. Δοκιμασίες συνεργασίας, δραστηριότητες στοχευμένες σε χαρακτηριστικά εθνικά παιχνίδια, αντιδράσεις σε οπτικά ερεθίσματα, όπως παιχνίδια παντομίμας βασισμένα σε χαρακτηριστικά της χώρας, καθώς και ασκήσεις απλής σωματικής επαφής, μπορούν να σχηματίσουν ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων εντός του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Ένα σημαντικό εμπόδιο στη συμπερίληψη της σχολικής κοινωνίας είναι η έλλειψη βιωματικής γνώσης που μπορεί να αλλάξει την κατανόηση, την αποδοχή και την ενσυναίσθηση προς διάφορους πολιτισμούς.

Στόχος:

Ο στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη των ικανοτήτων πολιτισμικής επίγνωσης των μαθητές/τριών μέσα από συνεργατικές δοκιμασίες και παιχνίδια.

Μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αποκτήσουν γνώση των πολιτιστικών στοιχείων που αποτυπώνονται σε συμπεριφορές και στάσεις τόσο για τον εαυτό τους όσο και για τους άλλους,
- αποκτήσουν τις δεξιότητες για να αναγνωρίζουν τέτοιες συμπεριφορές και στάσεις,
- να συζητήσουν για όψεις που αφορούν την κατανόηση, την αποδοχή και την ενσυναίσθηση για τέτοιου είδους συμπεριφορές και στάσεις.

Υλοποίηση:

Με βάση τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας (δηλαδή ανάγκη να γίνουν αποδεχτοί από το κοινωνικό τους περιβάλλον, ανάγκη αναγνώρισης της προσωπικότητάς τους) το σενάριο δομήθηκε με βάση τη θεωρία του κονστρουκτιβισμού. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τις πολιτισμικές τους διαφορές και ομοιότητες και θα αναπτύξουν τις δεξιότητες επίγνωσής τους μέσα από αλληλεπίδραση και συνεργασία. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στην εκμάθηση, ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Ηλικιακή ομάδα:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (9-12 χρονών).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Πολιτισμική γνώση
- Συνεργατικές δοκιμασίες για τον εντοπισμό συμπεριφορών και στάσεων
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων
- Διερεύνηση διαφορών και ομοιοτήτων σε παραδοσιακούς αγώνες και εθνικά αθλήματα.

Διάρκεια: 130 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: σχολική αυλή, γήπεδο

Υλικά: αθλητικός εξοπλισμός και έντυπο υλικό με εθνικά χαρακτηριστικά

Λέξεις-κλειδιά: επίγνωση, γνώση, σεβασμός, αποδοχή, ενσυναίσθηση

Δημιουργός: Νικοδέλης Θωμάς, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3-elem/>.

Υποστηρικτικό υλικό:

<https://www.rolcruise.co.uk/blog/cultural-and-traditional-sports-around-the-world>

<https://www.traditionalsports.org/traditional-sports/asia.html>

<https://letschinese.com/traditional-chinese-sports/>

<https://www.jstor.org/stable/1178536>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος: Πολιτισμική γνώση

Περιγραφή: Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 6-8 ατόμων. Ζητήστε από κάθε παιδί να τρέξει μια μικρή απόσταση και να επιλέξει ένα αντικείμενο από μια ομάδα με τυπωμένες κάρτες με εθνικά χαρακτηριστικά, όπως μια εικόνα από ένα αξιοθέατο, ένα φαγητό, μια φορεσιά, ένα ζώο, καθημερινές συνήθειες ζωής, τρόπο ένδυσης, τοπίο, ανθρώπους κ.λπ. Στη συνέχεια το επιστρέφει στη βάση του και φτιάχνει ένα παζλ με τα επιλεγμένα αντικείμενα-κάρτες. Το παζλ πρέπει να συνθέτει μια εικόνα που θα αντιπροσωπεύει μια φανταστική χώρα με όσα περισσότερα υλικά είναι δυνατό, αρκετά για να περιγράψουν τη ζωή και τη γη στη συγκεκριμένη χώρα.

Το παιχνίδι πρέπει να έχει χρονικό όριο. Όταν όλα τα παιδιά της ομάδας έχουν προσπαθήσει, καλέστε όλες τις ομάδες σε συζήτηση για να περιγράψουν το παζλ που έφτιαξαν στις υπόλοιπες ομάδες. Βοηθήστε τα παιδιά να ανακαλύψουν τα διαφορετικά υλικά του παζλ, τις συνθήκες ζωής και τον υποθετικό πολιτισμό της φανταστικής χώρας. Το επίκεντρο του παιχνιδιού και η ικανότητα που πρέπει να αναπτυχθεί θα πρέπει να είναι η αναγνώριση του μείγματος πολιτισμών. Το παιχνίδι μπορεί να επαναληφθεί πολλές φορές αναμειγνύοντας τις διαθέσιμες εικόνες και ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές/τριες να φτιάξουν ένα πιο ολοκληρωμένο παζλ.

Στο τέλος, μπορείτε να συζητήσετε για τη διαφορετική οπτική τους για το παζλ σύμφωνα με την δική τους αντίληψη και την πολιτιστική ταυτότητα των συμπαικτών τους.

Συμβουλές στους/στις καθηγητές/τριες: Ορίστε την απόσταση που θα τοποθετήσετε τις κάρτες με βάση την ηλικία και την ικανότητα των μαθητές/τριών σας.

Διάρκεια δραστηριότητας 20-30 λεπτά

Τίτλος: Συνεργατικές δοκιμασίες για τον εντοπισμό συμπεριφορών και στάσεων

Πρόκειται για ένα συνεργατικό παιχνίδι με αντικείμενο διαφορετικούς τρόπους μετακίνησης σε ζευγάρια.

Περιγραφή: Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να χωριστούν σε ζευγάρια των 2 ή και σε ομάδες των 3. Έπειτα εξηγήστε τους ότι η διαδικασία της μετακίνησης εκτελείται με διαφορετικούς περιορισμούς κάθε φορά (ένα παιδί έχει τα μάτια του κλειστά, τα παιδιά είναι δεμένα μεταξύ τους με ένα ελαστικό σχοινί γύρω από την μέση τους σχηματίζοντας ένα ζώο με τα σώματά τους όπως μια καμηλοπάρδαλη, κρατώντας μία μεγάλη μπάλα, κ.λπ.). Επιλέξτε τρόπους που μπορούν να προκαλέσουν συμπεριφορά αγγίγματος και γενικότερα σωματική επαφή μεταξύ τους. Ζητήστε από τα παιδιά να επαναλάβουν το παιχνίδι αρκετές φορές και σταδιακά ενθαρρύνετε τα παιδιά να σχηματίσουν διαφορετικά ζευγάρια ή ομάδες. Μετά από 10-15 λεπτά συγκεντρώστε τα παιδιά και συζητήστε για τις διαφορετικές λύσεις που δίνουν σε κάθε περιορισμό. Ζητήστε τους να αναγνωρίσουν πιθανά πολιτισμικά χαρακτηριστικά στη δική τους συμπεριφορά και στη συμπεριφορά των άλλων.

Συμβουλές στους/στις καθηγητές/τριες:

- Διαλέξτε δοκιμασίες βασισμένες στην ηλικία και την ικανότητα των μαθητές/τριών σας.
- Ξεκινήστε με απλές δοκιμασίες και μετά από κάποιες επαναλήψεις προσθέστε δυσκολότερες.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20-30 λεπτά

Τίτλος: Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Η δραστηριότητα αφορά ένα παιχνίδι παντομίμας με θεματικά στοιχεία που μπορεί να προκαλέσει αντιδράσεις συμπεριφοράς σε πολιτισμικά στοιχεία.

Περιγραφή: Αρχικά εξηγήστε στα παιδιά το παιχνίδι της παντομίμας και τη λογική στην επιλογή των θεμάτων. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να δουλέψουν σε ζευγάρια για τη δραματοποίηση-περιγραφή του θέματος. Για παράδειγμα, τα παιδιά μπορούν να περιγράψουν μέσα από κινήσεις, συμπεριφορές απέναντι σε ηλικιωμένους, απέναντι σε γονείς, σε άλλα παιδιά ή ακόμα και απλές καθημερινές συνήθειες. Δώστε 5-10 λεπτά για την επεξεργασία 2-3 σεναρίων από κάθε ζευγάρι. Έπειτα ζητήστε από κάθε ζευγάρι να τα παρουσιάσει στους υπόλοιπους. Στη συνέχεια ζητήστε από όλη την τάξη να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν διαφορές και ομοιότητες μεταξύ των ζευγαριών στα ίδια θεματικά στοιχεία.

Συμβουλές στους/στις καθηγητές/τριες: Εάν χρειαστεί βοηθήστε τα παιδιά να επεξεργαστούν πρωτότυπα σενάρια-ιδέες.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20-30 λεπτά

Τίτλος: Διερεύνηση διαφορών και ομοιοτήτων σε παραδοσιακούς αγώνες και εθνικά αθλήματα

Αυτή η δραστηριότητα απαιτεί από την πλευρά σας να επιλέξετε και να προετοιμάσετε παραδοσιακά παιχνίδια με βάση την πολιτισμική ποικιλία κάθε τάξης και να προετοιμαστείτε να διδάξετε κάποια αθλήματα όπως ποδόσφαιρο ή μπάσκετ, τα οποία είναι ευρέως αποδεκτά στη δύση καθώς και σε άλλους πολιτισμούς.

Περιγραφή: Στην αρχή του μαθήματος δώστε τη δυνατότητα στον/στην κάθε μαθητή/τρια να συμμετάσχει στη δραστηριότητα της επιλογής του και στη συνέχεια όλη η τάξη να επιλέξει διαφορετικά παιχνίδια για να παίξουν όλοι μαζί. Στο τέλος του μαθήματος εντοπίστε μέσω συζήτησης παρόμοια στοιχεία με βάση τις σωματικές και ψυχικές δεξιότητες των παιχνιδιών. Επίσης, συζητήστε διαφορές σε επίπεδο συνεργασίας, σωματικής επαφής και ανταγωνιστικότητας. Αυτά τα σημεία μπορούν να συνδεθούν με την πολιτισμική συνείδηση μέσω περαιτέρω συζήτησης.

Συμβουλές στους/στις καθηγητές/τριες:

Μπορείτε σε προηγούμενο μάθημα να ρωτήσετε τα παιδιά ποια αθλήματα θα ήθελαν να διδαχθούν (από τα δημοφιλή) και να προετοιμαστείτε ανάλογα.

Διάρκεια δραστηριότητας: 30-40 λεπτά

5.1.3. Διδακτικό Σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική συνείδηση αναφέρεται στη γνώση των στοιχείων της δικής μας κουλτούρας, καθώς και στη γνώση και κατανόηση των στοιχείων άλλων πολιτισμών. Η γνώση και κατανόηση της δικής μας κουλτούρας προσφέρει βαθύτερη κατανόηση της προσωπικής ταυτότητας και αυτογνωσίας, ενώ η γνώση και κατανόηση άλλων κουλτούρων ενισχύει την ευαισθητοποίηση για την ύπαρξη άλλων πολιτισμών και την αποδοχή τους. Η διαπολιτισμική συνείδηση μας παρέχει την κατανόηση και των δικών μας και των άλλων πολιτισμών, κυρίως των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ τους. Όταν αντιλαμβανόμαστε τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών, είναι πιο πιθανό να τους κατανοήσουμε και να τους αποδεχτούμε. Αυτές οι ομοιότητες και διαφορές μπορεί να αναφέρονται σε επιφανειακά στοιχεία όπως το φαγητό, η γλώσσα, η μουσική, τα παιχνίδια, οι χοροί, και σε βαθύτερες πτυχές όπως η στάση, οι πεποιθήσεις, οι αξίες, οι επικοινωνιακοί τρόποι κ.λπ. Το τελικό βήμα είναι η κατανόηση και αποδοχή των ομοιοτήτων και διαφορών στο πλαίσιο του πολιτισμού.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Τα σχολεία είναι χώροι όπου συναντιούνται παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά, εθνοτικά και θρησκευτικά υπόβαθρα. Συχνά, αυτές οι διαφορές μπορούν να προκαλέσουν παρεξηγήσεις και συγκρούσεις που μπορεί να μεταφερθούν από την τάξη στο ευρύτερο σχολικό περιβάλλον ή και στην κοινότητα. Από την άλλη πλευρά, τα σχολεία μπορούν να είναι και το μέρος που στηρίζει την κατανόηση των διαφορών, γιορτάζει τη μοναδικότητα και τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών πολιτισμών και παρέχει κατανόηση και υποστήριξη. Η επικέντρωση στην πολιτιστική ταυτότητα των

μαθητές/τριών, η αυτογνωσία για τη δική τους κουλτούρα καθώς και η ευαισθητοποίηση για άλλες κουλτούρες είναι σημαντική για την εκπαίδευση των μαθητές/τριών ως μελλοντικών πολιτών του κόσμου.

Σκοπός:

Ο σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης των μαθητές/τριών για τη δική τους κουλτούρα και πολιτιστική ταυτότητα, της ευαισθητοποίησης για άλλες κουλτούρες και η αναγνώριση, κατανόηση και αποδοχή των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών μέσω συνεργατικών παιχνιδιών, παραδοσιακών χορών και παραδοσιακών παιχνιδιών κίνησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τις διαφορές και ομοιότητες στις πεποιθήσεις, στις στάσεις και στις προσωπικές προτιμήσεις των συμμαθητών/τριών τους, βάσει διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων,
- αναφέρουν διαφορετικούς τύπους χορών, μουσικής και παιχνιδιών διαφόρων πολιτισμών,
- περιγράφουν άλλους πολιτισμούς και να επιδεικνύουν κατανόηση για άτομα από άλλους πολιτισμούς,
- αντιλαμβάνονται τους άλλους με ακρίβεια και να αναπτύξουν ανοικτό μυαλό και ευελιξία κατά την επικοινωνία και συνεργασία με συμμαθητές/τριες και άτομα με διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο,
- περιγράφουν διαφορετικούς πολιτισμούς και τα χαρακτηριστικά τους, μέσω της πρακτικής διαφόρων εθνικών χορών και παραδοσιακών παιχνιδιών.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε με βάση τις θεωρίες των κονστρουκτιβιστικών και των κοινωνικοπολιτισμικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα ανακαλύψουν τα χαρακτηριστικά των συμμαθητών/τριών τους και των διαφορετικών πολιτισμών μέσω της συμμετοχής τους σε παιχνίδια, θα εξασκηθούν σε διάφορους παραδοσιακούς χορούς και με αυτόν τον τρόπο θα αναγνωρίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών, θα κατανοήσουν τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες μέσω προσωπικής συμμετοχής, αλληλεπίδρασης και συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθεί η προσέγγιση της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν στρατηγικές συνεργασίας και διερεύνησης, όπου οι μαθητές/τριες θα συμμετέχουν ενεργά και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διάφορα πράγματα και να συμμετέχει σε διαφορετικά είδη δραστηριοτήτων.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με ορισμένες τροποποιήσεις, μπορεί να εφαρμοστεί και σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας.

Δραστηριότητες του διδακτικού σεναρίου:

- Παιχνίδι κίνησης: «Είμαι ΕΓΩ».
- Παραδοσιακοί χοροί.
- Διαπολιτισμικό παζλ.
- Διεθνές παιχνίδι με καρέκλες.

Διάρκεια: 80 λεπτά.

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, αίθουσα

Υλικά: Μακρύ σχοινί, CD player, κάρτες για το παζλ, μαρκαδόροι, μικρά στεφάνια, καρέκλα, καλάθι

Λέξεις κλειδιά: Αυτογνωσία, Διαπολιτισμική Συνείδηση, Ομοιότητες, Διαφορές

Δημιουργός: Ομάδα Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3c-elem/>

Δραστηριότητες Διδακτικού Σεναρίου

Τίτλος: Κινητικό παιχνίδι: "Είμαι ΕΓΩ"

Υλικά: Μακρύ σχοινί, λίστα προετοιμασμένων δηλώσεων

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλα τα παιδιά σχηματίζουν μια γραμμή ή έναν κύκλο χωρίς συγκεκριμένη σειρά. Στη μέση της αυλής ή του γηπέδου, υπάρχει ένας μικρότερος κύκλος που έχει σημειωθεί με ένα μακρύτερο σχοινί. Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει διάφορες δηλώσεις που σχετίζονται με προσωπικά χαρακτηριστικά και στη συνέχεια με πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Αν τα παιδιά αναγνωρίσουν τον εαυτό τους σε κάποιες από τις δηλώσεις, πρέπει να πηδήξουν μέσα στον κύκλο, να χαιρετίσουν κάποια από τα παιδιά που μπήκαν και αυτά στον κύκλο και να επιστρέψουν τρέχοντας πίσω στη θέση τους.

Πρώτη φάση του παιχνιδιού: Οι δηλώσεις είναι γενικές και κοινές για όλα τα παιδιά. Για παράδειγμα: «Έχω μπλε μάτια», «Λατρεύω την ποπ μουσική», «Μου αρέσει το πράσινο χρώμα», «Μου αρέσει να χορεύω» κ.λπ.

Δεύτερη φάση του παιχνιδιού: Οι δηλώσεις είναι πιο πολιτισμικά σχετιζόμενες, συνδεδεμένες με τα χαρακτηριστικά ορισμένων πολιτισμών. Μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους βάσει της κουλτούρας ή της παράδοσής τους (σε τάξεις με παιδιά από διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα) ή να παίξουν το παιχνίδι με βάση το τι τους αρέσει και τι μπορεί να ανήκει στη δική τους κουλτούρα ή σε άλλες κουλτούρες. Για παράδειγμα: «Στο σπίτι μας τρώμε με chopsticks», «Κάποιοι από τους συγγενείς μου φορούν παραδοσιακά ρούχα», «Μου αρέσει ο βραζιλιάνικος χορός», «Στην κουλτούρα μου, χαιρετιόμαστε με χειραψία» κ.λπ.

Αναστοχασμός: Μετά από 15 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν τι έμαθαν για τον εαυτό τους και τους/τις συμμαθητές/τριες τους, τα συναισθήματά τους κ.λπ.

Αναστοχαστικά ερωτήματα: Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάποια από τα εξής ερωτήματα:

- Με ποιον/α συμμαθητή/τρια σου αισθάνθηκες ότι είχες τα περισσότερα κοινά;
- Σε ποιο σημείο ήσουν διαφορετικός από τους/τις συμμαθητές/τριές σου;
- Πώς σε έκανε να νιώσεις η ομοιότητα;
- Πώς σε έκανε να νιώσεις η διαφορετικότητα σου σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά;
- Έμαθες κάτι καινούργιο από τους/τις συμμαθητές/τριές σου;

Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα μπορούν να οδηγήσουν σε μια συζήτηση για τις μεταξύ τους ομοιότητες και τις διαφορές, για τους διαφορετικούς πολιτισμούς στους οποίους ανήκουν κ.λπ. Αυτή η συζήτηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή για περαιτέρω μάθηση σε άλλες διδακτικές ενότητες ή ως συμπέρασμα, ότι όλοι διαφέρουν σε ένα πράγμα και είναι παρόμοιοι σε κάποιο άλλο, και ότι αυτή η διαφορετικότητα είναι που κάνει όμορφο το να είναι τα άτομα μαζί.

Τροποποιήσεις: Οι τροποποιήσεις και οι προσαρμογές μπορούν να γίνουν για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες όσον αφορά τις δραστηριότητες που θα χρησιμοποιηθούν και τις δηλώσεις που θα διαβαστούν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

- Σχετικά με τις δραστηριότητες, τα παιδιά μπορούν να λάβουν οδηγίες για να πηδήξουν με διάφορους τρόπους (πηδήξτε με το ένα πόδι, πηδήξτε με τα δύο πόδια, τρέξτε μπροστά, τρέξτε πίσω, σέρνεστε, τρέξτε στον κύκλο και αφήστε ένα αυτοκόλλητο κ.λπ.).
- Μπορούν να γίνουν και παραλλαγές ως προς την απόσταση του χώρου όπου στέκονται τα παιδιά και τον σημειωμένο κύκλο.
- Όσον αφορά στις δηλώσεις, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν διαφορετικές ερωτήσεις ανάλογα με το ποιον τομέα της διαπολιτισμικής συνείδησης θέλουν να δουλέψουν.
- Το παιχνίδι μπορεί επίσης να τροποποιηθεί και να εφαρμοστεί στην αίθουσα διδασκαλίας με λιγότερο απαιτητικές δραστηριότητες ή με δραστηριότητες που απαιτούν λιγότερο χώρο.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Επιλέξτε δραστηριότητες με βάση την ηλικία και τις δεξιότητες των μαθητών/τριών σας.

- Όταν επιλέγετε δηλώσεις, λάβετε υπόψη το πολιτιστικό υπόβαθρο των παιδιών στην τάξη σας και προσπαθήστε να ενσωματώσετε δηλώσεις που θα αναφέρονται στις ιδιαιτερότητές τους.
- Χρησιμοποιήστε δηλώσεις που είναι σύντομες, σαφείς και εύκολες στην κατανόηση.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφράζονται ελεύθερα και να είναι ειλικρινή.

Τίτλος: Παιχνίδια με παραδοσιακούς χορούς

Υλικά: CD player, μουσική για παραδοσιακούς χορούς από διαφορετικές κουλτούρες

Οργάνωση δραστηριότητας: Πριν από την πραγματοποίηση της δραστηριότητας, ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να αναζητήσει μερικούς απλούς παραδοσιακούς χορούς από διάφορες κουλτούρες. Ανάλογα με τη σύνθεση της τάξης, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει παραδοσιακούς χορούς από κουλτούρες που αντιπροσωπεύουν τα παιδιά της τάξης ή να επιλέξει παραδοσιακούς χορούς από άλλες, εντελώς διαφορετικές χώρες. Ανάλογα με την ηλικία των παιδιών, σε μια τάξη μπορεί να γίνουν δύο ή τρεις χοροί.

Περιγραφή δραστηριότητας: Η δραστηριότητα ξεκινά με την αναπαραγωγή μουσικής και την επίδειξη ενός από τους επιλεγμένους χορούς. Ο/η δάσκαλος/α ή κάποια από τα παιδιά μπορεί να κάνει την παρουσίαση. Στη συνέχεια, διδάσκονται σε όλα τα υπόλοιπα παιδιά τα βήματα του χορού και τα παιδιά χορεύουν όλοι μαζί. Μετά από μερικές προσπάθειες, ο δεύτερος επιλεγμένος χορός παρουσιάζεται και τα παιδιά μαθαίνουν να τον χορεύουν.

Ανατροφοδότηση: Μετά την πρακτική των δύο χορών, ο/η εκπαιδευτικός ξεκινά συζήτηση σχετικά με το πόσο παρόμοιοι ή διαφορετικοί ήταν οι χοροί και η μουσική. Μπορούν τα παιδιά να μαντέψουν από ποια χώρα προέρχεται ο χορός και η μουσική; Πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του χορού; Ήταν οι χοροί παρόμοιοι με τους παραδοσιακούς χορούς της χώρας τους, κ.λπ. Αυτή τη συζήτηση μπορεί να ακολουθήσει η ανάθεση επιπλέον εργασιών στα παιδιά, προκειμένου να εξερευνήσουν και να μάθουν περισσότερα στοιχεία για τον χορό, τα ρούχα, τη χώρα προέλευσης, και άλλες ιδιαιτερότητες της χώρας αυτής.

Τροποποιήσεις: Διάφορες τροποποιήσεις μπορούν να γίνουν, ανάλογα με τη σύνθεση της τάξης (πολιτιστικό υπόβαθρο των παιδιών), την ηλικία των παιδιών, τους εκπαιδευτικούς στόχους κ.λπ. Με βάση αυτό, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει εθνικό παραδοσιακό χορό, παραδοσιακούς χορούς που αντιπροσωπεύουν την κουλτούρα κάθε παιδιού στην τάξη, ή παραδοσιακούς χορούς από εντελώς διαφορετικές χώρες, με σκοπό την εξοικείωση με άλλες παραδόσεις και κουλτούρες.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να συνεργαστούν με τους γονείς τους και μαζί να επιλέξουν και να μάθουν έναν παραδοσιακό χορό της χώρας καταγωγής τους. Πρέπει επίσης να επιλέξουν την κατάλληλη μουσική και, αν είναι δυνατόν, να βρουν και να προτείνουν στον/στην εκπαιδευτικό έναν σύνδεσμο σχετικό με τον χορό. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, κάθε παιδί θα πρέπει να παρουσιάσει τον επιλεγμένο χορό και να προσκαλέσει τους/τις συμμαθητές/τριες του/της να τον χορέψουν όλοι μαζί.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Επιλέξτε χορούς ανάλογα με την ηλικία και τις δεξιότητες των μαθητών/τριών σας. Θα πρέπει να είναι εύκολοι στην κατανόηση και στην επανάληψη.
- Ενημερωθείτε για το πολιτιστικό υπόβαθρο των παιδιών στην τάξη σας και προσπαθήστε να συμπεριλάβετε χορούς από όλες τις κουλτούρες που αντιπροσωπεύονται στην τάξη.
- Προετοιμάστε την κατάλληλη μουσική και καλό ήχο κατά την εκτέλεση των χορών.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα και να δοκιμάσουν κάθε χορό ανεξάρτητα από τις δεξιότητές τους. Προσπαθήστε να δημιουργήσετε μια φιλική και χαλαρή ατμόσφαιρα.
- Όπου είναι δυνατόν, συνδέστε τον χορό με άλλες ιδιαιτερότητες της κουλτούρας. Προσπαθήστε να δημιουργήσετε συνδέσεις και αλληλεπιδράσεις με άλλα μαθήματα.

Τίτλος δραστηριότητας: Διαπολιτισμικό παζλ

Υλικά: μαρκαδόροι, μικρά στεφάνια, κάρτες παζλ, καλάθι

Οργάνωση δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός ετοιμάζει δύο, τρεις ή τέσσερις διαφορετικές εικόνες που θα αντιπροσωπεύουν μια χώρα (ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών στην τάξη και την ηλικία τους). Κάθε εικόνα πρέπει να αναφέρεται σε μια χώρα της οποίας ο πολιτισμός πρέπει να αναγνωριστεί και να μαθευτεί μέσω του παιχνιδιού. Η εικόνα μπορεί να έχει το όνομα της χώρας και/ή την σημαία και/ή και τα δύο. Για κάθε χώρα, πρέπει να υπάρχει ένα παζλ τεσσάρων κομματιών που σχετίζονται με κάποιο χαρακτηριστικό της χώρας αυτής, όπως π.χ. φαγητό, μνημείο, παραδοσιακή ενδυμασία, παραδοσιακό όργανο, άθλημα, χορός, γνωστή παράδοση, τρόπος χαιρετισμού κ.ά.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο, τρεις ή τέσσερις ίσες ομάδες, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών στην τάξη και την ηλικία τους. Κάθε ομάδα στέκεται σε ξεχωριστές σειρές. Το σημείο εκκίνησης για κάθε σειρά σημειώνεται με ταινία. Πέντε μικρά στεφάνια τοποθετούνται μπροστά από κάθε σειρά. Μετά από τα στεφάνια, τοποθετείται ένα καλάθι. Μέσα στο καλάθι τοποθετούνται τα κομμάτια του παζλ. Μετά το καλάθι, τοποθετούνται πέντε μαρκαδόροι σε σειρά και σε απόσταση ο ένας από τον άλλον, που οδηγούν στην εικόνα με το όνομα ή την σημαία της χώρας.

Κάθε παιδί στην αρχή κάθε σειράς πρέπει να πηδήξει με τα δύο πόδια μέσα σε όλα τα στεφάνια που είναι τοποθετημένα στο έδαφος. Όταν φτάσει στο καλάθι, παίρνει ένα κομμάτι του παζλ, τρέχει ζιγκ-ζαγκ γύρω από όλους τους μαρκαδόρους και το τοποθετεί κάτω από την εικόνα της χώρας στην οποία αντιστοιχεί το κομμάτι του παζλ (π.χ. "μαχαίρι και πιρούνι - Ελλάδα", "χορός σάμπα - Βραζιλία"). Στη συνέχεια, το παιδί τρέχει πίσω σε ευθεία γραμμή προς την ομάδα του, αγγίζει το χέρι του παιδιού που είναι επόμενο στη σειρά και επιστρέφει στο τέλος της γραμμής. Η δραστηριότητα συνεχίζεται μέχρι να συμπληρωθούν όλα τα κομμάτια του παζλ.

Ανατροφοδότηση: Στο τέλος του παιχνιδιού, οι εκπαιδευτικοί μαζί με όλα τα παιδιά αναλύουν αν τα παζλ και οι αντιστοιχίσεις των κομματιών είναι σωστές. Εάν υπάρχουν λάθη, συζητούν με τα παιδιά ποια είναι η σωστή λύση. Τα παιδιά μπορούν επίσης να αναστοχαστούν τις εμπειρίες τους. Ερωτήματα για προβληματισμό που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας;
- Σας φάνηκε εύκολη ή δύσκολη;
- Ήταν δύσκολο να αναγνωρίσετε τα διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία;
- Ήταν εύκολο να συνεργαστείτε με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σας;
- Μάθατε κάτι καινούριο για κάποια χώρα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;

Τροποποιήσεις: Διάφορες τροποποιήσεις μπορούν να γίνουν στο περιεχόμενο του παζλ ή στις κινητικές δραστηριότητες. Ο αριθμός των κομματιών του παζλ μπορεί να αλλάξει ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Οι κινητικές δραστηριότητες μπορούν επίσης να τροποποιηθούν ανάλογα με το επίπεδο έντασης της κίνησης που επιθυμείτε, καθώς και με τα διαθέσιμα υλικά. Άλλες μορφές βασικών κινήσεων μπορούν να εφαρμοστούν. Η θέση των καρτών του παζλ μπορεί επίσης να αλλάξει, τοποθετώντας τις είτε στην αρχή είτε στο τέλος πριν από τις εικόνες των χωρών. Για καλύτερα αποτελέσματα, θα είναι καλό να έχουν συζητηθεί και να έχουν μάθει τα παιδιά τα χαρακτηριστικά των χωρών που εμπλέκονται στο παιχνίδι κατά τη διάρκεια άλλων μαθημάτων.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Τα κομμάτια του παζλ και η δυσκολία της δραστηριότητας πρέπει να επιλέγονται ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.
- Δώστε προσοχή στη σύνθεση των ομάδων, ώστε να είναι ισορροπημένες ως προς τον αριθμό των παιδιών και τις ικανότητές τους.
- Προσέξτε τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά εκτελούν τις κινητικές δραστηριότητες.
- Κινητοποιήστε και ενθαρρύνετε τα παιδιά όταν χρειάζεται. Ενθαρρύνετε την ομαδική συνεργασία τους.
- Συμπεριλάβετε τα παιδιά στην αξιολόγηση του τελικού παζλ.
- Μην παραλείψετε την ανατροφοδότηση και τη συζήτηση με τα παιδιά.

Τίτλος: Διεθνείς μουσικές καρέκλες

Υλικά: CD player, καρέκλες

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλα τα παιδιά σχηματίζουν έναν μεγάλο κύκλο. Στη μέση του κύκλου τοποθετούνται καρέκλες, δύο λιγότερες από τον αριθμό των παιδιών στην τάξη. Όλα τα παιδιά καλούνται να σταθούν στον κύκλο. Όταν ο/η εκπαιδευτικός ξεκινήσει να παίζει κάποιο τραγούδι, τα παιδιά πρέπει να χορεύουν σύμφωνα με τη μουσική, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες χορευτικές κινήσεις που αντιστοιχούν στη μουσική που ακούγεται. Όταν σταματήσει η μουσική, κάθε παιδί πρέπει να καθίσει σε μια καρέκλα στη μέση του κύκλου. Το παιδί που δεν κατάφερε να καθίσει σε ελεύθερη καρέκλα πρέπει να αναγνωρίσει τη χώρα προέλευσης της μουσικής που ακούστηκε. Στη συνέχεια μια καρέκλα αφαιρείται. Η μουσική πρέπει να είναι παραδοσιακή και να αντιπροσωπεύει διαφορετικές χώρες. Είναι καλό αυτή η δραστηριότητα να χρησιμοποιείται μετά την δραστηριότητα των Παραδοσιακών Χορών, ώστε τα παιδιά να είναι ήδη εξοικειωμένα με τους παραδοσιακούς χορούς από διάφορες χώρες. Η δραστηριότητα συνεχίζεται ζητώντας από τα παιδιά να συνεργαστούν από τη στιγμή που υπάρχουν λιγότερες καρέκλες από τον αριθμό των μαθητών/τριών. Επιτρέπεται περισσότερα από ένα παιδιά να καθίσουν στην ίδια καρέκλα μόλις σταματήσει η μουσική και τότε όλα μαζί φωνάζουν το όνομα της χώρας καταγωγής της.

Ανατροφοδότηση: Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, τα παιδιά αναστοχάζονται την εμπειρία τους. Ερωτήσεις για προβληματισμό που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας;
- Βρήκατε δύσκολο να αναγνωρίσετε την προέλευση της μουσικής ή του χορού;
- Μπορέσατε να αναγνωρίσετε διαφορετικούς μουσικούς ήχους, να κινηθείτε στους ρυθμούς τους και να αναγνωρίσετε την προέλευσή τους;
- Ήταν εύκολο να συνεργαστείτε;

Τροποποιήσεις: Η ένταση της δραστηριότητας μπορεί να αλλάξει χρησιμοποιώντας διάφορες προσαρμογές. Για παράδειγμα, μπορεί να αυξηθεί η απόσταση μεταξύ του χώρου όπου χορεύουν τα παιδιά και των καρεκλών, ή τα παιδιά να πρέπει να περάσουν κάτω από την καρέκλα ή να σταθούν πάνω στην καρέκλα όταν σταματήσει η μουσική, κ.ά.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Χρησιμοποιήστε μουσική που τα παιδιά έχουν ήδη ακούσει, ώστε να μπορούν να αναγνωρίσουν τους χορούς.
- Προσέξτε τα θέματα ασφάλειας κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιούν διαφορετικές χορευτικές κινήσεις για κάθε διαφορετικό μουσικό ήχο και κινήσεις που είναι χαρακτηριστικές για τη μουσική που παίζεται.

5.1.4. Διδακτικό Σενάριο

Τίτλος: "Μικροί Εξερευνητές - Ημέρα Χορού"

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση αναφέρεται στην κατανόηση και εκτίμηση των πολιτιστικών διαφορών και ομοιοτήτων μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικά υπόβαθρα. Αφορά στην αναγνώριση του τρόπου που ο πολιτισμός επηρεάζει τη συμπεριφορά, τις αξίες και τις επικοινωνιακές μορφές. Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης είναι απαραίτητη στον σύγχρονο αλληλοσυνδεδεμένο κόσμο, είτε στις προσωπικές σχέσεις, είτε στην εκπαίδευση ή στην εργασία. Μέσα από τον χορό, αυτό το σενάριο στοχεύει να ενισχύσει τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και την αποτελεσματικότητα σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Το εκπαιδευτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζεται με το σενάριο "Μικροί Εξερευνητές - Ημέρα Χορού" είναι η έλλειψη βιωματικής γνώσης στους/τις μαθητές/τριες, κάτι που μπορεί να περιορίσει την κατανόηση, αποδοχή και ενσυναίσθηση για διαφορετικούς πολιτισμούς.

Σκοπός:

Ο στόχος είναι η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης και κατανόησης μέσω του χορού, συνδέοντας τα συναισθήματα με παραδοσιακούς χορούς από διάφορους πολιτισμούς.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: στο τέλος του σεναρίου, οι μαθητές/τριες /-τριες θα είναι σε θέση να:

- αναφέρουν πώς διάφοροι πολιτισμοί χρησιμοποιούν τον χορό για να εκφράσουν συγκεκριμένα συναισθήματα.
- να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τη σημασία του χορού ως μορφής πολιτιστικής έκφρασης.
- επιδεικνύουν ενσυναίσθηση και κατανόηση για διαφορετικούς πολιτισμούς μέσω εκφραστικών χορευτικών δραστηριοτήτων.

Υλοποίηση:

Οι δραστηριότητες θα δομηθούν γύρω από τη βιωματική μάθηση, όπου οι μαθητές/τριες θα συμμετέχουν ενεργά στους χορούς και στα συναισθήματα που εκφράζουν. Αυτή η προσέγγιση βασίζεται στη μάθηση μέσω διερεύνησης και στον κονστрукτιβισμό, ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνήσουν και να μοιραστούν πολιτιστικές εκφράσεις σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.

Ομάδα στόχος: Μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (9-12 ετών).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Ανακαλύπτοντας τους χορούς του κόσμου
- Χορεύουμε μαζί
- Παγκόσμιος χορός

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο

Υλικά: Απλά κοστούμια ή αξεσουάρ που σχετίζονται με διάφορους παραδοσιακούς χορούς (π.χ. μαντήλια, καπέλα), μουσική για διάφορους παραδοσιακούς χορούς

Διάρκεια: 135 λεπτά

Κλειδιά Λέξεις: Διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση, συναισθηματική έκφραση, ομαδικότητα, συμπερίληψη, πολυπολιτισμική γιορτή

Δημιουργός: Παπαβασιλείου Αναστασία, καθηγήτρια φυσικής αγωγής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3d-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος: Ανακαλύπτοντας τους χορούς του κόσμου

Περιγραφή δραστηριότητας: Ξεκινήστε με μια αφήγηση, όπου διαφορετικοί πολιτισμοί χρησιμοποιούν τον χορό για να εκφράσουν συναισθήματα, να διηγηθούν ιστορίες και να γιορτάσουν γεγονότα. Εισάγετε διάφορους παραδοσιακούς χορούς από όλο τον κόσμο, κάθε ένας συνδεδεμένος με ένα συγκεκριμένο συναίσθημα ή αίσθημα. Δείξτε εικόνες ή σύντομα βίντεο από παραδοσιακούς χορούς. Για κάθε χορό, συζητήστε το συναίσθημα που εκφράζει, όπως χαρά, περηφάνια, λύπη ή γιορτή. Για παράδειγμα:

- Σάμπα από τη Βραζιλία - Χαρά και γιορτή
- Φλαμένκο από την Ισπανία - Πάθος και ένταση
- Χάκα από τη Νέα Ζηλανδία - Δύναμη και πρόκληση
- Μπαρατανάτιγια από την Ινδία - Αφοσίωση και ηρεμία

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες γιατί πιστεύουν ότι τα συγκεκριμένα συναισθήματα συνδέονται με αυτούς τους χορούς.

- Χρησιμοποιήστε ένα διασκεδαστικό κουνίζ για να ενισχύσετε τη μάθηση σχετικά με τους χορούς και τα συναισθήματα που εκφράζουν.

Διάρκεια: 30-40 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Χορεύουμε μαζί

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες εξασκούνται σε απλές κινήσεις χορού από επιλεγμένες κουλτούρες, καθοδηγούμενοι από τον/την εκπαιδευτικό ή από ένα βίντεο.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Οργανώστε ολιγόλεπτα μαθήματα εξάσκησης, όπου οι μαθητές/τριες δοκιμάζουν τις κινήσεις και τα συναισθήματα που εκφράζουν.
- Δημιουργήστε απλές χορογραφίες σε μικρές ομάδες.

Διάρκεια: 30-40 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Παγκόσμιος χορός

Περιγραφή δραστηριότητας: Κάθε ομάδα παρουσιάζει τον χορό που έμαθε και εξηγεί το συναίσθημα που αντιπροσωπεύει. Η εκδήλωση κορυφώνεται με έναν παγκόσμιο χορό, όπου όλοι οι μαθητές/τριες συμμετέχουν στην εκτέλεση ενός μικτού χορευτικού συνόλου που περιλαμβάνει όλες τις κινήσεις που έχουν μάθει.

Ένα μεγάλο φινάλε, όπου όλοι οι μαθητές/τριες έρχονται μαζί για να εκτελέσουν μια χορογραφία που συνδυάζει όλες τις κινήσεις από τους χορούς που έμαθαν κατά τη διάρκεια του διδακτικού σεναρίου. Αυτός ο παγκόσμιος χορός θα είναι ένα μείγμα όλων των κινήσεων που έχουν μάθει, δημιουργώντας μια διασκεδαστική και ενωτική χορευτική ρουτίνα.

Αξιολόγηση: Μετά την παρουσίαση, διευκολύνετε συζήτηση για το τι έμαθαν τα παιδιά σχετικά με τις πολιτισμικές εκφράσεις και τα συναισθήματα μέσω του χορού. Αναστοχαστείτε στις έννοιες της συμπερίληψης και της κατανόησης που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς: Ενθαρρύνετε τα παιδιά να παρουσιάσουν παραδοσιακό χορό στον οποίο εξασκήθηκαν.

Διάρκεια: 30-40 λεπτά

5.1.5. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η κουλτούρα ορίζει τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις αξίες των ατόμων και στη συγκεκριμένη περίπτωση των μαθητές/τριών. Η διαπολιτισμική επίγνωση αναφέρεται στη γνώση και στην αναγνώριση των στοιχείων του δικού τους πολιτισμού και άλλων πολιτισμών. Η γνώση της κουλτούρας παρέχει βαθύτερη κατανόηση της προσωπικής ταυτότητας και της αυτογνωσίας. Η επίγνωση άλλων πολιτισμών, των ιδιοτεροτήτων και της πολιτισμικής τους ταυτότητας, βοηθά στην κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών καθώς και στην κατανόηση και αποδοχή ορισμένων μορφών συμπεριφοράς που δεν είναι συνηθισμένες στον δικό τους πολιτισμό. Αυτά οδηγούν στην καλύτερη κατανόηση και αποδοχή των άλλων πολιτισμών. Οι ομοιότητες και οι διαφορές μπορούν να αναγνωριστούν σε διαφορετικά στοιχεία της καθημερινής ζωής, όπως στο φαγητό, στη γλώσσα, στη μουσική, στα παιχνίδια, στους χορούς, στα ήθη και έθιμα και πτυχές όπως η στάση, οι πεποιθήσεις, οι αξίες, οι τρόποι επικοινωνίας, η θρησκεία κ.λπ.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Τα σχολεία είναι πλέον χώροι όπου συναθροίζονται παιδιά με διαφορετικό πολιτισμικό, εθνικό και θρησκευτικό υπόβαθρο. Αυτό το διαφορετικό υπόβαθρο των μαθητές/τριών στα σχολεία μπορεί να λειτουργήσει προς δύο κατευθύνσεις. Στη μία κατεύθυνση τα παιδιά να επωφελούνται και να χρησιμοποιούν τις πολιτισμικές διαφορές για μάθηση και αλληλεπίδραση. Στην άλλη κατεύθυνση τα παιδιά να χρησιμοποιούν τις διαφορές αυτές ως δικαιολογία και αφορμή για παρεξηγήσεις και συγκρούσεις. Συγκρούσεις που μπορούν να μεταφερθούν από την τάξη σε επίπεδο σχολείου ή και έξω από το σχολικό περιβάλλον. Ως εκ τούτου, το σχολείο πρέπει να γίνει το μέρος που θα υποστηρίξει και θα κατανοεί αυτές τις διαφορές και τις

ιδιαιτερότητες των διαφορετικών πολιτισμών. Το σχολείο πρέπει να είναι ένα χώρος όπου τα παιδιά θα μαθαίνουν για τον δικό τους πολιτισμό και για άλλους πολιτισμούς, θα αναγνωρίζουν τις πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές και θα μπορούν να τις χρησιμοποιούν με θετικό τρόπο, αναπτύσσοντας διαπολιτισμική συνείδηση ως βάση για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων μεταξύ των μαθητές/τριών.

Στόχος: Αυτό το σενάριο στοχεύει να βοηθήσει στην απόκτηση επίγνωσης σχετικά με διαφορετικούς πολιτισμούς. Ο στόχος του είναι η ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης των μαθητές/τριών για τη δική τους κουλτούρα και πολιτιστική ταυτότητα, η αναγνώριση των πολιτισμικών ομοιοτήτων και διαφορών, η απόκτηση γνώσεων για πολιτιστικά στοιχεία του δικού τους πολιτισμού αλλά και άλλων πολιτισμών, ο εντοπισμός, η κατανόηση και η αποδοχή ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτισμών μέσω συνεργατικών παιχνιδιών, παιχνιδιών κίνησης και ρυθμού.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκτιμούν, να σέβονται και να αποδέχονται όλους τους άλλους ανθρώπους,
- εκτιμούν, να σέβονται την πολιτισμική διαφορά και τη διαφορετικότητα και να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές, με βάση τη διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα,
- εκτιμήσουν τον πολιτισμό γενικά αλλά και τον δικό τους πολιτισμό,
- αναφέρουν χαρακτηριστικά διαφορετικών πολιτισμών και των ιδιαιτεροτήτων τους μέσω των παιχνιδιών,
- αναγνωρίσουν ότι οι ταυτότητες και οι συμπεριφορές των ανθρώπων επηρεάζονται από τον πολιτισμό τους.
- αναφέρουν την ύπαρξη διαφορετικών ειδών μουσικής, φαγητών, γλωσσών σε διαφορετικούς πολιτισμούς και να επιδείξουν περιέργεια για την ανακάλυψη διαφορετικών πολιτιστικών στοιχείων,
- υιοθετούν θετική στάση και ευελιξία κατά τη συνεργασία με συμμαθητές/τριες και άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε με βάση στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες. Οι μαθητές/τριες διερευνούν ιδιαιτερότητες για τους/τις συμμαθητές/τριες τους που προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες μέσα από τη συμμετοχή τους σε παιχνίδια και με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των πολιτισμών. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες του πολιτισμού μέσω της προσωπικής συμμετοχής, της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Στεφάνια με παραδοσιακές λιχουδιές
- Κυνηγητό με χώρες και αξιοθέατα
- Περνάω από τις γέφυρες «αγάπης» των χωρών
- Μια διαφορετική καλημέρα
- Μουσικά στεφάνια με μουσικές χωρών
- Μουσικές διαπολιτισμικές σκυταλοδρομίες

Διάρκεια σεναρίου: 120 λεπτά.

Χώρος υλοποίησης: αυλή σχολείου, αίθουσα διδασκαλίας

Αξιολόγηση: : Η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια ή και στο τέλος κάθε διδακτικής ώρας. Θα πρέπει να υπάρχει χρόνος και χώρος για συζήτηση ή απολογισμό για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Συνήθως τα μαθήματα Φυσικής Αγωγής δεν προσφέρουν αρκετό χρόνο για αυτού του είδους την αξιολόγηση, ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης των μαθητές/τριών.

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική, ευαισθητοποίηση, επίγνωση, ανεκτικότητα, διαφορετικότητα

Δημιουργός: Γκαϊτατζή Δέσποινα, καθηγήτρια φυσικής αγωγής

Υποστηρικτικό υλικό:

Compass: Manual for Human Rights Education with Young People, Council of Europe: <http://www.coe.int/en/web/compass>

Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world: <https://rm.coe.int/intercultural-competence-for-all/16808ce20c>

Δραστηριότητες διδακτικού Σεναρίου

Τίτλος: Στεφάνια με παραδοσιακές λιχουδιές

Οργάνωση δραστηριότητας: Αρχικά ο/η καθηγητής/τρια Φυσικής Αγωγής ενημερώνει τους/τις μαθητές/τριες για τα διαφορετικά φαγητά που υπάρχουν συνδέοντάς τα με την κουλτούρα της συγκεκριμένης χώρας. Ως εναλλακτική μπορεί να ζητήσει από τους/τις μαθητές/τριες να πουν κάποια λόγια για τα παραδοσιακά φαγητά της χώρας καταγωγής τους. Στη συνέχεια, στο κέντρο του γηπέδου τοποθετούνται οκτώ στεφάνια ως εξής: Δύο στεφάνια που περιέχουν το καθένα από μία φωτογραφία με παραδοσιακά φαγητά της Αλβανίας π.χ. Τίρανα-φέργκες και ταβ κόσι.

Τίρανα - Φέργες

Ταβ Κόσι

Δυο στεφάνια που περιέχουν το καθένα από μία φωτογραφία με παραδοσιακά φαγητά της Ουκρανίας, π.χ. βαρενίκι και χολούμπτσι.

Βαρενίκι

Χολούμπτσι

Δυο στεφάνια που περιέχουν το καθένα από μία φωτογραφία με παραδοσιακά φαγητά των Ρομά, π.χ. πλετσίντα και πατατέγκι.

Πλετσίντα

Πατατέγκι

Δυο στεφάνια που περιέχουν το καθένα από μία φωτογραφία με παραδοσιακά φαγητά της Ελλάδας, π.χ. ντολμαδάκια και μουςακά.

Ντολμαδάκια

Μουςακά

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες των τεσσάρων ατόμων και τοποθετούνται καθεμία σε μία από τις τέσσερις γωνίες του γηπέδου μπάσκετ. Προκειμένου να ξεκινήσει το παιχνίδι, ο/η εκπαιδευτικός φωνάζει ένα από τα παραπάνω παραδοσιακά φαγητά.

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν σε ποιο από τα στεφάνια βρίσκεται η συγκεκριμένη φωτογραφία με το όνομα αυτού του φαγητού. Με το σύνθημα, οι τέσσερις πρώτοι από κάθε ομάδα τρέχουν στο κέντρο του γηπέδου για να ψάξουν να βρουν τη φωτογραφία του φαγητού μέσα στα στεφάνια.

Όποιος/α μαθητής/τρια προλάβει και τη βρει πρώτος, φωνάζει δυνατά το φαγητό και αποκαλύπτει την χώρα από την οποία προέρχεται. Στη συνέχεια τον μιμούνται και τα υπόλοιπα παιδιά φωνάζοντας δυνατά όλοι μαζί το όνομα του φαγητού και τη χώρα προέλευσής του. Τονίστε στα παιδιά ότι κάθε μαθητής/τρια μπορεί να σηκώνει μόνο μία κάρτα φαγητού σε κάθε προσπάθειά του. Μετά οι μαθητές/τριες επιστρέφουν στις ομάδες τους και το παιδί που βρήκε τη φωτογραφία την παίρνει μαζί του. Ο/η καθηγητής/τρια φωνάζει ένα άλλο φαγητό και τρέχουν οι επόμενοι στη σειρά, μαθητές/τριες από κάθε ομάδα, κ.ο.κ.. Η ομάδα που θα καταφέρει να συγκεντρώσει τις περισσότερες φωτογραφίες με φαγητά θα κερδίσει το διαπολιτισμικό παράσημο του χειροκροτήματος από τις άλλες ομάδες. Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται άλλες δυο-τρεις φορές μέχρι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες τη διαφορετικότητα των φαγητών και των χωρών προέλευσής τους.

Διάρκεια: 18 λεπτά.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Οι φωτογραφίες των φαγητών μέσα στα στεφάνια αρχικά τοποθετούνται με την όψη προς τα πάνω, είναι δηλαδή ορατές στους/τις μαθητές/τριες. Αφού παιχτεί μια-δυο φορές το παιχνίδι, στη συνέχεια οι φωτογραφίες τοποθετούνται ανάποδα ώστε να προστεθεί ο παράγοντας τύχη και να βοηθηθούν οι μαθητές/τριες που δεν είναι τόσο γρήγοροι/ες στο τρέξιμο.

Παρακάτω παρατίθεται φωτογραφικό υλικό από την πραγματοποίηση του παιχνιδιού στην αυλή του σχολείου.

Τίτλος δραστηριότητας: Κυνηγητό με χώρες και αξιοθέατα

Οργάνωση δραστηριότητας: Επιλέξτε τέσσερις χώρες και δημιουργήστε τέσσερις καρτέλες (π.χ. Αλβανία (4), Ουκρανία (4), Ελλάδα (4) και Τουρκία (4)). Τοποθετήστε τις καρτέλες (ανάποδα) μέσα σε ένα στεφάνι πάνω στην κεντρική γραμμή του γηπέδου, όπου βρίσκονται οι μαθητές/τριες. Επιπλέον, επιλέξτε και τοποθετήστε στη μια τελική γραμμή του γηπέδου οκτώ εκτυπωμένες φωτογραφίες με αξιοθέατα αντιπροσωπευτικά για κάθε μία από τις τέσσερις χώρες (δύο για κάθε χώρα).

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες βρίσκονται πάνω στην κεντρική γραμμή του γηπέδου του μπάσκετ εκτός από ένα/μία μαθητή/τρια που έχει οριστεί από τους υπόλοιπους ως ξεναγός και είναι τοποθετημένος/η στην απέναντι από τα αξιοθέατα τελική γραμμή. Με το σύνθημα κάθε παιδί επιλέγει τυχαία από μία καρτέλα. Το παιδί-ξεναγός φωνάζει μια χώρα και μόνο οι μαθητές/τριες που έχουν στην καρτέλα τους το όνομα αυτής της χώρας γίνονται κυνηγοί και τρέχουν να τον πιάσουν. Ο/η ξεναγός για να σωθεί πρέπει να τρέξει και χωρίς να τον/την πιάσουν να φτάσει στην απέναντι τελική γραμμή, να πάρει τη φωτογραφία με το αξιοθέατο από τη χώρα αυτή και να φωνάζει το όνομά του και τη χώρα προέλευσης, ζητώντας από τους υπόλοιπους μαθητές/τριες να τα επαναλάβουν και αυτοί/ές. Στη συνέχεια το παιδί-ξεναγός επιλέγει ένα άλλο παιδί για να γίνει ξεναγός.

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

Στην περίπτωση που κατά το κυνηγητό κάποιος/α μαθητής/τρια αγγίζει τον/την ξεναγό, αλλάζουν ρόλους μεταξύ τους και το παιχνίδι ξεκινάει από την αρχή. Κάθε φορά που αλλάζει ο/η ξεναγός, οι μαθητές/τριες ανταλλάσσουν τυχαία τις καρτέλες με τις χώρες μεταξύ τους.

Στο τέλος πραγματοποιείται μια μικρή συζήτηση αναστοχασμού. Μερικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:

- Αν τους άρεσε το παιχνίδι.
- Τι βρήκαν πιο ενδιαφέρον στο παιχνίδι.
- Τι έμαθαν μέσα από το παιχνίδι.

Παραδείγματα από αξιοθέατα:

Σκεντέρμπεη πλατεία, Αλβανία

Φρούριο Ιουστινιανού, Αλβανία

Μπλέ τζαμί, Τουρκία

Παμουκάλε, Τουρκία

Άγαλμα της Μητέρας Πατρίδας, Ουκρανία

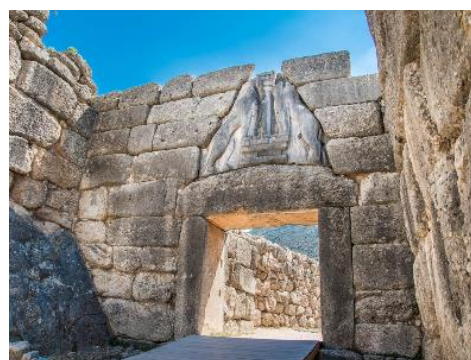
Άγαλμα της Εισβολής, Ουκρανία

Ακρόπολη, Ελλάδα

Μυκήνες, Ελλάδα

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Στο ίδιο ή σε επόμενο μάθημα, ζητήστε από τα παιδιά να συμπληρώσουν το σταυρόλεξο ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ <https://crosswordlabs.com/view/2024-04-25-782> με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα.

Τίτλος: Περνάω από τις γέφυρες «αγάπης» των χωρών

Οργάνωση δραστηριότητας: Δημιουργήστε καρτέλες με τα ονόματα διαφόρων χωρών/λαών (π.χ. Αλβανία, Ουκρανία, Ελλάδα, Ρωσία, Συρία, Τουρκία, Βουλγαρία, Ρομά). Αυτό είναι ένα παιχνίδι με τα παιδιά σε ζευγάρια, οπότε δημιουργήστε τόσες κάρτες όσος είναι και αριθμός των παιδιών σε ζευγάρια. Τοποθετήστε τις καρτέλες ανάποδα σε ένα στεφάνι στο κέντρο του γηπέδου.

Περιγραφή δραστηριότητας: Με το σφύριγμα του/της καθηγητή/-τριας οι μαθητές/τριες χωρίζονται τυχαία σε ζευγάρια και κρατιούνται από το χέρι. Κάθε ζευγάρι επιλέγει τυχαία μια καρτέλα μέσα από το στεφάνι και παίρνει το όνομα της χώρας αυτής. Με το μονό σφύριγμα του/της εκπαιδευτικού τα ζευγάρια τρέχουν μέσα στο γήπεδο μπάσκετ σε διάφορες κατευθύνσεις, προσποιούμενοι ότι ταξιδεύουν πετώντας και κρατώντας την καρτέλα με τη χώρα που εκπροσωπούν. Με το διπλό σφύριγμα σταματούν και σχηματίζουν γέφυρες «αγάπης», δηλαδή έρχονται απέναντι το ένα στο άλλο και ενώνουν τις παλάμες των χεριών τους σε θέση ανάτασης. Τότε ο/η καθηγητής/τρια φωνάζει τυχαία μια χώρα/λαό π.χ. «Ρομά». Το ζευγάρι που έχει πάρει την καρτέλα με αυτό το όνομα παραμένει σε θέση γέφυρας «αγάπης», ενώ τα υπόλοιπα ζευγάρια τρέχουν να περάσουν κάτω από την γέφυρα «αγάπης» των Ρομά, πιασμένα χέρι-χέρι και προσέχοντας να μην συγκρουστούν μεταξύ τους.

Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι όλα τα ζευγάρια-χώρες να γίνουν γέφυρες «αγάπης» για τους/τις συμμαθητές/τριές τους.

Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται με τα παιδιά να σχηματίζουν νέα ζευγάρια και να παίρνουν το όνομα άλλων χωρών.

Διάρκεια: 14 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά και ρωτήστε τους αν:

- Διασκέδασαν με το παιχνίδι.
- Συνάντησαν κάποια δυσκολία και αν ναι ποια ήταν αυτή.

Τίτλος: Μια διαφορετική καλημέρα

Οργάνωση δραστηριότητας: Χρησιμοποιώντας κώνους, δημιουργήστε τέσσερις εστίες στις δυο πλάγιες και τις δύο τελικές γραμμές του γηπέδου. Επιλέξτε τέσσερις χώρες/λαούς και δημιουργήστε τέσσερις καρτέλες με τη λέξη «καλημέρα» σε κάθε μια από αυτές. Η επιλογή των χωρών/λαών μπορεί γίνει με βάση τις χώρες καταγωγής ή εθνικότητες των μαθητών/τριών μας. Για παράδειγμα Ρωσία, Αλβανία, Ελλάδα και Ρομά. Έτσι, οι καρτέλες θα περιέχουν τη λέξη **καλημέρα** στα Ελληνικά, **μυρεμέντζες** στα Αλβανικά, **ντόμπρα ούτρα** στα Ρώσικα και **λατσχό γκιες** στη διάλεκτο των Ρομά. Τοποθετήστε από μια καρτέλα σε κάθε εστία.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες διαβάζουν τις κάρτες και προσπαθούν να απομνημονεύσουν τη λέξη «καλημέρα» στις τέσσερις γλώσσες. Στη συνέχεια, χωρίζονται π.χ. σε τέσσερις ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Σε κάθε μία ομάδα δίνεται το όνομα μιας από τις τέσσερις χώρες. Οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας, χωρίζονται στην αρχή σε ζευγάρια της επιλογής τους και πιάνονται από το χέρι. Αρχικά, ένα ζευγάρι από κάθε ομάδα-χώρα γίνεται τερματοφύλακας στο τέρμα της χώρας τους (συνολικά τέσσερα ζευγάρια), ενώ τα υπόλοιπα τέσσερα ζευγάρια προσπαθούν να σκοράρουν στα υπόλοιπα τρία τέρματα με μια από τις τρεις μπάλες που υπάρχουν στο κέντρο του γηπέδου. Με το σφύριγμα του/της καθηγητή/τριας Φυσικής Αγωγής τα ζευγάρια διεκδικούν τις τρεις μπάλες και κατευθύνονται σε κάποιο από τα αντίπαλα τέρματα για να πετύχουν το γκολ. Κάθε φορά που ένα ζευγάρι σκοράρει, για να μετρήσει το γκολ, πρέπει να φωνάζει τον χαιρετισμό στη γλώσσα της χώρας του τέρματος που σκόραρε, δηλαδή **καλημέρα** αν σκόραρε στο τέρμα της Ελλάδας, **μυρεμέντζες** αν σκόραρε στο τέρμα της Αλβανίας, **ντόμπρα ούτρα** στο τέρμα της Ρωσίας και **λατσχό γκιες** στο τέρμα των Ρομά. Σε περίπτωση που έχουν ξεχάσει τη λέξη μπορούν να τη διαβάσουν από την καρτέλα που βρίσκεται στην εστία. Το ζευγάρι που σκόραρε στο συγκεκριμένο τέρμα αφού εκφωνήσει την ανάλογη «καλημέρα», αλλάζει ρόλους με το ζευγάρι - τερματοφύλακας στο τέρμα που σκόραρε, αλλάζοντας έτσι και τη χώρα που εκπροσωπούν. Κάθε ζευγάρι πρέπει να σκοράρει σε όλα τα τέρματα και να γίνει τερματοφύλακας σε όλες τις εστίες.

Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τα ζευγάρια να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιώντας ως βοήθεια τις καρτέλες του παιχνιδιού https://docs.google.com/forms/d/1Auk7cRHTGAPiHVHf7vAWPha5dJCZkO9XeZ2fBDD_k/edit.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Υπενθυμίζετε στα ζευγάρια ότι πρέπει να κρατιούνται από το χέρι σε όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας ή προσθέτοντας και άλλες λέξεις όπως για παράδειγμα την επιβράβευση «μπράβο» (*te lumte* στα Αλβανικά, *bravo* ή *atlisna rabota* στα Ρώσικα, *bravo touke* στη Ρομανί και *μπράβο* στα Ελληνικά).
- Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά για μια μικρή συζήτηση αναστοχασμού. Μερικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:
 - Αν τους άρεσαν τα παιχνίδια.

- Τι βρήκαν πιο ενδιαφέρον στα παιχνίδια.
- Τι έμαθαν μέσα από τα παιχνίδια.

Τίτλος δραστηριότητας: Μουσικά στεφάνια με μουσικές του κόσμου

Οργάνωση δραστηριότητας: Επιλέξτε τέσσερις χώρες και ζητήστε από τα παιδιά να επιλέξουν τρεις αντιπροσωπευτικές μουσικές από τις χώρες αυτές. Στην περίπτωση μας χρησιμοποιήσαμε την προηγούμενη γνώση των παιδιών που αποκόμισαν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ‘Μουσικές του κόσμου’ στο μάθημα της μουσικής.

Περιγραφή δραστηριότητας: Στις τέσσερις γωνίες του γηπέδου μπάσκετ τοποθετούνται από τέσσερα στεφάνια σε κάθε γωνία. Η πρώτη γωνία ονομάζεται μουσική γωνιά της Αλβανίας με τα κίτρινα στεφάνια, η δεύτερη γωνία ονομάζεται μουσική γωνιά των Ρομά με τα πολύχρωμα στεφάνια, η τρίτη γωνία ονομάζεται μουσική γωνιά της Ρωσίας με τα κόκκινα στεφάνια και η τέταρτη γωνία ονομάζεται μουσική γωνιά της Ελλάδας με τα μπλε στεφάνια. Οι μαθητές/τριες βρίσκονται έξω και γύρω από τον κεντρικό κύκλο του γηπέδου μπάσκετ. Με την έναρξη μιας μουσικής π.χ. συρτάκι, δίνεται από τον/την ΚΦΑ στους/τις μαθητές/τριες μια οδηγία για την εκτέλεση μιας άσκησης π.χ. χαλαρό τρέξιμο γύρω από τον κύκλο. Η άσκηση εκτελείται όσο διαρκεί και η μουσική. Μόλις σταματήσει η μουσική, οι μαθητές/τριες πρέπει να τρέξουν στη σωστή γωνιά του γηπέδου και να μουν μέσα στα στεφάνια της χώρας από την οποία προέρχεται αυτή η μουσική, δηλαδή στη συγκεκριμένη περίπτωση στη γωνιά της Ελλάδας με τα μπλε στεφάνια. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες επιστρέφουν στον κεντρικό κύκλο. Μόλις ακουστεί η επόμενη μουσική π.χ. μουσική της Ρωσίας, δίνεται νέα οδηγία στους/τις μαθητές/τριες π.χ. να εκτελέσουν τρέξιμο με πλάγια βήματα γύρω από τον κεντρικό κύκλο και μόλις αυτή σταματήσει πρέπει να τρέξουν στη σωστή γωνιά του γηπέδου και να μουν στα κόκκινα στεφάνια της χώρας της Ρωσίας, κ.ο.κ.. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να ακουστούν όλες οι επιλεγμένες μουσικές των χωρών. Στο τέλος αφήστε τη μουσική να παίζει και ζητήστε από τα παιδιά να χορέψουν αυτοσχεδιάζοντας.

Διάρκεια: 18 λεπτά

Τίτλος: Μουσικές διαπολιτισμικές σκυταλοδρομίες

Οργάνωση δραστηριότητας: Δημιουργήστε και τοποθετήστε μέσα σε τέσσερα στεφάνια από τέσσερις καρτέλες, που η καθεμία περιέχει το όνομα μιας χώρας και ένα κινητικό μοτίβο π.χ. Ελλάδα - τρέξιμο με τεντωμένα πόδια μπροστά, Ρωσία - τρέξιμο με βήματα χόπλας, Αλβανία - τρέξιμο με κουτσό βήμα, Ρομά - πλάγια βήματα. Επιλέξτε ή ζητήστε από τα παιδιά να επιλέξουν αντιπροσωπευτικές μουσικές για κάθε χώρα/λαό.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες χωρίζονται π.χ. σε τέσσερις ομάδες και τοποθετούνται στη μια τελική γραμμή του γηπέδου μπάσκετ. Στην απέναντι τελική γραμμή έχουν τοποθετηθεί τα τέσσερα στεφάνια, ένα για κάθε ομάδα. Με την έναρξη της μουσικής π.χ. από τη Ρωσία, ένα παιδί από κάθε ομάδα τρέχει στο στεφάνι της ομάδας τους και προσπαθεί να ανακαλύψει τη σωστή καρτέλα με τη χώρα προέλευσης της μουσικής αυτής. Παίρνει την καρτέλα, επιστρέφει στην ομάδα του εκτελώντας το κινητικό μοτίβο που αναγράφεται σε αυτήν και την δίνει στο επόμενο παιδί. Με την έναρξη της δεύτερης μουσικής από άλλη χώρα, τα παιδιά που έχουν τις καρτέλες στα χέρια τους τρέχουν μέχρι το στεφάνι της ομάδας τους, αφήνουν την προηγούμενη καρτέλα μέσα στο στεφάνι και ψάχνουν την καρτέλα με τη χώρα από την οποία προέρχεται η μουσική. Παίρνουν την καρτέλα και επιστρέφουν στην ομάδα τους με το αναγραφόμενο κινητικό μοτίβο κ.ο.κ.. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να ακουστούν όλες οι μουσικές από όλες τις χώρες.

Στο τέλος, η ομάδα που έκανες τις πιο σωστές επιλογές επιλέγει μια μουσική και όλα τα παιδιά χορεύουν αυτοσχεδιάζοντας.

Διάρκεια: 18 λεπτά

Αναστοχασμός διδακτικού σεναρίου: Στο τέλος του μαθήματος γίνεται μια μικρή συζήτηση αναστοχασμού και απολογισμού για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων και οι μαθητές/τριες εκφράζουν τα συναισθήματά τους για την συμμετοχή τους σε αυτά τα διαπολιτισμικά παιχνίδια και για τη γνωριμία τους με τα στοιχεία των άλλων πολιτισμών. Στο τέλος επιλέγουν ποιο από όλα τα διαπολιτισμικά παιχνίδια τους άρεσε περισσότερο και επιθυμούν να το ξαναπαίξουν.

Διάρκεια: 5 λεπτά

5.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

5.2.1. Διδακτικό Σενάριο

Γενική περιγραφή

Η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων είναι μια σημαντική δεξιότητα που καθορίζει και διαμορφώνει τις ανθρώπινες σχέσεις. Η επικοινωνία θα μπορούσε να οριστεί ως η μεταφορά ή/και ανταλλαγή πληροφοριών (νοητικών, συναισθηματικών, κινητικών) μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων. Περιλαμβάνει πολλαπλές δεξιότητες όπως η ενεργητική ακρόαση, η εστίαση και διατήρηση της προσοχής, η ενσυναίσθηση κ.λπ. Οι δεξιότητες επικοινωνίας όπως και η διαπολιτισμική επικοινωνία, μπορούν να βελτιωθούν χρησιμοποιώντας διαφορετικά παιχνίδια επικοινωνίας και συνεργατικά παιχνίδια. Αυτά τα παιχνίδια μπορούν να βελτιώσουν τις δεξιότητες επικοινωνίας και την ικανότητα των παιδιών να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Υπάρχουν κυρίως δύο τύποι επικοινωνίας, η λεκτική και η μη λεκτική, οι οποίοι είναι εξίσου σημαντικοί. Η στάση και οι κινήσεις του σώματος, οι εκφράσεις του προσώπου, ο τόνος και η απόχρωση της φωνής κ.λπ. είναι μερικοί από τους τρόπους μετάδοσης ή/και κατανόησης του μηνύματος και καθορισμού της αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Πολλές εντάσεις και συγκρούσεις που προκύπτουν στο σχολικό περιβάλλον οφείλονται σε παρεξηγήσεις και παρερμηνείες όταν οι μαθητές/τριες μεταδίδουν και ανταλλάσσουν πληροφορίες με πολλούς/ές διαφορετικούς/ές συμμαθητές/τριες ταυτόχρονα. Η έλλειψη κατανόησης της γλώσσας, η ύπαρξη στερεοτύπων και προκαταλήψεων, η μη αποδοχή των διαφορετικών απόψεων και στάσεων, είναι μερικά από τα εμπόδια που καθιστούν την επικοινωνία ολοένα και πιο δύσκολη. Πολλά θέματα επικοινωνίας επηρεάζονται από την κουλτούρα και ορισμένα στοιχεία επικοινωνίας και συμπεριφοράς μπορεί να είναι αρκετά διαφορετικά, ακόμη και αντίθετα, σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Αυτά τα στοιχεία αφορούν τόσο τη λεκτική επικοινωνία (διαφορετικές γλώσσες, τυπική και μη τυπική ομιλία) όσο και τη μη λεκτική επικοινωνία (τρόποι χαιρετισμού, οπτική επαφή, προσωπική απόσταση κ.λπ.). Η μη γνώση στοιχείων των διαφορετικών πολιτισμών κατά την επικοινωνία μπορεί συχνά να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις και συγκρούσεις.

Στόχος:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τις πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και να αναπτύξουν τις λεκτικές και μη λεκτικές επικοινωνιακές δεξιότητες μέσα από συνεργατικές εργασίες και επικοινωνιακά παιχνίδια.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τα διαφορετικά στυλ επικοινωνίας και τους πολιτισμικούς κώδικες, τις πολλαπλές δεξιότητες επικοινωνίας και τη σημασία της επικοινωνίας με όλους, ανεξαρτήτως κουλτούρας για την επίτευξη ενός ομαδικού στόχου,
- εντοπίζουν πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία,
- αναφέρουν διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας (λεκτικούς και μη λεκτικούς),
- αξιοποιούν διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας και να επιδεικνύουν δεξιότητες που συμβάλλουν στην εποικοδομητική επικοινωνία,
- προωθούν τη συνεργασία, την ομαδική εργασία και την εστίαση στην εργασία σε συνεργατικά παιχνίδια ανεξάρτητα από τις πολιτισμικές διαφορές,
- επιδεικνύουν δεξιότητες επικοινωνίας μέσω κινητικών παιχνιδιών και δραστηριοτήτων και αυτοπεποίθηση για να αλληλοεπιδρούν με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς,
- επιδεικνύουν δεξιότητες παρατήρησης, αντίληψης και ερμηνείας ή διαπροσωπικής επικοινωνίας, συμμετέχοντας σε συνεργατικά παιχνίδια και εργασίες.
- υιοθετούν θετική στάση στην επικοινωνία με άλλους ανθρώπους ανεξάρτητα από τον πολιτισμό, να οικοδομήσουν και να δείξουν αυτοπεποίθηση κατά την επικοινωνία, να επιδείξουν αποτελεσματική επικοινωνία εκτός του σχολικού περιβάλλοντος.

Υλοποίηση:

Το σενάριο είναι δομημένο με βάση τις κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικες και τις επικοινωνιακές δεξιότητές τους, θα εξασκηθούν σε διαφορετικές μορφές λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας ενσωματωμένες στην κίνηση και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου υιοθετείται η μαθητοκεντρική διδακτική προσέγγιση και θα εφαρμοστούν οι στρατηγικές συνεργασίας, συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων και διερεύνησης. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να συμμετάσχει σε διαφορετικές δραστηριότητες που απαιτούν διαφορετικούς τύπους επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με ορισμένες τροποποιήσεις μπορεί εύκολα να αξιοποιηθεί και για μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Παιχνίδι Καθρέφτης
- Περίπατος στα τυφλά
- Σχημάτισε τον αριθμό
- Παιχνίδι εντολών
- Πιάσε το μαντήλι μου

Διάρκεια: 125 λεπτά

Περιοχή υλοποίησης: προαύλιο, κλειστό γήπεδο, τάξη

Υλικά: κώνοι – πιατάκια, στεφάνια, μάρκες ματιών, κάρτες με αριθμούς, μαντήλια, αθλητικός εξοπλισμός

Αξιολόγηση: κάρτες αναστοχαστού

Λέξεις κλειδιά: επικοινωνία, μη λεκτική επικοινωνία, διαπολιτισμική επικοινωνία, δεξιότητες επικοινωνίας

Δημιουργός: Ομάδα του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1b-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι Καθρέφτης

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά σχηματίζουν ζευγάρια με το ένα να έχει τον ρόλο του καθοδηγητή και το άλλο του καθοδηγούμενου. Το παιδί που καθοδηγεί κινείται ελεύθερα στον χώρο χωρίς να μιλάει και ο καθοδηγούμενος τον/τη μιμείται και ακολουθεί. Οι κινήσεις πρέπει να είναι διαφορετικές και μπορεί να περιλαμβάνουν τρέξιμο σε διαφορετικές κατευθύνσεις με γρήγορη αλλαγή κατεύθυνσης, τζόκινγκ, άλματα, περπάτημα στα τέσσερα άκρα κ.λπ. Οι συμμετέχοντες πρέπει να βασίζονται εξ ολοκλήρου στη γλώσσα του σώματος. Μετά από λίγα λεπτά, οι μαθητές/τριες αλλάζουν ρόλους και επαναλαμβάνουν τη δραστηριότητα.

Όσον αφορά τη διαπολιτισμική επικοινωνία, το παιχνίδι μπορεί να τροποποιηθεί χρησιμοποιώντας διαφορετικά στοιχεία από κάποια κουλτούρα που θα παρουσιάσει ο καθοδηγητής και ο καθοδηγούμενος θα πρέπει πρώτα να ακολουθήσει και στη συνέχεια να προσδιορίσει τον πολιτισμό/χώρα προέλευσης από την οποία προέρχονται κ.λπ. Μερικά από τα στοιχεία μπορεί να είναι κινήσεις από κάποιο εθνικό χορό, κινήσεις που αντικατοπτρίζουν τον ήχο των γλωσσών, τον τρόπο χαιρετισμών (π.χ.: κουνώντας το χέρι και λέγοντας Cao Cao στην Ιταλία, υποκλιθείτε συνοδεύοντας την υπόκλιση με κίνηση των χεριών ειδικά για την Ιαπωνία και άλλους ασιατικούς πολιτισμούς) κ.ά.

Τροποποίηση δραστηριότητας: Εάν τα παιδιά δεν είναι εξοικειωμένα με διαφορετικά στοιχεία πολιτισμών, ο/η καθηγητής/τρια μπορεί να παίξει τον ρόλο του/της καθοδηγητή/τριας και όλα τα άλλα παιδιά μπορούν να είναι οι ακόλουθοι. Αυτό μπορεί να είναι ένα καλό εισαγωγικό παιχνίδι που

μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως διαπολιτισμικό περιεχόμενο για άλλα μαθήματα στην τάξη.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Θα πρέπει να προβληματιστούν για τα συναισθήματά τους, τις εμπειρίες τους ενώ παίζουν διαφορετικούς ρόλους.

Μερικές από τις ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

Τι ήταν πιο δύσκολο - να είσαι καθοδηγητής ή καθοδηγούμενος; Ποιος ρόλος ήταν πιο ενδιαφέρων για εσάς; Με ποιο ρόλο αισθανθήκατε πιο άνετα; Πώς νιώσατε σε διαφορετικούς ρόλους; Πού αντιμετωπίσατε προβλήματα στην επικοινωνία; Ήταν δύσκολο να αναγνωρίσετε τις ιδιαιτερότητες κάθε πολιτισμού; Υπήρχαν διαφορές σε σχέση με την επικοινωνία που έχετε στην κουλτούρα σας;

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε στους/τις μαθητές/-τριες σαφείς οδηγίες.
- Ενθαρρύνετε τους να χρησιμοποιήσουν διαφορετικές κινήσεις.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα δημιουργώντας διαφορετικά ζεύγη.
- Ενημερωθείτε για τις διαφορετικές πτυχές των πολιτισμών πριν εφαρμόσετε την εκδοχή με τα στοιχεία από άλλους πολιτισμούς.

Τίτλος δραστηριότητας: Περίπατος στα τυφλά

Υλικά: ποικιλία αθλητικού εξοπλισμού για πέρασμα εμποδίων (δείκτες, σχοινιά, στεφάνια, ελαστικές ταινίες, αυτοκόλλητα σε διαφορετικά χρώματα), μάσκες ματιών, χαρτί με σχέδιο από σημαίες από διαφορετική χώρα, μαρκαδόρους (με χρώματα από τη σημαία διαφορετικής χώρας), εικόνες με στοιχεία από διαφορετικές χώρες που αντιπροσωπεύουν τον πολιτισμό τους (άνθρωποι με παραδοσιακά ρούχα, εθνικό φαγητό, συγκεκριμένο μνημείο ή άλλο πολιτιστικό σύμβολο κ.λπ.)

Οργάνωση δραστηριότητας: Δημιουργήστε δύο πανομοιότυπες διαδρομές εμποδίων. Μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τον διαθέσιμο εξοπλισμό και χώρο. Για παράδειγμα: 5 σημάδια σε ευθεία γραμμή, 4 μικρά στεφάνια σε ζιγκ - ζαγκ, μια ελαστική ταινία – κορδέλα τοποθετημένη ψηλότερα (τα παιδιά πρέπει να περάσουν κάτω από αυτήν), μια ελαστική ταινία - κορδέλα τοποθετημένη χαμηλότερα (τα παιδιά πρέπει να τη περάσουν από πάνω), 4 αυτοκόλλητα τοποθετημένα στο πάτωμα (τα παιδιά πρέπει να πατήσουν σε κάθε ένα από αυτά), ένας κώνος ως σημείο τερματισμού της διαδρομής και επιστροφής. Τοποθετήστε ένα κουτί με μαρκαδόρους διαφορετικού χρώματος δίπλα σε κάθε κώνο. Στην αφετηρία τοποθετήστε μια αφίσα με τη σημαία μιας χώρας σε άχρωμη μορφή και προσθέστε πάνω της διαφορετικές εικόνες με πολιτιστικά στοιχεία (ρούχα, φαγητό, έθιμα, κ.λπ.) της χώρας αυτής. Αναμίξτε εικόνες και από άλλους πολιτισμούς-χώρες ενεργοποιώντας την κριτική σκέψη των παιδιών.

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε την τάξη σε δύο ομάδες. Μέσα σε κάθε ομάδα, κάθε παιδί επιλέγει έναν συμπαίκτη/τρια. Το ένα παιδί από κάθε ζευγάρι καλύπτει τα μάτια του με μια μάσκα και παίζει τον ρόλο του καθοδηγούμενου, ενώ το άλλο του καθοδηγητή που πρέπει να τον/την καθοδηγήσει μέσα από τη διαδρομή δίνοντας λεκτικές οδηγίες. Όταν το ζευγάρι φτάσει στον κώνο, ο καθοδηγούμενος πρέπει να επιλέξει έναν μαρκαδόρο στα τυφλά ακούγοντας τις οδηγίες του/της συμμαθητή/τριας του/της και στη συνέχεια επιστρέφουν μαζί στην αφετηρία εξωτερικά της διαδρομής. Μόλις φθάσουν στην αφετηρία και πριν δώσουν τη σειρά τους στο επόμενο ζευγάρι, ο καθοδηγητής κατευθύνεται στην αφίσα της χώρας που τους έχει ανατεθεί και σημειώνει με τον μαρκαδόρο ένα V ή X σε μια από τις εικόνες που είναι τοποθετημένες επάνω του και με βάση τις γνώσεις του/της αφορά αυτή τη χώρα. Έτσι δίνει το έναυσμα στο επόμενο ζευγάρι να ξεκινήσει τη διαδρομή. Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν όλα τα ζευγάρια από κάθε ομάδα ολοκληρώσουν επιτυχώς τη διαδρομή εμποδίων και σημειώσουν όλες τις εικόνες κάτω από τη σημαία της χώρας. Επαναλάβετε τη δραστηριότητα με τα παιδιά να αλλάζουν ρόλους.

Τροποποίηση: Το παιχνίδι μπορεί να είναι πιο προκλητικό, και διασκεδαστικό εμπλέκοντας "κατασκόπους" στην αντίθετη ομάδα που θα δώσουν λάθος οδηγίες ή πληροφορίες, θέτοντας χρονικό περιορισμό, προσθέτοντας περισσότερες εικόνες, ή ζητώντας από τα παιδιά να σχεδιάσουν πάνω στην αφίσα, να χρωματίσουν τις σημαίες με κλειστά μάτια κ.λπ.

Αναστοχασμός: Στο τέλος, συγκεντρώστε τα παιδιά και συζητήστε την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Θα πρέπει να προβληματιστούν για τα συναισθήματά τους, τις εμπειρίες τους ενώ παίζουν διαφορετικό ρόλο, τα προβλήματα που αντιμετώπισαν.

Μερικές από τις αναστοχαστικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:

- Πώς νιώσατε όταν σας έδεσαν τα μάτια;

- Ποια ήταν τα συναισθήματά σας όταν είχατε την ευθύνη της καθοδήγησης;
- Ποιος ρόλος ήταν πιο απαιτητικός για εσάς, του καθοδηγούμενου ή του καθοδηγητή;
- Σε ποιο σημείο συναντήσατε προβλήματα στην επικοινωνία;
- Ήταν δύσκολο να εμπιστευτείτε τον καθοδηγητή;
- Ήταν δύσκολο να εντοπίσετε τα διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία;

Διάρκεια δραστηριότητας: 30 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Προσαρμόστε τη διαδρομή των εμποδίων ανάλογα με τις ικανότητες των μαθητές/τριών, τον διαθέσιμο χώρο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό. Ενθαρρύνεται τους/τις μαθητές/τριες να δίνουν σαφείς οδηγίες.
- Εισάγετε την "κατασκοπεία" ή περιορίστε τον χρόνο εάν θέλετε να κάνετε τη δραστηριότητα πιο προκλητική και διασκεδαστική.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να υποστηρίξουν τις ομάδες τους.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν, να λαμβάνουν αποφάσεις για το πώς να συνεργάζονται στο ζευγάρι ή μέσα στην ομάδα.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα δημιουργώντας διαφορετικά ζεύγη.

Τίτλος δραστηριότητας: Σχημάτισε τον αριθμό

Υλικά: κάρτες με αριθμούς από το 1 έως το 9.

Οργάνωση δραστηριότητας: Προετοιμάστε κάρτες με αριθμούς από το 1 έως το 9. Θα πρέπει να προετοιμάσετε τόσες κάρτες όσος είναι ο αριθμός των παιδιών στην τάξη. Ετοιμάστε κάρτες με διαφορετικούς συνδυασμούς αριθμών (π.χ. 10936, 105679, 4589321) που θα τις χρησιμοποιήσετε εσείς. Βεβαιωθείτε ότι οι αριθμοί αυτοί δεν επαναλαμβάνονται. Σχεδιάστε δυο, τρεις ή τέσσερις γραμμές στο κέντρο ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων και ορίστε μια γραμμή για κάθε ομάδα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Σχηματίστε δυο, τρεις ή τέσσερις ομάδες ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών στην τάξη σας. Τοποθετήστε κάθε ομάδα σε διαφορετική γωνία του γηπέδου ή της αυλής. Η δραστηριότητα ξεκινάει με τον/την εκπαιδευτικό να σηκώνει μια κάρτα με έναν αριθμό. Τα παιδιά της ομάδας που έχουν έναν από τους αριθμούς που φαίνονται στην κάρτα πρέπει να τρέξουν στη γραμμή του κέντρου και να παραταχθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να σχηματίσουν τον αριθμό που είδαν. Η δραστηριότητα απαιτεί τόσο λεκτική όσο και μη λεκτική επικοινωνία μεταξύ των παιδιών, συνεργασία κ.λπ.

Τροποποίηση: Η δραστηριότητα μπορεί να εκτελεστεί με γράμματα του αλφάβητου για τον σχηματισμό λέξεων. Για τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά μπορεί να προστεθεί μια επιπλέον δυσκολία. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των υπολογισμών να προστεθεί η αφαίρεση ή η πρόσθεση (567983-1) ή στην περίπτωση των γραμμάτων να πρέπει να ανακαλύψουν τη σωστή λέξη με βάση κάποιο στοιχείο, όπως π.χ. το αντίθετο του δικαιώματος είναι ... και να σχηματίσουν τη λέξη υποχρέωση.

Μια άλλη τροποποίηση μπορεί να αφορά κάποιο στοιχείο που αφορά στα παιδιά π.χ. στην ημερομηνία γέννησής τους. Τα παιδιά θα πρέπει να παραταχθούν πάνω στη γραμμή με χρονολογική σειρά. Η δραστηριότητα μπορεί να εκτελεστεί με λεκτική ή μη λεκτική επικοινωνία. Στην πρώτη περίπτωση τα παιδιά μπορούν να πουν την ημερομηνία γέννησής τους ενώ στη δεύτερη πρέπει να τη δείξουν. Άλλα στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι η ημέρα της εβδομάδας, το νούμερο του παπουτσιού, το πρώτο γράμμα του ονόματός τους κ.ά. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως παιχνίδι γνωριμίας.

Αναστοχασμός: Μετά από 15-20 λεπτά τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Μερικές από τις αναστοχαστικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;
- Εντοπίσατε προβλήματα στην επικοινωνία εντός της ομάδας σας και τι αφορούσαν;

- Πώς βοηθήσατε ο/η ένας/μία τον/την άλλον/η;

Διάρκεια δραστηριότητας: 25 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε χρόνο στα παιδιά να βρουν τον σωστό αριθμό, λέξη κ.λπ. πριν μετακινηθούν στη γραμμή.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνήσουν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Για να γίνει η δραστηριότητα πιο διασκεδαστική, μπορείτε να προσθέσετε διαδρομές με εμπόδια κατά τη μετακίνησή τους στις γραμμές.

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι εντολών

Υλικά: πάγκος ή καρέκλες

Οργάνωση δραστηριότητας: τοποθετήστε πάγκους ή καρέκλες ή και τα δύο σε διαφορετικές θέσεις και σε απόσταση μεταξύ τους στην αυλή του σχολείου ή στην αθλητική αίθουσα. Εξηγήστε στα παιδιά ότι είναι ένα παιχνίδι επικοινωνίας που θα πρέπει να ακούσουν την εντολή και να την εκτελέσουν.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά βρίσκονται διασκορπισμένα στην αθλητική αίθουσα ή στην αυλή του σχολείου. Οι εκπαιδευτικοί δίνουν εντολές για το πώς θα κινηθούν μέσα στο χώρο. Για παράδειγμα:

Πρώτη οδηγία: Τρέξτε και σταματήστε. Χρησιμοποιήστε διαφορετικές εντολές τρεξίματος για παράδειγμα *Προς τα εμπρός, Προς τα πίσω* κ.ά., και σταματήματος όπως *Μείνετε ακίνητα* ή *Σταθείτε στο ένα πόδι*, κ.ά.

Δεύτερη οδηγία: *Σταθείτε και καθίστε.* Στην εντολή *σταθείτε*, θα πρέπει να σταθούν δίπλα σε μια καρέκλα ή πάγκο και στην εντολή *καθίστε* να βρουν μια καρέκλα ή πάγκο και να καθίσουν.

Τρίτη οδηγία: Ζητήστε τους να κάνουν το αντίθετο από αυτό που τους λέτε. Για παράδειγμα στην εντολή τρεξίματος, σταματούν και στέκονται στο ένα πόδι, ενώ στην εντολή σταματήματος τρέχουν σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

Τροποποίηση: Οι κινήσεις και ο βαθμός δυσκολίας μπορούν να αλλάξουν ανάλογα με την ηλικία και την ικανότητα των παιδιών.

Τροποποίηση με στοιχεία διαπολιτισμικής επικοινωνίας: Το παιχνίδι μπορεί να περιλαμβάνει πρακτικές από διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία, για παράδειγμα τρόπους χαιρετισμού. Στην αρχή, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει διαφορετικούς τύπους χαιρετισμών και τη χώρα στην οποία αντιστοιχούν. Για παράδειγμα *υπόκλιση με τα χέρια τεντωμένα να ακουμπούν τα πόδια στα πλάγια του σώματος* για την Ιαπωνία, *υπόκλιση με τις παλάμες ενωμένες μπροστά στο πρόσωπο* για τη Μαλαισία, *χειραψία* για τις χώρες της Μέσης Ανατολής και *φιλί στο αριστερό μάγουλο* για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης.

Αναστοχασμός: Μετά από 10 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά μαζεύονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Μερικές από τις ανταστοχαστικές ερωτήσεις μπορεί να είναι: Ήταν δύσκολο να απομνημονεύσετε τις κινήσεις; Ήταν δύσκολο να ανταποκριθείτε στις εντολές; Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;

Διάρκεια δραστηριότητας: 20 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς: Ενθαρρύνετε τα παιδιά να δοκιμάσουν τους εναλλακτικούς τρόπους χαιρετισμού. Ρωτήστε τα παιδιά αν σε κάποιο χαιρετισμό αισθάνθηκαν άβολα και γιατί.

Τίτλος Δραστηριότητας: Πιάσε το μαντήλι μου

Υλικά: μαντήλια για κάθε παιδί

Περιγραφή δραστηριότητας: Η τάξη χωρίζεται σε δύο ίσες ομάδες παραταγμένες σε δύο σειρές σε μικρή απόσταση η μία απέναντι από την άλλη. Σε κάθε παιδί από τη μια ομάδα αντιστοιχεί ένα παιδί από την απέναντι ομάδα. Κάθε παιδί κρατάει ένα μαντήλι. Με το σύνθημα του εκπαιδευτικού, τα παιδιά και των δύο ομάδων ρίχνουν τα μαντήλια τους στον αέρα και τρέχουν γρήγορα απέναντι για να πιάσουν το μαντήλι που πέταξε το παιδί από την άλλη ομάδα. Σκοπός είναι να πετάξουν τα μαντήλια στον αέρα σε απρόβλεπτη κατεύθυνση για να δυσκολέψουν τα παιδιά της απέναντι

ομάδας. Η δραστηριότητα απαιτεί την παρατήρηση των σημάτων του σώματος και τον προσδιορισμό της σωστής κατεύθυνσης, τη γρήγορη αντί-δραση και τον καλό συντονισμό.

Αναστοχασμός: Μετά από 10 λεπτά παιχνιδιού, συγκεντρώστε τα παιδιά και συζητήστε για την εμπειρία και τα συναισθήματά τους.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Δώστε χρόνο σε κάθε ομάδα να συζητήσει και να αποφασίσει για την τακτική που θα ακολουθήσει προκειμένου να δυσκολέψει την απέναντι ομάδα.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικούς τρόπους πετάγματος προς ποικίλες κατευθύνσεις δίνοντας διαφορετικά σήματα με το σώμα τους.
- Δώστε στους/τις μαθητές/τριες σαφείς οδηγίες.
- Προσαρμόστε τις κινήσεις και τη συχνότητα αλλαγής των κινήσεων στην ηλικία και τις ικανότητες των παιδιών.

5.2.2. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η ικανότητα επικοινωνίας με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς συνδέεται με τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Η αποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτισμών απαιτεί επιμονή και ευαισθησία στις διαφορές των άλλων. Αυτό περιλαμβάνει τις γλωσσικές δεξιότητες, τα έθιμα, τους τρόπους σκέψης, τις κοινωνικές νόρμες και τις συνήθειες. Υπάρχουν πολλές ομοιότητες μεταξύ των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο, αλλά είναι οι διαφορές μας που μας καθορίζουν. Η επικοινωνία είναι η ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών μεταξύ ατόμων με οποιονδήποτε τρόπο, προφορικό ή μη και απαιτεί εξοικείωση με κοινωνικές νόρμες, τη γλώσσα του σώματος και την εθιμοτυπία. Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας είναι κρίσιμη για την επιτυχία οποιουδήποτε διαπολιτισμικού ή πολυεθνικού εγχειρήματος. Επιπλέον, βοηθά στη βελτίωση των σχέσεων, διευκολύνοντας τις αμφίδρομες συνομιλίες, οι οποίες με τη σειρά τους προάγουν την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών υπόβαθρων.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Συνήθως, οι μαθητές/τριες δεν διαθέτουν τις απαραίτητες επικοινωνιακές δεξιότητες για να αλληλεπιδρούν, να συνεργάζονται και να δημιουργούν φιλίες με τους/τις συμμαθητές/τριές τους από διαφορετικούς πολιτισμούς.

Σκοπός:

Ο στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τον τρόπο που ο πολιτισμός επηρεάζει την επικοινωνία και να αποδεχτούν τις επικοινωνιακές διαφορές που υπάρχουν σε διάφορους πολιτισμούς.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τα διαφορετικά στυλ επικοινωνίας και τα πολιτιστικά πρότυπα, τις πολλαπλές επικοινωνιακές δεξιότητες και τη σημασία της επικοινωνίας με όλους, ανεξαρτήτως πολιτισμού, για την επίτευξη ενός κοινού στόχου,
- περιγράφουν τις διάφορες μορφές επικοινωνίας (λεκτική και μη), να εφαρμόζουν τους διαφορετικούς επικοινωνιακούς κώδικες και να επιδεικνύουν δεξιότητες που συμβάλλουν στη δημιουργική και εποικοδομητική επικοινωνία,
- υιοθετούν θετική στάση στην επικοινωνία με άλλους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τον πολιτισμό τους, να αποκτήσουν και να δείξουν αυτοπεποίθηση κατά την επικοινωνία και να επιδείξουν αποτελεσματική επικοινωνία έξω από το σχολικό περιβάλλον.

Υλοποίηση:

Το σενάριο βασίζεται στις θεωρίες των κοινωνικοπολιτισμικών προσεγγίσεων.

Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους επικοινωνιακούς τους κώδικες και δεξιότητες και θα τις εξασκήσουν και βελτιώσουν μέσω της αλληλεπίδρασης και συνεργασίας με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα εφαρμοστεί η μαθητοκεντρική διδασκαλία και οι στρατηγικές συνεργασίας και διερεύνησης, όπου οι μαθητές/τριες θα συμμετέχουν ενεργά και θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν διάφορα πράγματα και να χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί και σε υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Παιχνίδι Χαιρετισμού
- Πάζλ Επικοινωνίας
- Παιχνίδι Προσοχής

Διάρκεια: 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός και υλικά, κάρτες δραστηριοτήτων

Λέξεις κλειδιά: Επικοινωνία, μη-προφορική επικοινωνία, διαπολιτισμική επικοινωνία, επικοινωνιακές δεξιότητες

Δημιουργός: Dana Masarykova, Travna Πανεπιστήμιο Σλοβακίας

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1c-elem/>

Υποστηρικτικό υλικό:

The Summer Institute for Intercultural Communication, 2000. Republished in « 52 Activities for Exploring Cultural Values », by Donna M. Stringer & Patricia A. Cassiday

European Centre for Modern Languages www.ecml.at

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι Χαιρετισμού

Οργάνωση δραστηριότητας: Τα παιδιά τοποθετούνται σε έναν κύκλο και ο/η εκπαιδευτικός τους ρωτά για τις εμπειρίες τους με διάφορους χαιρετισμούς. Έχουν ταξιδέψει σε άλλη χώρα ή έχουν ζήσει διαφορετικούς χαιρετισμούς σε άλλες κουλτούρες; Οι μαθητές/τριες μπορούν να μοιραστούν τα παραδείγματα χαιρετισμών που έχουν συναντήσει. Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να συζητήσει με τα παιδιά για τους ειδικούς χαιρετισμούς στον αθλητισμό, όπως στο τζούντο ή την πυγμαχία, και πώς οι αθλητές χαιρετούν ο ένας τον άλλον πριν τον αγώνα ή την αναμέτρηση.

Για την προθέρμανση, ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τους/τις μαθητές/τριες σε ζευγάρια και κάθε ζευγάρι πρέπει να σκεφτεί έναν χαιρετισμό που θα ήθελε να χρησιμοποιήσει στο παιχνίδι. Στη συνέχεια, τα παιδιά τρέχουν ελεύθερα στον χώρο και, με το σύνθημα του/της εκπαιδευτικού, πρέπει να αναζητήσουν το ζευγάρι τους και να κάνουν τον χαιρετισμό που επέλεξαν. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αλλάξει τον τρόπο κίνησης, όπως για παράδειγμα άλμα, περπάτημα, άλμα σε ένα πόδι, κύλισμα, κ.λπ.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες καλούνται να φανταστούν την εξής κατάσταση: Έχουν μόλις φτάσει στο αεροδρόμιο και προσπαθούν να βρουν τον οικοδεσπότη τους. Καθώς ζούμε σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, οι τελετουργίες χαιρετισμού μπορεί να διαφέρουν πολύ. Κάθε μαθητής λαμβάνει μια κάρτα οδηγιών με την τελετή χαιρετισμού που πρέπει να ακολουθήσει. Η ομάδα χωρίζεται σε οικοδεσπότες και επισκέπτες, με έναν οικοδεσπότη να μπορεί να έχει περισσότερους από έναν επισκέπτες (οι μαθητές/τριες μπορούν να παραμείνουν με τα ίδια ζευγάρια, αλλά

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

συνιστάται η αλλαγή των ζευγαριών). Τώρα, ενώ οι μαθητές/τριες συμπεριφέρονται σύμφωνα με το τελετουργικό που αναγράφεται στην κάρτα τους, πρέπει να βρουν το άτομο ή τα άτομα που ανήκουν στην ίδια κουλτούρα και χαιρετούν με τον ίδιο τρόπο. Δεν επιτρέπεται η χρήση λέξεων.

Κατά τη διάρκεια που τα παιδιά αναζητούν το ζευγάρι τους με τον ίδιο χαιρετισμό, ο/η εκπαιδευτικός τοποθετηθεί στον χώρο κάρτες με τα ονόματα των χωρών που αντιπροσωπεύουν τα διαφορετικά τελετουργικά χαιρετισμού. Όταν όλοι οι μαθητές/τριες βρουν το ζευγάρι τους, πρέπει να βρουν την κάρτα με την χώρα τους και να εκτελέσουν την άσκηση που περιγράφεται σε αυτήν. Για παράδειγμα:

- Ταϊλάνδη: Ρίξτε μπάλες στο καλάθι.
- Νέα Ζηλανδία: Χορέψτε τον παραδοσιακό Μαορί χορό.
- Ιαπωνία: Κάντε κίνηση τζούντο.

Μετά την ολοκλήρωση της άσκησης, οι μαθητές/τριες μπορούν να αλλάξουν θέσεις. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αρκετός χρόνος, το παιχνίδι μπορεί να συνεχιστεί στην επόμενη ώρα, ώστε οι μαθητές/τριες να εξοικειωθούν με διάφορους χαιρετισμούς και ασκήσεις.

Διευκρινήσεις: Φτιάξτε δύο καρτέλες, μια για τους επισκέπτες και μια για τους οικοδεσπότες με το τελετουργικό των χαιρετισμών. Βασιστείτε στον αριθμό των συμμετεχόντων για να αποφασίσετε πόσα τελετουργικά χαιρετισμού θα χρησιμοποιήσετε, και κόψτε τους χαιρετισμούς. Χωρίστε τα παιδιά σε δύο ομάδες: επισκέπτες και οικοδεσπότες. Δώστε σε κάθε παιδί έναν χαιρετισμό με βάση την ομάδα που έχει ενταχθεί.

Παραδείγματα χαιρετισμών: (τα ονόματα των χωρών μπορούν να αφαιρεθούν)

- Βέλγιο: Φιλήστε το άλλο άτομο στο δεξί μάγουλο.
- Κεντροαφρικανική Δημοκρατία: Χτυπήστε τις δεξιές παλάμες και μετά πιάστε το μεσαίο δάχτυλο του άλλου με τον αντίχειρα και το μεσαίο δάχτυλο.
- Αίγυπτος: Χαιρετίστε με μια δυνατή και παρατεταμένη χειραψία και κοιτάζτε ευθεία στα μάτια του άλλου ατόμου ενώ χαμογελάτε.
- Γαλλία: Φιλήστε και τα δύο μάγουλα, δύο φορές.
- Γρενάδα: Χτυπήστε σφιγμένα γροθιές.
- Ινδία: Χαιρετίστε με το 'ναμαστε!'. Ενώνετε τις παλάμες όπως αν προσεύχεστε και κάνετε μια ελαφριά υπόκλιση ή κίνηση του κεφαλιού.
- Ιαπωνία: Κάντε μια ελαφριά υπόκλιση από τη μέση, με τις παλάμες πάνω στους μηρούς και τις φτέρνες κοντά.
- Κορέα: Κύματα και χαμόγελο, χωρίς φυσική επαφή. Μην κοιτάτε τα μάτια για πολύ ώρα.
- Λατινική Αμερική: Αγκαλιαστείτε σφιχτά (γνωστό ως 'abrazo') και χτυπήστε ελαφρά στην πλάτη.
- Μαλαισία: Αγγίξτε τα χέρια του άλλου ατόμου με τα χέρια σας και μετά φέρτε τα πίσω στο στήθος σας.
- Χώρες Μέσης Ανατολής: Χαιρετίστε με το 'σαλάμ!'. Πείτε "Salaamu alaykym" (=Ειρήνη να είναι πάνω σας) και σύρετε το δεξί σας χέρι μέχρι την καρδιά σας.
- Νέα Ζηλανδία (Μαορί): Τρίψτε τη μύτη σας με τη μύτη του άλλου ατόμου.
- Σιγκαπούρη: Ενώστε τις παλάμες σας μπροστά στο στήθος και ολοκληρώστε τον χαιρετισμό βάζοντας ένα χέρι πάνω στην καρδιά.
- Ταϊλάνδη: Χαιρετίστε με το 'γουάι!'. Τοποθετήστε τις παλάμες σας μαζί σε μορφή λωτού στο στήθος σας, τον αγκώνα κάτω, και κάντε μια ελαφριά υπόκλιση.
- Φιλιππίνες: Κάντε μια χαλαρή χειραψία και κοιτάζτε κάτω.
- Θιβετιανές φυλές: Χαιρετίστε με το 'Tashi Delek!'. Βγάλτε τη γλώσσα σας έξω.
- Τουρκία (όταν συναντάτε ηλικιωμένο): Πάρτε το χέρι του άλλου ατόμου, φιλήστε το πάνω μέρος του και μετά φέρετε το χέρι στο μέτωπό σας.

Αναστοχασμός: Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά και ρωτήστε τους:

- Ποιες τελετουργίες χαιρετισμού σας έκαναν να νιώσετε (άβολα) άνετα; Γιατί;
- Υπήρξαν χαιρετισμοί που παρεξηγήθηκαν (π.χ. ως επιθετική προσέγγιση ή ασελγείς κινήσεις);
- Ποια συναισθήματα είχατε όταν χαιρετούσατε κάποιον με συγκεκριμένο τρόπο;

- Πώς πρέπει να αντιδράσουμε όταν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με διαφορετικά έθιμα; Ποιους κανόνες πρέπει να ακολουθούμε;

Διάρκεια: 45 λεπτά.

Τίτλος δραστηριότητας: Παζλ επικοινωνίας

Οργάνωση δραστηριότητας: Αρχικά, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν καταστάσεις όπου δεν κατάλαβαν τις οδηγίες ενός γονέα, δασκάλου ή φίλου. Ενθαρρύνετε τους να εξηγήσουν πώς ένιωσαν σε αυτές τις καταστάσεις, αν ζήτησαν εξηγήσεις ή παρέμειναν σιωπηλοί και προσπάθησαν να βρουν τη λύση μόνοι τους. Επίσης, ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν καταστάσεις όταν κάποιος τους μίλησε σε μια διαφορετική γλώσσα και δεν καταλάβαιναν τα λόγια του.

Για την προθέρμανση, εξηγήστε ένα παιχνίδι όπου η λέξη "ξεκίνημα" σημαίνει "σταματάω" και η λέξη "σταματάω" σημαίνει "ξεκινάω". Τοποθετήστε όλα τα παιδιά σε έναν κύκλο και ζητήστε τους να κάνουν την πρώτη άσκηση – τρέξιμο στη θέση τους. Στη συνέχεια, πείτε "σταματάω", το οποίο σημαίνει "ξεκινάω". Χρησιμοποιήστε διάφορες λέξεις κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού (πάνω – κάτω, δεξιά – αριστερά, κ.α.) και ασκήσεις (άλμα, περπάτημα, καθίσματα, κίνηση σε κύκλο κ.λπ.). Ρωτήστε τα παιδιά πώς ένιωθαν όταν η οδηγία ήταν αντίθετη με αυτό που συνήθως ισχύει.

Περιγραφή δραστηριότητας: Προετοιμάστε σταθμούς με κάρτες που θα περιέχουν τα γράμματα του αλφαβήτου. Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των τριών-τεσσάρων ατόμων. Κάθε σταθμός θα έχει διαφορετική άσκηση για τους/τις μαθητές/τριες.

- Σταθμός 1: Κάντε ντρίπλα με τη μπάλα του ποδοσφαίρου γύρω από τους κώνους.
- Σταθμός 2: Κάντε σουτ στο καλάθι.
- Σταθμός 3: Σκαρφαλώστε στο πολύζυγο.
- Σταθμός 4: Κάντε ντρίμπλα με τη μπάλα του μπάσκετ γύρω από τους κώνους
- Σταθμός 5: Κάντε δύο συνεχόμενες κυβισθήσεις.

Μετά την ολοκλήρωση κάθε άσκησης στον σταθμό, οι μαθητές/τριες επιλέγουν και παίρνουν από ένα γράμμα για την ομάδα τους. Οι ομάδες θα προσπαθήσουν να μαζέψουν όσα περισσότερα γράμματα μπορούν για να σχηματίσουν όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις με τους διαφορετικούς χαιρετισμούς. Οι μαθητές/τριες θα αποφασίσουν ποια άσκηση θα κάνει ο καθένας στην ομάδα, με τον όρο ότι το ίδιο άτομο δεν μπορεί να επαναλάβει την ίδια άσκηση.

Αναστοχασμός: Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά και ρωτήστε τα:

- Πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού; Ήταν δύσκολο να εκτελέσουν τις ασκήσεις ή να σχηματίσουν τους χαιρετισμούς;
- Ποιες στρατηγικές χρησιμοποιήθηκαν από τις διάφορες ομάδες; Πρώτα αποφάσισαν ποιον χαιρετισμό θα σχηματίσουν και μετά διάλεξαν τα γράμματα που χρειάζονταν ή πήραν διάφορα γράμματα και προσπάθησαν να σχηματίσουν τους χαιρετισμούς αργότερα;
- Τι τους φάνηκε ενδιαφέρον κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;

Διάρκεια: 45 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι Προσοχής

Οργάνωση δραστηριότητας: Τοποθετήστε τους/τις μαθητές/τριες σε δύο σειρές, αντιμέτωπους ο ένας με τον άλλον σε απόσταση δύο μέτρων μεταξύ τους. Εξηγήστε τους ότι το μάθημα θα επικεντρωθεί στην προσοχή, η οποία είναι ένα σημαντικό στοιχείο της επικοινωνίας. Μερικές φορές, το να δίνουμε προσοχή σε κάποιον που μιλάει είναι πιο σημαντικό από το περιεχόμενο του λόγου του.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητήστε από τα παιδιά να βρουν ένα ζευγάρι και να σταθούν απέναντί του. Ζητήστε τους να τοποθετήσουν τα πόδια τους σταθερά στο έδαφος, να σηκώσουν τα χέρια μπροστά, στο ύψος των ώμων και να ενώσουν τις παλάμες με το ζευγάρι τους. Εξηγήστε τους ότι σκοπός της δραστηριότητας είναι να κάνουν τον άλλο να κουνήσει τα πόδια του μέσα σε 30 δευτερόλεπτα. Ξεκινήστε τη χρονομέτρηση.

Σημείωση: Οι περισσότεροι συμμετέχοντες θα προσπαθήσουν να χρησιμοποιήσουν σωματική δύναμη για να σπρώξουν ο ένας τον άλλον. Κάποιοι μπορεί να προσπαθήσουν να διαπραγματευτούν ή να παραπλανήσουν τον άλλο για να κουνήσει τα πόδια του. Λίγοι, μπορεί να σταματήσουν το σπρώξιμο και να αφήσουν την ορμή του άλλου να τον κάνει να κινηθεί προς τα μπροστά.

Μετά από 30 δευτερόλεπτα, σταματήστε τη δραστηριότητα και ζητήστε από μερικά παιδιά να μοιραστούν τις στρατηγικές που χρησιμοποίησαν για να κάνουν τον άλλον να κουνήσει τα πόδια του. Ζητήστε έναν εθελοντή. Πάρτε τη θέση "πρόσωπο με πρόσωπο", παλάμη με παλάμη. Σιγοτραγουδήστε μια μελωδία και κουνήστε τα πόδια σας μαζί. Οι συμμετέχοντες πιθανόν να διαμαρτυρηθούν ότι αυτό είναι "ανέντιμο".

Θυμίστε τους ότι οι οδηγίες ήταν απλώς να κάνουν τον άλλον να κουνήσει τα πόδια του εντός των 30 δευτερολέπτων. Δεν υπήρχαν περιορισμοί στο να κουνήσετε τα δικά σας πόδια ή να επικοινωνήσετε.

Περιγράψτε τι συνέβη. Όταν ακούτε ερμηνείες, όπως «προσπάθησε να με παραπλανήσει» αντί για περιγραφές όπως «μου πρόσφερε κάτι», ζητήστε από τους συμμετέχοντες να περιγράψουν μόνο συμπεριφορές.

Αναστοχασμός: Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά και ρωτήστε τους:

- Ποιες στρατηγικές χρησιμοποιήθηκαν για να κάνετε τον άλλο να κουνήσει τα πόδια του;
- Πώς νιώσατε για τον τρόπο που ενεργήσατε εσείς και για τη συμπεριφορά του συνεργάτη σας;
- Ποιες αξίες κρύβονταν πίσω από τις στρατηγικές που χρησιμοποιήθηκαν;
- Τι μάθατε από τη δραστηριότητα αυτή και από τη στρατηγική "χορού";
- Πώς μπορεί να εφαρμοστεί αυτή η μάθηση έξω από το σχολικό περιβάλλον;

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Έχετε στο μυαλό σας ότι συχνά φιλτράρουμε τις πληροφορίες και διαμορφώνουμε υποθέσεις βασισμένες στις δικές μας εμπειρίες και αξίες, και στη συνέχεια ενεργούμε σύμφωνα με αυτές τις υποθέσεις. Σε αυτή τη δραστηριότητα, αναδεικνύονται πολιτισμικές αξίες όπως η συνεργασία, ο ανταγωνισμός και ο ατομικισμός.
- Σκεφτείτε ότι οι υποθέσεις μπορούν να μας εμποδίσουν να βιώσουμε αξίες όπως ο ατομικισμός και ο ανταγωνισμός, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε συγκρούσεις και να εμποδίσουν την επίτευξη λύσεων.
- Εξηγήστε στα παιδιά ότι η συνάντηση της δύναμης με δύναμη είναι σχεδόν πάντα άκαρπη.
- Προτρέψτε τα παιδιά να εξερευνήσουν εναλλακτικές συμπεριφορές.

Διάρκεια: 45 λεπτά

5.2.3. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Οι δεξιότητες επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών πολιτισμών είναι σημαντικές ειδικά όταν υπάρχουν εμπόδια όπως η γλώσσα. Η πολιτισμική επικοινωνία περιλαμβάνει την ικανότητα να επικοινωνεί κάποιος τόσο λεκτικά όσο και μη λεκτικά, να δίνει προσοχή στον συνομιλητή του, να διαπραγματεύεται, να παίρνει πρωτοβουλίες επικοινωνίας και να οικοδομεί σχέσεις εμπιστοσύνης με τους ανθρώπους που επικοινωνεί. Παιχνίδια προσοχής που βασίζονται στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, δραστηριότητες διαπραγμάτευσης σε συνδυασμό με σωματικές δραστηριότητες, καθώς και κινητικές εργασίες για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης όπου τα παιδιά εργάζονται σε ζευγάρια, μπορούν να αποτελέσουν ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Ένα σημαντικό εμπόδιο στην ένταξη των μαθητές/τριών στη σχολική κοινότητα είναι η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των μαθητές/τριών με διαφορετική πολιτισμική κουλτούρα.

Στόχος:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της πολιτισμικής επικοινωνίας των μαθητών/τριών μέσω συνεργατικών κινητικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επιδεικνύουν δεξιότητες επικοινωνίας (επικοινωνούν λεκτικά και μη),
- αναφέρονται στις προκλήσεις της διαδικασίας της επικοινωνίας,
- υιοθετούν υπεύθυνη επικοινωνιακή συμπεριφορά και να αναπτύσσουν εμπιστοσύνη μεταξύ τους.

Υλοποίηση:

Το διδακτικό σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης, με βάση τα αναπτυξιακά κοινωνικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των παιδιών (δηλαδή να μάθουν να συνεργάζονται, να κάνουν φίλους, να αναπτύξουν ποιοτικά χαρακτηριστικά ηγεσίας) και τις ανάγκες της ομάδας-στόχου (δηλαδή ανάγκη ανάληψης ευθυνών, ανάπτυξη σεβασμού για τους άλλους). Για την υλοποίηση του σεναρίου θα χρησιμοποιηθούν μέθοδοι διερεύνησης και ανακάλυψης με επίκεντρο τη συνεργατική μάθηση, τη διδασκαλία με επίκεντρο τον/την μαθητή/τρια. Οι μαθητές/τριες θα βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες με συμμαθητές/τριές τους που έχουν διαφορετική πολιτισμική κουλτούρα, μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας μεταξύ τους. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Ηλικιακή ομάδα:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/-τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (9-12 χρονών).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

- Συγκέντρωσε τη σκέψη σου
- Sport Athlon
- Οδήγησε με

Διάρκεια: 80 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: σχολική αυλή, γήπεδο, ή κοντινό πάρκο

Υλικά: αθλητικός εξοπλισμός

Λέξεις-κλειδιά: επικοινωνία, έκφραση, διάλογος, συζήτηση, εμπιστοσύνη, σεβασμός

Δημιουργός: Νικοδέλης Θωμάς, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Συγκέντρωσε τη σκέψη σου

Περιγραφή δραστηριότητας: Οργανώστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των 6-8 ατόμων. Ζητήστε από κάθε παιδί να αναλάβει τον ρόλο του μοντέλου και να δείξει στα υπόλοιπα της ομάδας του τουλάχιστον δυο με τρεις κινητικές δεξιότητες που συνδυάζονται με σύντομες προφορικές οδηγίες περιγραφής ή/και τρόπου εκτέλεσης της άσκησης. Τέτοια παραδείγματα θα μπορούσαν να είναι:

Επιτόπια άλματα με τα δύο πόδια

Περπάτημα με λυγισμένα γόνατα	
Τυχαία αλματάκια	
Επιτόπου περιστροφές	
Μίμηση των κινήσεων ενός αθλήματος (ξιφασκία, κολύμβηση, κ.λπ.)	

Ενθαρρύνετε κάθε παιδί να δείχνει διαφορετικές δραστηριότητες. Ζητήστε από τα υπόλοιπα παιδιά σε κάθε κίνηση του/της συμμαθητή/τριας- μοντέλου να ανταποκρίνονται αρχικά λεκτικά περιγράφοντας την κίνηση και στη συνέχεια να την εκτελούν. Στο επόμενο στάδιο ζητήστε από το παιδί-μοντέλο που δείχνει την κίνηση να αρχίσει να ανακατεύει το λεκτικό μέρος με το μέρος της εκτέλεσης. Ζητήστε από τα υπόλοιπα παιδιά να παραμείνουν συγκεντρωμένα για να εκτελέσουν την κίνηση σωστά. Πρώτα, πρέπει να εκτελέσουν αυτό που βλέπουν και μετά αυτό που ακούνε. Μετά από δυο με τρία λεπτά αλλάξτε τον/την μαθητή/τρια-μοντέλο.

Τα παιδιά πιθανότατα θα εκφραστούν με διαφορετικό τρόπο. Αυτές οι διαφορές θα μπορούσαν να είναι μέρος του διαφορετικού μείγματος πολιτισμών στην τάξη. Τέτοια σημεία θα πρέπει να ενισχύονται από τους/τις εκπαιδευτικούς και μπορούν να αποτελέσουν θέματα συζήτησης στο τέλος της δραστηριότητας. Η δεξιότητα που πρέπει να αναπτυχθεί είναι η προσοχή στα διαφορετικά είδη επικοινωνίας.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς: Βοηθήστε τα παιδιά να επικεντρωθούν σε απλές ασκήσεις και σύντομες προφορικές οδηγίες

Διάρκεια δραστηριότητας: 20-30 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Sport Athlon

Οργάνωση δραστηριότητας: Αυτή η δραστηριότητα είναι ένα παιχνίδι συνεργασίας που επικεντρώνεται σε διαφορετικούς τρόπους επίλυσης ενός κινητικού προβλήματος ή/και υπέρβασης εμποδίων. Προετοιμάστε τον χώρο με σταθμούς κινητικών προκλήσεων.

Περιγραφή δραστηριότητας: Σχηματίστε ομάδες των οκτώ με δέκα παιδιών. Ζητήστε από κάθε ομάδα να κινηθεί στον χώρο που έχετε προετοιμάσει και να εκτελέσουν όλες τις κινητικές προκλήσεις (σταθμούς) για να φτάσουν στο τέλος της διαδρομής. Τέτοιες προκλήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Προσπαθήστε να πετύχετε με κρίκους τους στόχους από σχοινί.
- Ανεβείτε στο πολύζυγο και πάρτε μια κορδέλα που είναι δεμένη πάνω του.
- Περάστε πατώντας στις μύτες των ποδιών σας μέσα από τα στεφάνια.

- Κλωτσήστε μια μπάλα από μια συγκεκριμένη απόσταση για να πετύχετε γκολ.
- Προκλήσεις αθλημάτων σπορ ή κινήσεων με πολιτισμικό χαρακτήρα, για παράδειγμα γκολφ με δίσκο ή εκτέλεση χορευτικής φιγούρας.

Κάθε πρόκληση πρέπει να αντιμετωπίζεται από δύο παιδιά. Κάθε ζευγάρι παιδιών μπορεί να αντιμετωπίσει μόνο μία πρόκληση. Εξηγήστε στα παιδιά ότι πρέπει να συζητήσουν μεταξύ τους και να αποφασίσουν ποιο παιδί θα ανταποκριθεί σε κάθε πρόκληση. Τα άλλα παιδιά της ομάδας μπορούν να τα παρακινούν ή να τα επιβραβεύουν λεκτικά καθώς εκτελούν τη δραστηριότητα. Παρακινήστε τα παιδιά να αλλάζουν τα ζευγάρια αλλά και τις δραστηριότητες που εκτελεί κάθε ζευγάρι πολλές φορές. Όταν χρησιμοποιούνται δεξιότητες που έχουν χαρακτηριστικό πολιτισμικό υπόβαθρο, ενθαρρύνετε τις ομάδες να χρησιμοποιούν ζευγάρια για αυτήν την πρόκληση, όπου ένα από τα παιδιά έχει το σχετικό πολιτιστικό υπόβαθρο.

Οι δεξιότητες-προκλήσεις που έχετε θέσει θα πρέπει να προκαλούν την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών για να αποφασίσουν ποιο ζευγάρι είναι πιο κατάλληλο για κάθε πρόκληση και γιατί.

Επίσης, η επικοινωνία μεταξύ του ζευγαριού κατά τη διάρκεια της πρόκλησης θα πρέπει να βοηθήσει στην επιτυχή ολοκλήρωση της δεξιότητας. Επαναλάβετε το παιχνίδι πολλές φορές και σταδιακά, εφόσον χρειαστεί, παρεμβείτε στον σχηματισμό ζευγαριών ενθαρρύνοντας τα παιδιά να προσπαθούν να βρίσκονται σε διαφορετικό ζευγάρι κάθε φορά. Μετά από 15 -20 λεπτά συγκεντρώστε τα παιδιά για να συζητήσετε τις διαφορετικές επιλογές με βάση τις προκλήσεις και τις αποτελεσματικές ομάδες διαπραγμάτευσης των ζευγαριών έχοντας πλέον την εμπειρία του παιχνιδιού.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Προσαρμόστε τη δυσκολία κάθε δεξιότητας ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών/τριών και την ηλικία τους έτσι ώστε κάθε μια από αυτές να έχει μια ανώτατη μέγιστη διάρκεια, για παράδειγμα όχι περισσότερο από ένα λεπτό.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20-30 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Οδήγησέ με

Περιγραφή δραστηριότητας: Η δραστηριότητα είναι μια παραλλαγή της προηγούμενης. Δημιουργήστε πολλαπλές διαδρομές όπως και προηγουμένως. Δημιουργήστε διαφορετικές καρτέλες διαδρομών που θα περιλαμβάνουν διαφορετικές κινητικές προκλήσεις. Ζητήστε από τα παιδιά να κινούνται σε ομάδες των οκτώ με δέκα ατόμων στον προετοιμασμένο από εσάς, με κινητικές προκλήσεις, χώρο και να περάσουν από συγκεκριμένους σταθμούς για να φτάσουν στο τέλος της διαδρομής. Τέτοιες προκλήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Προσπαθήστε να πετύχετε με κρίκους τους στόχους από σχοινί.
- Ανεβείτε στο πολύζυγο και πάρτε μια κορδέλα που είναι δεμένη πάνω του.
- Περάστε πατώντας στις μύτες των ποδιών σας μέσα από τα στεφάνια.
- Κλωτσήστε μια μπάλα από μια συγκεκριμένη απόσταση για να πετύχετε γκολ.
- Προκλήσεις αθλημάτων σπορ ή κινήσεων με πολιτισμικό χαρακτήρα, για παράδειγμα γκολφ με δίσκο ή εκτέλεση χορευτικής φιγούρας

Κάθε πρόκληση πρέπει να αντιμετωπίζεται από δύο παιδιά. Κάθε ζευγάρι παιδιών μπορεί να αντιμετωπίσει μόνο μία πρόκληση. Η διαφορά είναι ότι μόνο το ένα παιδί από το ζευγάρι θα πάρει την καρτέλα διαδρομής και θα γνωρίζει ποιες είναι οι κινητικές προκλήσεις που πρέπει να εκτελεστούν. Εξηγήστε στα παιδιά ότι αυτός/ή που γνωρίζει την πρόκληση πρέπει να καθοδηγήσει το άλλο παιδί στο τι και πώς θα εκτελέσει την κίνηση. Αυτό το παιχνίδι αναμένεται να δημιουργήσει αυτοπεποίθηση στην επικοινωνία μεταξύ των παικτών καθώς και να καλλιεργήσει δεξιότητες επικοινωνίας σε κάθε άτομο.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 -20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Αλλάξτε ρόλους στα ζευγάρια μόλις ολοκληρώσουν τη διαδρομή.
- Ζητήστε τους να σχηματίσουν νέα ζευγάρια μετά από μερικές διαδρομές.

5.2.4. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Αυτό το διδακτικό σενάριο έχει σχεδιαστεί για να ενσωματώσει τη διαπολιτισμική επικοινωνία στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής για τους/τις μαθητές/τριες του Δημοτικού Σχολείου και αναπτύσσεται μέσω ασκήσεων, δραστηριοτήτων και παιχνιδιών που βασίζονται στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία. Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η ενεργητική ακρόαση, η ενσυναίσθηση, η συνεργασία, ο αμοιβαίος σεβασμός και η κατανόηση.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Πολλές συγκρούσεις και δυσκολίες στην επικοινωνία μεταξύ των μαθητών/τριών, αλλά και γενικότερα των ανθρώπων, οφείλονται στην έλλειψη κατανόησης της γλώσσας και στη μη αποδοχή των διαφορών. Το παρόν σενάριο στοχεύει να βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων διευκολύνοντας τις αμφίδρομες συζητήσεις, οι οποίες με τη σειρά τους προάγουν την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ ανθρώπων με διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα.

Σκοπός

Ο σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες και να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες μέσω συνεργατικών και επικοινωνιακών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εντοπίζουν τις πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επικοινωνίας,
- εκδηλώνουν επικοινωνιακές δεξιότητες και αυτοπεποίθηση ώστε να αλληλοεπιδρούν με άτομα από άλλες κουλτούρες,
- διαπραγματεύονται και να επιλύουν προβλήματα/προκλήσεις μέσω της επικοινωνίας,
- αναγνωρίζουν και να σέβονται τις πολιτισμικές διαφορές στις μορφές επικοινωνίας.

Υλοποίηση

Το σενάριο επικεντρώνεται στην εφαρμογή της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και συνεργασίας στα μαθήματα Φυσικής Αγωγής. Οι μαθητές/τριες θα κληθούν να συνεργαστούν και να επικοινωνήσουν με τους/τις συμμαθητές/ριές τους γύρω από θέματα που αφορούν διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Ομάδα στόχος:

Μαθητές/τριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ηλικίες 6-12 ετών).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Πολιτισμικοί χαιρετισμοί
- Δημιούργησε μια παγωμένη εικόνα
- Κύκλος κίνησης
- Διαδρομή εμποδίων

Διάρκεια: 90 λεπτά.

Υλικά: Κάρτες στις οποίες αναγράφονται πολιτισμικές πληροφορίες που συνδέονται με διαφορετικούς πολιτισμούς (π.χ. τρόποι χαιρετισμού, έθιμα, αθλήματα), συσκευή αναπαραγωγής ήχου καθώς και μουσική από διάφορους πολιτισμούς, εμπόδια – στρώματα, στεφάνια, χούλα χουπ, μπάλες, σχοινάκια, κώνοι ή άλλου τύπου δείκτες.

Λέξεις-κλειδιά: διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ενσυναίσθηση, πολιτισμική ανταλλαγή

Δημιουργός: Fabryona Elena, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής.

Link: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1d-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Εισαγωγή: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν κύκλο και στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός εισάγει την έννοια της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Εξηγεί τη σημασία της κατανόησης και του σεβασμού διαφορετικών πολιτισμικών πρακτικών και μορφών επικοινωνίας. Ακόμα δίνει μια μικρή περιγραφή των δραστηριοτήτων που θα ακολουθήσουν.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Τίτλος: Πολιτισμικοί χαιρετισμοί

Προθέρμανση: Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στα παιδιά τέσσερις με πέντε χαιρετισμούς που είναι χαρακτηριστικοί σε διαφορετικές χώρες. Για παράδειγμα:

Ιαπωνία – υπόκλιση

Νεπάλ – χέρι στην καρδιά

Ευρωπαϊκές χώρες – χειραψία

Ινδία – “Namaste” (Συνήθως συνοδεύεται από μια ελαφριά υπόκλιση με τα χέρια ενωμένα σε θέση προσευχής. Οι παλάμες είναι ενωμένες, με τα δάχτυλα να δείχνουν προς τα πάνω και τους αντίχειρες κοντά στο στήθος.)

Κίνα – γονάτισμα

Οι μαθητές/τριες κινούνται ελεύθερα στον χώρο ακολουθώντας μια κινητική οδηγία που δίνει ο/η εκπαιδευτικός. Όταν φωνάζει ο/η εκπαιδευτικός το όνομα μιας χώρας, για παράδειγμα, «Ιαπωνία», τα παιδιά πρέπει να βρουν κάποιον/α συμμαθητή/τρια τους και να χαιρετήσουν με υπόκλιση.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Δημιούργησε μια παγωμένη εικόνα

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν κύκλο και στη συνέχεια χωρίζονται σε ζευγάρια. Ο/η εκπαιδευτικός θέτει την ερώτηση: «Αν σας ζητούσα να δημιουργήσετε μια παγωμένη εικόνα για το πώς νιώθετε αυτή τη στιγμή, πώς θα ήταν; Δείξτε τη στο ζευγάρι σας». Μετά, ζητά από τα ζευγάρια στη σειρά να παρουσιάσουν τις εικόνες που σχημάτισαν. Στη συνέχεια, λέει μια λέξη δυνατά και ζητά από όλους να δημιουργήσουν μία παγωμένη εικόνα ή να κάνουν μία κίνηση που τους έρχεται στο μυαλό με τη λέξη αυτή και να την διατηρήσουν για 10 δευτερόλεπτα. Όλοι σχηματίζουν ταυτόχρονα την εικόνα τους, τους δίνεται όμως και η ευκαιρία να κοιτάξουν γύρω στον κύκλο. Οι λέξεις μπορεί να είναι για παράδειγμα: χαρούμενος, έκπληκτος, φοβισμένος, λυπημένος, θυμωμένος, οικογένεια, πόνος ή διασκέδαση.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Κύκλος κίνησης:

Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν κύκλο. Αρχίζει να ακούγεται μουσική και ζητάμε από ένα παιδί να ξεκινήσει μία χορευτική κίνηση. Ο/η μαθητής/τρια χορεύει ή κινείται με τη μουσική πηγαίνοντας μέχρι το κέντρο του κύκλου και στη συνέχεια επιστρέφει στην αρχική του/της θέση. Στη συνέχεια όλοι οι μαθητές/τριες επαναλαμβάνουν την κίνησή του/της. Όλα τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να εκτελέσουν μια χορευτική κίνηση, την οποία η ομάδα θα επαναλάβει. Ακόμα και οι πιο απλές κινήσεις είναι ευπρόσδεκτες. Ζητάμε από τα παιδιά να μοιραστούν μια κίνηση από κάποιον χορό που γνωρίζουν. Μπορεί να είναι μια κίνηση από οποιοδήποτε είδος χορού, από χιπ-χοπ μέχρι μπαλέτο ή παραδοσιακό χορό.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συν-δημιουργία νέων δραστηριοτήτων: Ζητάμε από τα παιδιά να συζητήσουν με την οικογένειά τους, τους γείτονες ή τους φίλους τους για παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια που μπορεί να γνωρίζουν. Τα ενθαρρύνουμε να εξερευνήσουν τα παραδοσιακά τραγούδια και να μάθουν χορευτικές κινήσεις. Τα ρωτάμε αν είναι πρόθυμοι να μοιραστούν (και να επιδείξουν) τις ανακαλύψεις τους με την ομάδα. Οι μαθητές/τριες μπορούν να δουλέψουν σε ομάδες, να διδάξουν ο ένας τον άλλον και να εκτελέσουν τις κινήσεις ή τα τραγούδια μαζί.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Διαδρομή εμποδίων

Δημιουργούμε διαδρομές εμποδίων για τρεις με τέσσερις ομάδες. Κάθε σταθμός εμποδίων αντιστοιχεί σε μια διαφορετική χώρα. Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν ομάδες και κάθε ομάδα εκτελεί τη διαδρομή και σε κάθε σταθμό τα παιδιά διαβάζουν και εκτελούν μια πολιτισμική εντολή μόλις επιστρέψουν στην ομάδα τους (π.χ. χαιρετισμός από μια άλλη χώρα, παραδοσιακή χορευτική κίνηση, μίμηση κίνησης από κάποιο παραδοσιακό άθλημα της χώρας).

Ο/η πρώτος/η μαθητής/τρια από κάθε ομάδα ξεκινάει και διανύει τη διαδρομή μέχρι τον πρώτο σταθμό, διαβάζει την εντολή και επιστρέφει για να εκτελέσει την απαιτούμενη ενέργεια. Η εκτέλεση της εντολής είναι το σήμα για να αρχίσει ο/η επόμενος/η τη διαδρομή του/της, να σταματήσει στον δεύτερο σταθμό, να επιστρέψει στην ομάδα του και να εκτελέσει την επόμενη εντολή. Με αυτό τον τρόπο, η ομάδα μπορεί να συνεχίσει στους επόμενους σταθμούς ολοκληρώνοντας τη διαδρομή εμποδίων.

Ανασκόπηση και συζήτηση: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν κύκλο και συζητούν την εμπειρία τους. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να θέσει τις εξής ερωτήσεις αναστοχασμού:

- Πώς επικοινωνήσατε με τους/τις συμμαθητές/τριές σας κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων;
- Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια των παιχνιδιών;
- Τι σας άρεσε περισσότερο από τη δραστηριότητα;
- Τι μάθατε για διαφορετικούς πολιτισμούς σήμερα;
- Αντιμετωπίσατε κάποιες δυσκολίες κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας;

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δημιουργήστε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου όλοι οι μαθητές/τριες θα νιώθουν άνετα να εκφραστούν.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν και να παίρνουν αποφάσεις, για παράδειγμα, ποιος θα ξεκινήσει τη δραστηριότητα, πώς θα συνθέσουν τη σειρά των χορευτικών κινήσεων κ.λπ.
- Ενθαρρύνετε τη μεταξύ τους συνεργασία και υποστήριξη.
- Βεβαιωθείτε ότι έχουν κατανοήσει τους κανόνες πριν ξεκινήσουν.
- Παρέχετε ευκαιρίες για ανατροφοδότηση.

Διάρκεια: 20 λεπτά.

Αξιολόγηση διδακτικού σεναρίου:

Ανατροφοδότηση μαθητών/τριών: Δώστε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο ή οργανώστε μία συζήτηση ανατροφοδότησης για να συλλέξετε τις σκέψεις των μαθητών/τριών σχετικά με το τι έμαθαν και πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Ημερολόγιο εκπαιδευτικού: Κρατήστε ένα ημερολόγιο για να καταγράφετε παρατηρήσεις σχετικά με τις επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών/τριών, τη συνεργασία τους και την κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών. Αναλογιστείτε την αποτελεσματικότητα της δραστηριότητας και εντοπίστε περιοχές για βελτίωση.

Φάκελος εργασιών (Portfolio): Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ζωγραφίσουν ή να γράψουν για το αγαπημένο τους μέρος της δραστηριότητας και κάτι καινούργιο που έμαθαν για έναν άλλον πολιτισμό, εμπλουτίζοντας με αυτές τις καταγραφές τον Φάκελο εργασιών τους (portfolio).

Διάρκεια: 10 λεπτά

5.2.5. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Αυτό το διδακτικό σενάριο έχει σχεδιαστεί για να αναπτύξει τις ικανότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας στους/στις μαθητές/τριες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω δραστηριοτήτων Φυσικής Αγωγής. Στοχεύει στη δημιουργία ενός συνεργατικού περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές/τριες θα μπορούν να επικοινωνήσουν λεκτικά και μη λεκτικά, να κατανοήσουν διαφορετικές πολιτισμικές προσεγγίσεις και πρακτικές και να αναπτύξουν αμοιβαίο σεβασμό και ενσυναίσθηση.

Εκπαιδευτικό Πρόβλημα

Οι μαθητές/τριες συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση και εκτίμηση των πολιτισμικών διαφορών, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε παρανοήσεις και κοινωνικές συγκρούσεις. Το σενάριο αυτό στοχεύει στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, ενισχύοντας τις ικανότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

Σκοπός:

Η ενίσχυση των ικανοτήτων διαπολιτισμικής επικοινωνίας των μαθητών/τριών μέσω της συμμετοχής τους σε διαδραστικές δραστηριότητες φυσικής αγωγής, οι οποίες απαιτούν συνεργασία, διάλογο και πολιτισμική ανταλλαγή.

Μαθησιακοί στόχοι: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν και να σέβονται τις πολιτισμικές διαφορές στους τρόπους επικοινωνίας,
- επιδεικνύουν επικοινωνιακές δεξιότητες λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας,
- συμμετέχουν σε συνεργατικές δραστηριότητες που προάγουν την κατανόηση και την ενσυναίσθηση,
- επιδεικνύουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και διαπραγμάτευσης σε ομάδες με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Υλοποίηση:

Το σενάριο έχει δομηθεί με βάση τις θεωρίες μάθησης και θα χρησιμοποιηθούν οι μέθοδοι της εξερεύνησης και της ανακάλυψης με έμφαση στη συνεργατική μάθηση και τη διδασκαλία με κέντρο τον μαθητή. Οι μαθητές/τριες θα βελτιώσουν τις πολιτισμικές τους δεξιότητες επικοινωνίας μέσα από την αλληλεπίδραση και τη μεταξύ τους συνεργασία. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Ομάδα στόχος:

Μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικίες 6-12)

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Πολιτισμική εξερεύνηση μέσω κίνησης
- Πολιτισμική σκυταλοδρομία
- Συνεργατικό χούλα χουπ
- Πολιτισμική διαδρομή εμποδίων

Διάρκεια: 90 λεπτά

Υλικά: κώνοι ή άλλου τύπου δείκτες, κάρτες στις οποίες αναγράφονται πολιτισμικές πληροφορίες που συνδέονται με διαφορετικούς πολιτισμούς (π.χ. τρόποι χαιρετισμού, έθιμα, αθλήματα), συσκευή αναπαραγωγής ήχου καθώς και μουσική από διάφορους πολιτισμούς, χούλα χουπ, μπάλες και σχοινάκια.

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ενσυναίσθηση, πολιτιστική ανταλλαγή

Δημιουργός: Rzvaska Dominika, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Πολιτισμική εξερεύνηση μέσω κίνησης

Εισαγωγή: Συγκεντρώνουμε τα παιδιά σχηματίζοντας κύκλο και τους εξηγούμε την έννοια της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Διευκρινίζουμε τη σημασία της κατανόησης και του σεβασμού διαφορετικών πολιτισμικών πρακτικών και τρόπων επικοινωνίας. Παρουσιάζουμε σύντομα τις τρεις δραστηριότητες στις οποίες θα συμμετάσχουν τα παιδιά.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Προθέρμανση: Πολιτισμικός χορός

Περιγραφή δραστηριότητας: Βάζουμε μουσική από διαφορετικούς πολιτισμούς και καθοδηγούμε τους/τις μαθητές/τριες σε μια σύντομη προθέρμανση χορεύοντας. Τους διδάσκουμε χορευτικές κινήσεις από διάφορους πολιτισμούς (π.χ. σάλσα, μπάνγκρα, παραδοσιακούς χορούς). Ενθαρρύνουμε τους/τις μαθητές/τριες να παρατηρήσουν και να μιμηθούν τις χορευτικές κινήσεις, προάγοντας τη μη λεκτική επικοινωνία και την αποδοχή και εκτίμηση του πολιτισμικά διαφορετικού.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Πολιτισμική σκυταλοδρομία

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες των τεσσάρων με πέντε ατόμων, εξασφαλίζοντας την πολιτισμική ποικιλία σε κάθε ομάδα. Κάθε ομάδα στέκεται στη γραμμή εκκίνησης της σκυταλοδρομίας. Σε κάθε σταθμό της σκυταλοδρομίας τοποθετούμε μια κάρτα με ένα πολιτιστικό στοιχείο-εντολή (π.χ. δείξτε έναν χαιρετισμό από άλλο πολιτισμό, μοιραστείτε ένα ενδιαφέρον γεγονός που σχετίζεται με μια άλλη χώρα, εκτελέστε μια παραδοσιακή χορευτική κίνηση).

Ο/η πρώτος/η μαθητής/τρια τρέχει στον πρώτο σταθμό, διαβάζει την κάρτα και εκτελεί την απαιτούμενη ενέργεια πριν επιστρέψει για να περάσει τη σκυτάλη στον επόμενο συμπαίκτη. Η σκυταλοδρομία συνεχίζεται μέχρι όλοι να ολοκληρώσουν τη διαδρομή.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Συνεργατικό Χούλα Χουπ

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητάμε από τα παιδιά να σχηματίσουν έναν μεγάλο κύκλο και να πιαστούν χέρι-χέρι. Εισάγουμε το χούλα χουπ και εξηγούμε ότι στόχος είναι να περάσουν το χούλα χουπ γύρω από τον κύκλο χωρίς να αφήσουν τα χέρια. Καθώς το χούλα χουπ περνά από τον κύκλο, οι μαθητές/τριες πρέπει να επικοινωνούν και να συνεργάζονται για να το περάσουν αποτελεσματικά. Δίνουμε μια επιπλέον διάσταση, ζητώντας από τα παιδιά να μοιραστούν κάτι από τον πολιτισμό τους ή μια πολιτιστική εμπειρία τους όταν το χούλα χουπ φτάνει στο κάθε ένα από αυτά.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Πολιτισμική διαδρομή εμποδίων

Περιγραφή δραστηριότητας: Σχηματίζουμε μια διαδρομή εμποδίων με διάφορους σταθμούς που κάθε ένας αντιπροσωπεύει και ένα πολιτισμό (π.χ., σχοινάκι για παραδοσιακά παιχνίδια, μπάλα για αθλήματα από άλλες χώρες). Διαιρούμε τα παιδιά σε μικρές ομάδες και προσδιορίζουμε σε κάθε ομάδα ένα σημείο εκκίνησης.

Κάθε ομάδα σε κάθε σταθμό πρέπει να εκτελέσει μια ενέργεια σχετική με ένα πολιτιστικό στοιχείο (π.χ. « Στην Ιαπωνία είναι συνηθισμένη η υπόκλιση ως χαιρετισμός. Εκτελέστε έναν χαιρετισμό πριν συνεχίσετε.»). Οι ομάδες περνάνε από όλους τους σταθμούς προκειμένου να ολοκληρώσουν τη διαδρομή εμποδίων.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Αναστοχασμός και συζήτηση: Συγκεντρώνουμε τους/τις μαθητές/τριες σε κύκλο και καθοδηγούμε μια συζήτηση για τις εμπειρίες τους. Θέτουμε αναστοχαστικά ερωτήματα, όπως:

- Τι μάθατε για τους διαφορετικούς πολιτισμούς σήμερα;
- Πώς επικοινωνήσατε με τους/τις συμμαθητές/-τριες σας κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων;
- Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίσατε και πώς τις ξεπεράσατε;

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να βοηθούν ο ένας τον άλλον και τονίστε τη σημασία της ομαδικότητας.
- Χρησιμοποιήστε θετική ενίσχυση για να επισημάνετε την επιτυχή επικοινωνία και συνεργασία.
- Να είστε προσεκτικοί σε τυχόν σημάδια παρανόησης ή σύγκρουσης για να τα αντιμετωπίσετε άμεσα και να εξασφαλίσετε έτσι ένα θετικό μαθησιακό περιβάλλον.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Αξιολόγηση διδακτικού σεναρίου:

- Ανατροφοδότηση μαθητών/τριών: Δώστε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο ή οργανώστε μια συζήτηση ανατροφοδότησης για να συγκεντρώσετε τις σκέψεις των μαθητών/τριών σχετικά με το τι έμαθαν και πώς ένιωσαν κατά τη δραστηριότητα.
- Ημερολόγιο εκπαιδευτικού: Τηρήστε ένα ημερολόγιο για να καταγράφετε παρατηρήσεις σχετικά με τις επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών/τριών, τη συνεργασία τους και την κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών. Αναλογιστείτε την αποτελεσματικότητα της δραστηριότητας και εντοπίστε περιοχές για βελτίωση.
- Φάκελος εργασιών (Portfolio): Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ζωγραφίσουν ή να γράψουν για το αγαπημένο τους μέρος της δραστηριότητας και κάτι καινούργιο που έμαθαν για έναν άλλον πολιτισμό, εμπλουτίζοντας με αυτές τις καταγραφές τον Φάκελο εργασιών τους (portfolio).

Διάρκεια: 10 λεπτά

5.3. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

5.3.1. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή: Το να μπορεί ο/η μαθητής/τρια να δείξει ανοικτό πνεύμα στη διαφορετικότητα και τελικά να τροποποιήσει τη συμπεριφορά του για να δείξει σεβασμό είναι κρίσιμα βήματα προς την πολιτισμική ευαισθησία. Αυτοί οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μέσω της συμμετοχής σε ομαδικά αθλήματα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων της φυσικής αγωγής. Το ποδόσφαιρο είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα όπου οι μαθητές/τριες μπορούν να μάθουν να σέβονται τους κανόνες του παιχνιδιού, το δικαίωμα για ισότιμη συμμετοχή καθώς και το διαφορετικό επίπεδο δεξιοτήτων του καθενός. Οι μαθητές/τριες με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού μπορούν να τροποποιήσουν τους κανόνες του παιχνιδιού και να μάθουν να σέβονται τις δικές τους αποφάσεις.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα: Η έλλειψη εποικοδομητικών διαπολιτισμικών εμπειριών των μαθητών/τριών με έμφαση στον αμοιβαίο σεβασμό.

Σκοπός: Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της πολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών μέσω της τροποποίησης της συμπεριφοράς τους για να επιδείξουν σεβασμό χρησιμοποιώντας το ποδόσφαιρο στο πλαίσιο της Φυσικής Αγωγής.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- σέβονται τους κανόνες του παιχνιδιού,
- σέβονται το δικαίωμα του καθενός για ισότιμη συμμετοχή,

- σέβονται τις διαφορές δεξιοτήτων μεταξύ των συμμαθητών/τριών τους.

Υλοποίηση: Το σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις θεωρίες του κονστρουκτιβισμού και του συμπεριφορισμού. Αναλογιζόμενοι την ανάγκη των παιδιών αυτής της ηλικίας να συμμετέχουν σε ομάδες, να ηγούνται αλλά και να είναι υπεύθυνα, συνεργάσιμα και να δείχνουν σεβασμό, χρησιμοποιήθηκαν ποδοσφαιρικές δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Ομάδα στόχος: Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/-τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (9-12 ετών)

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Αλλάζτε το παιχνίδι
- Όλοι μπορούν να παίξουν
- Ανταποκριθείτε στην πρόκληση

Διάρκεια: 125 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή του σχολείου, γήπεδο ποδοσφαίρου

Υλικό: Αθλητικός εξοπλισμός

Λέξεις κλειδιά: κανόνες, παίκτες ποδοσφαίρου, μπάλα, αλλαγή συμπεριφοράς, σεβασμός

Δημιουργός: Θωμάς Νικοδέλης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

Link: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2b-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Αλλάζτε το παιχνίδι

Περιγραφή δραστηριότητας: Οργανώστε τους/τις μαθητές/τριες σε μικτές ομάδες των πέντε ατόμων προσπαθώντας να υπάρχουν παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων και φύλων σε κάθε ομάδα. Ζητήστε από τις ομάδες να παίξουν ποδόσφαιρο 5X5 για δέκα λεπτά τηρώντας τους βασικούς κανόνες του αθλήματος. Στην συνέχεια ζητήστε από τα παιδιά να συζητήσουν και να θέσουν τροποποιημένους κανόνες όπως για παράδειγμα, το γκολ ισχύει μόνο αν πετυχαίνετε από παιδί διαφορετικής εθνικότητας ή φύλου κάθε φορά. Οι κανόνες θα μπορούσαν να σχετίζονται με ισότιμη συμμετοχή, την ισότητα των φύλων, με τον προσωπικό χώρο – παιχνίδι χωρίς φάουλ κ.λπ. Αφήστε τις ομάδες να παίξουν και πάλι τηρώντας τους τροποποιημένους κανόνες αυτή τη φορά για δέκα λεπτά. Δημιουργήστε δύο ομάδες και επαναλάβετε το παιχνίδι με τους τροποποιημένους κανόνες για δέκα ακόμα λεπτά με τα παιδιά κάθε ομάδας να γίνονται ζευγάρια και να μπορούν να μετακινηθούν και να σκοράρουν μόνο αν κρατιούνται από τα χέρια.

Διάρκεια δραστηριότητας: 40 λεπτά

Συμβουλές για τους/τις εκπαιδευτικούς:

- Στο τέλος ρωτήστε τα παιδιά αν τους άρεσε περισσότερο το ποδόσφαιρο με τους βασικούς κανονισμούς ή με τους τροποποιημένους.
- Ζητήστε από τα παιδιά να εκφράσουν την γνώμη και τα συναισθήματά τους για τη συνεργασία τους σε ζευγάρια.
- Δώστε χρόνο στα παιδιά να προτείνουν και να συζητήσουν για τους τροποποιημένους κανόνες και προτείνετε μερικούς μόνο αν σας ζητηθεί βοήθεια.

Τίτλος δραστηριότητας: Όλοι μπορούν να παίξουν

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν τέσσερις ομάδες των πέντε ατόμων και παίζουν αγώνα ποδοσφαίρου 5X5. Στόχος

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

της δραστηριότητας είναι να προωθήσει την ισότιμη συμμετοχή.

Χωρίστε κάθε αγωνιστικό χώρο σε τέσσερις περιοχές και ζητήστε από τα παιδιά και των δύο ομάδων να πάρουν μια θέση σε κάθε περιοχή και ένα να γίνει τερματοφύλακας. Αφήστε τα παιδιά να παίξουν ποδόσφαιρο με τη διαφορά ότι σε όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού τα παιδιά μπορούν να μετακινηθούν μόνο στα όρια της περιοχής τους. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αλλάξουν θέσεις μετά από πέντε λεπτά, έτσι ώστε κάθε παιδί να παίζει σε κάθε περιοχή.

Διάρκεια δραστηριότητας: 35 λεπτά

Συμβουλές για τους/τις εκπαιδευτικούς:

Στο τέλος ζητήστε από τα παιδιά να εκφράσουν την γνώμη και τα συναισθήματά τους σχετικά με τον περιορισμό της μετακίνησής τους σε συγκεκριμένα όρια.

Ρωτήστε τους για τα συναισθήματα και την ευθύνη που έχει κάθε παίκτης με βάση τη θέση που αγωνίζεται.

Τίτλος δραστηριότητας: Ανταποκριθείτε στην πρόκληση

Οργάνωση δραστηριότητας: Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των πέντε ατόμων και το γήπεδο σε πέντε περιοχές. Σε κάθε περιοχή τα παιδιά εκτελούν διαφορετικές δραστηριότητες. Τοποθετήστε σε κάθε περιοχή το αθλητικό υλικό που θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά.

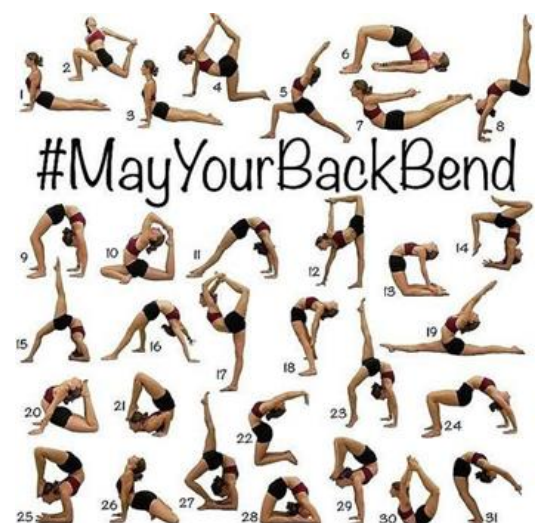
Περιγραφή δραστηριότητας: Παρουσιάστε στα παιδιά τις διαφορετικές δραστηριότητες που θα εκτελεστούν σε κάθε περιοχή. Εξηγήστε τους ότι σε κάθε μέλος της ομάδας θα ανατεθεί να εκτελέσει τις κινητικές δεξιότητες μιας περιοχής προκειμένου να ολοκληρωθεί η εργασία και η ομάδα να μετακινηθεί στην επόμενη περιοχή. Ζητήστε από τις ομάδες να αποφασίσουν ποιο μέλος θα συμμετέχει σε καθεμία περιοχή. Κάθε ομάδα ξεκινά από διαφορετική περιοχή με το μέλος της να εκτελεί τις δεξιότητες και με την ολοκλήρωσή τους, η ομάδα μεταβαίνει στην επόμενη. Σε κάθε περιοχή τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας ενθαρρύνουν, δίνουν συμβουλές και βοηθούν λεκτικά τον/την συμμαθητή/-τρια που εκτελεί.

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα δραστηριοτήτων:

- Πίστα εμποδίων

- Ευλυγισία του κορμού (τυπώστε την εικόνα. Η πρόκληση είναι να μιμηθείτε ένα σετασκήσεων, για παράδειγμα 2,5,9)

- Νησιά (ενδεικτική κάρτα δραστηριότητας που μπορεί να τροποποιηθεί)

Ορίστε περιοχές παιχνιδιού όπως φαίνεται στην εικόνα.

Σκοπός του παιχνιδιού είναι οι μαθητές/τριες να πετάξουν ένα υφασμάτινο σακούλι μέσα σε ένα στεφάνι (νησί). Όταν ο ρίπτης το καταφέρει, τότε το νησί ανήκει στην ομάδα του. Η ρίψη μπορεί να εκτελεστεί πάνω ή κάτω από τον ώμο. Παίξτε το παιχνίδι για προκαθορισμένο χρόνο ή μέχρι να καταληφθούν όλα τα νησιά.

- επιδεικνύουν περιέργεια και ενσυναίσθηση για τους άλλους πολιτισμούς των συμμετεχόντων,
- εφαρμόζουν μια κριτική προσέγγιση για τον δικό τους πολιτισμό,
- αναφέρουν χαρακτηριστικά της πολυμορφίας του κόσμου.

Υλοποίηση:

Το σενάριο βασίζεται στη γνωστική θεωρία, στον κονστρουκτιβισμό και στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικές τους και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, θα εξασκήσουν διάφορες μορφές λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, ενσωματωμένες με κίνηση και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω αλληλεπίδρασης και συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας, αλλά μπορεί εύκολα να τροποποιηθεί και για υψηλότερα εκπαιδευτικά επίπεδα.

Διδακτικές δραστηριότητες του σεναρίου:

- Η χώρα μου
- Γνωρίζοντας άλλους πολιτισμούς
- Σεβασμός και αποδοχή των διαφορών

Διάρκεια: 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός και υλικά, κάρτες δραστηριοτήτων

Λέξεις Κλειδιά: Διαπολιτισμικότητα, ευαισθησία, ανοχή, ενσυναίσθηση, πολυμορφία

Δημιουργός: Dana Masarykova, Πανεπιστήμιο της Travná, Σλοβακία

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2d-elem/>

Υποστηρικτικό υλικό:

“All different – All equal, Education Pack”, European Youth Centre, 1995

A Handbook for teachers: Cultural Heritage and Cultural Diversity Lessons, 2015, <https://edoc.coe.int/en/cultural-heritage/6551-cultural-heritage-and-cultural-diversity-lessons-a-handbook-for-teacher.html>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Η δική μου χώρα

Προθέρμανση: Συγκεντρώστε όλα τα παιδιά σε κύκλο και ρωτήστε τα αν πιστεύουν ότι υπάρχουν συγκεκριμένα σύμβολα που αντιπροσωπεύουν κάθε χώρα. Μπορούν επίσης να αναφέρουν κάποια παραδείγματα. Στη συνέχεια, για προθέρμανση, παίξτε ένα παιχνίδι σε κύκλο, όπου όλα τα παιδιά θα είναι γονατισμένα με το κεφάλι τους λυγισμένο προς το στήθος. Ένα παιδί θα περπατάει γύρω από τον κύκλο και θα αγγίζει την πλάτη κάποιου άλλου παιδιού. Το παιδί που αγγίχτηκε πρέπει να τρέξει πίσω από το πρώτο παιδί. Το παιδί που αρχικά περπατούσε γύρω από τον κύκλο θα προσπαθήσει να πάρει τη θέση του παιδιού που αγγίχτηκε.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητήστε από κάθε παιδί να σκεφτεί τρία συγκεκριμένα σύμβολα της χώρας καταγωγής του. Τα σύμβολα αυτά θα μπορούσαν να είναι ζώα, πόλεις, χοροί, φαγητά κ.ά. Στη συνέχεια, ζητήστε τους να παρουσιάσουν το σύμβολο με το σώμα τους χωρίς να χρησιμοποιούν λέξεις. Έπειτα, ρωτήστε τα παιδιά γιατί τα επιλεγμένα σύμβολα είναι σημαντικά, τι αντιπροσωπεύουν και γιατί επέλεξαν τα συγκεκριμένα. Συνδέστε τα σύμβολα με κάποιες καταστάσεις και γεγονότα. Μπορεί να είναι ενδιαφέρον να συζητήσετε γιατί δίνουμε μεγαλύτερη σημασία σε ορισμένα γεγονότα παρά σε άλλα.

Όταν τα παιδιά μάθουν για κάποια γεγονότα, χωρίστε τα σε τριάδες και αναθέστε σε κάθε μαθητή της τριάδας να εκτελέσει μια διαφορετική αποστολή, για παράδειγμα:

- Ένας θα τρέχει γύρω από τους κώνους.
- Ένας θα ντριμπλάρει στην καθορισμένη περιοχή.
- Ένας θα αναρριχηθεί στο πολύζυγο.

Όταν όλα τα μέλη της τριάδας ολοκληρώσουν την αποστολή τους, συγκεντρώνονται κοντά στον/στην εκπαιδευτικό και συζητούν μεταξύ τους τι κάνουν σε ένα συγκεκριμένο γεγονός που τους αναφέρει ο/η εκπαιδευτικός. Για παράδειγμα, αν ο/η εκπαιδευτικός πει «Χριστούγεννα» κάθε μέλος της τριάδας πρέπει να αναφέρει κάτι για τα Χριστούγεννα. Στη συνέχεια αλλάζουν μεταξύ τους τις αποστολές και επαναλαμβάνουν τη δραστηριότητα.

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

Αυτή η δραστηριότητα λειτουργεί με οποιαδήποτε ομάδα και είναι πολύ καλή δραστηριότητα στην αρχή της σχολικής χρονιάς ως δραστηριότητα για "να γνωριστούμε καλύτερα". Μπορεί επίσης να είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσετε ότι κάποιο γεγονός έχει σημαδέψει πολλούς από τους συμμετέχοντες ανεξαρτήτως της καταγωγής ή του εκπαιδευτικού τους υποβάθρου - "είμαστε όλοι ίσοι". Σε μια πολυπολιτισμική ομάδα, η δραστηριότητα είναι χρήσιμη για να ξυπνήσει την περιέργεια για το πρόσφατο παρελθόν μας και τις πολιτισμικές επιρροές και να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να σέβονται περισσότερο τις πεποιθήσεις και τις αξίες των άλλων.

Προσπαθήστε να μιλήσετε με τους/τις μαθητές/τριες για τα διάφορα σύμβολα των χωρών, πόσο διαφορετικά ή παρόμοια ήταν. Ρωτήστε τους τι τους εξέπληξε, τι τους φάνηκε περίεργο.

Διάρκεια: 45 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Γνωρίζοντας άλλους πολιτισμούς

Οργάνωση δραστηριότητας: Ζητήστε από τα παιδιά να σας πουν τι βρήκαν διαφορετικό σε άλλες χώρες ή πολιτισμούς όταν ήταν διακοπές. Επίσης, μπορείτε να τα ρωτήσετε ποιες χώρες βρίσκουν ενδιαφέρουσες και γιατί. Για προθέρμανση, τοποθετήστε τα παιδιά σε μια σειρά στην άκρη της αίθουσας (ή του γυμναστηρίου). Ζητήστε τους να μετακινηθούν στην άλλη πλευρά του γυμναστηρίου ακολουθώντας τις οδηγίες σας. Για παράδειγμα:

- Με τα δύο χέρια και το ένα πόδι να αγγίζουν το πάτωμα.
- Με τα δύο πόδια και το ένα χέρι να αγγίζουν το πάτωμα.
- Με τα δύο πόδια και τα δύο χέρια να αγγίζουν το πάτωμα.
- Κάνοντας άλματα ελεύθερα με οποιαδήποτε τρόπο επιθυμούν κ.λπ.

Περιγραφή δραστηριότητας: Επιλέξτε μερικά θέματα που αφορούν διαφορετικούς πολιτισμούς και παρουσιάστε τα στα παιδιά. Τέτοια θέματα μπορεί να είναι οι διατροφικές συνήθειες, τα θρησκευτικά πιστεύω, οι παραδοσιακοί χοροί, η αίσθηση της δικαιοσύνης, η ενδυμασία, η άποψη για το ωραίο, η μουσική κ.ά.

Χωρίστε τα σε ομάδες ανάλογα με τον αριθμό των θεμάτων. Κάθε ομάδα θα είναι υπεύθυνη για ένα θέμα. Τοποθετήστε κάρτες δραστηριοτήτων με πληροφορίες για κάθε θέμα πολιτισμού στη μέση του γυμναστηρίου. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έγχρωμες κάρτες για κάθε θέμα, έτσι ώστε τα παιδιά να βρίσκουν πιο εύκολα την κατάλληλη κάρτα. Για παράδειγμα:

- **Φαγητό** – όλες οι κάρτες για το φαγητό θα είναι κίτρινες.
- **Στυλ ενδυμασίας** – όλες οι κάρτες για αυτό το θέμα θα είναι μπλε.

Τοποθετήστε τις ομάδες στις γωνίες του γυμναστηρίου ή σε μια γραμμή, έτσι ώστε οι συνθήκες να είναι ίδιες για όλες τις ομάδες. Με το σήμα εκκίνησης, ένα μέλος από κάθε ομάδα θα τρέξει στο κέντρο του γυμναστηρίου, θα πάρει μία από τις κάρτες που ανήκει στο θέμα της ομάδας του

και θα επιστρέψει. Στη συνέχεια, το επόμενο μέλος της ομάδας θα τρέξει μέχρι το κέντρο για να πάρει μια κάρτα και να επιστρέψει κ.ο.κ, όπως σε σκυταλοδρομία. Όταν όλες οι ομάδες μαζέψουν όλες τις κάρτες τους, το παιχνίδι ολοκληρώνεται και κάθε ομάδα θα παρουσιάσει εν συντομία τις κάρτες της στις υπόλοιπες.

Στο τέλος της δραστηριότητας, οι μαθητές/τριες μπορούν να παρουσιάσουν έναν ή περισσότερους εθνικούς χορούς, ανάλογα με τις πολιτιστικές παραδόσεις που συζητήσαν.

Αναστοχασμός: Συγκεντρώστε τα παιδιά και κάντε τους ερωτήσεις όπως:

- Υπήρξαν θέματα που σας εξέπληξαν;
- Πιστεύετε ότι οι πολιτισμοί είναι περισσότερο διαφορετικοί ή περισσότερο όμοιοι;
- Πώς αισθάνεστε για τις διαφορές;
- Θα θέλατε να είστε μέρος αυτού του πολιτισμού;
- Υπήρξε κάποια πολιτισμική συνήθεια που σας φάνηκε ενδιαφέρουσα;

Αυτές οι ερωτήσεις θα βοηθήσουν τα παιδιά να αναπτύξουν μια πιο ανοιχτή και κριτική προσέγγιση στις πολιτισμικές διαφορές και να κατανοήσουν τις δυνατότητες για ενσυναίσθηση και σεβασμό.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Αυτή η δραστηριότητα είναι ιδανική για να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες διαφορετικούς πολιτισμούς και να ενισχύσουν την αλληλοκατανόηση και τον σεβασμό για τις διαφορές.
- Οι έγχρωμες κάρτες διευκολύνουν την οργάνωση και κάνουν το παιχνίδι πιο διασκεδαστικό και κατανοητό για τα παιδιά.
- Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων, ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν σκέψεις ή εντυπώσεις για τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά που έμαθαν από τις άλλες χώρες. Μπορείτε να συζητήσετε πώς αυτά τα χαρακτηριστικά διαφέρουν ή μοιάζουν με τα δικά τους πολιτισμικά στοιχεία.

Διάρκεια: 45 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Σεβασμός και αποδοχή των διαφορών

Οργάνωση δραστηριότητας: Βάλτε τα παιδιά σε κύκλο και ζητήστε τους να σκεφτούν αν έχουν νιώσει ποτέ ότι δεν τους σέβονταν οι φίλοι τους, οι γονείς τους ή οι δάσκαλοί τους. Ρωτήστε τους γιατί νομίζουν ότι συνέβη αυτό.

Για προθέρμανση, σχηματίστε ζευγάρια που είναι όσο το δυνατόν πιο διαφορετικά μεταξύ τους (ψηλός και κοντός, αδύνατος και παχύς κ.λπ.). Στη συνέχεια, ζητήστε από τα παιδιά να σεβαστούν το ένα το άλλο και να αρχίσουν να τρέχουν μαζί. Στην αρχή, το πιο ικανό παιδί θα είναι μπροστά και θα προσέχει το παιδί του ζευγαριού. Στη συνέχεια, θα ανταλλάξουν ρόλους και το λιγότερο ικανό παιδί θα είναι μπροστά. Τέλος, θα τρέξουν μαζί κρατώντας τα χέρια. Ρωτήστε τους αν ήταν δύσκολο να κρατήσουν τον ίδιο ρυθμό και να μείνουν μαζί. Ποια άσκηση τους φάνηκε πιο δύσκολη και ποια πιο εύκολη;

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητήστε πέντε με έξι εθελοντές που θα υποδυθούν τους "αποκλεισμένους". Βγάλτε τους από το γυμναστήριο ή από τη σχολική αυλή, ώστε να μην ακούν όσα λέτε στους/στις υπόλοιπους/ες μαθητές/τριες. Δημιουργήστε τον ίδιο αριθμό ομάδων με τα παιδιά που έχετε αποκλείσει (π.χ. αν έχετε βγάλει 5 παιδιά, δημιουργήστε 5 ομάδες). Κάθε ομάδα θα παίζει διαφορετικό παιχνίδι ή θα εκτελεί διαφορετική άσκηση (π.χ. ρίψη, πιάσιμο, ντρίμπλα κ.λπ.). Πείτε στις ομάδες να παίξουν το παιχνίδι χωρίς να συμπεριλάβουν τα αποκλεισμένα παιδιά και ότι στόχος είναι να τα κρατήσουν έξω από την ομάδα τους. Οι ομάδες πρέπει να φαίνονται ότι διασκεδάζουν πολύ, παρά το γεγονός ότι δεν συμπεριλαμβάνουν τους αποκλεισμένους. Πείτε στα αποκλεισμένα παιδιά να επιστρέψουν και να προσπαθήσουν να ενταχθούν σε μία από τις ομάδες. Αφού ολοκληρωθεί η δραστηριότητα, κάντε μια σύντομη συζήτηση. Στη συνέχεια, επαναλάβετε το παιχνίδι, αυτή τη φορά συμπεριλαμβάνοντας όλα τα παιδιά.

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς: Οδηγήστε μια συζήτηση για την εμπειρία του αποκλεισμού, ρωτώντας τα παιδιά που αποκλείστηκαν:

- Πώς αισθανθήκατε όταν αποκλειστήκατε; Πόσο προσπαθήσατε να γίνετε μέλος της ομάδας;
- Τι σας είπαν τα μέλη της ομάδας για να σας κρατήσουν έξω;

- Πώς αισθανθήκατε όταν αποκλείσατε τον εθελοντή;
- Πόσο μακριά ήσασταν διατεθειμένοι να πάτε για να κρατήσετε τον εθελοντή έξω από την ομάδα;
- Μπορείτε να θυμηθείτε μια στιγμή που νιώσατε διαφορετικοί από τους άλλους; Ποιες λέξεις περιγράφουν καλύτερα το πώς νιώθατε εκείνη τη στιγμή;
- Έχετε ποτέ αποκλειστεί από μια ομάδα; Πώς αποκλειστήκατε;
- Τι μπορούμε να κάνουμε για να αποτρέψουμε καταστάσεις που κάνουν τους ανθρώπους να νιώθουν αποκλεισμένοι;
- Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν έναν άνθρωπο που είναι διαφορετικός από αυτούς. Δώστε τους μερικά λεπτά να φανταστούν αυτό το άτομο στο μυαλό τους. Όταν το έχουν κάνει, ζητήστε από τα παιδιά να σηκώσουν το χέρι τους και τότε ζητήστε να σκεφτούν τουλάχιστον δύο κοινά ή όμοια στοιχεία που έχουν με αυτό το άτομο.

Αυτή η δραστηριότητα ενισχύει την ενσυναίσθηση και την αποδοχή των διαφορών και ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/-τριες να αναγνωρίσουν τις κοινές τους αξίες και εμπειρίες, παρά τις εξωτερικές διαφορές.

Διάρκεια: 45 λεπτά

5.3.3. Διδακτικό Σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία αντανακλά την ικανότητα των ατόμων να κατανοούν και να αποδέχονται την ύπαρξη πολιτισμικών διαφορών, να κατανοούν πώς αυτές οι διαφορές επηρεάζουν τις συμπεριφορές, τις στάσεις και την κατανόηση των ανθρώπων. Σημαίνει την ανάπτυξη της ικανότητας να σέβονται διαφορετικούς πολιτισμούς, να αντιμετωπίζουν όλους τους πολιτισμούς ως ισότιμους και αξιόλογους και να επιδεικνύουν ενσυναίσθηση, ανοιχτό πνεύμα και ευελιξία στην επικοινωνία και την καθημερινή συναναστροφή με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Με απλά λόγια, η διαπολιτισμική ευαισθησία σημαίνει ότι ένα άτομο αντιδρά θετικά στις πολιτισμικές διαφορές και συνδέεται με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Η διαπολιτισμική ευαισθησία αποτελεί υψηλότερο επίπεδο διαπολιτισμικής συνείδησης και επικοινωνίας, καθώς προϋποθέτει όχι μόνο να είναι κανείς ενήμερος για τον δικό του πολιτισμό και την ύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών και να επικοινωνεί αποτελεσματικά, αλλά και να έχει την επιθυμία να μάθει, να σέβεται και να αποδέχεται τις πολιτισμικές διαφορές, να κατανοεί τους ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα και να τους αποδέχεται ανεξαρτήτως των διαφορών τους. Η διαπολιτισμική ευαισθησία μπορεί να επιτευχθεί αναπτύσσοντας συγκεκριμένες στάσεις, όπως αυτοέλεγχος, αυτοσεβασμός, ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς, συμφιλίωση, σεβασμός, προθυμία να τροποποιήσει κάποιος τη συμπεριφορά του κ.ά.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Σήμερα, τα σχολεία αποτελούνται ολοένα και περισσότερο από μαθητές/τριες με διαφορετικά υπόβαθρα (πολιτισμικά, εθνοτικά, θρησκευτικά κ.λπ.). Αυτά τα υπόβαθρα αντικατοπτρίζονται στη συμπεριφορά, τις στάσεις και την επικοινωνία των μαθητών/τριών με τους/τις συμμαθητές/τριές τους και με άλλους/ες μαθητές/τριες και συχνά οδηγούν σε παρεξηγήσεις, καυγάδες και συγκρούσεις. Επομένως, μέσω ποικίλων μαθησιακών και εξω-σχολικών δραστηριοτήτων, τα σχολεία θα πρέπει να επικεντρωθούν στην προώθηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, τονίζοντας τις αξίες του να είμαστε διαφορετικοί, να αλληλοεπιδρούμε με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς και να οικοδομούμε ισχυρές σχέσεις μαζί τους.

Σκοπός:

Ο σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι να αναπτύξει την πολιτισμική ευαισθησία των μαθητών/τριών μέσα από την εμπειρία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, να τους ενθαρρύνει να οικοδομήσουν ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς και να απολαύσουν την πολιτιστική αλληλεπίδραση μέσω διαφόρων κινητικών παιχνιδιών και συνεργατικών δραστηριοτήτων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επικοινωνούν αποτελεσματικά με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς, να δείχνουν σεβασμό και εκτίμηση για τον πολιτισμό και την παράδοσή τους και να υποστηρίζουν την πολιτισμική ποικιλομορφία,
- παρατηρούν και να εντοπίζουν διαφορές που σχετίζονται με τον πολιτισμό και να μαθαίνουν να ενεργούν με υποστηρικτικό και σεβαστικό

τρόπο,

- αναγνωρίζουν άλλους πολιτισμούς συμμετέχοντας σε παραδοσιακά παιχνίδια, χορούς και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες και να τροποποιούν τη συμπεριφορά τους για να δείχνουν σεβασμό και να βιώσουν αμοιβαία εξάρτηση ανεξαρτήτως φύλου, φυλής κ.ά.,
- δημιουργούν ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς, βιώνοντας τον πολιτισμό τους μέσω συμμετοχής σε παραδοσιακά και πολυπολιτισμικά παιχνίδια και αθλήματα, συνεργατικά παιχνίδια και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες,
- βιώνουν ενσυναίσθηση για άλλους πολιτισμούς και ανοικτότητα στην ποικιλομορφία συμμετέχοντας σε διάφορα παραδοσιακά και πολυπολιτισμικά παιχνίδια και αθλήματα, συνεργατικές εργασίες και διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες.

Υλοποίηση:

Το σενάριο έχει δομηθεί βάσει των θεωριών του συμπεριφορισμού και των γνωστικών θεωριών. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν, θα εξασκηθούν και θα αποκτήσουν διάφορες δραστηριότητες που βασίζονται σε πολιτιστικά στοιχεία και διαφέρουν από τον δικό τους πολιτισμό, αναπτύσσοντας κατανόηση για την ποικιλομορφία και τροποποιώντας τη συμπεριφορά τους ώστε να δείχνουν σεβασμό, ενδιαφέρον και αναγνώριση. Η υποστηρικτική συμπεριφορά και η αναγνώριση άλλων πολιτιστικών ομάδων θα οδηγήσουν σε ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς, βασισμένες στον σεβασμό και την ενσυναίσθηση. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθεί προσέγγιση συνεργατικής μάθησης και μαθητοκεντρική διδασκαλία. Στρατηγικές συνεργασίας, ενεργητικής μάθησης και ανακάλυψης θα εφαρμοστούν, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διάφορα πράγματα και να συμμετέχει σε διάφορες δραστηριότητες.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με ορισμένες τροποποιήσεις, μπορεί να προσαρμοστεί εύκολα και για μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Το καπέλο της κουλτούρας μου
- Παιχνίδια χαιρετισμού
- Παραδοσιακά ρούχα
- Παραδοσιακό παιχνίδι «Κολίν Μαϊγιάρ» (Αγγλ. Blindman's Buff)

Διάρκεια: 120 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, αίθουσα διδασκαλίας

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός και υλικά, διάφορα καπέλα, στοιχεία από παραδοσιακά ρούχα, κάρτες δραστηριοτήτων, δαχτυλίδια, μαρκαδόροι

Λέξεις κλειδιά: Πολιτιστικές σχέσεις, πολιτιστική ποικιλομορφία, συμπεριφορά, σεβασμός, ευαισθησία

Δημιουργός: Ομάδα του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: «Το πολιτιστικό μου καπέλο»

Υλικά: Καπέλα που αντιστοιχούν σε διαφορετικούς πολιτισμούς ή εικόνες με καπέλα που είναι χαρακτηριστικά για διαφορετικούς πολιτισμούς, δαχτυλίδια, κάρτες με πολιτιστικά χαρακτηριστικά ή ονόματα χωρών. Ο αριθμός των καπέλων/καρτών εξαρτάται από τον αριθμό των παιδιών στην τάξη.

Οργάνωση δραστηριότητας: Επιλέξτε διάφορους τύπους καπέλων που αντιστοιχούν σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Ως επιλογή, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και κάρτες με εικόνες-στοιχεία από αυτούς τους πολιτισμούς. Τα παιδιά μπορούν να τα φτιάξουν από χαρτί στο μάθημα των καλλιτεχνικών ή ο/η εκπαιδευτικός να τα έχει προετοιμάσει εκ των προτέρων. Στην αρχή του παιχνιδιού, ο/η εκπαιδευτικός ενημερώνει τα παιδιά για τον

πολιτισμό στον οποίο ανήκει το κάθε καπέλο και αφήνει τα παιδιά να επιλέξουν από έναν πολιτισμό. Σε διάφορα σημεία του γυμναστηρίου, θα πρέπει να υπάρχουν στεφάνια ή ζωγραφισμένοι κύκλοι στα οποία ο/η εκπαιδευτικός τοποθετεί από μια εικόνα (εικόνα από τα καπέλα για μικρότερα παιδιά, σημαία ή όνομα χώρας για μεγαλύτερα).

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλα τα παιδιά στέκονται σε κύκλο, σε απόσταση από το κέντρο του κύκλου όπου βρίσκεται ο/η εκπαιδευτικός. Μόλις ο/η εκπαιδευτικός πετάξει τα καπέλα ή τις κάρτες στον αέρα, κάθε παιδί πρέπει να ψάξει το καπέλο/εικόνα που αντιστοιχεί στον πολιτισμό που του έχει ανατεθεί. Όταν το βρει, πρέπει να τρέξει γρήγορα για να βρει το δαχτυλίδι ή τον κύκλο με την ίδια εικόνα (πολιτισμό). Ο/η εκπαιδευτικός ελέγχει αν όλα τα παιδιά βρίσκονται στη σωστή θέση και μετά ξαναμαζεύει τις κάρτες και επαναλαμβάνει το παιχνίδι. Η δραστηριότητα απαιτεί να παρακολουθήσουν τη γλώσσα του σώματος, να εντοπίσουν τη σωστή κατεύθυνση του καπέλου τους, να αποφύγουν τη σύγκρουση με τα άλλα παιδιά, να κάνουν γρήγορες κινήσεις, να έχουν καλή συντονισμένη κίνηση και αντίληψη του χώρου κ.ά.

Τροποποίηση: Για να γίνει πιο ενδιαφέρον, μετά από μερικές επαναλήψεις, τα παιδιά αλλάζουν τον πολιτισμό που είχαν επιλέξει ή ο/η εκπαιδευτικός αλλάζει τα πολιτισμικά στοιχεία του ίδιου πολιτισμού.

Αναστοχασμός: Μετά από 15-20 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες και προτάσεις για τις κινήσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά.
- Επιτρέψτε στα παιδιά να επικοινωνούν, να παίρνουν αποφάσεις και να καθορίζουν τη δική τους στρατηγική.

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι χαιρετισμών

Υλικά: Κάρτες δραστηριότητας, στεφάνια

Οργάνωση δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός προετοιμάζει κάρτες ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών στην τάξη, μία κάρτα για κάθε παιδί. Σε κάθε κάρτα υπάρχει μια σημαία και το όνομα της χώρας, ενώ στην πίσω πλευρά βρίσκεται μια εικόνα που δείχνει τον τρόπο χαιρετισμού που είναι χαρακτηριστικός για τον πολιτισμό της επιλεγμένης χώρας (π.χ. κούνημα του χεριού και λέγοντας "Ciao" στην Ιταλία, υπόκλιση με κίνηση των χεριών που είναι χαρακτηριστική της Ιαπωνίας και άλλων ασιατικών πολιτισμών, χειραψία στη Μέση και Νότια Ευρώπη κ.ά.). Μπορεί να υπάρχουν αρκετές κάρτες με τον ίδιο τύπο χαιρετισμού. Σε διάφορα σημεία του γυμναστηρίου ή της αυλής του σχολείου, τοποθετούνται στο έδαφος στεφάνια με μια κάρτα από διαφορετική χώρα το καθένα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Πριν ξεκινήσει το παιχνίδι, κάθε παιδί επιλέγει μια κάρτα και αναλύει τον τρόπο χαιρετισμού που πρέπει να εκτελέσει. Όλα τα παιδιά τοποθετούνται σε διάφορα σημεία γύρω από το γυμναστήριο ή την αυλή του σχολείου. Με το σήμα του/της εκπαιδευτικού, τα παιδιά αρχίζουν να κινούνται γύρω από τον χώρο με διάφορους τρόπους που ορίζονται από τον/την εκπαιδευτικό (π.χ. τρέξιμο σε διαφορετικές κατευθύνσεις, άλματα κ.ά.). Με το σύνθημα «Χαιρέτησε τον φίλο σου», κάθε παιδί πρέπει να βρει έναν/μία συμμαθητή/-τρια, να σταματήσει μπροστά του/της και να τον/την χαιρέτησε σύμφωνα με την κάρτα του/της. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται πολλές φορές. Μετά από αρκετές επαναλήψεις, ο/η εκπαιδευτικός δίνει το σήμα «Βρείτε τη χώρα σας» και όλα τα παιδιά που αντιπροσωπεύουν την ίδια χώρα πρέπει να βρουν το στεφάνι που αντιστοιχεί στη χώρα αυτή. Ο/η εκπαιδευτικός ελέγχει αν όλοι βρίσκονται στη σωστή θέση και μετά ξαναμαζεύει τις κάρτες και επαναλαμβάνει το παιχνίδι. Η δραστηριότητα απαιτεί γρήγορη αντίδραση, αλλαγή κατεύθυνσης και ταχύτητα κίνησης, προσοχή ώστε να μην συγκρουστούν τα παιδιά μεταξύ τους, ταχεία αντίδραση στα συνθήματα, καλή συντονισμένη κίνηση και αντίληψη του χώρου κ.ά.

Τροποποίηση:: Για να γίνει πιο ενδιαφέρον, τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν διαφορετικούς πολιτισμούς μετά από αρκετές επαναλήψεις ή ο/η εκπαιδευτικός να αλλάξει τον τρόπο μετακίνησης (π.χ. τρέξιμο ανάποδα, άλματα με το ένα πόδι, βάδισμα σε καθιστή θέση κ.ά.).

Αναστοχασμός: Μετά από 15-20 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Ορισμένες ερωτήσεις για αναστοχασμό μπορεί να είναι:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;

- Πώς νιώσατε όταν αντιπροσωπεύατε μια άλλη χώρα, που δεν είναι η πατρίδα σας;
- Ήταν δύσκολο να εκτελέσετε διαφορετικούς τύπους χαιρετισμού;
- Μάθατε κάτι καινούριο;

Διάρκεια: 30 λεπτά.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες και προτάσεις για τις κινήσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά.
- Επιτρέψτε στα παιδιά να επικοινωνούν, να παίρνουν αποφάσεις και να καθορίζουν τη δική τους στρατηγική.

Τίτλος δραστηριότητας: Παραδοσιακά ρούχα

Υλικά: Διάφορα κομμάτια παραδοσιακής ένδυσης από διαφορετικές χώρες (εθνικές στολές), καλάθι για τα ρούχα, κώνοι, άλλος αθλητικός εξοπλισμός όπως εμπόδια.

Οργάνωση δραστηριότητας: Πριν από τη δραστηριότητα, ο/η εκπαιδευτικός συλλέγει διάφορα μέρη παραδοσιακής ένδυσης από διαφορετικές χώρες (τα παιδιά μπορούν επίσης να φέρουν κάποια ρούχα από το σπίτι τους). Κάθε χώρα (ή ομάδα) θα έχει 4-5 κομμάτια ρούχων που αντιπροσωπεύουν την παραδοσιακή ένδυση της χώρας αυτής. Ο αριθμός των ομάδων εξαρτάται από τον αριθμό των παιδιών στην τάξη (ιδανικά 3 ομάδες). Μπροστά από κάθε ομάδα τοποθετούνται κώνοι.

Κάθε ομάδα εκπροσωπεί μια χώρα και πρέπει να φτιάξει την παραδοσιακή ενδυμασία της χώρας αυτής. Στην αντίθετη πλευρά του γυμναστηρίου ή της αυλής, τοποθετείται ένα καλάθι με διάφορα μέρη παραδοσιακής ένδυσης (π.χ. καπέλο μαριάτσι, κιμονό, σάρι, μαντίλι, κοντό παντελόνι ως κιλτ, κλπ).

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα σχηματίζει μια σειρά. Στο σήμα του/της εκπαιδευτικού, το δεύτερο παιδί από κάθε ομάδα τρέχει μπροστά, περνάει τα εμπόδια, παίρνει ένα κομμάτι ρούχου που αντιπροσωπεύει την παραδοσιακή ενδυμασία της χώρας του και επιστρέφει περνώντας ξανά τα εμπόδια. Στο τέλος, το παιδί φοράει το κομμάτι ρούχου στον πρώτο της σειράς της ομάδας του/της. Το παιχνίδι τελειώνει όταν όλα τα στοιχεία της παραδοσιακής ενδυμασίας για μια χώρα φορεθούν από το πρώτο παιδί της ομάδας. Επαναλάβετε τη δραστηριότητα αλλάζοντας τις χώρες που εκπροσωπούν οι ομάδες.

Τροποποίηση: Μπορούν να δοθούν διαφορετικά καθήκοντα κίνησης, με διάφορους βαθμούς δυσκολίας. Η κίνηση θα πρέπει να επιλέγεται με βάση την ηλικία των μαθητές/τριών και τις δυνατότητές τους (π.χ. περπάτημα σε ευθεία γραμμή, άλμα με δύο πόδια, ή κίνηση με καθυστέρηση).

Ανάστοχασμός: Μετά από 15-20 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Μερικές ερωτήσεις για αναστοχασμό θα μπορούσαν να είναι:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού;
- Πώς νιώσατε όταν φορέσατε ρούχα που αντιπροσωπεύουν έναν πολιτισμό διαφορετικό από τον δικό σας;
- Ποια ήταν η πιο δύσκολη στιγμή του παιχνιδιού;
- Μάθατε κάτι καινούργιο για τα παραδοσιακά ρούχα άλλων πολιτισμών;

Διάρκεια: 30 λεπτά.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες και προτάσεις για τις κινήσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά.
- Επιτρέψτε στα παιδιά να επικοινωνούν, να παίρνουν αποφάσεις και να καθορίζουν τη δική τους στρατηγική.
- Ενθαρρύνετε το δίκαιο παιχνίδι και την ευγενή άμιλλα μεταξύ των ομάδων.

Τίτλος δραστηριότητας: Παραδοσιακό παιχνίδι: Τυφλόμυγα (Colin Maillard)

Χώρα προέλευσης: Γαλλία

Αριθμός παικτών: 3 – 15 παιδιά, ηλικίας 5+

Υλικά: Μία μαντήλα (ή ύφασμα για να κλείσουν τα μάτια)

Οργάνωση δραστηριότητας: Επιλέξτε έναν κατάλληλο χώρο για το παιχνίδι, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών (ένα ανοιχτό μέρος ή γυμναστήριο με αρκετό χώρο για κίνηση). Ένας παίκτης επιλέγεται τυχαία να είναι ο "τυφλός" και να φορέσει τη μαντήλα στο πρόσωπο.

Ιστορικό του παιχνιδιού: Το παιχνίδι "Colin Maillard" έχει ρίζες στην αρχαία Ελλάδα και χρονολογείται περίπου 2000 χρόνια πριν. Έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο και είναι δημοφιλές τόσο στους ενήλικες όσο και στα παιδιά. Η προέλευση του ονόματος της γαλλικής εκδοχής του παιχνιδιού είναι ασαφής. Ο Μισέλ Τουρνιέ στο βιβλίο του "Le Vent Paraclet" (1979) υποστηρίζει ότι ο Κολίν ήταν μια φιγούρα από τη Σκανδιναβική μυθολογία, ένας πολεμιστής από τη Φλάνδρα που χρησιμοποιούσε ένα σφυρί ("Maillet") και, λόγω ενός τραυματισμού που τον έκανε τυφλό, έπρεπε να καθοδηγείται από έναν υπηρέτη για να συνεχίσει τον αγώνα του στη μάχη. Μια άλλη εκδοχή είναι ότι ο Κολίν ήταν ένας άντρας που πολεμούσε με σφυρί και τυφλώθηκε κατά τη διάρκεια μιας μεσαιωνικής μάχης εναντίον του Γάλλου άρχοντα του Leuven.

Παρόμοιες εκδοχές του παιχνιδιού υπάρχουν σε διάφορες χώρες με άλλα ονόματα: "Blindman's Buff" στη Μεγάλη Βρετανία, "Blindekuh" στη Γερμανία, "Blindbock" στην Ισπανία, "Kola onye tara gi okro" στη Νιγηρία, κ.ά.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ένα παιδί αναλαμβάνει τον ρόλο του "Κολίν Μαϊγιάρ", κλείνει τα μάτια και γυρίζει γύρω από τον εαυτό του τρεις φορές. Στη συνέχεια μένει ακίνητος, ενώ οι άλλοι παίκτες διασκορπίζονται γύρω από αυτόν. Μόλις ο "Κολίν Μαϊγιάρ" σταματήσει τις περιστροφές, τα υπόλοιπα παιδιά αρχίζουν να τον προκαλούν είτε με κίνηση, φωνές, τραγούδι ή ακόμα και προσπαθούν να τον ακουμπήσουν (χωρίς να τον σπρώξουν), ώστε να αρχίσει να τους κυνηγά. Όμως, πρέπει να αποφύγουν να πιαστούν.

Ο "Κολίν Μαϊγιάρ" πρέπει να καταφέρει να πιάσει ένα και να μαντέψει ποιο είναι. Μπορεί να αγγίξει το πρόσωπό του για να βοηθηθεί στην αναγνώρισή του. Αν μαντέψει σωστά, το παιδί που αποκαλύπτεται γίνεται ο νέος "Κολίν Μαϊγιάρ" και το παιχνίδι αρχίζει ξανά. Αν δεν μαντέψει σωστά, το παιδί που πιάστηκε απελευθερώνεται και ο "Κολίν Μαϊγιάρ" ξεκινά ξανά το κυνηγητό.

Όταν ο "Κολίν Μαϊγιάρ" πλησιάσει κάποιο εμπόδιο ή κινείται πολύ μακριά από την περιοχή του παιχνιδιού, τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να φωνάζουν «Τολμηρός!» για να τον προειδοποιήσουν.

Με το παιχνίδι αυτό, τα παιδιά βελτιώνουν την αντοχή, την ισορροπία και την ταχύτητά τους. Επιπλέον, αναπτύσσουν συνεργασία, επικοινωνία και μνήμη.

Αναστοχασμός: Μετά από 15 – 20 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Μερικές ερωτήσεις για αναστοχασμό θα μπορούσαν να είναι:

- Πώς νιώσατε όταν ήσασταν ο "Κολίν Μαϊγιάρ";
- Ήταν δύσκολο να μαντέψετε ποιος ήταν ο άλλος παίκτης;
- Πώς νιώσατε όταν έπρεπε να κρύβεστε και να αποφεύγετε να πιαστείτε;
- Μάθατε κάτι για την αναγνώριση με την αφή ή την ακοή;

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες για τις κινήσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να συνεργαστούν και να επικοινωνούν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.
- Προσέξτε να διατηρείται η ασφάλεια του παιχνιδιού, αποφεύγοντας σπρωξίματα ή υπερβολική ταχύτητα.
- Ενθαρρύνετε το δίκαιο παιχνίδι και την ευγενή άμιλλα μεταξύ των παιδιών.

.

5.3.4. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Ένας στόχος όσον αφορά την πολιτισμική ευαισθησία είναι τα παιδιά να μπορούν να απολαμβάνουν την πολιτισμική αλληλεπίδραση. Αυτό το σημαντικό βήμα προς την πολιτισμική ευαισθησία μπορεί να προσεγγιστεί μέσω διασκεδαστικών μη ανταγωνιστικών παιχνιδιών. Τα παιχνίδια κινητικής δραστηριότητας που βασίζονται σε εξωτερικά χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος ή τα εθνικά χαρακτηριστικά, καθώς και η συνεργασία των παιδιών σε παιχνίδια κυνηγητού διευκολύνουν την απόλαυση κατά την πολιτισμική αλληλεπίδραση.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Η έλλειψη πολιτισμικής αλληλεπίδρασης με ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο είναι ένας σημαντικός περιορισμός προς τα επόμενα βήματα πολιτισμικής ευαισθησίας, όπως το άνοιγμα στη διαφορετικότητα και ο σεβασμός προς τους άλλους.

Σκοπός:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της πολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητές/τριών μέσω της απόλαυσης της πολιτισμικής αλληλεπίδρασης χρησιμοποιώντας διασκεδαστικά παιχνίδια με βάση τη σωματική δραστηριότητα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- παίζουν και να διασκεδάζουν μεταξύ τους.
- επιδεικνύουν ανοιχτότητα στη διαφορετικότητα.
- υιοθετούν υπεύθυνη συμπεριφορά που θα δείχνει σεβασμό για τους άλλους ανθρώπους.

Υλοποίηση:

Αναγνωρίζοντας τις κοινωνικές ανάγκες των μαθητές/τριών σε αυτή την ηλικία να αναπτύξουν σεβασμό για τους άλλους αλλά και για τα δικαιώματά τους, να μάθουν να εργάζονται σε ένα συνεργατικό περιβάλλον και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, καθώς και την ανάγκη να έχουν χρόνο για διασκέδαση και παιχνίδι, το σενάριο δομήθηκε χρησιμοποιώντας τρία διασκεδαστικά παιχνίδια, όπου οι δεξιότητες παρατήρησης και συνεργασίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της πολιτισμικής ευαισθησίας μέσω της πολιτισμικής αλληλεπίδρασης και της διασκέδασης.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (9-12 ετών).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Κυνήγα τα πουλιά
- Φωλιές
- Ομαδικό κυνηγητό

Διάρκεια: 55 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή του σχολείου, γήπεδο, ή κοντινό πάρκο

Υλικό: Αθλητικό υλικό

Λέξεις κλειδιά: διασκέδαση, αλληλεπίδραση, παρατήρηση, αλλαγή συμπεριφοράς, σεβασμός

Δημιουργός: Θωμάς Νικοδέλης, Αριστοτέλειο Πανεπίστημιο Θεσσαλονίκης

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2-elem/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Κυνήγα τα πουλιά

Περιγραφή δραστηριότητας: Οργανώστε τους/τις μαθητές/τριες σε ζευγάρια με βάση κοινά χαρακτηριστικά που μπορούν να τους ομαδοποιήσουν, όπως το χρώμα των μαλλιών, τις ίδιες εθνικότητες, το ίδιο χρώμα ρούχων. Επιλέξτε ένα ζευγάρι-κυνηγό για να κυνηγήσει τα υπόλοιπα μέσα σε μια προκαθορισμένη περιοχή. Τα μέλη των ζευγαριών μετακινούνται πάντα πιασμένα χέρι-χέρι. Το ζευγάρι-κυνηγός μπορεί να πιάσει ένα άλλο ζευγάρι μόνο αγγίζοντάς το απαλά. Το ζευγάρι που θα πιαστεί, ενώνεται με το ζευγάρι-κυνηγό και κρατώντας τα χέρια κυνηγάνε όλοι μαζί. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι όλα τα παιδιά να σχηματίσουν μια μεγάλη αλυσίδα και να πιάσουν και το τελευταίο ζευγάρι.

Στο τέλος, συγκεντρώστε τα παιδιά και κάντε τους μια σύντομη συζήτηση για το παιχνίδι και το γεγονός ότι ενώ ξεκίνησαν ως αντίπαλοι στη συνέχεια έγιναν σύμμαχοι με όλο και περισσότερους συμμαθητές/τριες τους. Με αυτό το παιχνίδι εξασκείται η συνεργασία και ο αλληλοσεβασμός με διασκεδαστικό τρόπο.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να διερευνήσουν τη συνεργασία και τους τρόπους επίτευξής της προς έναν κοινό στόχο. Τα παιδιά μπορεί να εκφραστούν με διαφορετικό τρόπο ως μέρος του διαφορετικού μείγματος πολιτισμών στην τάξη.
- Συζητήστε για την απόλαυση της επίτευξης ενός κοινού στόχου μέσω της συνεργασίας παρά τις πολιτισμικές διαφορές των μελών της ομάδας.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα με διαφορετικά ζεύγη ή με ομάδες των τριών.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15-20 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Φωλιές

Ο στόχος του παιχνιδιού είναι να ενισχύσει την προσοχή και την αντίληψη της πιο αποτελεσματικής λύσης και όχι να εστιάσει στην προτίμηση του ζευγαριού. Μέσα από το παιχνίδι αναμένεται οι μαθητές/τριες να αλληλοεπιδράσουν παρά τις πολιτισμικές τους διαφορές για να διασκεδάσουν με το παιχνίδι.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οργανώστε το γήπεδο σε δύο ζώνες (Α και Β). Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ζευγάρια και τοποθετήστε έξι με επτά ζευγάρια σε κάθε ζώνη. Ζητήστε από ένα ζευγάρι σε κάθε ζώνη, το ένα μέλος του να είναι ο κυνηγός και το άλλο ο κυνηγημένος. Ζητήστε από

τα υπόλοιπα ζευγάρια να διασκορπιστούν στη ζώνη τους έτσι ώστε τα δύο άτομα κάθε ζευγαριού να κάθονται δίπλα-δίπλα (φωλιά) όπως φαίνεται στην εικόνα. Με το σύνθημα ο κυνηγός αρχίζει και κυνηγάει τον κυνηγημένο.

Ο κυνηγημένος μπορεί να είναι ασφαλής μόνο εάν πάει σε μια φωλιά και καθίσει στη μία πλευρά (για παράδειγμα στην πλευρά του κοριτσιού στην εικόνα). Αμέσως το παιδί της άλλης πλευράς της φωλιάς (δηλαδή το αγόρι στην εικόνα)

γίνεται το κυνηγημένο.

Αν ένας κυνηγός πιάσει τον κυνηγημένο (με ελαφρύ άγγιγμα), αλλάζουν ρόλους και το παιχνίδι συνεχίζεται.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να πάνε γρήγορα σε μια φωλιά και να μην τρέχουν γύρω τους.
- Αλλάξτε τον κυνηγό μετά από 2-3 λεπτά εάν δεν αλλάξει με τη ροή του παιχνιδιού.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Ομαδικό κυνηγητό

Αυτό το παιχνίδι επιδιώκει να ενισχύσει την πολιτισμική ευαισθησία μέσω της εμπειρίας και της ανταπόκρισης στην πολιτισμική πολυμορφία.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σχηματίσουν ελεύθερα ζευγάρια με βάση κοινά εξωτερικά χαρακτηριστικά όπως χρώμα μαλλιών, μπλουζάκι κ.λπ. Στη συνέχεια ζητήστε από όλα τα ζευγάρια μαζί να κυνηγήσουν παιδιά που δεν έχουν ζευγαρώσει. Τα

ζευγάρια πρέπει να κυνηγούν πιασμένα χέρι-χέρι και να γίνονται ομάδα με τα παιδιά που πιάνουν (μόνο με ελαφρύ άγγιγμα). Όταν πιάνονται όλοι, το παιχνίδι ξεκινά ξανά με διαφορετική συνθήκη σχηματισμού ζευγαριών. Τέτοιες συνθήκες σχηματισμού ζευγαριών μπορεί να είναι:

- Τα μέλη να είναι από διαφορετικές ηπείρους.
- Να προέρχονται από 2 διαφορετικές χώρες.
- Να μην μιλάνε την ίδια γλώσσα.
- Να έχουν διαφορετικές θρησκείες.
- Να έχουν διαφορετικούς ενδυματολογικούς κώδικες.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Φροντίστε ώστε όλα τα παιδιά να γίνουν ζευγάρι με όσα περισσότερα παιδιά είναι δυνατόν σύμφωνα πάντα με τη σύνθεση και τον αριθμό των παιδιών του κάθε τμήματος.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15-20 λεπτά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

6.1. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ

6.1.1. Διδακτικό Σενάριο

Γενική περιγραφή

Η πολιτισμική συνείδηση είναι η ικανότητα των ατόμων να αναγνωρίζουν στοιχεία της δικής τους κουλτούρας και της κουλτούρας των άλλων και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές που οφείλονται στην κουλτούρα. Η επίγνωση σχετικά με τα στοιχεία που συνθέτουν την κουλτούρα (τη δική μας και των άλλων) και τον αντίκτυπό τους στη διαμόρφωση της ταυτότητας του ατόμου, των συμπεριφορών και των στάσεών του, μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό και στην επίλυση των παρεξηγήσεων που προκύπτουν και στη βελτίωση της συνεργασίας και της επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Κάθε διαπροσωπική κατάσταση είναι δυνητικά μια διαπολιτισμική κατάσταση. Συχνά, όταν συναντάμε άλλους ανθρώπους, τους συμπεριφερόμαστε ως άτομα που έχουν μια σειρά από χαρακτηριστικά που τους διακρίνουν από τους άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, μερικές φορές τους συμπεριφερόμαστε με σημείο αναφοράς την πολιτιστική τους ταυτότητα και, όταν συμβαίνει αυτό, τους ομαδοποιούμε με άλλα άτομα της ίδιας πολιτισμικής ταυτότητας. Όταν μιλάμε για πολιτισμό, έχουμε να κάνουμε με μια μάλλον περιορισμένη «ορατή» αναλογία εννοιών που γνωρίζουμε (γλώσσα, έργα τέχνης, ντύσιμο, φαγητό και ποτό κ.λπ.) και μια αρκετά μεγάλη «αόρατη» περιοχή εννοιών που χαρακτηρίζουν τη ζωή μας και τον εαυτό μας ως ανθρώπινα όντα (αξίες και συμπεριφορές, για παράδειγμα). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν ασχολείται μόνο με πληροφορίες για πολιτισμούς που μπορεί να συναντώνται με κάποιο αφηρημένο τρόπο, αλλά αφορά τους ανθρώπους που αλληλοεπιδρούν σε καθημερινή βάση σε πολυπολιτισμικά εκπαιδευτικά πλαίσια, δασκάλους και μαθητές, διαμορφωτές πολιτικής και ανθρώπους που ασκούν πολιτική, χωρίς να ξεχνάμε τους γονείς, και προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις ποικίλες υλικές, κοινωνικές, πνευματικές και συναισθηματικές πτυχές των διαφορετικών συστημάτων αξιών, παραδόσεων, πεποιθήσεων και τρόπων ζωής στα οποία εμπλέκονται. Αυτό το σενάριο στοχεύει να βοηθήσει στην απόκτηση επίγνωσης σχετικά με διαφορετικούς πολιτισμούς.

Σκοπός:

Στόχος του σεναρίου είναι να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τις διαφορετικές αντιλήψεις για την ίδια πραγματικότητα, ειδικά σε διαπολιτισμικό πλαίσιο. Οι μαθητές/τριες θα μάθουν να εκφράζουν κίνητρα, επιθυμίες και όνειρα και επίσης να μετατρέπουν προσωπικά και αφηρημένα κίνητρα, επιθυμίες και όνειρα σε συγκεκριμένες πράξεις. Επικεντρώνεται επίσης στη δημιουργία ενός περιεχομένου που λαμβάνει υπόψη τα κίνητρα όλων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκτιμούν/σέβονται όλους τους άλλους ανθρώπους,
- εκτιμούν/σέβονται την πολιτισμική διαφορά και τη διαφορετικότητα,
- εκτιμούν/σέβονται άλλους πολιτισμούς/πολιτισμική ετερότητα και τον πολιτισμό γενικά,
- επιδεικνύουν ανεκτικότητα και ενσυναίσθηση και βγάζουν τον εαυτό τους από το επίκεντρο,
- επιδεικνύουν επίγνωση και αυτογνωσία,
- υιοθετούν προσεγγίσεις πολλαπλών οπτικών.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε με βάση τη θεωρία του κονστρουκτιβισμού και των κοινωνικοπολιτιστικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τις πολιτισμικές τους διαφορές και ομοιότητες και θα αναπτύξουν τις δεξιότητες επίγνώσής τους μέσα από αλληλεπίδραση και συνεργασία. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στην εκμάθηση ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί και για κατώτερη βαθμίδα εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Η πολιτισμική μου ιστορία
- Γεγονός ή άποψη;

Διάρκεια: 90 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικό: διάφορα αθλητικά είδη και υλικά, κάρτες δραστηριοτήτων

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση θα πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια ή μετά από κάθε δραστηριότητα. Θα πρέπει να υπάρχει αρκετός χρόνος/χώρος για συζήτηση ή απολογισμό για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Συνήθως τα μαθήματα Φυσικής Αγωγής δεν προσφέρουν αρκετό χρόνο για αυτού του είδους την αξιολόγηση, ωστόσο είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης των μαθητές/τριών.

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική, επίγνωση, ανεκτικότητα, ενσυναίσθηση, διαφορετικότητα

Δημιουργός: Dana Masarykova, Πανπιστήμιο Travná Σλοβακίας

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3c-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό:

Compass: Manual for Human Rights Education with Young People, Council of Europe: <http://www.coe.int/en/web/compass>

Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world: <https://rm.coe.int/intercultural-competence-for-all/16808ce20c>

Intercultural learning Classroom activities <http://intercultural-learning.eu/wp-content/uploads/2018/11/ICL@School-Toolbox-final-1.pdf>

CULPEER Cultural awareness and expression exercises <https://culpeer.eu/images/documents/resources/oer/Cultural-awareness-and-expression.pdf>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Η πολιτισμική μου ιστορία

Οργάνωση/Προετοιμασία δραστηριότητας: Εξηγήστε στους/τις μαθητές/τριες ότι η δραστηριότητα στοχεύει στο ιστορικό τους υπόβαθρο που σχετίζεται με τον πολιτισμό από τον οποίο προέρχονται. Για προθέρμανση οι μαθητές/τριες τρέχουν ελεύθερα στον χώρο αναμένοντας τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού. Όταν φωνάζετε, για παράδειγμα, μια χρονολογία, θα πρέπει να αναπαραστήσουν αυτό που συνέβη εκείνη τη χρονιά στην ιστορία τους. Για παράδειγμα, όταν φωνάζετε 1945, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να εκτελέσουν κινήσεις που υποδηλώνουν χαρά αφού τελείωσε ο 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος. Ελέγξτε τις ημερομηνίες, τα γεγονότα, σημαντικά ιστορικά πρόσωπα κ.λπ. που θα χρησιμοποιήσετε επειδή λόγω της διαφορετικής κουλτούρας, αυτή η ημερομηνία, το γεγονός κ.α. μπορεί να σημαίνει κάτι διαφορετικό για κάθε παιδί.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα τοποθετείται σε καθεμία γωνιά του γηπέδου καλαθοσφαίρισης. Στόχος κάθε ομάδας είναι να πετύχει δέκα πόντους. Ξεκινάει ένας/μία μαθητής/τρια από κάθε ομάδα και εκτελεί σουτ από όποια θέση θέλει μέχρι να μπει το καλάθι και να κερδίσει τον πόντο. Μόλις η ομάδα συγκεντρώσει τους δέκα πόντους συγκεντρώνονται όλοι/ες οι μαθητές/τριες της ομάδας για να συζητήσουν και να επιλέξουν π.χ. μια σημαντική ιστορική ημερομηνία και να την γράψουν σε ένα χαρτί. Μόνο τότε μπορούν να μετακινηθούν στην επόμενη γωνιά. Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν όλες οι ομάδες μετακινηθούν και στις τέσσερις γωνίες. Συγκεντρώστε τα παιδιά στη μέση του γηπέδου και συζητήστε μαζί τους.

Διάρκεια Δραστηριότητας: 45 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Στο τέλος συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες και ζητήστε τους να παρουσιάσουν τις επιλογές τους όσον αφορά στις ιστορικές ημερομηνίες, γεγονότα, πρόσωπα κ.λπ.
- Ρωτήστε τους γιατί έκαναν τις συγκεκριμένες επιλογές και τι σημαίνουν για αυτά.
- Ζητήστε τους να φανταστούν τι έγινε εκείνη τη μέρα, πώς ήταν το ιστορικό πρόσωπο και άλλα.
- Μπορείτε να αλλάζετε τον στόχο που πρέπει να επιτύχουν σε κάθε γωνία ή/ και να αυξάνετε προοδευτικά τη δυσκολία της άσκησης.

Τίτλος δραστηριότητας: Είναι γεγονός ή άποψη;

Οργάνωση δραστηριότητας: Δημιουργήστε κάρτες με δηλώσεις που αφορούν σε γεγονότα, απόψεις, συνήθειες κ.λπ. Για παράδειγμα:

Η Κίνα είναι η χώρα με τον περισσότερο πληθυσμό στη γη.	Οι Αμερικανοί είναι φιλικοί.	Η Γιούτα είναι πολιτεία των Ηνωμένων Πολιτειών της Α-μερικής.
Σήμερα είναι μια όμορφη μέρα.	Οι γυναίκες είναι καλύτερες εκπαιδευτικοί από τους άνδρες.	Ο Ιουδαϊσμός είναι θρησκεία.
Τα κορίτσια είναι πιο έξυπνα από τα αγόρια.	Τα αγόρια τα καταφέρνουν στα σπορ.	Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι η πλουσιότερη χώρα στον κόσμο.
Οι περισσότεροι άνθρωποι στην Αφρική ζουν σε αστικές περιοχές.	Το Έβερεστ είναι το ψηλότερο βουνό στον κόσμο.	Μερικοί κοκκινομάλληδες έχουν κακό χαρακτήρα.
Οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο νιώθουν αυτολύπηση.	Οι πλούσιοι είναι αλαζόνες.	Οι άνδρες είναι συνήθως ψηλότεροι από τις γυναίκες.
Ο κόσμος σήμερα είναι καλύτερος από ό,τι ήταν πριν από 100 χρόνια.	Οι περισσότεροι άνθρωποι στην Ονδούρα είναι δυστυχισμένοι.	Υπάρχει περισσότερη αγροτική γη στις Ηνωμένες Πολιτείες από οποιαδήποτε άλλη χώρα του πλανήτη.
Οι Αμερικανοί λατρεύουν τις τηγανη-τές πατάτες.	Οι άστεγοι είναι τεμπέληδες.	Αυτό είναι το καλύτερο σχολείο σε όλη την πόλη.
Ο Νείλος είναι το μακρύτερο ποτάμι στον κόσμο.	Οι άνθρωποι με προφορά δεν είναι έξυπνοι.	Ο ήλιος ανατέλλει κάθε μέρα.

Εξηγήστε και συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες τη διαφορά μεταξύ ενός γεγονότος και μιας γνώμης. Επισημάνετε τη διαφορά με παραδείγματα γεγονότων όπως:

- Ο Γιώργος έχει μπλε μάτια.
- Αυτό το δωμάτιο έχει τέσσερα παράθυρα.
- Υπάρχουν 50 πολιτείες στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Παραδείγματα απόψεων:

- Αυτό το δωμάτιο είναι πολύ ζεστό.
- Το μάθημα των μαθηματικών είναι βαρετό.
- Τα καλύτερα αυτοκίνητα κατασκευάζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες/-τριες σε τέσσερις ομάδες σε κάθε μια γωνία του γηπέδου. Τοποθετήστε στη μέση του γυμναστηρίου τις κάρτες με τα γεγονότα και τις απόψεις σχηματίζοντας έναν κύκλο. Ένας μαθητής/-τρια από κάθε ομάδα θα τρέξει στη μέση του γυμναστηρίου για να πάρει ένα γεγονός ή μια άποψη ανάλογα με την οδηγία που θα δώσετε και θα επιτρέψει στην ομάδα. Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας εκτελούν μια άσκηση για π.χ. άλματα σε σχοινάκι περιμένοντας τη σειρά τους. Μόλις επιστρέψει ο/η μαθητής/τρια, ξεκινάει ο/η επόμενος/η. Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν όλοι οι μαθητές/τριες έχουν από μια κάρτα. Συγκεντρώστε τα παιδιά στη μέση του γηπέδου και συζητήστε μαζί τους.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες γιατί επέλεξαν τη συγκεκριμένη κάρτα.
- Χρησιμοποιήστε κάποιες δηλώσεις και συζητήστε για τις προκαταλήψεις που βασίζονται στις απόψεις.
- Δημιουργήστε κάρτες ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών/τριών. Πρέπει να υπάρχει μια κάρτα για κάθε μαθητή/τρια.

Παραλλαγή δραστηριότητας: Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε δυο ομάδες, και τοποθετήστε τις πίσω από την τελική γραμμή του γηπέδου, τη μια απέναντι από την άλλη. Η δραστηριότητα εκτελείται σε ζευγάρια. Η μετακίνηση μέχρι το κέντρο προκειμένου να πάρουν μια άποψη ή γεγονός γίνεται με τα ζευγάρια να προσπαθούν να συγκρατήσουν στις πλάτες τους ένα μπαλόνι. Με εντολή του/της εκπαιδευτικού, ένα ζευγάρι ξεκινάει, φθάνει στο κέντρο και χωρίς να τους πέσει το μπαλόνι από τις πλάτες, παίρνουν την κάρτα και επιστρέφουν στην ομάδα τους. Η δραστηριότητα συνεχίζεται μέχρι να μην μείνει καμία κάρτα στο κέντρο του γηπέδου.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Τονίστε στα παιδιά ότι είναι μια δραστηριότητα συνεργασίας και πρέπει κάθε ζευγάρι να συναποφασίσει για την κάρτα που θα συλλέξει από το κέντρο του κύκλου.

Διάρκεια Δραστηριότητας: 45 λεπτά

6.2.1. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η κίνηση, το παιχνίδι και ο αθλητισμός μπορούν να ξεπεράσουν τα γλωσσικά εμπόδια και να χτίσουν γέφυρες μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Σε αυτό το σενάριο, μορφές παιχνιδιού από όλο τον κόσμο εισάγονται και δοκιμάζονται μαζί σε ένα ταξίδι σε όλο τον κόσμο. Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά συνειδητοποιούν τις δικές τους εμπειρίες. Αναζητούν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα σε γνωστά παιχνίδια και στη συνέχεια συζητούν για το πώς οι εμπειρίες τους θα μπορούσαν να συμβάλουν στην οικοδόμηση γεφυρών στην καθημερινή ζωή. Πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι στον αθλητισμό και πέραν αυτού *όλοι είναι διαφορετικοί - όλοι είναι ίδιοι*. Το σενάριο που περιγράφεται μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Όταν οι μαθητές/τριες δεν έχουν την ευκαιρία να μάθουν για άλλους πολιτισμούς ή να εξερευνήσουν τους δικούς τους σε σχέση με άλλους πολιτισμούς, είναι δύσκολο να εκτιμήσουν τις αξίες και τα οφέλη κάθε πολιτισμού.

Σκοπός:

Να ενδυναμώσει την πολιτιστική επικοινωνία των μαθητές/τριών μέσω της φυσικής αγωγής, εισάγοντάς τους σε διαφορετικούς πολιτισμούς, παραδόσεις και παιχνίδια από όλο τον κόσμο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επιδεικνύουν κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών,
- επιλύουν εντιθέσεις που βασίζονται σε πολιτισμικές διαφορές,
- αναφέρουν πολιτισμικές διαφορές στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία,
- επιδεικνύουν δεξιότητες επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης,
- επικοινωνούν με αυτοπεποίθηση κατά την αλληλεπίδραση με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις θεωρίες του κονστρουκτιβισμού και της θεωρίας του Vygotsky. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικες και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, θα εξασκήσουν και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος του δασκάλου θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου θα υιοθετηθεί η μαθητοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν οι στρατηγικές συνεργασίας και διερεύνησης, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διαφορετικά πράγματα και να χρησιμοποιήσει διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας.

Δραστηριότητες σεναρίου:

- Χαιρετήστε διαφορετικά
- Αξιοθέατα από όλο τον κόσμο
- Παιχνίδια από όλο τον κόσμο:
 - Αλίευση φτερών (παιχνίδι από τη Νιγηρία, Αφρική)
 - Loo K'bah Zee (παιχνίδι από τη Μιανμάρ, Ασία)
 - Αγώνας μπάλας (παιχνίδι από την Ωκεανία)
 - Pok ta Pok (παιχνίδι από το Μεξικό, Βόρεια και Κεντρική Αμερική)
 - Πόλη-χώρα-ποτάμι-γλώσσα

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/-τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Διάρκεια: 120 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Κλειστό Γυμναστήριο, αθλητικό γήπεδο

Υλικά: 12 μεγάλα φτερά ή ταινίες πάρτι, μικρή σακούλα ρυζιού, 2 μπάλες σόφτμπολ, 2 μπάλες βόλεϊ, 1 φουσκωτή μπάλα παραλίας, γυμναστικά στεφάνια και μικρά σχοινιά για στερέωση, 15 κουαρτέτα παιχνιδιών, 4 κάρτες που γράφουν τη χώρα, την πόλη, ένα ποτάμι και τη γλώσσα που ανήκουν σε μια χώρα

Δημιουργός: Ομάδα του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3b/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Χαιρετήστε διαφορετικά

Περιγραφή δραστηριότητας: Συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες σας σε κύκλο και εισάγετε το θέμα του μαθήματος κάνοντας ερωτήσεις: «Σε

όλο τον κόσμο οι άνθρωποι κινούνται και παίζουν μαζί. Γνωρίζετε κάποια αθλήματα ή παιχνίδια που είναι τυπικά για ορισμένες χώρες; Πώς λέτε για;»

Τα παιδιά στον κύκλο, συζητούν και επιλέγουν διαφορετικούς χαιρετισμούς, τυπικές τελετουργίες χαιρετισμού. Μπορούν επίσης να τα συνδυάσουν ή/και να αναπτύξουν νέες παραλλαγές χαιρετισμού. Στη συνέχεια, περπατούν ελεύθερα στον χώρο και κάθε φορά που συναντιούνται με κάποιον/α συμμαθητή/τρια τους, χαιρετιούνται χρησιμοποιώντας διαφορετικό τελετουργικό τρόπο κάθε φορά.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε στους/τις μαθητές/τριες τον απαραίτητο χρόνο να δημιουργήσουν νέους τρόπους χαιρετισμού που να τους διασκεδάζουν.
- Ζητήστε τους να σας πουν για τα συναισθήματα που αισθάνθηκαν. Για παράδειγμα, με ποια μορφή χαιρετισμού αισθάνθηκαν καλύτερα/οικεία, με ποια περίεργα και γιατί;
- Ρωτήστε τους ποιους τρόπους χαιρετισμού χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή.

Τίτλος δραστηριότητας: Αξιοθέατα από όλο τον κόσμο

Περιγραφή δραστηριότητας: Εξηγήστε στους/τις μαθητές/τριες ότι ένας από αυτούς/ές θα είναι ο/η καθοδηγητής/τρια του παιχνιδιού και θα υποδεικνύει τον τρόπο μετακίνησης των υπολοίπων στον χώρο. Για παράδειγμα, με αργό τρέξιμο, τρέξιμο με τα γόνατα ψηλά, πλάγια βήματα κ.λπ. Όταν φωνάζει έναν αριθμό θα πρέπει να σταματήσουν την μετακίνησή τους και να γίνουν ομάδες τόσων ατόμων όσο και ο αριθμός π.χ. 2, 4, 6 κ.λπ.. Ο/η καθοδηγητής/τρια μπορεί να φωνάζει τον αριθμό σε οποιαδήποτε γλώσσα θέλει. Στις ομάδες, τα παιδιά συζητούν και επιλέγουν έναν τόπο ενδιαφέροντος ή ένα χαρακτηριστικό της χώρας της γλώσσας της οποίας τους δόθηκε ο αριθμός. Επαναλάβετε την άσκηση με άλλον/η μαθητή/τρια στο ρόλο του/της καθοδηγητή/τριας.

Διάρκεια παιχνιδιού: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να σχηματίζουν κάθε φορά μεικτές ομάδες έτσι ώστε να υπάρχουν παιδιά που έχουν γνώσεις για διαφορετικές χώρες μέσα σε κάθε ομάδα.
- Δώστε στους/τις μαθητές/τριες τον απαραίτητο χρόνο να εξερευνήσουν και επιλέξουν τον τόπο ενδιαφέροντος ή το χαρακτηριστικό της χώρας της γλώσσας της οποίας τους δόθηκε ο αριθμός.
- Ζητήστε τους να σας πουν για τα συναισθήματα που αισθάνθηκαν. Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι. Πώς νιώσανε όταν δεν καταλάβαιναν αμέσως τη γλώσσα; Πώς το διαχειρίστηκαν;

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Περιγραφή δραστηριότητας: Εξηγήστε στους/τις μαθητές/τριες ότι θα ταξιδέψουν σε όλο τον κόσμο και θα γνωρίσουν διαφορετικά παιχνίδια, τα οποία μπορεί επίσης να περιέχουν οικεία στοιχεία.

Πιθανά παιχνίδια:

Αλίευση φτερών (παιχνίδι από τη Νιγηρία, Αφρική)

Τα παιδιά σχηματίζουν ζευγάρια και στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλο. Το παιδί στο πίσω μέρος έχει μια κορδέλα-ταινία προσαρτημένη στη ζώνη της μέσης της φόρμας και κρατά τους ώμους του/της συμμαθητή/-τριας. Με το σήμα του/της καθηγητή/τριας, τα ζευγάρια προσπαθούν να πάρουν όσο το δυνατόν περισσότερες κορδέλες από τα άλλα ζευγάρια, κρατώντας πάντα την ομάδα ενωμένη. Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται σχηματίζοντας νέα ζευγάρια μαθητών/τριών.

Διάρκεια παιχνιδιού: 10 λεπτά

Loo K'bah Zee (παιχνίδι από τη Μιανμάρ, Ασία)

Οι μαθητές/τριες στέκονται σε κύκλο. Ένας από αυτούς/ες είναι όρθιος/α στο εξωτερικό του κύκλου κρατώντας στα χέρια ένα μπαλάκι του τένις. Οι μαθητές/τριες τοποθετούν τα χέρια πίσω από την πλάτη τους με τις παλάμες ανοιχτές όσο το μέγεθος από το μπαλάκι. Ο μαθητής/τρια αφήνει το μπαλάκι στα χέρια ενός παιδιού και τρέχει δεξιόστροφα ενώ το παιδί που πήρε το μπαλάκι αριστερόστροφα, εξωτερικά του κύκλου, μέχρι κάποιος από τους δυο να φθάσει στην κενή θέση που δημιουργήθηκε.

Στην αρχική του μορφή το παιχνίδι παίζεται με σακουλάκι ρυζιού.

Διάρκεια παιχνιδιού: 10 λεπτά

Αγώνας μπάλας (παιχνίδι από την Ωκεανία)

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες και σχηματίζουν μια σειρά το ένα πίσω από το άλλο με το πρώτο από κάθε ομάδα να στέκεται περίπου 10 μέτρα μπροστά από την κεντρική γραμμή. Το πρώτο μέλος της ομάδας πρέπει τώρα να προσπαθήσει να πετάξει την μπάλα πάνω από την κεντρική γραμμή και να τρέξει να την πιάσει στον αέρα και να πάει στο τέλος της σειράς. Η μπάλα πρέπει να περάσει στον πρώτο της σειράς με τρόπο που υποδεικνύει ο/η καθηγητής/τρια, για παράδειγμα κάτω από τα πόδια. Εάν η μπάλα κατά το πέταγμα δεν περάσει την κεντρική γραμμή, το παιδί έχει και δεύτερη προσπάθεια.

Διάρκεια παιχνιδιού: 10 λεπτά

Pok ta Pok (παιχνίδι από το Μεξικό, Βόρεια και Κεντρική Αμερική)

Κρεμάστε στεφάνια στις τέσσερις πλευρές του γηπέδου στο ύψος των ώμων των μαθητών/τριών. Ζητήστε από τα παιδιά να γίνουν τέσσερις ομάδες.

Σε αυτό το τροποποιημένο παλιό παιχνίδι των Μάγια, μια μπάλα (υδατοσφαίρισης ή παρόμοια) μπορεί να αγγιχθεί με όλα τα μέρη του σώματος, εκτός από τα πόδια και τα χέρια. Ο στόχος είναι κάθε ομάδα να περάσει τη μπάλα μέσα από ένα στεφάνι που της ορίστηκε από τον/την καθηγητή/-τρια. Στην περίπτωση που η μπάλα αγγίζει το έδαφος, επιστρέφουν στην αφετηρία και προσπαθούν ξανά αλλά με μικρότερο περιορισμό για παράδειγμα την μπάλα δεν μπορούν να την αγγίζουν κάτω από γόνατο ή/και κάτω από τον αγκώνα.

Διάρκεια παιχνιδιού: 10 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Συγκεντρώστε τα παιδιά σε κύκλο και ζητήστε τους να αναλογιστούν την εμπειρία τους από τα παιχνίδια. Πιθανές καθοδηγητικές ερωτήσεις:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια των διαφορετικών παιχνιδιών;
- Ποια παιχνίδια ήταν ήδη γνωστά και ποια παιχνίδια έχουν ομοιότητες με παιχνίδια που γνωρίζετε; Τι σας έκανε περισσότερη εντύπωση από αυτή την εμπειρία;
- Πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την εμπειρία αυτή στην καθημερινή σας ζωή;

Τίτλος δραστηριότητας: Πόλη-χώρα-ποτάμι-γλώσσα

Περιγραφή δραστηριότητας: Τοποθετήστε στη μέση του γηπέδου ένα στεφάνι και τοποθετήστε κάρτες που απεικονίζουν γεωγραφικά στοιχεία, μνημεία, χαρακτηριστικά, παραδόσεις, ή λέξεις από τη γλώσσα της χώρας κ.ά. με την όψη προς τα πάνω. Τέσσερις κάρτες συνθέτουν ένα κουαρτέτο από κάθε χώρα. Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Προετοιμάστε κάρτες όσος είναι και ο αριθμός των παιδιών. Οι ομάδες στέκονται πίσω από την τελική γραμμή του γηπέδου. Ένα μέλος της ομάδας τρέχει στο στεφάνι, παίρνει μια κάρτα και επιστρέφει στην ομάδα του. Τη δείχνει στα υπόλοιπα παιδιά της ομάδας που πρέπει να αναγνωρίσουν τη χώρα και το επόμενο τρέχει στο στεφάνι και πρέπει να πάρει μια σχετική, με τη χώρα, κάρτα. Το παιχνίδι τελειώνει όταν οι ομάδες συλλέξουν όλες τις κάρτες. Συγκεντρώστε τα παιδιά και ζητήστε τους να δουν και να ελέγξουν τις κάρτες, αν όλες αφορούν στην ίδια χώρα. Σε περίπτωση λάθους, οι ομάδες μπορούν να ανταλλάξουν κάρτες. Επαναλάβετε το παιχνίδι αλλάζοντας τα μέλη των ομάδων.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς: Δώστε χρόνο στα παιδιά να συζητήσουν και αναγνωρίσουν τις χώρες που απεικονίζονται στις κάρτες και τα στοιχεία που τις αντιπροσωπεύουν.

6.1.2. Διδακτικό σενάριο

Γενική Περιγραφή

Η διαπολιτισμική επίγνωση αναφέρεται στη γνώση και κατανόηση της δικής μας κουλτούρας, καθώς και των άλλων πολιτισμών. Η γνώση της δικής μας κουλτούρας βοηθά στην κατανόηση της προσωπικής μας ταυτότητας και αυτογνωσίας. Η ευαισθητοποίηση για άλλους πολιτισμούς και τις ιδιαιτερότητές τους, βοηθά στην κατανόηση των ομοιοτήτων και διαφορών και στην αποδοχή μορφών συμπεριφοράς που δεν είναι χαρακτηριστικές

της δικής μας κουλτούρας. Αυτό οδηγεί σε καλύτερη κατανόηση και αποδοχή άλλων πολιτισμών. Οι ομοιότητες και οι διαφορές μπορεί να αναγνωριστούν σε διάφορα στοιχεία της καθημερινής ζωής, όπως το φαγητό, η γλώσσα, η μουσική, τα παιχνίδια, οι χοροί, καθώς και σε βαθύτερες πτυχές όπως οι στάσεις, οι πεποιθήσεις, οι αξίες και τα στυλ επικοινωνίας.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Το διαφορετικό πολιτισμικό, εθνοτικό και θρησκευτικό υπόβαθρο των μαθητών/τριών στα σχολεία μπορεί να αποτελεί δόκοπο μαχαίρι. Τα παιδιά από διαφορετικούς πολιτισμούς μπορούν να μάθουν το ένα από το άλλο και να γνωρίσουν το ένα την κουλτούρα του άλλου μέσα από καθημερινές δραστηριότητες και συμπεριφορές (φαγητό, μουσική, χοροί, ρούχα, γιορτές κ.λπ.), αλλά οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί επίσης να οδηγήσουν σε παρεξηγήσεις και συγκρούσεις. Αυτές οι συγκρούσεις και παρεξηγήσεις μπορούν εύκολα να μεταφερθούν στην τάξη, στο σχολικό επίπεδο ή ακόμα και στην κοινότητα. Επομένως, τα σχολεία πρέπει να εκμεταλλευτούν αυτές τις πολιτισμικές διαφορές και να τις μετριάσουν με θετικό τρόπο, αναπτύσσοντας διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση στους/τις μαθητές/τριες και χρησιμοποιώντας τη ως βάση για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων μεταξύ τους.

Στόχος:

Ο στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι να αναπτύξει την επίγνωση των μαθητών/τριών για τη δική τους κουλτούρα και την πολιτιστική τους ταυτότητα, να αναγνωρίσουν τις πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές, να αποκτήσουν γνώσεις για τα πολιτιστικά στοιχεία της δικής τους κουλτούρας και άλλων πολιτισμών, καθώς και να κατανοήσουν και αποδεχθούν τις πολιτισμικές διαφορές μέσω συνεργατικών παιχνιδιών, παραδοσιακών χορών και παραδοσιακών κινητικών παιχνιδιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και διαφορές με βάση την πολιτιστική ταυτότητα,
- εκτιμούν τη δική τους κουλτούρα,
- εκτιμούν την πολιτισμική διαφορετικότητα και τη σέβονται,
- εξηγούν πώς οι ταυτότητες των ανθρώπων επηρεάζονται από τον πολιτισμό τους,
- απαριθμούν την ύπαρξη διαφορετικών τύπων χορών, μουσικής και παιχνιδιών σε διάφορους πολιτισμούς και εκδηλώνουν περιέργεια για την ανακάλυψη αυτών των πολιτιστικών στοιχείων,
- αντιλαμβάνονται τους άλλους με ακρίβεια,
- συνεργάζονται με ανοικτό μυαλό και ευελιξία με συμμαθητές/τριες και ανθρώπους από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα,
- περιγράφουν διάφορους πολιτισμούς και τα χαρακτηριστικά τους μέσω της πρακτικής σε παραδοσιακούς χορούς και εθνικά παιχνίδια.

Υλοποίηση:

Το σενάριο αυτό δομήθηκε πάνω στις γνωστικές θεωρίες, τον κονστрукτιβισμό και τις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις. Οι μαθητές/τριες θα διερευνήσουν τις ιδιαιτερότητες συμμαθητών/τριών τους που προέχρονται από διαφορετικούς πολιτισμούς μέσω της συμμετοχής τους σε παιχνίδια και θα εξασκηθούν σε παραδοσιακούς χορούς για να αναγνωρίσουν τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των πολιτισμών.

Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθεί η προσέγγιση της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας, με στρατηγικές συνεργασίας και διερεύνησης,

όπου οι μαθητές/τριες θα συμμετέχουν ενεργά και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διαφορετικά πράγματα και να συμμετάσχει σε διαφορετικές δραστηριότητες.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με κατάλληλες τροποποιήσεις, μπορεί να προσαρμοστεί και σε άλλες ηλικιακές ομάδες.

Δραστηριότητες διδακτικού σενάριου:

- “Είμαι ΕΓΩ και ο διαπολιτισμικός μου εαυτός”
- Παραδοσιακά χορευτικά παιχνίδια
- Παραδοσιακό παιχνίδι

Διάρκεια: 100 λεπτά

Χώρος Υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, αίθουσα διδασκαλίας

Υλικά: Μακρύ σκοινί (για σημειώσεις ή για χρήση σε παιχνίδια), CD player (για μουσική κατά τη διάρκεια των χορευτικών δραστηριοτήτων), κάρτες (ως μέρος ενός παζλ ή για την εισαγωγή πολιτιστικών στοιχείων), μαρκαδόροι (για ομαδικές εργασίες και συζητήσεις), μικροί κρίκοι (για χρήση σε παραδοσιακά παιχνίδια), καρέκλα (για καθημένες δραστηριότητες ή ως μέρος παιχνιδιού), καλάθι (για αποθήκευση υλικών παιχνιδιών ή για χρήση σε κινητικές δραστηριότητες)

Λέξεις κλειδιά: Αυτογνωσία, διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση, ομοιότητες, διαφορές, πολιτιστική ταυτότητα, παραδοσιακά παιχνίδια, παραδοσιακοί χοροί, πολιτιστική διαφορετικότητα.

Δημιουργοί: Η ομάδα του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου.

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3b/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος Δραστηριότητας: «Είμαι ΕΓΩ και ο διαπολιτισμικός μου εαυτός»

Υλικά: Μακρύ σχοινί, λίστα με προετοιμασμένες δηλώσεις.

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλοι/ες οι μαθητές/τριες στέκονται σε μια γραμμή, χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη σειρά. Στο κέντρο της αυλής ή του γηπέδου, τοποθετείται ένα μακρύ σχοινί. Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει διάφορες δηλώσεις που σχετίζονται με προσωπικά χαρακτηριστικά, καθώς και με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Αν οι μαθητές/τριες αναγνωρίσουν τον εαυτό τους σε κάποια από αυτές τις δηλώσεις, πηδούν ή τρέχουν προς το σχοινί και στέκονται εκεί για λίγα δευτερόλεπτα. Στη συνέχεια, χαιρετούν κάποιους/ες συμμαθητές/τριες τους που βρίσκονται επίσης εκεί και επιστρέφουν τρέχοντας πίσω στη θέση τους.

Πρώτη φάση του παιχνιδιού - Είμαι ΕΓΩ: Οι δηλώσεις είναι γενικές και αφορούν σε κοινά χαρακτηριστικά για όλους τους/τις μαθητές/τριες. Παραδείγματα:

- ο «Έχω μπλε μάτια»
- ο «Λατρεύω την ποπ μουσική»
- ο «Μου αρέσει το πράσινο χρώμα»
- ο «Μου αρέσει να χορεύω»

Οι μαθητές/τριες τρέχουν προς το σχοινί και επιστρέφουν όταν αναγνωρίζουν τον εαυτό τους σε αυτές τις δηλώσεις.

Δεύτερη φάση του παιχνιδιού – Είμαι η κουλτούρα μου: Οι δηλώσεις είναι συνδεδεμένες με πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν τον εαυτό τους βάσει της κουλτούρας, της παράδοσής τους, και το παιχνίδι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εξερευνήσουν τις άλλες

κουλτούρες. Παραδείγματα:

- ο «Στο σπίτι μας, τρώμε με ξυλάκια»
- ο «Μερικοί από τους συγγενείς μου φοράνε παραδοσιακά ρούχα»
- ο «Στην κουλτούρα μου, χαιρετάμε με χειραψία όταν συναντιόμαστε»

Τρίτη φάση του παιχνιδιού – Είμαι ο διαπολιτισμικός μου εαυτός: Δημιουργούμε δηλώσεις από διάφορους πολιτισμούς και τα παιδιά πρέπει να αναγνωρίσουν τι τους αρέσει από άλλες κουλτούρες. Παραδείγματα:

- ο «Μου αρέσει η ιταλική πάστα»
- ο «Μου αρέσει το άφρο χτένισμα»
- ο «Λατρεύω τη βραζιλιάνικη καποείρα»
- ο «Απολαμβάνω την ιαπωνική μουσική»

Αναστοχασμός: Μετά από 15 λεπτά παιχνιδιού, οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται για να συζητήσουν όσα έμαθαν για τους εαυτούς τους και τους/τις συμμαθητές/-τριές τους, καθώς και τα συναισθήματά τους. Οι αναστοχαστικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:

- «Με ποιον/α συμμαθητή/-τρια σου είχες τα περισσότερα κοινά στοιχεία;
- «Σε ποια πράγματα ήσουν διαφορετικός/ή από τους συμμαθητές σου;»
- «Πώς σε έκανε να νιώθεις το γεγονός ότι ήσουν παρόμοιος/α ή διαφορετικός/ή από τους άλλους;»
- «Έμαθες κάτι καινούριο για τους/τις συμμαθητές/-τριες σου;»

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καθοδηγήσει μια συζήτηση για τις πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές, χρησιμοποιώντας το παιχνίδι ως εισαγωγή για περαιτέρω μαθήματα για την ταυτότητα και την πολιτισμική ποικιλία.

Τροποποιήσεις: Μπορούν να γίνουν προσαρμογές ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των μαθητών/τριών. Οι κινήσεις μπορεί να ποικίλουν σε δυσκολία (π.χ. άλματα με το ένα πόδι, τρέξιμο προς τα πίσω, ή κύλισμα). Για μικρότερες ηλικίες ή για τον χώρο της τάξης, μπορεί να χρησιμοποιηθούν λιγότερο απαιτητικές κινήσεις. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να ζητήσουν από τους/τις μαθητές/τριες να γράψουν δηλώσεις για την κουλτούρα τους ή για κάποια άλλη κουλτούρα που τους αρέσει και να τις χρησιμοποιήσουν στο παιχνίδι.

Διάρκεια: 40 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Επιλέξτε δραστηριότητες με βάση την ηλικία και τις ικανότητες των μαθητών/τριών σας.
- Κατά την επιλογή των δηλώσεων, λάβετε υπόψη την πολιτισμική προέλευση των παιδιών στην τάξη σας και προσπαθήστε να ενσωματώσετε δηλώσεις που να αναφέρονται στα χαρακτηριστικά τους.
- Χρησιμοποιήστε δηλώσεις που είναι σύντομες, καθαρές και εύκολα κατανοητές.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφράζονται ελεύθερα και με ειλικρίνεια.

Τίτλος Δραστηριότητας: Παραδοσιακά χορευτικά παιχνίδια

Υλικά: CD player, μουσική για διάφορους παραδοσιακούς χορούς.

Οργάνωση δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από όλους τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν με τους γονείς ή τους παππούδες τους για να εντοπίσουν και να μάθουν έναν παραδοσιακό χορό. Οι μαθητές/τριες πρέπει επίσης να επιλέξουν μια παραδοσιακή μουσική που αντιστοιχεί στον χορό αυτό. Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν τον χορό που προετοίμασαν στον/στην εκπαιδευτικό και, ανάλογα με τον αριθμό των διαφορετικών χορών, δημιουργείται ένα χρονοδιάγραμμα για την παρουσίασή τους. Εάν αρκετοί μαθητές/τριες επιλέξουν τον ίδιο χορό, μπορούν να τον παρουσιάσουν ως ομάδα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Η δραστηριότητα ξεκινά με την αναπαραγωγή της μουσικής και την επίδειξη ενός από τους επιλεγμένους χορούς.

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν και διδάσκουν τον χορό της επιλογής τους στο τμήμα. Η παρουσίαση μπορεί να υποστηριχθεί και με βίντεο. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός βοηθάει τα παιδιά να χορέψουν τον χορό όλα μαζί. Η δραστηριότητα συνεχίζεται με την παρουσίαση και τη διδασκαλία νέου χορού στην ίδια ή σε επόμενη διδακτική μέρα.

Αναστοχασμός: Μετά την πρακτική των διαφόρων χορών ο /η εκπαιδευτικός ξεκινά μια συζήτηση για το πόσο παρόμοιοι ή διαφορετικοί ήταν οι χοροί και η μουσική. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού θα μπορούσαν να είναι:

- Πώς ένιωσαν ενώ χόρευαν;
- Οι χοροί ήταν παρόμοιοι με τους παραδοσιακούς χορούς της χώρας καταγωγής τους;

Η συζήτηση αυτή μπορεί να ακολουθηθεί από επιπλέον δραστηριότητες για τα παιδιά, όπως να μάθουν περισσότερα για το χορό, την ένδυση, τη χώρα προέλευσης και άλλα στοιχεία της χώρας αυτής.

Τροποποιήσεις: Διάφορες τροποποιήσεις μπορούν να γίνουν ανάλογα με τη σύνθεση της τάξης (πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών), την ηλικία και τους εκπαιδευτικούς στόχους. Βάσει αυτού, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει παραδοσιακό χορό από τη χώρα του ή από την κουλτούρα των παιδιών της τάξης ή παραδοσιακούς χορούς από εντελώς διαφορετικές χώρες, με σκοπό να εξοικειωθούν τα παιδιά με άλλες παραδόσεις και κουλτούρες.

Διάρκεια: 40 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε όλα τα παιδιά να συμμετάσχουν και να ετοιμάσουν έναν χορό για τη δραστηριότητα.
- Δώστε σαφείς οδηγίες για το τι πρέπει να ετοιμάσουν τα παιδιά (χρόνος, διάρκεια, μουσική, πώς να το παρουσιάσουν).
- Προετοιμάστε τον απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό (CD player, ηχεία κ.λπ.).
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα και να δοκιμάσουν κάθε χορό, ανεξαρτήτως των δεξιοτήτων τους. Δημιουργήστε μια φιλική και χαλαρή ατμόσφαιρα.
- Όπου είναι δυνατόν, συνδέστε τον χορό με άλλες πτυχές της κουλτούρας. Προσπαθήστε να δημιουργήσετε διασυνδέσεις και συσχετίσεις με άλλα μαθήματα.

Τίτλος Δραστηριότητας: Παραδοσιακό παιχνίδι

Οργάνωση δραστηριότητας: Η οργάνωση και οι οδηγίες για αυτή τη δραστηριότητα είναι οι ίδιες με αυτές που περιγράφηκαν για τη δραστηριότητα των παραδοσιακών χορών. Η διαφορά τώρα είναι ότι οι μαθητές/τριες καλούνται να επιλέξουν ένα παραδοσιακό παιχνίδι που είναι χαρακτηριστικό της κουλτούρας τους ή ένα παιχνίδι που έπαιζαν οι γονείς και οι παππούδες τους. Εναλλακτικά, μπορούν να επιλέξουν κάποιο παραδοσιακό παιχνίδι από μια χώρα που τους αρέσει.

Ανάλογα με τον αριθμό των παιχνιδιών που θα επιλεγούν, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να οργανώσει διάφορες δραστηριότητες ή, αν επιλεγούν τα ίδια παιχνίδια από περισσότερους μαθητές/τριες, να δημιουργηθούν ομάδες που θα συνεργαστούν για να παρουσιάσουν το παιχνίδι.

Διάρκεια: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να συμμετέχουν και να μάθουν για τα παραδοσιακά παιχνίδια άλλων πολιτισμών.
- Βοηθήστε τα παιδιά να κατανοήσουν την αξία και τη σημασία των παραδοσιακών παιχνιδιών στην κουλτούρα τους, καθώς και τις παραλλαγές τους σε άλλες κουλτούρες.
- Ανάλογα με την ηλικία και τις ικανότητες των μαθητές/τριών, προσαρμόστε τις δραστηριότητες και τις κινήσεις των παιχνιδιών.
- Δημιουργήστε μια ευχάριστη και συνεργατική ατμόσφαιρα ώστε όλοι οι μαθητές/τριες να πάρουν μέρος ενεργά και να διασκεδάσουν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

6.1.3. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η πολιτισμική επίγνωση είναι η ικανότητα των ατόμων να αναγνωρίζουν στοιχεία της δικής τους κουλτούρας και της κουλτούρας των άλλων και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές που οφείλονται στην κουλτούρα. Η επίγνωση σχετικά με τα στοιχεία που συνθέτουν την κουλτούρα (τη δική μας και των άλλων) και τον αντίκτυπό τους στη διαμόρφωση της ταυτότητας του ατόμου, των συμπεριφορών και των στάσεων του, μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό και στην επίλυση των παρεξηγήσεων που προκύπτουν από αυτήν και στη βελτίωση της συνεργασίας και της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Είναι σύνηθες στα σχολεία να δημιουργούνται εντάσεις και παρεξηγήσεις μεταξύ μαθητών/τριών διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Συνήθως, οι μαθητές/τριες δεν μπορούν να κατανοήσουν και να αναγνωρίσουν ότι οι πραγματικές αιτίες πίσω από αυτές τις παρεξηγήσεις είναι οι διαφορές στις στάσεις και τις πεποιθήσεις που βασίζονται στον πολιτισμό τους.

Σκοπός:

Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της επίγνωσης των μαθητών/τριών για τη δική τους κουλτούρα και την κουλτούρα των άλλων και ο εντοπισμός πολιτισμικών στοιχείων στις συμπεριφορές και τις στάσεις μέσω συνεργατικών δράσεων και παιχνιδιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τα δικά τους πολιτισμικά στοιχεία και τα πολιτισμικά στοιχεία των άλλων,
- αναφέρουν στάσεις που επηρεάζονται από την κουλτούρα,
- επιδεικνύουν περιέργεια στην ανακάλυψη στοιχείων που συνθέτουν άλλες κουλτούρες,
- περιγράφουν και να αναλύουν τους τρόπους με τους οποίους η κουλτούρα επηρεάζει τις συμπεριφορές.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις θεωρίες του κονστρουκτιβισμού και της θεωρίας του Vygotsky. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικες και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, θα εξασκήσουν και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος του/ της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου θα υιοθετηθεί η μαθητοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν οι στρατηγικές συνεργασίας και ανακάλυψης, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και την ευκαιρία να μάθουν διαφορετικά πράγματα και να χρησιμοποιήσουν διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας.

Ομάδα στόχος: Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να τροποποιηθεί και για μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Έχω κι εγώ στοιχεία της κουλτούρας σου
- Σχηματίστε κύκλους και κρατήστε τα χέρια
- Παραδοσιακά παιχνίδια σε σταθμούς

Χώρος υλοποίησης: Αυλή του σχολείου, γήπεδο

Υλικό: Αθλητικό υλικό, κάρτες δραστηριοτήτων, μάσκες ματιών

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική επίγνωση, πολιτισμικές στάσεις, πολιτισμικά στοιχεία, πολιτισμικές συμπεριφορές

Δημιουργός: Νικοπούλου Μαρία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-3/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Έχω κι εγώ στοιχεία της κουλτούρας σου

Περιγραφή δραστηριότητας: η δραστηριότητα είναι μια τροποποίηση του παιχνιδιού Me Too. Μπορεί να παιχτεί σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους. Σε εσωτερικό χώρο, οι μαθητές/τριες κάθονται σε μια καρέκλα σχηματίζοντας έναν κύκλο. Σε εξωτερικούς χώρους, οι μαθητές/τριες μπορούν να κάθονται ή να στέκονται σε κύκλο μέσα σε στεφάνια ή δίπλα σε κώνους ή οποιοδήποτε άλλο υλικό.

Η δραστηριότητα χωρίζεται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος, οι μαθητές/τριες πρέπει να σκεφτούν και να κάνουν μια δήλωση σχετικά με μοναδικά στοιχεία που θεωρούν ότι έχει η κουλτούρα τους (μια στάση, μια συνήθεια, μια συμπεριφορά, ένα έθιμο κ.λπ.). Δώστε στους/τις μαθητές/τριες δύο-τρία λεπτά να εξερευνήσουν τον εαυτό τους και να προσδιορίσουν το στοιχείο της κουλτούρας τους που θα χρησιμοποιήσουν στη δήλωσή τους. Στη συνέχεια, κάθε ένας μαθητής/τρια σηκώνεται με τη σειρά και κάνει τη δήλωση. Σε περίπτωση που κάποιος άλλος μαθητής/τρια αναγνωρίσει το στοιχείο της δήλωσης στη δική του στάση, συμπεριφορά, συνήθεια κ.λπ., πρέπει να σηκωθεί και να φωνάξει κι εγώ.

Στο δεύτερο μέρος, οι μαθητές/τριες πρέπει να αναγνωρίσουν και να δηλώσουν ένα στοιχείο της κουλτούρας τους που θεωρούν ότι το έχουν κοινό με τους περισσότερους συμμαθητές/τριες τους. Αφαιρέστε μια καρέκλα και βάλτε έναν/μια μαθητή/τρια στο κέντρο του κύκλου. Ο/η μαθητής/τρια που στέκεται στο κέντρο κάνει τη δήλωση και όποιος/α συμμαθητής/τρια αναγνωρίζει το στοιχείο αυτό στη συμπεριφορά, τη στάση του/της κ.λπ., πρέπει να σηκωθεί και να καθίσει σε μια άλλη καρέκλα. Ο μαθητής/τρια που μένει όρθιος στο τέλος πρέπει να κάνει μια νέα δήλωση.

Διάρκεια δραστηριότητας: 40 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Δώστε στους/τις μαθητές/τριες αρκετό χρόνο για να εξερευνήσουν την ταυτότητά τους και να αναγνωρίσουν στάσεις ή/και συμπεριφορές.
- Βοηθήστε τους/τις μαθητές/τριες σε περίπτωση που δεν μπορούν να αναγνωρίσουν στάσεις και συμπεριφορές. Δώστε τους παραδείγματα.
- Δημιουργήστε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου οι μαθητές/τριες μπορούν να εκφραστούν χωρίς τον φόβο της κριτικής.

Τίτλος δραστηριότητας: Σχηματίστε κύκλους και κρατήστε τα χέρια

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν μεγάλο κύκλο. Ο/η εκπαιδευτικός κάνει δηλώσεις για διάφορα πολιτισμικά στοιχεία και οι μαθητές/τριες που αναγνωρίζουν αυτά τα στοιχεία στη δική τους συμπεριφορά, συνήθεια, στάση κ.λπ. πρέπει να σχηματίσουν έναν εσωτερικό κύκλο πιασμένοι από τα χέρια. Μετά από μερικές επαναλήψεις ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να κινηθούν πιο γρήγορα σχηματίζοντας κύκλους και να επιστρέφουν στον κύριο κύκλο.

Παραδείγματα δηλώσεων:

- Αγαπημένη ομάδα (ονόματα ομάδων από διαφορετικές χώρες)
- Αγαπημένοι/ες αθλητές/τριες (ονόματα αθλητών διαφορετικών εθνικοτήτων)
- Μου αρέσει να παίζω αθλήματα (ποδόσφαιρο, βόλεϊ, σόφτμπολ, κρίκετ κ.λπ.) στον ελεύθερο χρόνο μου
- Όταν βλέπω άλλα παιδιά να παίζουν στο δρομάκι, πάω και παίζω μαζί τους
- Η οικογένειά μου με παρακινεί να ασχοληθώ με τον αθλητισμό
- Μου αρέσει να παίζω με όλους
- Ελέγχω την νεύρα μου όταν παίζω με «διαφορετικά» παιδιά
- Θέλω να επικοινωνώ με όλα τα παιδιά όταν παίζω
- Βοηθάω όλους όσους θέλουν να παίξουν ακόμα κι αν δεν είναι αρκετά καλοί
- Ζητώ να παίξουν όλοι ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Να επιμένετε στο να πιάσουν τα παιδιά τα χέρια τους στον εσωτερικό κύκλο
- Κάντε δηλώσεις που ταιριάζουν περισσότερο στους/τις μαθητές/τριες σας

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Παραδοσιακά παιχνίδια σε σταθμούς

Περιγραφή δραστηριότητας: Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν με τους γονείς τους για το αγαπημένο τους παιχνίδι που έπαιζαν ως παιδιά. Δώστε χρόνο στους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν τα παιχνίδια στους/στις συμμαθητές/τριές τους. Δημιουργήστε σταθμούς με κάθε ένα από αυτά τα παιχνίδια. Για παράδειγμα, σχηματίστε τέσσερις σταθμούς. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να πάνε στον σταθμό που τους αρέσει περισσότερο, αλλά επιτρέψτε μόνο μέχρι έξι μαθητές/τριες σε κάθε σταθμό (για 24 παιδιά). Αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να παίξουν το παιχνίδι για δέκα λεπτά και ζητήστε τους να μετακινηθούν σε άλλο σταθμό. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συνδυάσουν ομάδες (κάθε μαθητής/τρια μπορεί να είναι το πολύ με δύο συμμαθητές/τριες της ομάδας των προηγούμενων σταθμών).

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Στο τέλος ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες γιατί επέλεξαν τα παιχνίδια που έπαιζαν.
- Στο τέλος ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες ποιο παιχνίδι τους άρεσε περισσότερο.
- Χρησιμοποιήστε και συνδυάστε όλα τα παιχνίδια σε διαφορετικά σχέδια μαθήματος.
- Χρησιμοποιήστε τροποποιήσεις του ίδιου παιχνιδιού σε κάθε σταθμό και συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες για κοινά σημεία.

Διάρκεια δραστηριότητας: 30 λεπτά

Παραδείγματα παιχνιδιών:

Τα παρακάτω παιχνίδια περιγράφονται όπως παρουσιάστηκαν από μαθητές/τριες.

Τίτλος παιχνιδιού: Εννέα πέτρες

Χώρα προέλευσης: Ρουμανία

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε δύο ομάδες που παρατάσσονται σε μια σειρά αντικριστά σε απόσταση 10 μέτρων. Κάθε μαθητής/τρια της ομάδας γίνεται ζευγάρι με έναν/μία μαθητή/τρια της άλλης ομάδας. Εννέα πέτρες τοποθετούνται η μία πάνω στην άλλη, σχηματίζοντας έναν πυργίσκο μπροστά από τη μία ομάδα (π.χ. ομάδα Α). Ένα παιδί από την ομάδα Β πετάει την μπάλα προσπαθώντας να χτυπήσει τις πέτρες (έστω και μία). Εάν το παιδί τα καταφέρει, προσπαθεί να ξαναχτίσει τον πυργίσκο, αποφεύγοντας το ζευγάρι του/της από την ομάδα Α που το κυνηγάει και προσπαθεί να το αγγίξει με την μπάλα. Σε περίπτωση που ο/η μαθητής/τρια από την ομάδα Β καταφέρει να ξαναχτίσει τον πυργίσκο χωρίς να τον αγγίξει η μπάλα, η ομάδα τους φωνάζει «κάστρο». Σε περίπτωση που ο/η μαθητής/τρια της ομάδας Α αγγίξει τον/την μαθητή/τρια της ομάδας Β με τη μπάλα, τότε οι δύο ομάδες αλλάζουν θέση και το παιχνίδι ξεκινά ξανά με έναν/μία μαθητή/τρια από την ομάδα Α να προσπαθεί να χτυπήσει τις πέτρες.

Μια τροποποίηση του παραπάνω παιχνιδιού έχει τον τίτλο «Επτά πέτρες» και προέρχεται από την Αρμενία.

Οι μαθητές/τριες σχεδιάζουν έναν κύκλο στο πάτωμα και χτίζουν έναν πυργίσκο στο κέντρο.

Χωρίζονται σε δύο ομάδες και κάθε μαθητής/τρια από κάθε ομάδα προσπαθεί να χτυπήσει τις πέτρες με μια μπάλα εναλλακτικά. Όταν ένας/μία μαθητής/τρια από μια ομάδα (δηλαδή ομάδα Α) χτυπά τις πέτρες, ολόκληρη η ομάδα προσπαθεί να τοποθετήσει μια πέτρα σε κάθε διαιρεμένο μέρος του κύκλου. Οι μαθητές/τριες από την άλλη ομάδα (ομάδα Β) κυνηγούν τους/τις μαθητές/τριες της ομάδας Α και προσπαθούν να τους αγγίξουν με την μπάλα. Μπορούν να τρέξουν με την μπάλα ή να ανταλλάξουν πάσες. Ο/η μαθητής/τρια που αγγίζεται από την μπάλα μένει εκτός παιχνιδιού.

Στην Ελλάδα το παραπάνω παιχνίδι ονομάζεται «Τζαμί».

Όταν ένας/μία μαθητής/τρια από τη μία ομάδα (δηλαδή την ομάδα Α) χτυπά τις πέτρες, όλη η ομάδα προσπαθεί να ξαναχτίσει τον πυργίσκο.

Διάρκεια παιχνιδιού: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Αντικαταστήστε τις πέτρες με άλλα πιο ασφαλή αντικείμενα.
- Κανένας/καμία μαθητής/τρια δεν πρέπει να μείνει έξω. Αντίθετα, οι μαθητές/τριες από την ομάδα Α που τους αγγίζει η μπάλα, μπορούν να γίνουν μέλη της ομάδας Β και να κυνηγήσουν μαζί τους.

Τίτλος παιχνιδιού: Σχοινί και χρώματα

Χώρα προέλευσης: Γεωργία

Ένας/μία μαθητής/τρια κρατά ένα μεγάλο σχοινί από τη μία άκρη και γυρίζει το σχοινί χαμηλά στο έδαφος, φωνάζοντας διαφορετικά χρώματα. Οι άλλοι/ες μαθητές/τριες είναι διασκορπισμένοι γύρω του/της σε απόσταση ίση με το μήκος του σχοινοῦ. Εάν ένας/μία μαθητής/τρια δεν καταφέρει να πηδήξει πάνω από το σχοινί και να το αγγίξει, τότε πρέπει να βρει ένα αντικείμενο με το συγκεκριμένο χρώμα και να το αγγίξει. Αν δεν μπορεί να βρει το συγκεκριμένο χρώμα να αγγίξει, αντικαθιστά τον/την συμμαθητή/τρια του με το σχοινί.

Στην Ελλάδα, μια παραλλαγή του παραπάνω παιχνιδιού είναι γνωστή ως ο «μύλος». Ένας/μία μαθητής/τρια γυρίζει το σχοινί χαμηλά στο έδαφος και φωνάζει τον τρόπο με τον οποίο οι συμμαθητές/τριες πρέπει να πηδήξουν πάνω από το σχοινί. Για παράδειγμα και με τα δύο πόδια, με το δεξί πόδι, με την πλάτη στον κύκλο κ.λπ. Η σειρά των μαθητών/τριών μπορεί να ποικίλει από κύκλο, σε σειρά κ.λπ.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τον/την μαθητή/τρια με το σχοινί να φωνάζει χώρες, ονόματα αθλητών, ονόματα αθλημάτων κ.λπ. Ο/η μαθητής/τρια που αγγίζει το σχοινί θα πρέπει να αναγνωρίσει έναν/μία συμμαθητή/τρια που έχει κάποιο είδος συνάφειας με τη δήλωση και να πάει δίπλα του/της.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να αισθάνονται περήφανοι για την καταγωγή τους.

6.1.4. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική επίγνωση αναφέρεται στη γνώση διαφόρων στοιχείων της δικής μας κουλτούρας, καθώς και στη γνώση και κατανόηση των στοιχείων άλλων πολιτισμών. Η γνώση και κατανόηση άλλων πολιτισμών ενισχύει την επίγνωση της ύπαρξής τους και την αποδοχή τους. Η διαπολιτισμική επίγνωση παρέχει κατανόηση των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτισμών. Η επίγνωση αυτών των ομοιοτήτων και διαφορών διευκολύνει την κατανόηση και αποδοχή. Αυτές οι ομοιότητες και διαφορές μπορεί να αφορούν επιφανειακά στοιχεία όπως φαγητό, γλώσσα, μουσική, παιχνίδια και χορούς, καθώς και πιο βαθιά στοιχεία όπως στάσεις, πεποιθήσεις, αξίες, στυλ επικοινωνίας κ.λπ.

Υποδιάσταση: Αναγνώριση πολιτισμικών ομοιοτήτων και διαφορών.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Τα σχολεία είναι χώροι στους οποίους οι μαθητές/τριες μπορούν να μάθουν για διαφορετικούς πολιτισμούς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους μέσω διαφόρων μαθημάτων. Η ενσωμάτωση πολιτισμικών στοιχείων σε μαθήματα, όπως η Φυσική Αγωγή, καθώς και σε ποικίλες άλλες σχολικές δραστηριότητες, μπορεί να υποστηρίξει τη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος που βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να κατανοούν τις διαφορές, να απολαμβάνουν τη μοναδικότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφορετικών πολιτισμών, να κατανοούν και να παρέχουν υποστήριξη. Από αυτή την άποψη, το σχολείο μπορεί να είναι ένας χώρος όπου τα παιδιά γνωρίζουν ποικίλα πολιτισμικά στοιχεία μέσα από το περιεχόμενο των διαφόρων μαθημάτων.

Σκοπός:

Ο σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι οι μαθητές/τριες να αναπτύξουν επίγνωση για τους δικούς τους πολιτισμούς και για διαφορετικούς πολιτισμούς, χρησιμοποιώντας τους Ολυμπιακούς Αγώνες ως βασικό θέμα και συγκεκριμένα μαθαίνοντας για τα αθλήματα, συσχετίζοντάς τα με διαφορετικές χώρες και παράλληλα προσεγγίζοντας τη σημασία των Ολυμπιακών Αγώνων και το Ολυμπιακό πνεύμα που συνενώνει διαφορετικά έθνη, φυλές και πολιτισμούς μέσω του αθλητισμού.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

- εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για άλλους πολιτισμούς και να εντοπίζουν τις προτιμήσεις των φίλων τους μέσα από κινητικά παιχνίδια συνεργασίας,
- περιγράφουν διάφορα αθλήματα που αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς πολιτισμούς με αφετηρία τους Ολυμπιακούς Αγώνες.
- αναφέρουν και αναγνωρίζουν ότι οι άνθρωποι από όλο τον κόσμο ασκούν διαφορετικά αθλήματα, όλοι πάντως ενώνονται και είναι ίσοι υπό το πνεύμα των Ολυμπιακών Αγώνων,
- αναφέρουν και περιγράφουν αθλήματα άλλων πολιτισμών,
- επιδεικνύουν ικανότητα αντίληψης των άλλων, ανοιχτό μυαλό και ευελιξία στην επικοινωνία και συνεργασία με τους/τις συμμαθητές/τριές τους.

Υλοποίηση:

Οι μαθητές/τριες θα ανακαλύψουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα των συμμαθητών/τριών τους και διαφορετικών πολιτισμών μέσω της συμμετοχής τους σε παιχνίδια. Θα χρησιμοποιήσουν κινητικά παιχνίδια για να γνωρίσουν διάφορες χώρες και αθλήματα με αφετηρία τους Ολυμπιακούς Αγώνες και θα χρησιμοποιήσουν τη μάθηση αυτή ως σημείο εκκίνησης για μάθηση σε άλλα διδακτικά αντικείμενα. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός. Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθεί η παιδοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν στρατηγικές συνεργασίας και ανακάλυψης, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και ο/η καθένας /μία θα έχει την ευκαιρία να μάθει διαφορετικά πράγματα και να συμμετάσχει σε διάφορους τύπους δραστηριοτήτων.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες τόσο της δευτροβάθμιας όσο και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες Διδακτικού Σεναρίου:

- «Οι άλλοι Πολιτισμοί και ΕΓΩ»
- Διαπολιτισμικό παζλ

Διάρκεια: 40-45 λεπτά

Χώρος Υλοποίησης: Σχολική αυλή, γυμναστήριο

Υλικά: 5 μικρά καλάθια, μικρά κομμάτια χαρτιού όπου αναγράφονται στοιχεία από διάφορους πολιτισμούς, ένα μεγάλο στεφάνι ή ένα μακρύ σχοινί/κορδέλα τοποθετημένο σε σχήμα κύκλου, 4 εικόνες (πλαστικοποιημένες και κομμένες σε διάφορα κομμάτια ως παζλ), κώνοι, στεφάνια

Αξιολόγηση: Καρτέλες αναστοχασμού

Λέξεις-κλειδιά: Αυτογνωσία, διαπολιτισμική επίγνωση, ομοιότητες, διαφορές

Δημιουργός: Ζίνα Σαρίνο Ντίμερ, Διεθνές Σχολείο Michel Lucius (ISML)

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-awareness-scenario-4-sec/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: «Οι άλλοι Πολιτισμοί και ΕΓΩ»

Υλικά: 1 μικρό καλάθι, μικρά κομμάτια χαρτιού όπου αναγράφονται στοιχεία από διάφορους πολιτισμούς, ένα μεγάλο στεφάνι ή μια μακριά κορδέλα ή σκοινί τοποθετημένο σε σχήμα κύκλου στο κέντρο της αίθουσας και κώνοι

Προετοιμασία της δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός προετοιμάζει μικρά κομμάτια χαρτιού και γράφει σε κάθε χαρτί διάφορες δηλώσεις σχετικές με κάποιον πολιτισμό, όπως: «Μου αρέσει η ιταλική πίτσα», «Μου αρέσει να τρώω τάκος», «Η αγαπημένη μου ποδοσφαιρική ομάδα είναι η Μπάρτσα από την Ισπανία», «Μου αρέσει η γαλλική γλώσσα», «Μου αρέσουν τα ιαπωνικά κινούμενα σχέδια», «Έχω φίλο που μιλάει διαφορετική γλώσσα από εμένα», «Έχω συγγενή που ζει σε άλλη χώρα» κ.ά. Είναι καλύτερο οι δηλώσεις να προετοιμαστούν μετά από ανεπίσημες συζητήσεις με τους/τις μαθητές/τριες για να εντοπιστούν οι προτιμήσεις και τα γούστα τους.

Περιγραφή: Τα παιδιά σχηματίζουν κύκλο. Μπροστά τους, στο κέντρο της αυλής ή του γυμναστηρίου σχηματίζεται ένας μικρότερος κύκλος από σχοινί/κορδέλα ή μεγάλο στεφάνι. Τα παιδιά πρέπει να τρέχουν μπρος-πίσω ενώ ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει τις δηλώσεις. Όταν τα παιδιά αναγνωρίζουν κάτι από αυτές τις δηλώσεις στον εαυτό τους, πρέπει να τρέξουν, να μουν στον μικρότερο εσωτερικό κύκλο, να χαιρετήσουν κάποια από τα παιδιά που είναι και αυτά στον κύκλο και μετά να επιστρέψουν τρέχοντας πίσω στη θέση τους.

Πρώτη φάση του παιχνιδιού: Τα παιδιά τρέχουν μπρος-πίσω και πηδούν στον κύκλο αν αναγνωρίσουν στοιχεία του εαυτού τους.

Στις επόμενες φάσεις, οι κινήσεις μπορεί να αλλάξουν (π.χ. να πηδήξουν με τα δύο πόδια μπροστά και πίσω, ή να πηδήξουν με το ένα πόδι μπροστά και το άλλο πίσω).

Το παιχνίδι στοχεύει να προθερμάνει τα παιδιά με διάφορες κινήσεις και ταυτόχρονα να τα διατηρήσει πνευματικά ενεργά, εκφράζοντας τις προτιμήσεις τους για άλλους πολιτισμούς ταυτόχρονα μαθαίνοντας για τα πολιτισμικά στοιχεία και τις προτιμήσεις των φίλων τους.

Αναστοχασμός: Μετά από 15 λεπτά παιχνιδιού, τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν τι έμαθαν για τον εαυτό τους και τους/τις συμμαθητές/τριές τους. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει τις παρακάτω αναστοχαστικές ερωτήσεις:

- Με ποιον/ποιους έμοιαζες περισσότερο;
- Σε τι ήσουν διαφορετικός από τους/τις συμμαθητές/τριές σου;
- Πώς σε έκανε να νιώσεις η ομοιότητα;
- Πώς σε έκανε να νιώσεις η διαφορά από τα περισσότερα παιδιά;
- Έμαθες κάτι καινούριο από τους/τις συμμαθητές/τριές σου;

Οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις οδηγούν σε συζήτηση για τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ μας, τους διαφορετικούς πολιτισμούς στους οποίους ανήκουμε κ.λπ. Αυτή η συζήτηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή για περαιτέρω μάθηση σε άλλα μαθήματα ή ως συμπέρασμα ότι μπορεί να είμαστε διαφορετικοί σε ένα πράγμα και παρόμοιοι σε άλλο και αυτή είναι η ομορφιά της συνύπαρξης.

Τροποποιήσεις: Τροποποιήσεις και προσαρμογές μπορούν να γίνουν ανάλογα με την ηλικία των μαθητών/τριών. Για μεγαλύτερους/ες μαθητές/τριες που γνωρίζουν να γράφουν, οι δηλώσεις μπορούν να γραφούν από τα ίδια τα παιδιά. Τροποποιήσεις μπορούν επίσης να γίνουν στον τύπο των κινητικών εργασιών που περιλαμβάνουν διάφορους τύπους τρεξίματος, βάδισης, συρσίματος και πηδημάτων, καθώς και αλλαγές κατεύθυνσης – μπροστά, πίσω, πλάγια κλπ. (άλμα με το ένα πόδι, άλμα με τα δύο πόδια, τρέξιμο μπροστά, τρέξιμο πίσω κ.λπ.).

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Επιλέξτε δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία και τις ικανότητες των μαθητών/τριών σας.
- Όταν επιλέγετε δηλώσεις, να έχετε επίγνωση του πολιτισμικού υπόβαθρου των παιδιών στην τάξη σας και προσπαθήστε να ενσωματώσετε δηλώσεις που αναφέρονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.
- Χρησιμοποιήστε δηλώσεις που είναι σύντομες, ξεκάθαρες και εύκολες στην κατανόηση.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφράζουν ελεύθερα τον εαυτό τους και να είναι ειλικρινή.

Τίτλος δραστηριότητας: Διαπολιτισμικό παζλ

Υλικά: μαρκαδόροι, στεφάνια, πλαστικοποιημένες κάρτες παζλ, 4 καλάθια

Οργάνωση δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να προετοιμάσει 4 διαφορετικές εικόνες που θα αναπαριστούν μία χώρα και ένα άθλημα, με κεντρικό θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Βλ. για παράδειγμα τις 4 εικόνες που παρατίθενται 1. Ολυμπιακοί δακτύλιοι και Πύργος του Άιφελ ως σύμβολο της Γαλλίας που φιλοξένησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες το 2024. 2. Η Ολυμπιακή φλόγα ως σύμβολο της Ελλάδας, όπου ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. 3. Βραζιλιάνικο ποδόσφαιρο στην παραλία ως σύμβολο της Βραζιλίας και 4. Παιχνίδια με κιλτ και παραδοσιακά ρούχα ως σύμβολο της Σκωτίας.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά χωρίζονται σε τέσσερις ίσες ομάδες. Κάθε ομάδα στοιχίζεται σε ξεχωριστές σειρές. Το σημείο εκκίνησης

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

για κάθε σειρά είναι σημειωμένο με ταινία. Μπροστά, σε κάποια απόσταση, τοποθετούνται 4 καλάθια και μέσα σε κάθε καλάθι τοποθετούνται κομμάτια του παζλ. Μετά τα καλάθια, στην ίδια σειρά, τοποθετούνται 4 κώνοι και τα στεφάνια.

Αποστολή για τα παιδιά: Κάθε παιδί στην αρχή κάθε σειράς πρέπει να τρέξει στο καλάθι, να πάρει ένα κομμάτι του παζλ και να το μεταφέρει στο στεφάνι. Στη συνέχεια, το παιδί τρέχει πίσω σε ευθεία γραμμή προς τη σειρά του, δίνει το σήμα αγγίζοντας το χέρι του παιδιού που είναι το επόμενο και επιστρέφει στο τέλος της σειράς. Όλα τα μέρη του παζλ πρέπει να μεταφερθούν το ένα μετά το άλλο από το καλάθι στο στεφάνι. Στη συνέχεια, όλη η ομάδα συγκεντρώνεται, συναρμολογεί το παζλ και προσπαθεί να μαντέψει τη χώρα. Η ομάδα που ολοκληρώνει πρώτη είναι η νικήτρια.

Αναστοχασμός: Στο τέλος του παιχνιδιού, ο/η εκπαιδευτικός μαζί με όλα τα παιδιά αναλύει αν τα παζλ και οι αντιστοιχίες είναι σωστά. Αν υπάρχουν λάθος λύσεις, συζητούν ποια είναι η σωστή λύση. Τα παιδιά μπορούν επίσης να σκεφτούν την εμπειρία τους. Μερικές από τις ερωτήσεις για αναστοχασμό που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι οι εξής:

- Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας;
- Ήταν εύκολη ή δύσκολη;
- Πώς μαντέψατε τη χώρα;
- Ήταν δύσκολο να αναγνωρίσετε διάφορες χώρες; Ποια ήταν η πιο δύσκολη;
- Ήταν εύκολο να συνεργαστείτε με τους συμπαίκτες σας στην ομάδα σας;
- Μάθατε κάτι καινούριο για κάποια χώρα κατά τη διάρκεια αυτού του παιχνιδιού;

Τροποποιήσεις: Μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις στο περιεχόμενο του παζλ ή στις κινήσεις των παιδιών. Ο αριθμός των κομματιών του παζλ μπορεί να αλλάξει ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Οι κινήσεις μπορούν επίσης να τροποποιηθούν ανάλογα με το επίπεδο έντασης των κινήσεων που θέλουμε να επιτύχουμε καθώς και με τον διαθέσιμο εξοπλισμό. Για καλύτερα αποτελέσματα, είναι καλό να συζητηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των χωρών που εμπλέκονται στο παιχνίδι κατά τη διάρκεια και άλλων σχολικών μαθημάτων.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Τα μέρη του παζλ και η δυσκολία της αποστολής θα πρέπει να επιλέγονται ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.
- Δώστε προσοχή στη σύνθεση των ομάδων όσον αφορά τον αριθμό των παιδιών σε κάθε ομάδα και το επίπεδο ικανότητάς τους.
- Δώστε προσοχή στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά εκτελούν τις κινήσεις.
- Κινητοποιήστε και ενθαρρύνετε τα παιδιά όταν χρειάζεται. Ενθαρρύνετε τη συνεργασία τους.
- Συμπεριλάβετε τα παιδιά στην αξιολόγηση του τελικού παζλ.
- Μην παραλείψετε τον αναστοχασμό και τη συζήτηση με τα παιδιά.

Παράδειγμα από την εφαρμογή και εικόνες που χρησιμοποιήθηκαν:

Intercultural Puzzle:
Preparation of puzzle pieces

Laminated, cut and shared out at least one piece from each puzzle into baskets. I also put in a marker and recording page to write 'what it is' and 'where it's from'. I placed on piece from each puzzle as the to start each puzzle for the group.

6.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

6.2.1. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η κίνηση, το παιχνίδι και ο αθλητισμός μπορούν να ξεπεράσουν τη γλώσσα και να δημιουργήσουν γέφυρες μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Σε αυτό το παράδειγμα διδασκαλίας, παρουσιάζονται και δοκιμάζονται διάφορες μορφές παιχνιδιών από όλο τον κόσμο, σε ένα ταξίδι γύρω από τον κόσμο. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, γίνεται συνεχής αναγνώριση των προσωπικών εμπειριών των μαθητές/τριών. Συζητούνται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα σε γνωστά παιχνίδια. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/ουσες αναλογίζονται από κοινού πώς οι εμπειρίες τους θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην οικοδόμηση γέφυρας στην καθημερινή ζωή. Σκοπός είναι να συνειδητοποιήσουν ότι στον αθλητισμό και πέρα από αυτόν: *όλοι είναι διαφορετικοί - όλοι είναι το ίδιο*. Το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορες ηλικιακές ομάδες.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Όταν οι μαθητές/τριες δεν έχουν την ευκαιρία να μάθουν για άλλους πολιτισμούς ή να εξερευνήσουν τον δικό τους σε σχέση με άλλους πολιτισμούς, είναι δύσκολο να εκτιμήσουν τις αξίες και τα οφέλη κάθε πολιτισμού.

Στόχος:

Η ενδυνάμωση της πολιτισμικής επικοινωνίας των μαθητών/τριών μέσω της φυσικής αγωγής, εισάγοντάς τους σε διάφορους πολιτισμούς, παραδόσεις και παιχνίδια από όλο τον κόσμο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επιδεικνύουν κατανόηση των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτισμών,
- αναφέρουν αντιθέσεις που βασίζονται σε πολιτισμικές διαφορές,
- εντοπίζουν πολιτισμικές διαφορές στη λεκτική και μη επικοινωνία,
- επιδεικνύουν δεξιότητες επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης,
- επικοινωνούν με αυτοπεποίθηση κατά την αλληλεπίδραση με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε με βάση τις θεωρίες του κονστρουκτιβισμού και τις κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικές τους και τις δεξιότητες επικοινωνίας τους· θα εξασκήσουν διαφορετικές μορφές λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας συνδυασμένες με κίνηση και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω αλληλεπίδρασης και συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Πολλοί χαιρετισμοί
- Αξιοθέατα από όλο τον κόσμο
- Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Διάρκεια: 100 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αίθουσα αθλοπαιδιών, αθλητικός χώρος ή λιβάδι

Υλικά: 12 μεγάλες φτερούγες ή κορδέλες πάρτι, 1 μικρή σακούλα ρυζιού, 2 μαλακές μπάλες, 2 μπάλες βόλεϊ, 1 φουσκωτή μπάλα παραλίας, 2 γυμναστικά δαχτυλίδια, μικρά σκοινιά για στερέωση, 15 κουτιά παιχνιδιών, 4 κάρτες κάθε μία με ετικέτες "χώρα", "πόλη", "ποταμός" και "γλώσσα" που ανήκουν σε μια χώρα

Δημιουργός: Ομάδα του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1b-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό:

Barbarash, L.: Spiele rund um die Welt. Interkulturelle Ideen für Sportunterricht und Freizeit. Mülheim a.d.R.: Verlag an der Ruhr, 2009 Hofmann, E.-M. und Rodloff, S.: Gespielt wird auf der ganzen Welt. Seelze: Kallmeyersche, 2002.

Sportjugend NRW im Landessportbund NRW e.V. (Hrsg.): Arbeitshilfe Spiele spielen. 4. überarbeitete Auflage. Duisburg, Eigenverlag, 2005).

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Πολλοί χαιρετισμοί

Περιγραφή δραστηριότητας: Συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες σε έναν κύκλο και καλωσορίστε τους/τις. Ζητήστε τους να αναφέρουν τις διαφορετικές εθνικότητες του τμήματος και εισάγετε το θέμα του μαθήματος: «Σε όλο τον κόσμο οι άνθρωποι κινούνται και παίζουν μαζί. Ξέρετε κάποιο άθλημα ή παιχνίδι που είναι χαρακτηριστικό για ορισμένες χώρες;». Πώς λέτε "γεια"; Αφήστε τα παιδιά να εκφραστούν και συγκεντρώστε τους διαφορετικούς χαιρετισμούς και τα χαρακτηριστικά τελετουργικά χαιρετισμών. Ζητήστε τους να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο. Κάθε φορά που δύο παιδιά συναντιούνται, πρέπει να χαιρετήσουν το ένα το άλλο με έναν διαφορετικό χαιρετισμό. Μετά από μερικές επαναλήψεις ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν τους δικούς τους χαιρετισμούς και τελετουργικά και επαναλάβετε το παιχνίδι..

Αναστοχασμός: Ερωτήσεις για αναστοχασμό:

- Ποια μορφή χαιρετισμού σας φάνηκε ευχάριστη/οικεία, ποια σας φάνηκε παράξενη; Γιατί;
- Ποιους τρόπους χαιρετισμού χρησιμοποιείτε στην καθημερινότητά σας;

Διάρκεια: 15 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Αξιοθέατα από όλο τον κόσμο

Περιγραφή δραστηριότητας: Ένα παιδί ορίζεται ως αρχηγός/υπεύθυνος του παιχνιδιού. Ο/η αρχηγός αναφέρει έναν τρόπο κίνησης τον οποίο θα εκτελέσουν τα υπόλοιπα παιδιά ελεύθερα στο χώρο. Μετά από λίγη ώρα, ο/η αρχηγός του παιχνιδιού φωνάζει έναν αριθμό μεταξύ του δυο και του έξι σε οποιαδήποτε γλώσσα. Τότε τα παιδιά πρέπει να σχηματίσουν ομάδες με αριθμό ατόμων όσος και ο αριθμός που άκουσαν. Η ομάδα έχει τώρα την αποστολή να αναπαραστήσει ένα αξιοθέατο ή κάτι χαρακτηριστικό από τη χώρα στην οποία ανήκει η γλώσσα στην οποία δόθηκε η εντολή. Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται με τον ορισμό νέου αρχηγού.

Αναστοχασμός: Ερωτήσεις για αναστοχασμό:

- Σας άρεσε το παιχνίδι;
- Πώς αισθανθήκατε όταν δεν καταλάβατε αμέσως τη γλώσσα; Πώς ανταποκριθήκατε;

Διάρκεια: 15-20 λεπτά

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Περιγραφή δραστηριότητας: Στο πλαίσιο ενός ταξιδιού γύρω από τον κόσμο, οι μαθητές/τριες γνωρίζουν διάφορα παιχνίδια, τα οποία μπορεί να περιέχουν και οικεία στοιχεία για αυτούς/ές. Αναφέρονται παιχνίδια από διάφορες περιοχές του κόσμου και εξερευνώνται τα κοινά ή/και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους στοιχεία.

Παραδείγματα παιχνιδιών:

Πιάσιμο Φτερού (Παιχνίδι από τη Νιγηρία, Αφρική)

Τα παιδιά σχηματίζουν ζευγάρια και στέκονται το ένα πίσω από το άλλο. Το τελευταίο παιδί κάθε ομάδας έχει ένα φτερό ή κορδέλα δεμένη στη μέση του και κρατάει τον ώμο ή τα ισχία του/της ζευγαριού του/της. Με το σύνθημα, οι ομάδες προσπαθούν να πάρουν όσο το δυνατόν περισσότερα φτερά από τα άλλα ζευγάρια, προσπαθώντας πάντα να παραμείνουν ενωμένα.

Loo K'bah Zee (Παιχνίδι από τη Μιανμάρ, Ασία)

Τα παιδιά στέκονται σχηματίζοντας έναν κύκλο. Ένα παιδί κρατάει ένα σακουλάκι με ρύζι. Τα υπόλοιπα παιδιά βάζουν τα χέρια τους πίσω από την πλάτη τους έτσι ώστε το σακουλάκι να μπορεί να τοποθετηθεί στην πλάτη κάποιου από αυτά. Το παιδί με το σακουλάκι ξεκινάει να περπατάει γύρω από τον κύκλο και το τοποθετεί στον ώμο ή την πλάτη ενός άλλου παιδιού. Όταν πέσει το σακουλάκι, το παιδί που το κρατούσε περπατάει γύρω από τον κύκλο προς τη μία κατεύθυνση ενώ το άλλο περπατάει προς την αντίθετη κατεύθυνση. Στόχος τους είναι να φθάσουν πρώτοι στην κενή θέση που δημιουργήθηκε.

Κούρσα με Μπάλα (Παιχνίδι από την Ωκεανία)

Τα παιδιά σχηματίζουν δύο ομάδες και στέκονται το ένα πίσω από το άλλο σε μια σειρά. Το πρώτο παιδί της κάθε ομάδας στέκεται περίπου 10 μέτρα μπροστά από τη γραμμή του κέντρου και πρέπει να πετάξει την μπάλα πάνω από τη γραμμή του κέντρου και να τρέξει για να την πιάσει στον αέρα. Στη συνέχεια επιστρέφει στην ομάδα του και δίνει τη μπάλα στο επόμενο παιδί. Αν η μπάλα δεν περάσει τη γραμμή, το παιδί έχει και δεύτερη ευκαιρία.

Pok ta Pok (Παιχνίδι από το Μεξικό, Βόρεια/Κεντρική Αμερική)

Τοποθετήστε από ένα στεφάνι σε κάθε ένα τέρμα, απέναντι το ένα από άλλο, στο ύψος των ώμων. Τα παιδιά σχηματίζουν δύο ομάδες. Στο αρχαίο αυτό παιχνίδι των Μάγιας, η μπάλα (μια μπάλα υδατοσφαίρισης ή κάτι παρόμοιο) μπορεί να χτυπηθεί με όλα τα μέρη του σώματος εκτός από τα πόδια και τα χέρια. Σκοπός του παιχνιδιού είναι κάθε ομάδα να μεταφέρει τη μπάλα και να την περάσει μέσα από το στεφάνι της άλλης ομάδας. Αν η μπάλα πέσει στο έδαφος, η άλλη ομάδα κερδίζει την μπάλα.

Πόλη-Χώρα-Ποταμός-Γλώσσα

Στο κέντρο της αίθουσας υπάρχει ένα στεφάνι μέσα στο οποίο είναι τοποθετημένες οι κάρτες του παιχνιδιού. Κάθε κάρτα δείχνει είτε μια πόλη, μια χώρα, ένα ποτάμι ή μια γλώσσα που είναι χαρακτηριστική για τη χώρα. Οι συμμετέχοντες σχηματίζουν τέσσερις ομάδες και στέκονται σε ίση απόσταση ο ένας από τον άλλον και από το κέντρο της αίθουσας. Κάθε μέλος της ομάδας τρέχει στο στεφάνι και παίρνει μια κάρτα. Ο/η επόμενος/η συμμετέχων/ουσα τρέχει και αναζητά μια άλλη κάρτα που να ταιριάζει. Το παιχνίδι τελειώνει όταν όλες οι κάρτες έχουν βγει από το στεφάνι.

Βασιλιάς Λιοντάρι

Όλα τα παιδιά κάθονται ή ξαπλώνουν στην πλάτη τους στο πάτωμα της αίθουσας. Οι καθιστοί/ξαπλωμένοι μαθητές/τριες παίρνουν σοβαρές εκφράσεις προσώπου. Δύο παιδιά περπατούν γύρω τους και προσπαθούν να κάνουν τους άλλους να χαμογελάσουν ή να γελάσουν παίρνοντας αστείες πόζες, χωρίς όμως να τους αγγίζουν. Όποιο παιδί γελάσει, σηκώνεται και ακολουθεί τα άλλα δυο παιδιά και προσπαθεί και αυτό να κάνει τους/τις συμμαθητές/τριές του να γελάσουν.

Αναστοχασμός: Ερωτήσεις για αναστοχασμό:

- Σας άρεσε το παιχνίδι;
- Τι πρέπει να ξέρεις για να παίζεις αυτό το παιχνίδι;
- Γνωρίζετε παρόμοια παιχνίδια; Ποια είναι αυτά;
- Πού θα μπορούσατε να παίζετε αυτό το παιχνίδι;

Διάρκεια: 45 λεπτά

Αναστοχασμός διδακτικού σεναρίου: Συγκεντρώστε τα παιδιά σε έναν κύκλο και ζητήστε τους να αναλογιστούν την εμπειρία τους. Ενδεικτικές καθοδηγητικές ερωτήσεις:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια των διαφόρων παιχνιδιών;
- Ποια παιχνίδια ήταν ίσως ήδη γνωστά σε εσάς; Ποια παιχνίδια έχουν ομοιότητες με παιχνίδια που γνωρίζετε;

- Τι αποκομίσατε από αυτήν την εμπειρία; Πώς μπορείτε να την αξιοποιήσετε στην καθημερινότητά σας;

Διάρκεια: 10 λεπτά

6.2.2. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων είναι μια σημαντική δεξιότητα που καθορίζει και διαμορφώνει τις ανθρώπινες σχέσεις. Η επικοινωνία μπορεί να οριστεί ως η μεταφορά και/ή η ανταλλαγή πληροφοριών (νοητικής, συναισθηματικής, κινητικής φύσης) μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων. Περιλαμβάνει πολλαπλές δεξιότητες όπως ενεργητική ακρόαση, εστίαση και διατήρηση της προσοχής, ενσυναίσθηση κ.λπ. Υπάρχουν κυρίως δύο είδη επικοινωνίας, η λεκτική και η μη λεκτική, που είναι εξίσου σημαντικά. Η στάση του σώματος και οι κινήσεις του σώματος, οι εκφράσεις του προσώπου, ο τόνος και η απόχρωση της φωνής, είναι μερικοί από τους τρόπους μετάδοσης ή/και κατανόησης του μηνύματος και καθορίζουν την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Πολλές εντάσεις και συγκρούσεις που προκύπτουν στο σχολικό περιβάλλον οφείλονται σε παρεξηγήσεις και παρερμηνείες όταν οι μαθητές/τριες μεταδίδουν και ανταλλάσσουν πληροφορίες με πολλούς/ές και διαφορετικούς/ές συμμαθητές/τριες ταυτόχρονα. Η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων, η ύπαρξη στερεοτύπων και προκαταλήψεων και η μη αποδοχή των διαφορών είναι μερικά από τα στοιχεία που κάνουν την επικοινωνία όλο και πιο δύσκολη.

Σκοπός:

Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών μέσω ασκήσεων συνεργασίας και παιχνιδιών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τα διαφορετικά στυλ επικοινωνίας και τους πολιτισμικούς κώδικες, τις πολλαπλές επικοινωνιακές δεξιότητες και τη σημασία της επικοινωνίας με όλους, ανεξάρτητα της κουλτούρα τους, για την επίτευξη ενός ομαδικού στόχου,
- επιδεικνύουν δεξιότητες διαφορετικών τρόπων επικοινωνίας (λεκτικών και μη), να χρησιμοποιούν διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας και δεξιότητες που συμβάλλουν στην εποικοδομητική επικοινωνία,
- υιοθετούν θετική στάση στην επικοινωνία με άλλα άτομα ανεξαρτήτως κουλτούρας, να δείχνουν αυτοπεποίθηση όταν επικοινωνούν και να επιδεικνύουν αποτελεσματική επικοινωνία έξω από το σχολικό περιβάλλον.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε με βάση τις θεωρίες της ανακαλυπτικής μάθησης, του κονστρουκτιβισμού και της θεωρίας του Vygotsky. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τους κώδικες και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, θα εξασκήσουν και θα βελτιώσουν αυτές τις δεξιότητες μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι κυρίως υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου θα υιοθετηθεί η μαθητοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν οι στρατηγικές συνεργασίας και ανακάλυψης, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διαφορετικά πράγματα και να χρησιμοποιήσει διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να τροποποιηθεί και για μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Κώδικες επικοινωνίας
- Παιχνίδι προσοχής

- Παιχνίδι προσοχής σε ζευγάρια

Διάρκεια: 70 λεπτά.

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο

Υλικό: αθλητικός εξοπλισμός, κάρτες δραστηριοτήτων

Λέξεις κλειδιά: επικοινωνία, μη λεκτική επικοινωνία, διαπολιτισμική επικοινωνία, επικοινωνιακές δεξιότητες

Δημιουργός: Νικοπούλου Μαρία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Εξερευνήστε τους κώδικες επικοινωνίας

Οργάνωση δραστηριότητας: Ετοιμάστε κάρτες δραστηριοτήτων με χαρακτηριστικά και κώδικες επικοινωνίας. Συμπεριλάβετε δηλώσεις με τον τρόπο που τα παιδιά θα απευθύνονται σε κάποιο άλλο όταν συναντιούνται για πρώτη φορά, συμπεριφορές που πρέπει να υποδείξουν, τρόπο χαιρετισμού και στάση που πρέπει να κρατήσουμε απέναντι στις άλλες ομάδες. Δώστε σε κάθε ομάδα ένα διακριτικό π.χ. χρώμα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των τεσσάρων με πέντε ατόμων και δώστε σε κάθε ομάδα ένα χρώμα και μια κάρτα δραστηριοτήτων. Αφήστε κάθε ομάδα να μελετήσει τα χαρακτηριστικά που είναι γραμμένα στην κάρτα της για τρία λεπτά και να αποφασίσει τη στρατηγική της. Στη συνέχεια, ζητήστε από τα παιδιά να κινηθούν ελεύθερα στην αυλή και να επικοινωνήσουν με τα μέλη των άλλων ομάδων για να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν τα χαρακτηριστικά τους. Εξηγήστε τους ότι σκοπός είναι να προσπαθήσουν να επικοινωνήσουν με όσο περισσότερα άτομα μπορούν. Μετά από 10 λεπτά ζητήστε από κάθε ομάδα να συγκεντρωθεί και να συζητήσει τα χαρακτηριστικά που αναγνώρισαν τα μέλη της όσον αφορά στις άλλες ομάδες και μετά από τρία λεπτά ένα μέλος από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα συμπεράσματά τους σε όλη την τάξη.

Με το τέλος της δραστηριότητας συζητήστε με τα παιδιά για τα συναισθήματα, τις αντιδράσεις και τις σκέψεις τους στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν με τόσους διαφορετικούς κώδικες.

Κάρτες δραστηριοτήτων: Όταν συναντάς άλλο άτομο:

Πρώτη επαφή: λέτε γεια κοιτώντας τον άλλον στα μάτια

Ταμπού: δεν λέτε ποτέ ναι ή όχι

Χαιρετισμός: σταυρώστε τα χέρια σας στο στήθος σας όταν κάποιος σας χαιρετάει

Συμπεριφορά προς τους άλλους: θαυμάζετε τη μπλε ομάδα

Πρώτη επαφή: δεν λέτε τίποτα

Ταμπού: αποφεύγετε το άγγιγμα από τους άλλους

Χαιρετισμός: απλώς κουνήστε το κεφάλι σας από απόσταση

Συμπεριφορά προς τους άλλους: θεωρείτε την κόκκινη ομάδα κατώτερη

Πρώτη επαφή: προσφωνείτε τους άλλους κύριε/α

Ταμπού: μην αγγίζετε ποτέ τους άλλους

Χαιρετισμός: ξύστε το κεφάλι σας όταν κάποιος έρθει να σας χαιρετίσει

Συμπεριφορά προς τους άλλους: νιώθετε ανώτεροι από τους άλλους

Πρώτη αντίδραση: δεν κοιτάτε τον άλλον στα μάτια

Ταμπού: κατά τον χαιρετισμό ακουμπήστε τον άλλο στον ώμο με το δεξί χέρι

Χαιρετισμός: φωνάξτε hi δύο φορές

Συμπεριφορά προς τους άλλους: βρίσκετε την πορτοκαλί ομάδα αστεία

Διάρκεια: 20 λεπτά.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

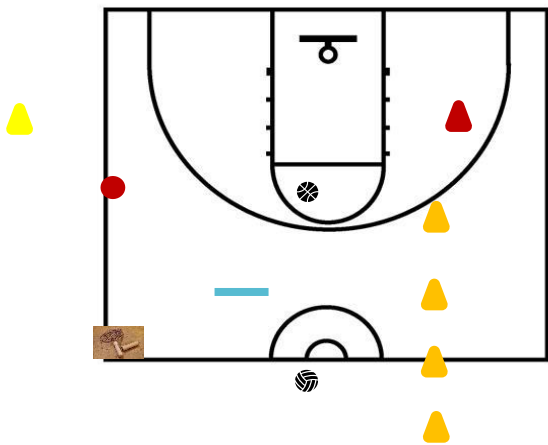
- Δώστε στους/στις μαθητές/τριες αρκετό χρόνο για να εξερευνήσουν τους διάφορους κώδικες επικοινωνίας.
- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τα συναισθήματα, τις αντιδράσεις και τις σκέψεις τους στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν με διαφορετικούς κώδικες.

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι προσοχής

Οργάνωση δραστηριότητας:

Αναφέρεται σε όλη την τάξη. Κάθε μαθητής/τρια λαμβάνει από μία ή δύο κάρτες δραστηριοτήτων τις οποίες πρέπει να διαβάσει πολύ προσεκτικά. Οι κάρτες δραστηριοτήτων περιέχουν τις ασκήσεις που πρέπει να εκτελέσουν οι μαθητές/τριες σε διαδοχική σειρά.

Δημιουργήστε τις κάρτες με τις ασκήσεις ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των μαθητών/τριών σας. Ενδεικτικές κάρτες παρατίθενται παρακάτω. Τοποθετήστε τα απαραίτητα υλικά στο γήπεδο σύμφωνα με τις επιλεγμένες ασκήσεις. Οι μαθητές/τριες κάθονται στο πλάι, έξω από το γήπεδο.

Περιγραφή δραστηριότητας: Εξηγήστε στους/τις μαθητές/τριες ότι η δραστηριότητα είναι ένα παιχνίδι μη λεκτικής συνεργασίας που επικεντρώνεται στο να δίνεις προσοχή στους άλλους και να αντιδράς κατάλληλα. Μοιράστε τους από μια ή δυο κάρτες (όχι συνεχόμενες) και ζητήστε τους να τις διαβάσουν προσεκτικά. Δώστε το σύνθημα για να ξεκινήσει η δραστηριότητα. Στο τέλος συγκεντρώστε τις κάρτες και επαναλάβετε τη δραστηριότητα για ακόμη μια φορά.

Κάρτες ασκήσεων:

Με το σύνθημα «ξεκινήστε», τρέξτε στον κόκκινο κώνο στην τελική γραμμή και εκτελέστε πέντε άλματα με τεντωμένα γόνατα και τα χέρια στην ανάταση. Μετά επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί πέντε άλματα με τεντωμένα γόνατα και τα χέρια στην ανάταση, πηγαίνετε στην πλησιέστερη γωνία της κεντρικής γραμμής και εκτελέστε τρέξιμο με ψηλά γόνατα κατά μήκος της και μέχρι τον κόκκινο κώνο. Μετά επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί ψηλά τα γόνατα στην κεντρική γραμμή, πηγαί-νετε στη γραμμή των ελεύθερων βολών, κρατήστε το κοντάρι στην ανάταση και εκτελέστε πέντε κάμψεις-εκτάσεις του αγκώνα πίσω από το κεφάλι. Αφήστε το κοντάρι στο ίδιο σημείο και επι-στρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί κάμψεις-εκτάσεις των αγκώνων πίσω από το κεφάλι στη γραμμή των ελεύθερων βολών, πηγαίνετε στο σημείο που είναι η μπάλα βόλει και κάντε πέντε πάσες στον εαυτό σας. Αφήστε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί πάσες βόλει στον εαυτό του/της, πηγαίνετε στο σημείο όπου βρίσκεται η μπάλα του μπάσκετ και εκτελέστε ένα σουτ. Πάρτε το ριμπάουντ, αφή-στε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί σουτ με τη μπάλα του μπάσκετ, πηγαίνετε στον κόκκινο κώνο και εκτελέστε ζιγκ ζαγκ τρέχοντας γύρω από τους κώνους στην πλάγια γραμμή. Μετά επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί ζιγκ ζαγκ γύρω από τους κώνους στην πλάγια γραμμή, πηγαίνετε στο σχοινάκι και εκτελέστε με αυτό δέκα άλματα με όποιον τρόπο θέλετε. Αφήστε το σχοινάκι στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί δέκα άλματα με το σχοινάκι, πηγαίνετε στην κόκκινη μπάλα και κάντε οκτώ επαναλήψεις κοιλιακών κρατώντας την μπάλα στο στήθος. Αφή-στε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί κοιλιακούς με την κόκκινη μπάλα στο στήθος, σηκωθείτε από τη θέση σας και εκτελέστε επιτόπου πέντε βαθιά καθίσματα.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να σηκώνεται όρθιος/α και να εκτελεί βαθιά καθίσματα πηγαίνετε στον κόκκινο κώνο, κάντε σπριντ μέχρι τον κίτρινο κώνο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί σπριντ στη τελική γραμμή μέχρι τον κίτρινο κώνο, πηγαίνετε και πάρτε τη μπάλα μπάσκετ και εκτελέστε πέντε «οχτάρια». Αφήστε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τον/τη συμμαθητή/τριά σας να εκτελεί «οχτάρια» με τη μπάλα του μπάσκετ, πηγαίνετε στην πλησιέστερη γωνία της κεντρικής γραμμής, κάντε πλάγια βήματα μέχρι την άλλη γωνία και επιστρέψτε στη θέση σας.

Διάρκεια: 25 λεπτά

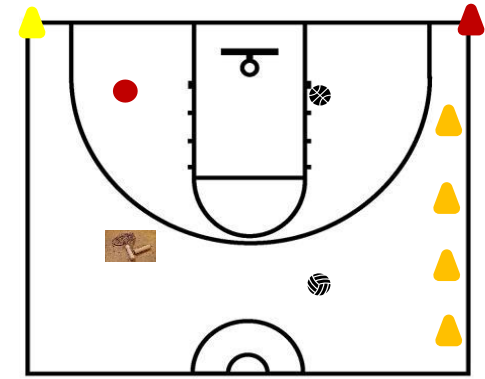
Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν προσεκτικά τις κάρτες δραστηριοτήτων και εξηγήστε τις ασκήσεις εάν σας ζητηθεί.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να κάνουν λάθη στη σειρά των ασκήσεων και να επαναλάβουν τη δραστηριότητα.

- Ξεκινήστε περιλαμβάνοντας στις κάρτες απλές ασκήσεις και μετά από μερικές επαναλήψεις της δραστηριότητας προσθέστε πιο σύνθετες.

Τίτλος: Παιχνίδι προσοχής σε ζευγάρια

Περιγραφή δραστηριότητας: Αυτή η δραστηριότητα είναι μια τροποποίηση του παραπάνω παιχνιδιού μη λεκτικής συνεργασίας που στοχεύει στην ανάπτυξη της προσοχής, της αντίδρασης και της συνεργασίας ζευγαριών.

Αναφέρεται σε όλη την τάξη. Κάθε μαθητής/τρια λαμβάνει μία ή δύο κάρτες δραστηριοτήτων τις οποίες πρέπει να διαβάσει πολύ προσεκτικά. Οι κάρτες δραστηριοτήτων περιέχουν τις ασκήσεις που πρέπει να εκτελέσουν οι μαθητές/τριες με τη σειρά, μόνο που σε αυτή την περίπτωση οι ασκήσεις είναι συνασκήσεις. Στο τέλος συγκεντρώστε τις κάρτες και επαναλάβετε τη δραστηριότητα για ακόμη μια φορά δίνοντας τη δυνατότητα σε περισσότερα ζευγάρια να συνεργαστούν.

Παράδειγμα καρτών δραστηριοτήτων δίνεται στη συνέχεια:

Κάρτες δραστηριοτήτων

Με το σύνθημα «πάμε», τρέξτε στον κόκκινο κώνο στην τελική γραμμή και εκτελέστε πέντε άλματα με τεντωμένα γόνατα χτυπώντας τα χέρια σας με τον/τη συμμαθητή/ριά σας πάνω από το κεφάλι. Στη συνέχεια επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν άλματα χτυπώντας τα χέρια πάνω από τα κεφάλια τους στην τελική γραμμή, πηγαίνετε στο μπαλόνι και με τον/τη συμμαθητή/ριά σας τοποθετήστε το μπαλόνι στην πλάτη σας και μετακινηθείτε μέχρι τον κόκκινο κώνο χωρίς να σας πέσει στο έδαφος (κατά τη μετακίνηση δεν επιτρέπεται να το αγγίξετε με τα χέρια σας). Αφήστε το μπαλόνι στον κόκκινο κώνο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να μετακινούνται από τη γωνία της κεντρικής γραμμής με το μπαλόνι στην πλάτη τους, πηγαίνετε στο σχοινάκι και με τον συμπαίκτη σας εκτελέστε ταυτόχρονα πέντε άλματα. Αφήστε το σχοινάκι στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν άλματα με το σχοινάκι, πηγαίνετε στην μπάλα του μπάσκετ και εκτελέστε δέκα πάσες στήθους με τον συμπαίκτη σας σε απόσταση δυο μέτρων. Αφήστε τη μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν πάσες στήθους, πηγαίνετε στον κόκκινο κώνο και με τον/τη συμμαθητή/ριά σας εκτελέστε πλάγια βήματα αντικρυστά κατά μήκος της πλάγιας γραμμής και ένα κάθετο άλμα χτυπώντας τα χέρια σας στην ανάταση σε κάθε κώνο που συναντάτε στη διαδρομή. Στη συνέχεια επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν πλάγια βήματα κατά μήκος της πλάγιας γραμμής με κατακόρυφο άλμα χτυπώντας τα χέρια σε κάθε κώνο που συναντούν, πηγαίνετε στη γραμμή των τριών πόντων και εκτελέστε οκτώ κοιλιακούς με τα πόδια σας να αγγίζουν τα πόδια του/της συμμαθητή/ριάς σας. Στη συνέχεια επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν κοιλιακούς στη γραμμή των τριών πόντων, πηγαίνετε στο σημείο που βρίσκεται η μπάλα του βόλεϊ και εκτελέστε έξι πάσες βόλεϊ με τον/τη συμμαθητή/ριά σας. Αφήστε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.
Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν πάσες βόλεϊ, πηγαίνετε στον κίτρινο κώνο και εκτελέστε ένα άλμα εις μήκος. Ο/η συμμαθητής/τρια σας θα εκτελέσει ένα άλμα εις μήκος από το σημείο της προσγειώσής σας. Συνεχίστε να εκτελείτε την ίδια ρουτίνα μέχρι να φτάσετε στην κεντρική γραμμή. Στη συνέχεια επιστρέψτε στη θέση σας.

Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν άλματα εις μήκος ο ένας μετά τον άλλον, πηγαίνετε στο σημείο που βρίσκεται η κόκκινη μπάλα και εκτελέστε πέντε ημικαθίσματα κρατώντας την μπάλα με τον/την συμμαθητή/τριά σας μπροστά στο στήθος ταυτόχρονα. Αφήστε την μπάλα στο ίδιο σημείο και επιστρέψτε στη θέση σας.

Όταν δείτε τους/τις συμμαθητές/τριές σας να εκτελούν ημικαθίσματα κρατώντας την μπάλα, πηγαίνετε στην πλησιέστερη γωνία της κεντρικής γραμμής και εκτελέστε κατά μήκος της γραμμής σπριντ κρατώντας τον/τη συμμαθητή/τριά σας από το χέρι. Μετά επιστρέψτε στη θέση σας.

Διάρκεια δραστηριότητας: 25 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Επιλέξτε ασκήσεις με βάση την ηλικία και τις δεξιότητες των μαθητών/τριών σας.
- Ζητήστε από τους/τις μαθητές να διαβάσουν προσεκτικά τις κάρτες δραστηριοτήτων και εξηγήστε τις ασκήσεις εάν σας ζητηθεί.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνήσουν και να λάβουν αποφάσεις, όπως ποιος θα ξεκινήσει την άσκηση, πώς θα την ολοκληρώσουν κ.λπ. και επαναλάβετε τη δραστηριότητα σχηματίζοντας διαφορετικά ζευγάρια.
- Ξεκινήστε με απλές ασκήσεις και μετά από μερικές επαναλήψεις προσθέστε πιο σύνθετες.

6.2.3. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η ικανότητα να επικοινωνεί κάποιος με ανθρώπους από διαφορετικές κουλτούρες αναφέρεται στη διαπολιτισμική επικοινωνία. Η αποτελεσματική αλληλεπίδραση απαιτεί υπομονή και ευαισθησία στις διαφορές των άλλων. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει γλωσσικές δεξιότητες, έθιμα, τρόπους σκέψης, κοινωνικούς κανόνες και συνήθειες. Υπάρχουν πολλά σημεία ομοιότητας των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο, ωστόσο είναι οι διαφορές που μας καθορίζουν. Η επικοινωνία είναι η ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών μεταξύ ατόμων με οποιονδήποτε τρόπο, λεκτικό ή μη. Η ανταλλαγή απόψεων με τους άλλους απαιτεί εξοικείωση με κοινωνικούς κανόνες, τη γλώσσα του σώματος και την εθιμοτυπία. Η ικανότητα να επικοινωνεί κάποιος αποτελεσματικά είναι κρίσιμη για την επιτυχία οποιασδήποτε διαπολιτισμικής ή πολυεθνικής αλληλεπίδρασης. Επιπλέον, βοηθά στη βελτίωση των σχέσεων, διευκολύνοντας τις αμφίδρομες συνομιλίες, οι οποίες με τη σειρά τους ενισχύουν τη αμοιβαία κατανόηση μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών πολιτισμών.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Συνήθως, οι μαθητές/τριες δεν διαθέτουν τις απαραίτητες επικοινωνιακές δεξιότητες για να αλληλοεπιδράσουν, να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν φιλίες με τους/τις συμμαθητές/τριές τους από διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες.

Στόχος:

Ο στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τον τρόπο με τον οποίο ο πολιτισμός επηρεάζει την επικοινωνία και να αποδεχτούν τις διαφορές της επικοινωνίας μεταξύ των πολιτισμών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- να γνωρίζουν διαφορετικά στυλ επικοινωνίας και πολιτισμικούς κώδικες, τις πολυάριθμες επικοινωνιακές δεξιότητες και τη σημασία της επικοινωνίας με όλους ανεξαρτήτως πολιτισμικής προέλευσης για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- εφαρμόζουν διάφορους τρόπους επικοινωνίας (λεκτικούς και μη-λεκτικούς), αξιοποιώντας τους διαφορετικούς επικοινωνιακούς κώδικες.
- επιδεικνύουν δεξιότητες που συντελούν στην εποικοδομητική επικοινωνία.
- υιοθετούν θετική στάση στην επικοινωνία με άλλους ανθρώπους ανεξαρτήτως πολιτισμού και να επιδεικνύουν αυτοπεποίθηση κατά την επικοινωνία εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος.

Υλοποίηση:

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

Το σενάριο υιοθετεί βασικές αρχές των κοινωνικοπολιτισμικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα εξασκηθούν και θα εξερευνήσουν τον τρόπο που ο πολιτισμός επηρεάζει την επικοινωνία και θα αποδεχτούν τις διαφορές της επικοινωνίας μεταξύ των πολιτισμών μέσω αλληλεπίδρασης και συνεργασίας με τους/τις συμμαθητές/τριές τους από διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί να τροποποιηθεί εύκολα για χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σενάριου:

Ελευθερία σκέψης και θρησκείας

Διάρκεια: 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός και υλικά, κάρτες δραστηριοτήτων

Λέξεις κλειδιά: Επικοινωνία, μη-λεκτική επικοινωνία, διαπολιτισμική επικοινωνία, επικοινωνιακές δεξιότητες

Δημιουργός: Dana Masarykova, Πανεπιστήμιο Travná, Σλοβακίας

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1c-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό:

<https://intercultural-learning.eu>.

The Summer Institute for Intercultural Communication, 2000. Republished in « 52 Activities for Exploring Cultural Values », by Donna M. Stringer & Patricia A. Cassiday.

European Centre for Modern Languages www.ecml.at.

Compass: Manual for Human Rights Education with Young People, Council of Europe: <http://www.coe.int/en/web/compass>.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Ελευθερία σκέψης και θρησκείας

Οργάνωση δραστηριότητας: Σε αυτήν τη δραστηριότητα, οι μαθητές/τριες θα εργαστούν με το Άρθρο 18 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο αναφέρει: "Καθένας έχει το δικαίωμα στη ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας· το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία να αλλάξει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του και την ελευθερία, είτε μόνος του είτε σε κοινότητα με άλλους, και δημόσια ή ιδιωτικά, να εκδηλώνει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του με διδασκαλία, πρακτική, λατρεία και παρατήρηση". Για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και προκειμένου να συμπεριληφθούν όσον το δυνατόν περισσότερα συστήματα πεποιθήσεων, χρησιμοποιούμε τον ορισμό της θρησκείας από την ιστοσελίδα www.religioustolerance.org: "Η θρησκεία είναι οποιοδήποτε συγκεκριμένο σύστημα πεποίθησης για θεότητα, το οποίο συνήθως περιλαμβάνει τελετές, έναν κώδικα ηθικής και μια φιλοσοφία ζωής. Ο όρος "θρησκεία" αναφέρεται τόσο στις προσωπικές πρακτικές που σχετίζονται με την κοινή πίστη όσο και στις ομαδικές τελετές και στην επικοινωνία που προκύπτει από την κοινή πεποίθηση. Εναλλακτικές στη θρησκεία περιλαμβάνουν τον αθεϊσμό, τον σκεπτικισμό, τη φιλελεύθερη σκέψη και τον ανθρωπισμό. Στην παρούσα δραστηριότητα εστιάζουμε στην "ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας", δηλαδή το δικαίωμα να ακολουθεί κάποιος μια θρησκεία ή όχι, σύμφωνα με την προσωπική του επιλογή.

Περιγραφή δραστηριότητας: Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί στο γυμναστήριο ή και σε μεγάλη αυλή. Στον καθορισμένο χώρο θα προετοιμαστούν σταθμοί που θα αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες θρησκείες ή πεποιθήσεις. Κάρτες με κανόνες θα δοθούν σε κάθε μαθητή/τρια, οι οποίες θα εξαρτώνται από την αποστολή που θα εκτελέσουν οι μαθητές/τριες στο γυμναστήριο. Αφού εκτελέσουν την αποστολή, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να τοποθετήσουν την κάρτα τους στον κατάλληλο σταθμό που αντιπροσωπεύει τη δήλωση της κάρτας. Εάν οι μαθητές/τριες δεν είναι σίγουροι πού να τοποθετήσουν τη δήλωση, θα κρατήσουν την κάρτα.

Σταθμοί & δραστηριότητες για την απόκτηση δηλώσεων:

- Σταθμός Ρίψης στο καλάθι: Ο/η μαθητής/τρια θα ρίξει τρεις επιτυχημένες ρίψεις στο καλάθι από καθορισμένη απόσταση.
- Σταθμός Κάμψεων: Ο/η μαθητής/τρια θα εκτελέσει 10 κάμψεις (ή λιγότερες αν δεν είναι σε θέση να τις κάνει).
- Σταθμός Κοιλιακών: Ο/η μαθητής/τρια θα εκτελέσει 10 κοιλιακούς.
- Σταθμός Ισορροπίας: Ο/η μαθητής/τρια θα ισορροπήσει πάνω σε έναν πάγκο, προχωρώντας μπροστά και πίσω.
- Σταθμός Άλματος: Ο/η μαθητής/τρια θα κάνει 20 άλματα πάνω από το σχοινί.
- Σταθμός Κυβισθήσεων: Ο/η μαθητής/τρια θα κάνει κυβισθήσεις μπροστά και πίσω σε ένα στρώμα.
- Σταθμός Παλίνδρομου Τρεξίματος: Ο/η μαθητής/τρια θα εκτελέσει παλίνδρομο τρέξιμο σε απόσταση 20 μέτρων (4 φορές).
- Σταθμός Καθισμάτων: Ο/η μαθητής/τρια θα εκτελέσει 10 καθίσματα.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αναφέρουν αν κράτησαν κάποιες δηλώσεις, για τις οποίες δεν ήταν σίγουροι πού να τις τοποθετήσουν.
- Συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες ποιο θα μπορούσε να είναι το σωστό σημείο για κάθε δήλωση.
- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να φέρουν δηλώσεις για κάθε θρησκεία/πεποίθηση και να συζητήσουμε μερικές από αυτές.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας διάφορα θέματα, όπως η ηθική ή η πολιτική αγωγή.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν και να συζητούν για τις διαπολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες.

Διάρκεια: 135 λεπτά

Παραδείγματα δηλώσεων:

- Οι άντρες και οι γυναίκες έχουν διακριτούς ρόλους και λειτουργίες στη κοσμοθεωρία μας, για παράδειγμα στην ηγεσία των τελετών.
- Έχουμε συγκεκριμένες περιόδους στο ημερολόγιο για νηστεία.

- Διδασκόμαστε να βοηθάμε τους φτωχούς και όσους μας έχουν ανάγκη.
- Η κοσμοθεωρία μας έχει συγκεκριμένους ηθικούς κανόνες και εντολές σχετικά με τον γάμο.
- Η κοσμοθεωρία μας βασίζεται σε ιερά βιβλία ή γραπτά.
- Πιστεύουμε στην αξία της ζωής ως το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να διαφυλαχτεί. Η κοσμοθεωρία μας διδάσκει την ανεκτικότητα προς άλλες θρησκείες και πιστεύω.
- Η κοσμοθεωρία μας έχει διαμορφωθεί βαθιά από προφήτες, οι οποίοι αναγνωρίζονται ως φορείς θεϊκών μηνυμάτων.
- Πιστεύουμε στη ζωή μετά θάνατον και σε μια τελική κρίση.
- Έχουμε σημαντικές γιορτές - αργίες στις χώρες μας.
- Έχουμε το δικό μας ημερολόγιο, που συχνά διαφέρει από το πιο διαδεδομένο.
- Η Πρωτοχρονιά μας δεν είναι την 1η Ιανουαρίου.
- Οργανώνουμε σχολεία και τάξεις όπου τα παιδιά διδάσκονται για τη φιλοσοφία και την κοσμοθεωρία μας.
- Πιστεύουμε ότι η ζωή δεν αφορά μόνο τα υλικά πράγματα, αλλά έχει και μια ουσιαστική πνευματική διάσταση.
- Έχουμε τις δικές μας ιστορίες για το πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος.
- Έχουμε συγκεκριμένες απόψεις για το ποιον πρέπει ή δεν πρέπει να παντρευτούμε.
- Η κοσμοθεωρία μας διδάσκει όχι μόνο πνευματικά θέματα, αλλά και πώς πρέπει λειτουργεί η κοινωνία.
- Συχνά παρεξηγούμαστε και μερικές φορές υφιστάμεθα διακρίσεις.
- Αναμένεται να προσευχόμαστε αρκετές φορές την ημέρα.
- Είμαστε υπεύθυνοι για τη ζωή μας.
- Πιστεύουμε ότι το νόημα και ο σκοπός της ζωής είναι μια συνεχής δημιουργική πορεία.
- Η αγάπη είναι μια ουσιαστική διδασκαλία στη φιλοσοφία μας.
- Η κοσμοθεωρία μας παρέχει ένα ηθικό πλαίσιο και οι ηθικές αξίες είναι σαφώς διατυπωμένες.
- Η πνευματικότητα, η αίσθηση του θαυμασμού για το ότι είμαστε μέρος κάτι μεγαλύτερου από εμάς, βρίσκεται μέσα από τις τελετές της κοσμοθεωρίας μας.

6.2.4. Διδακτικό σενάριο: «Επικοινωνία χωρίς σύνορα: παίζοντας στο πάζλ του κόσμου»

(Ο τίτλος, αν και είναι δηλωτικός του περιεχομένου του εν λόγω σεναρίου, αποσκοπεί στο να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών με στόχο να καλλιεργηθεί η διαπολιτισμική επικοινωνία.)

Γενική Περιγραφή

Η έννοια της επικοινωνίας αναφέρεται στη διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ των ατόμων, η οποία συμβάλλει στις σχέσεις του ανθρώπου τόσο με τον εαυτό του αλλά και με το ευρύτερο περιβάλλον. Ειδικότερα, αποτελεί σημαντική προϋπόθεση της κοινωνικής συναναστροφής και της συμβίωσης, της πολιτισμικής ανάπτυξης, της εξέλιξης και της δημιουργικότητας σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ως διαδικασία, συνδέεται με τη μεταφορά μηνύματος και προϋποθέτει την ύπαρξη του πομπού και του δέκτη. Ωστόσο, τα μηνύματα, που μεταφέρονται δύνανται να είναι πολλαπλά, όπως και οι παρεχόμενες πληροφορίες (συναισθηματικές, νοητικές, κινητικές κ.ά.).

Πιο συγκεκριμένα, η αποτελεσματική επικοινωνία συντελεί στη διαμόρφωση του είδους ή της μορφής (λεκτική, μη λεκτική, γραπτή – προφορική, γλώσσα του σώματος) των ανθρώπινων σχέσεων ενώ παράλληλα ενισχύει την καλλιέργεια και την ανάπτυξή τους. Η επικοινωνία επηρεάζεται από ποικίλους παράγοντες, όπως οι αξίες, τα κίνητρα, οι στάσεις, τα συναισθήματα κ.ά. Επίσης, εξαρτάται από τη σχέση, που έχουμε με τους άλλους ή επιδιώκουμε να αναπτύξουμε. Αναλυτικότερα, η επικοινωνία αποτελεί τη βάση του πολιτισμού καθώς διευκολύνει την ανταλλαγή ιδεών, αξιών και πρακτικών ανάμεσα στους ανθρώπους. Συνεπώς, οι κοινωνίες διαμορφώνουν με τη γλώσσα και τα σύμβολά της την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Επιπλέον, τα πολιτισμικά στοιχεία μπορούν να εκφραστούν και σιωπηρά με την αξιοποίηση των μη λεκτικών νοημάτων, δηλαδή με την αξιοποίηση της γλώσσας του σώματος, η οποία προσδιορίζει τη μη λεκτική επικοινωνία.

Ακόμη, η αποτελεσματική και αποδοτική επικοινωνία ενισχύει την κατανόηση τόσο των πολιτισμικών ομοιοτήτων όσο και των διαφορών. Μάλιστα, θεμελιώνεται με τη συνεργασία, την κατανόηση, την ενσυναίσθηση, τη διαχείριση της δυναμικής της ομάδας και την αρμονική επίλυση πιθανών συγκρούσεων.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Η κατανόηση, ο προσδιορισμός αλλά και ο συνδυασμός των ποικίλων μορφών και τρόπων επικοινωνίας (λεκτικής και μη λεκτικής) μέσω παιγνιωδών τρόπων αποτελεί ένα στοιχείο, που χρήζει διερεύνησης στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αποτελεσματική χρήση των κατάλληλων τρόπων επικοινωνίας μέσω των κινητικών δραστηριοτήτων διευκολύνει την κατανόηση των πολιτισμικών ομοιοτήτων και διαφορών, ενώ συνάμα συντελεί στην άρτια επίλυση των προβλημάτων, καθώς διαμορφώνει μια διαφορετική αλλά αποδοτική οπτική.

Σκοπός:

Η καλλιέργεια και η ενίσχυση μορφών επικοινωνίας τόσο για την αποδοχή των άλλων όσο και για την κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών μέσω των κινητικών δραστηριοτήτων παιγνιώδους και ανακαλυπτικής μορφής στο πλαίσιο της Φυσικής Αγωγής.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τα είδη/τις μορφές της αποτελεσματικής και αποδοτικής επικοινωνίας (λεκτική – μη λεκτική, γλώσσα σώματος),
- συγκρίνουν τους διαπολιτισμικούς κώδικες επικοινωνίας, ώστε να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές,
- εντοπίζουν μέσω των κινητικών δραστηριοτήτων τα διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία, που συνθέτουν τις διαφορετικές κουλτούρες,
- αναλύουν τα στοιχεία των άλλων πολιτισμών μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας,
- αποδέχονται την ετερότητα και να συνεργάζονται αρμονικά,
- εργάζονται ομαδοσυνεργατικά για να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους ικανότητες,
- επικοινωνούν με γόνιμο, ευχάριστο αλλά και δημιουργικό τρόπο.

Υλοποίηση:

Το σενάριο βασίστηκε ως προς τη σύνταξη και την υλοποίησή του στις θεωρίες του συμπεριφορισμού αλλά και της συνεργατικής διερευνητικής μάθησης, σύμφωνα με την οποία το άτομο προκειμένου να μάθει χρειάζεται να έρθει σε επαφή με διαφορετικά στοιχεία και καταστάσεις και να αλληλοεπιδράσει με αυτά. Μάλιστα, η μάθηση ενισχύεται με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών σε δραστηριότητες που προάγουν τη συνεργασία και την επίλυση προβλημάτων. Επιπλέον, η συνεργατική διερευνητική μάθηση προωθεί ιδιαίτερα την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών/τριών με αποτέλεσμα να διαφαίνεται ο ζωντανός και δυναμικός χαρακτήρας της μαθησιακής διαδικασίας.

Ακόμη οι μαθητές/τριες οικειοποιούμενοι στρατηγικές μάθησης θα μπορούν να οικοδομήσουν τη γνώση, δηλαδή θα «μάθουν πώς να μαθαίνουν» και θα καλλιεργήσουν την αυτονομία και την κριτική σκέψη. Επισημαίνεται ότι ο/η κάθε μαθητής/τρια κατασκευάζει τη γνώση με δικό του/της τρόπο, αξιοποιείται δηλαδή ο εποικοδομισμός (Piaget). Επιπροσθέτως, η μάθηση συντελείται μέσα σε συγκεκριμένα πολιτισμικά πλαίσια και στηρίζεται στην αλληλεπίδραση του ατόμου με άλλα άτομα. Συνεπώς, αναδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος της ομάδας στην ενίσχυση της μάθησης. Η συγκεκριμένη θεωρία μάθησης βασίζεται στην κοινωνική αλληλεπίδραση, όπως πρεσβεύει ο Vygotsky, ο οποίος διατύπωσε την κοινωνικοπολιτισμική θεωρία ανάπτυξης του ατόμου.

Ομάδα-στόχος:

Το συγκεκριμένο σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ειδικότερα σε όλες τις τάξεις του γυμνασίου αλλά δύναται να εφαρμοστεί και στις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Διαπολιτισμικές ομάδες εν δράσει
- Ο γύρος του κόσμου χαιρετώντας
- Τρέχουμε γευόμενοι διαπολιτισμικά εδέσματα
- Οι σύγχρονοι Άτλαντες των Ολυμπιακών Κύκλων
- Γόρδιος δεσμός της επικοινωνίας
- Το μαγικό στεφάνι της επικοινωνίας

- Διαπολιτισμική χορο ...ψυχαγωγία

Διάρκεια: 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: προαύλιο, κλειστό γυμναστήριο, οριοθετημένος χώρος γηπέδου

Υλικό: αθλητικός εξοπλισμός, κώνοι, «πιάτα» γυμναστικής, αφρώδης μπάλα, μπάλες πετοσφαίρισης, μαντήλια, στεφάνια, χρονόμετρο

Υλικοτεχνική υποδομή: Σημειώνεται ότι κάποιες δραστηριότητες διενεργούνται σε δύο φάσεις. Η Α΄ φάση διενεργείται στο εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου, καθώς οι μαθητές/τριες δημιουργούν ή συμμετέχουν σε ψηφιακές διαδραστικές δραστηριότητες και η Β΄ φάση, η οποία είναι συνδεδεμένη με το κινητικό περιεχόμενο διεξάγεται στο προαύλιο ή στο γυμναστήριο.

Κρίνονται απαραίτητα και θα χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία:

- διαδραστικός πίνακας
- ηλεκτρονικοί υπολογιστές
- μηχανήμα προβολής
- διαδίκτυο
- Αξιοποίηση της e-class σε περίπτωση, που κριθεί αναγκαίο (η οποιασδήποτε άλλης εκπαιδευτικής πλατφόρμας) και των υποσυστημάτων της, όπως για παράδειγμα:
 - ο *Έγγραφα:* για ανάρτηση πληροφοριακού υλικού και άλλου γραπτού υλικού.
 - ο *Εργασίες:* δημιουργία ομαδικής εργασίας στο e-class.
 - ο *Πολυμέσα:* Ανάρτηση βοηθητικού πολυμεσικού υλικού σχετικό με το θέμα μας.
 - ο *Σύνδεσμοι:* Χρησιμοποιείται για την ανάρτηση των εξωτερικών συνδέσμων και των video.
 - ο *Συζητήσεις:* Ασύγχρονος διάλογος ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες για κατάθεση σχολίων και παροχή αλληλοβοήθειας.
- Αξιοποίηση της εκπαιδευτικής πλατφόρμας e-me, και ειδικότερα της εφαρμογής e-me content για τη δημιουργία εποπτικού υλικού ή ψηφιακών διαδραστικών δραστηριοτήτων ή ασκήσεων κατά την Α΄ φάση εξέλιξης των δραστηριοτήτων του σεναρίου.
- Ψηφιακές εφαρμογές
 - <https://www.canva.com/> (συνεργατική διαδικτυακή εφαρμογή οπτικοποίησης πληροφοριών, σχεδίασης κτλ.)
 - www.jigsawplanet.com/ (διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας puzzle).
 - www.padlet.com (ψηφιακός πίνακας ανακοινώσεων)
 - <https://wordart.com/create> (ιστότοπος για τη δημιουργία συννεφόλεξων)

Λέξεις-κλειδιά: διαπολιτισμική επικοινωνία, ενσυναίσθηση, συνεργασία, ομάδα, ετερότητα, λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία

Αξιολόγηση-Αναστοχασμός: Πραγματοποιείται στο τέλος κάθε διδακτικής ώρας είτε με διαδραστικό υλικό, είτε με συζήτηση

Δημιουργός: Παναγιωτοπούλου Μαρία, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-communication-scenario-1d-sec/>

Σημείωση: σε κάποιες διδακτικές ώρες παρατίθενται επιπλέον δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, ο/η εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής δύναται να επιλέξει την κατάλληλη για τους/τις μαθητές/τριές του/της.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

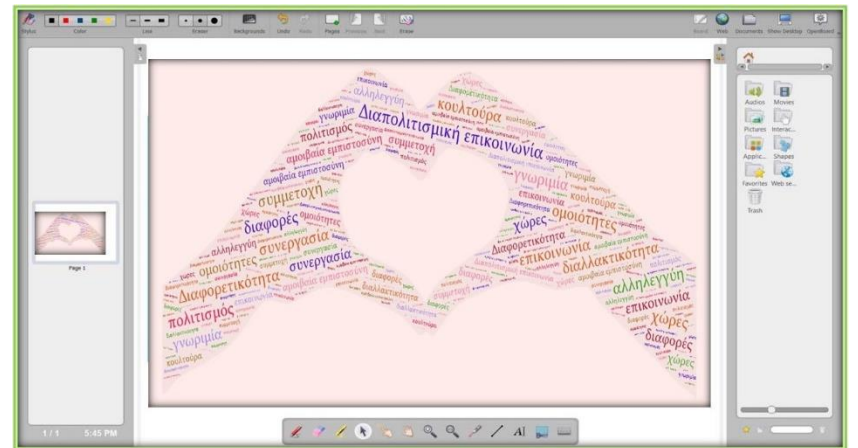
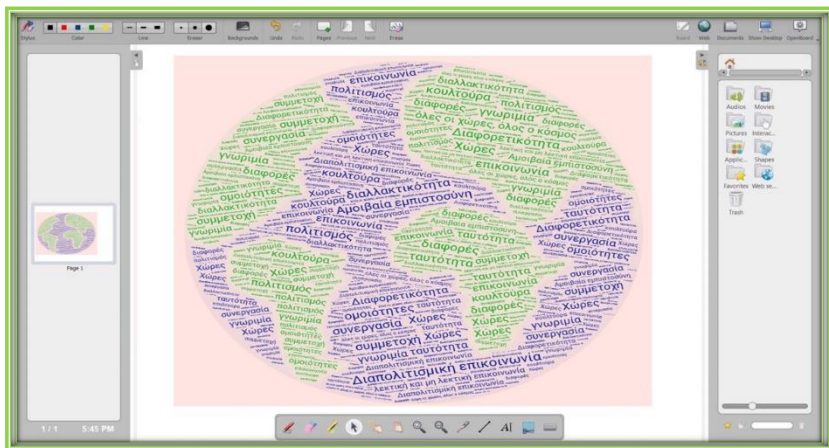
Τίτλος δραστηριότητας: Διαπολιτισμικές ομάδες εν δράσει

Στόχος δραστηριότητας: Στόχος της εν λόγω δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες την έννοια της επικοινωνίας και των στοιχείων που την αποτελούν. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται αντιληπτή η σημασία της για την ανάπτυξη, την καλλιέργεια και τη διατήρηση υγιών κοινωνικών σχέσεων.

Περιγραφή της δραστηριότητας: Πριν την έναρξη της κινητικής δραστηριότητας, διενεργείται η Α΄ φάση, η οποία λαμβάνει χώρα στο εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε 5 ομάδες. Η διάκριση των μελών της ομάδας μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

επιλογή της ίδιας ή παραπλήσιας χρωματικής απόχρωσης μπλούζας είτε γενικότερα των ρούχων τους. Ο/η εκπαιδευτικός ενημερώνει ότι έχει δημιουργηθεί ένας φάκελος στην επιφάνεια εργασίας του Η/Υ με τον τίτλο του σεναρίου: «Επικοινωνία χωρίς σύνορα: παίζοντας στο πάζλ του κόσμου». Σε αυτόν τον φάκελο υπάρχουν οδηγίες σύμφωνα με τις οποίες οι μαθητές/τριες καλούνται να δημιουργήσουν ένα συννεφώλεξο με κεντρικές έννοιες την επικοινωνία και τη διαπολιτισμικότητα. Κατόπιν, τα συννεφώλεξα προβάλλονται στον διαδραστικό πίνακα, εντοπίζονται οι κοινές λέξεις/ιδέες και συζητούνται. Ακολούθως, δημιουργείται ένα κοινό συννεφώλεξο.

Διάρκεια 10 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Συζητήστε με τους/τις μαθητές/τριες για τη σημασία της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων.
- Προτρέψτε τους/τις μαθητές/τριες να μιλήσουν για τη δική τους επικοινωνιακή συμπεριφορά.

Τίτλος δραστηριότητας: Ο γύρος του κόσμου χαιρετώντας

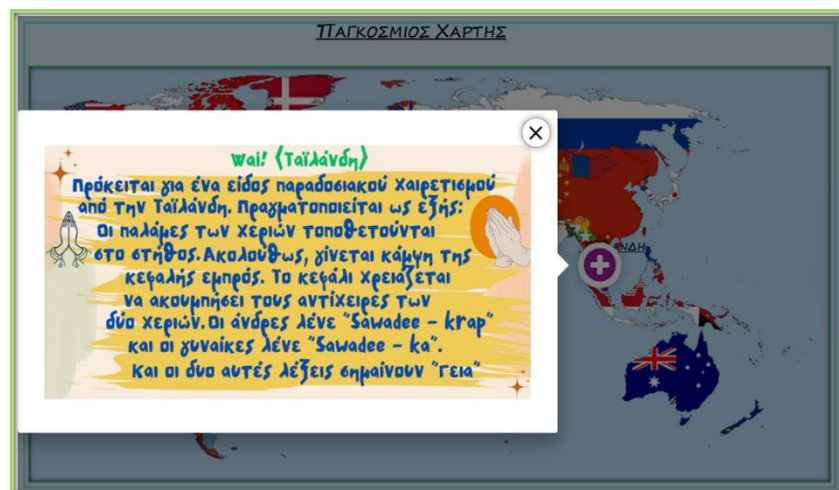
Στόχος δραστηριότητας: Η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποσκοπεί στη γνωριμία και στην εξοικείωση με τους άλλους. Πιο συγκεκριμένα, θα αξιοποιηθούν οι τρόποι «χαιρετισμού» από διάφορες χώρες, ώστε οι μαθητές/τριες να αλληλοεπιδράσουν και να ενδυναμώσουν τις σχέσεις τους.

Περιγραφή δραστηριότητας: Σημειώνεται ότι η μορφή και το είδος του χαιρετισμού αποτελεί χαρακτηριστικό κάθε λαού και στοιχείο ιδιαιτερότητας του πολιτισμού του. Δηλαδή, αναγνωρίζεται η σημασία του χαιρετισμού ως προσδιοριστικού πολιτιστικού στοιχείου που αποτελεί έναν πολιτιστικό κώδικα γνωριμίας, σύνδεσης και επικοινωνίας των ανθρώπων. Ο χαιρετισμός συνοδεύεται από κινήσεις ή και λόγια. Ως εκ τούτου, είναι μια μορφή επικοινωνίας.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει δύο φάσεις. Ο/η εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής, αφού εξηγήσει το διαπολιτισμικό περιεχόμενό της, πραγματοποιείται η Α' φάση, η οποία λαμβάνει χώρα στο εργαστήριο Πληροφορικής της σχολικής μονάδας. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει δραστηριότητα αναφορικά με τον τρόπο χαιρετισμού, ώστε οι μαθητές/τριες να αντιληφθούν τον ρόλο του χαιρετισμού ως μέσου της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Συνεπώς, προτείνεται στους/τις μαθητές/τριες να παρακολουθήσουν ένα σύντομο video με τίτλο: [«Πώς χαιρετάμε ... ο τρόπος επικοινωνίας με άλλους ανθρώπους»](#), ώστε να διαπιστώσουν τον αντιπροσωπευτικό τρόπο χαιρετισμού της κάθε χώρας και τη σημασία του. Διαφορετικά, ο/η εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής καθοδηγεί τους/τις μαθητές/τριες να αναζητήσουν ανάλογο διαδικτυακό υλικό. Ακολούθως, προβάλλεται ο παγκόσμιος χάρτης πάνω στον οποίο ενδεικτικά έχουν επιλεγεί χώρες με αναλυτική κινητική αναπαράσταση του τρόπου χαιρετισμού μέσω ψηφιακής δραστηριότητας (image hotspot) με τίτλο: [«Παίζουμε και μαθαίνουμε τα είδη διαπολιτισμικών χαιρετισμών!»](#)

- ο https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=1401448.

Οι μαθητές/τριες προτείνεται να συζητήσουν τον τρόπο χαιρετισμού και να βρουν αντίστοιχες πληροφορίες για το πώς χαιρετούν οι άνθρωποι στη χώρα τους και να αναπαραστήσουν κινητικά τον χαιρετισμό.

Επίσης, καλούνται να συμμετάσχουν σε συζήτηση σχετικά με τις πρακτικές χαιρετισμών και να ερευνήσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες για τους χαιρετισμούς στις χώρες τους. Επιπλέον, θα πρέπει να αναπαραστήσουν αυτούς τους χαιρετισμούς μέσω σωματικής παρουσίασης.

Ακολουθεί η Β' φάση της δραστηριότητας στον προαύλιο χώρο του σχολείου. Ο/η εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής έχει τοποθετήσει κάτω από «πιάτα γυμναστικής» ή κόνους ένα καρτελάκι με το όνομα της κάθε χώρας, στο οποίο αναλύεται το είδος του αντιπροσωπευτικού της χαιρετισμού. Τα καρτελάκια αντιστοιχούν στον αριθμό των μαθητών/τριών του τμήματος.

Άρα, ο/η καθένας/καθεμία μαθητής/τρια εκπροσωπεί και μια χώρα. Με το σύνθημα του/της εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής και με την ταυτόχρονη έναρξη μουσικής συνοδείας, όλα τα παιδιά τρέχουν και παίρνουν από ένα καρτελάκι με τη χώρα και τον αντίστοιχο χαιρετισμό της. Μόλις σταματήσει η μουσική δίνονται 2 λεπτά για να μελετήσει το καρτελάκι της χώρας και με το νέο σύνθημα του/της εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής αρχίζουν όλοι/όλες να περπατούν και να χαιρετούν ο ένας/η μια τον άλλο/η ανάλογα με τη χώρα, που εκπροσωπούν.

Παραλλαγή του παιχνιδιού Νο1: Ένας/μία μαθητής/-τρια αναλαμβάνει τον ρόλο του βοηθού. Στην συγκεκριμένη μορφή του παιχνιδιού οι μαθη-

τές/τριες γίνονται με τυχαία επιλογή ζευγάρια (με γνώμονα το ίδιο ή το παραπλήσιο χρώμα στα παπούτσια ή στη φόρμα τους), τα οποία εκπροσωπούν και μια χώρα. Όταν ο βοηθός αναφέρει μια χώρα, οι εκπρόσωποί της χρειάζεται να αποδώσουν κινητικά τον χαιρετισμό και οι υπόλοιποι μαθητές/τριες του τμήματος να τον επαναλάβουν μαζί τους. Μόλις τελειώσει αυτή η ομάδα, ο βοηθός φωνάζει την επόμενη χώρα και το παιχνίδι ολοκληρώνεται με την παρουσίαση όλων των χαιρετισμών. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού σε αυτήν την περίπτωση είναι συντονιστικός.

Παραλλαγή του παιχνιδιού Νο2: Δύο μαθητές/τριες ορίζονται με τυχαία επιλογή

ως οι κυνηγοί, που ανήκουν στην ίδια χώρα, η οποία ανακοινώνεται από τους ίδιους/τις ίδιες. Οι κυνηγοί εκπροσωπούν μια χώρα π.χ. Νέα Ζηλανδία και με το σύνθημα του/της εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής κυνηγούν τα υπόλοιπα παιδιά. Όμως τα παιδιά για να αποφύγουν τους κυνηγούς, όταν τα προσεγγίσουν σε κοντινή απόσταση, χρειάζεται να κάνουν τον χαιρετισμό, που γίνεται στη χώρα των κυνηγών! Όταν όμως οι κυνηγοί ακουμπήσουν κάποιο παιδί, χρειάζεται αυτό να παραμείνει εντός ενός στεφανιού. Σημειώνεται ότι μερικά στεφάνια έχουν τοποθετηθεί διάσπαρτα στον οριοθετημένο χώρο διεξαγωγής του παιχνιδιού, στα οποία παραμένουν εκεί οι μαθητές/τριες, που ακούμπησε κάποιος/α κυνηγός. Για να ξαναμπούν στο ενεργό παιχνίδι, χρειάζεται ένας/μία συμμαθητής/τρια να απελευθερώσει τα παιδιά που βρίσκονται εντός των στεφανιών, πραγματοποιώντας όλοι μαζί τον χαιρετισμό της χώρας του παιδιού που απελευθερώνει.

Αναστοχασμός: Καλλιεργείται ο διάλογος και οι μαθητές/τριες εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους, εάν πέρασαν ευχάριστα κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, εάν συνέβαλε ο κάθε χαιρετισμός στην προαγωγή της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, εάν συνεργάστηκαν αρμονικά κ.ά..

Διάρκεια δραστηριότητας: 25 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Παροτρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να ασχοληθούν και με τις παραλλαγές της δραστηριότητας.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να βοηθούν ο/η ένας/μία τον άλλο/η σε περίπτωση, που κάποιο παιδί ξεχάσει έναν χαιρετισμό, ώστε να του/της τον υπενθυμίσουν.

Τίτλος δραστηριότητας (Προτεινόμενη–πρόσθετη δραστηριότητα): Τρέχουμε γευόμενοι διαπολιτισμικά εδέσματα

Στόχος δραστηριότητας: Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στην εξοικείωση των μαθητών/τριών με συμμαθητές/τριές τους με διαφορετική καταγωγή μέσω μιας πρωτότυπης δραστηριότητας, η οποία συνδυάζει τη διατροφή με την κίνηση. Η διατροφή για τον κάθε λαό δέχεται επιδράσεις από ποικίλους παράγοντες, όπως το φυσικό περιβάλλον, τα ήθη και τα έθιμα και αποτελεί μέρος της κουλτούρας και του πολιτισμού του. Πρόκειται για μια εναλλακτική ή πρόσθετη δραστηριότητα, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει την προηγούμενη.

Περιγραφή δραστηριότητας: Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα διακρίνονται δυο φάσεις. Η Α΄ φάση διενεργείται στο εργαστήριο της Πληροφορικής της σχολικής μονάδας. Αρχικά, οι μαθητές/τριες συλλέγουν φωτογραφίες ή άλλο ψηφιακό υλικό και πληροφορίες για τα παραδοσιακά εδέσματα της χώρας καταγωγής τους και μετά το αναρτούν σε ένα κοινό συνεργατικό αρχείο www.padlet.com, (επίσης, το υλικό δύναται να αναρτηθεί στις πλατφόρμες e-class ή στην e-me ακολουθώντας το διδακτικό μοντέλο της ανεστραμμένης τάξης ή «flipped classroom»).

ο <https://padlet.com/mpanagio/padlet-der3uonxfnc9v1hz>

Ακολουθώντας, αυτή η ψηφιακή δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί και να αποκτήσει κινητικό περιεχόμενο. Αφού παρουσιαστούν τα εδέσματα της κάθε χώρας, τα βάζουμε σε ξεχωριστά αρχεία και δημιουργούμε ψηφιακά πάζλ με καθένα από αυτά. Για παράδειγμα, δημιουργούμε το ψηφιακό πάζλ με το παραδοσιακό φαγητό ή γλυκό π.χ. της Σερβίας, της Βουλγαρίας, της Ρωσίας, κ.τ.λ. μέσω της εφαρμογής www.jigsawplanet.com. Στη συνέχεια, τα παιδιά μπορούν να συνθέσουν τα πάζλ μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής.

ο <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1096efc0f92e>

Κατόπιν, αφού εκτυπωθούν τα κομμάτια του πάζλ από το κάθε έδεσμα (παραδοσιακό γλυκό ή φαγητό) τοποθετούνται κάτω από κώνους, πιάτα γυμναστικής, ή άλλα όργανα γυμναστικής από δύο μαθητές/τριες, οι οποίοι/οιες επιλέγονται με τυχαίο τρόπο. Έπειτα, οι υπόλοιποι/ες μαθητές/τριες ανάλογα με τη χώρα καταγωγής τους χωρίζονται σε ομάδες 4 ή 5 ατόμων. Ακολουθώντας, τα παιδιά τρέχουν να συλλέξουν τα κομμάτια για να φτιάξουν το πάζλ των δικών τους εδεσμάτων. Σε περίπτωση, που το κομμάτι του πάζλ δεν αντιστοιχεί στο δικό τους έδεσμα, το επιστρέφουν και το επανατοποθετούν στο σημείο, που το βρήκαν.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συζητούν για τον τρόπο επεξεργασίας των στοιχείων που τους δόθηκαν και προτείνουν νέες λύσεις ή διατυπώνουν άλλες προτάσεις.

Διάρκεια: 30΄ λεπτά

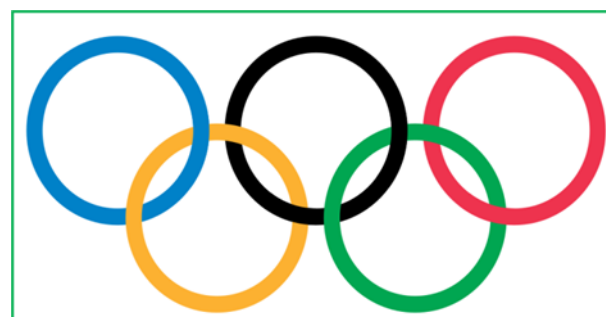
Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Καλλιεργήστε την ενεργό συμμετοχή των μαθητών/τριών σε όλες φάσεις της δραστηριότητας.
- Ενθαρρύνετε την προσπάθεια και τη δημιουργική σκέψη, τόσο στην ψηφιακή/διαδραστική όσο και στην κινητική φάση της δραστηριότητας.
- Δώστε περισσότερο χρόνο στην κινητική φάση της δραστηριότητας, εάν χρειαστεί.

Τίτλος δραστηριότητας: Οι σύγχρονοι Άτλαντες των Ολυμπιακών Κύκλων

Στόχος δραστηριότητας: Ο στόχος της εν λόγω δραστηριότητας είναι οι μαθητές/τριες μέσω της ιστορίας της Φυσικής Αγωγής και ειδικότερα της ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων να προαγάγουν την επικοινωνία, λεκτική και μη λεκτική και ταυτόχρονα να αθληθούν.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ανακαλούμε με ερωτήσεις και με καταγισμό ιδεών τις προηγούμενες γνώσεις των μαθητών/τριών αναφορικά με την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, τη δημιουργία της Ολυμπιακής σημαίας και τον συμβολισμό της. Κατόπιν, σε συνδυασμό με τη σύνομη ηλεκτρονική παρουσίαση ([Μαθαίνοντας για την Ολυμπιακή Σημαία](#)) και με την ενεργό

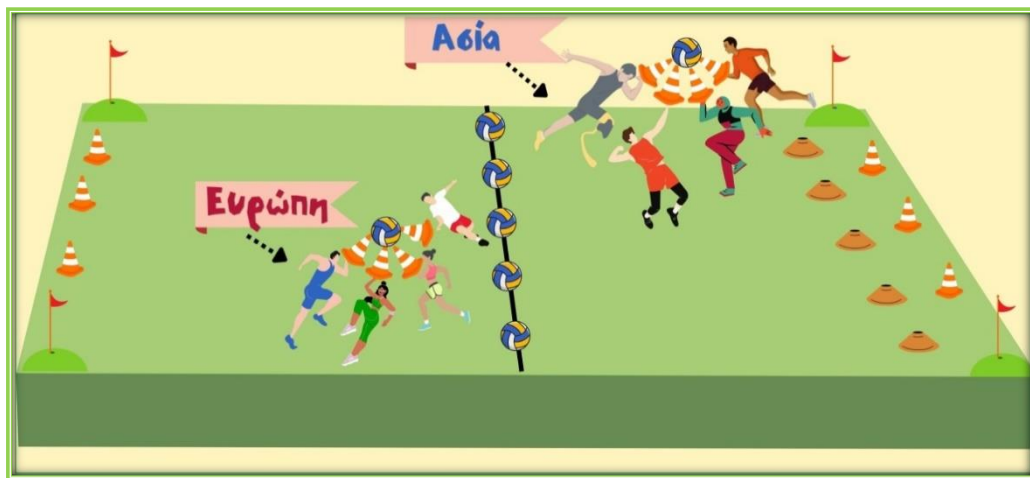

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

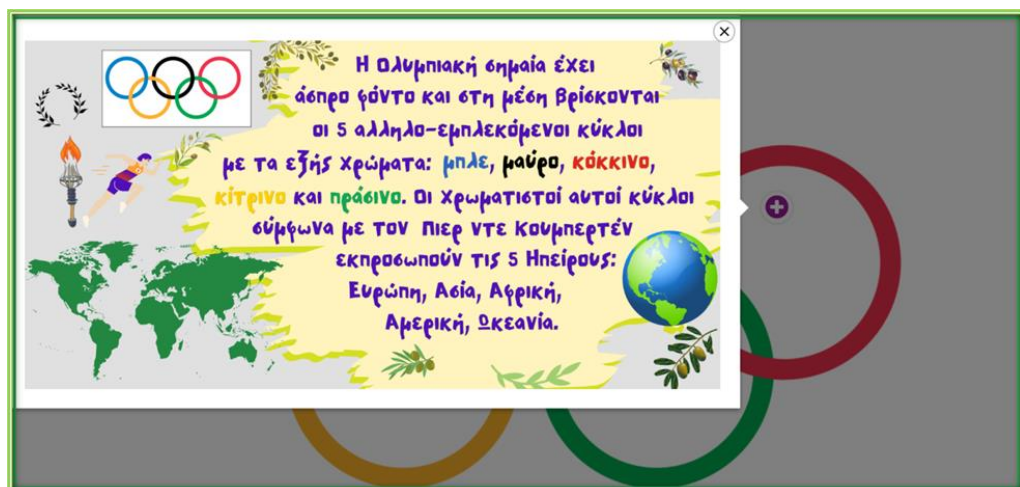
συμμετοχή των μαθητών/τριών αναφέρονται συγκεκριμένα στοιχεία για την Ολυμπιακή σημαία, όπως ο τρόπος δημιουργίας της, ο συμβολισμός των 5 αλληλο-εμπλεκόμενων κύκλων, ο ρόλος του Pierre de Coubertin, κ.ά.

- ο https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=1403737

Τα παιδιά χωρίζονται σε 5 μεικτές ισάριθμες ομάδες, οι οποίες αποτελούνται από 4 μαθητές/τριες. Η διάκριση των ομάδων μπορεί να πραγματοποιηθεί με επιλογή της ίδιας χρωματικής απόχρωσης μπλούζας ή φόρμας, ώστε να ταιριάζουν με το χρώμα του κύκλου ή της χώρας, που πρόκειται να εκπροσωπήσουν. Ακόμη, η επιλογή των ομάδων μπορεί να γίνει και με τα αρχικά του ονόματός τους.

Το παιχνίδι διεξάγεται σε οριοθετημένο χώρο, στο προαύλιο, σε κλειστό γυμναστήριο ή σε οριοθετημένο γήπεδο. Στο κέντρο του γηπέδου έχουν τοποθετηθεί 5 μπάλες. Η κάθε ομάδα ορίζει έναν παίκτη/μια παίκτρια, ο/η οποίος/α θα τρέξει και θα παραλάβει μια μόνο μπάλα για την ομάδα του/της μετά από το σύνθημα που θα δοθεί από τον/την εκπαιδευτικό Φυσικής Αγωγής. Η μπάλα αυτή πρέπει να τοποθετηθεί στους κώνους που κρατούν στα χέρια τους οι μαθητές/τριες (ένας/μια μαθητής/τρια κρατάει από έναν κώνο στα χέρια). Ο/η μαθητής/τρια, που θα παραλάβει την μπάλα από το κέντρο του γηπέδου με τη βοήθεια των συμμαθητών/τριών του, θα στερεώσει τη μπάλα στις κορυφές των τεσσάρων κώνων. Σημειώνεται ότι και ο παραλήπτης της ομάδας έχει τον δικό του κώνο, ο οποίος βρίσκεται στην περιοχή της ομάδας του.

Ακολούθως, οι μαθητές/τριες της κάθε ομάδας, χρειάζεται να μεταφέρουν από την μια άκρη του προαυλίου στην άλλη και οι τέσσερις παίκτες μαζί την αφρώδη μπάλα ή την μπάλα βόλει, η οποία θα είναι τοποθετημένη στην κορυφή και των τεσσάρων κώνων. Η μπάλα αυτή αποτελεί την ήπειρο, η οποία εκπροσωπείται από την κάθε ο-

μάδα, που τη μεταφέρει. Μάλιστα, η ομάδα ονομάζεται με το όνομα της ηπείρου που εκπροσωπεί.

Ο χώρος εκκίνησης, όπως και ο χώρος τερματισμού έχει επισημανθεί με κώνους. Επίσης, έχει σημειωθεί και ο χώρος αφετηρίας της κάθε ομάδας με πιάτα γυμναστικής. Κανένας μαθητής/καμία μαθήτρια της ομάδας δεν επιτρέπεται να ακουμπήσει τη μπάλα με τα χέρια, εάν η μπάλα πέσει από τους κώνους. Στην περίπτωση αυτή, η ομάδα χρειάζεται να μεταβεί στην αρχή της διαδρομής, να τοποθετήσει ξανά τη μπάλα πάνω στους κώνους και να ξεκινήσει τη μεταφορά της ηπείρου πάλι από την αρχή. Υπενθυμίζουμε ότι όλοι οι μαθητές/τριες είναι νικητές/τριες εφόσον καλλιεργούν μεταξύ τους τη συνεργασία και αλληλοϋποστηρίζονται.

Αναστοχασμός: Μετά το τέλος της δραστηριότητας, τα παιδιά συζητούν για το εάν πέρασαν όμορφα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Χρειάζεται να πουν ποιο στοιχείο τους άρεσε περισσότερο και τι τους/τις δυσκόλεψε.

Διάρκεια: 25 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε διευκρινίσεις για τον τρόπο, που τοποθετείται η μπάλα πάνω στους κώνους.
- Επιδείξτε εμπιστοσύνη στους/στις μαθητές/τριες.
- Ενθαρρύνετε την επίλυση των προβλημάτων μεταξύ των ομάδων.

Τίτλος δραστηριότητας: Ο Γόρδιος δεσμός της επικοινωνίας

Στόχος: Η εν λόγω δραστηριότητα έχει στόχο να καλλιεργήσει την ενσυναίσθηση, τη σημασία της αποδοχής της ετερότητας και τη σημασία της ομαδικής εργασίας.

Περιγραφή της δραστηριότητας: Πρόκειται για ένα παιχνίδι, το οποίο λέγεται ότι παίζεται στις Φιλιππίνες. Τα παιδιά στο προαύλιο της σχολικής μονάδας σχηματίζουν έναν κύκλο αλλά δεν χρησιμοποιούν καμία λαβή, οπότε δημιουργούν απλά και μόνο το σχήμα του κύκλου. Μετά, ο/η εκπαιδευτικός δίνει το σύνθημα να κλείσουν τα μάτια και να μεταβούν με τα χέρια στην έκταση προς το κέντρο του κύκλου. Επειδή τα μάτια των παιδιών είναι κλειστά είναι σίγουρο αλλά και επιδιωκόμενο τα παιδιά να ακουμπήσουν κάποιον/α συμμαθητή/τρια τους αξιοποιώντας την κιναισθηση, εφόσον απουσιάζει η όραση.

Μόλις ακουμπήσουν ένα παιδί το κρατούν από το χέρι και συνεχίζουν να κινούνται με κλειστά μάτια και να προσθέτουν και άλλους/ες μαθητές/τριες με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια ανθρώπινη αλυσίδα. Όταν έχουν συνδεθεί όλα τα παιδιά, ο/η εκπαιδευτικός δίνει το σύνθημα της λήξης της μετακίνησης με κλειστά μάτια. Ακολούθως, τα παιδιά διαπιστώνουν ότι τα χέρια τους είναι δεμένα και χρειάζεται να «λυθούν» από το δέσιμο. Έτσι, μοιάζουν σαν να έχουν σχηματίσει το «γόρδιο δεσμό». Μπορούν να αποδεσμευτούν από το δέσιμο με σωστές δικές τους οδηγίες, που θα δίνουν στους/στις συμμαθητές/τριές τους και θα συνοδεύονται με θετικές προτάσεις και προσεκτικές κινήσεις για να αποφευχθούν τραυματισμοί και αδέξιοι χειρισμοί.

Αναστοχασμός: Κατόπιν, συζητάμε με τους/τις μαθητές/τριες και απαντούν ατομικά στις ερωτήσεις της κάρτας αναστοχασμού που παρατίθεται.

Διάρκεια: 20 λεπτά.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε περισσότερο χρόνο στους/στις μαθητές/τριες, εφόσον σας το ζητήσουν.
- Τροποποιήστε την άσκηση, εφόσον το κρίνετε αναγκαίο.

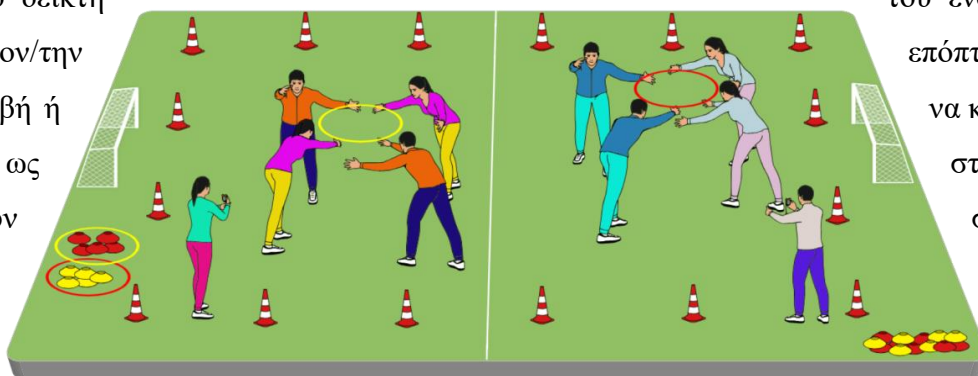
Τίτλος δραστηριότητας: Το μαγικό στεφάνι της επικοινωνίας

Στόχος δραστηριότητας: Σε αυτή τη δραστηριότητα επιδιώκεται η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε συνδυασμό με τη μη λεκτική επικοινωνία και με την προσήλωση στην επίτευξη του στόχου της δραστηριότητας.

Περιγραφή δραστηριότητας: Σε οριοθετημένο χώρο στο προαύλιο, σε κλειστό χώρο ή σε γήπεδο οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε 5 μεικτές ολιγάριθμες ομάδες των 4-5 ατόμων. Σημειώνεται ότι η κάθε ομάδα χρειάζεται να έχει έναν επόπτη/βοηθό, ο οποίος θα παρέχει τις κατάλληλες οδηγίες, που θα έχουν τεθεί πριν την έναρξη του παιχνιδιού. Για τον λόγο αυτό, τα μέλη της ομάδας δεν θα μιλούν μεταξύ τους, αλλά η οποιαδήποτε επικοινωνία θα γίνεται οπτικά αλλά και με τις οδηγίες του/της βοηθού. Στο παιχνίδι αυτό, μπορεί να δημιουργηθεί μια φανταστική ιστορία για τον ρόλο που έχουν τα στεφάνια. Πιο συγκεκριμένα, το κάθε στεφάνι αντιπροσωπεύει μια χώρα ή μια ήπειρο και οι μαθητές/τριες καλούνται να την τοποθετήσουν στην αρχική της θέση στο χάρτη γιατί λόγω ενός φυσικού φαινομένου μετακινήθηκε.

Έτσι, η διαδικασία επανατοποθέτησης της χώρας ή της ηπείρου στο σωστό σημείο του παγκόσμιου χάρτη ξεκινάει με την εξής διαδικασία: Το στεφάνι τοποθετείται πάνω στο δείκτη

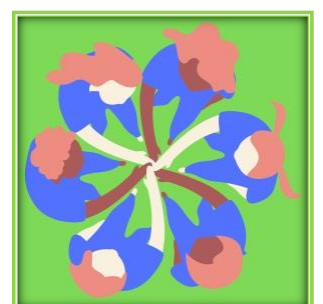
μαθητή/τριας της ομάδας από τον/την χρησιμοποιηθεί κάποια άλλη λαβή ή Τα μέλη της κάθε ομάδας έχουν ως στεφάνι και να το ακουμπήσουν υπάρξει ιδιαίτερη μεταξύ των μελών της ομάδας, όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες

του ενός χεριού του/της καθενός/καθεμιάς επόπτη/τρια/βοηθό. Δεν επιτρέπεται να να κρατηθεί το στεφάνι με τα 2 χέρια.

στόχο να κατεβάσουν όλοι μαζί το στο έδαφος. Αρχικά, χρειάζεται να αυτοσυγκέντρωση και συνεργασία ώστε το στεφάνι να κινείται από προς το έδαφος. Και αυτό, διότι

στην αρχή μπορεί το στεφάνι να κινείται ανοδικά και όχι καθοδικά, όπως απαιτείται. Ο/η βοηθός δίνει τις κατάλληλες οδηγίες και καθοδηγεί γενικότερα, ενώ παράλληλα καθορίζει την έναρξη και τη λήξη της δραστηριότητας. Σημασία έχει να καλλιεργηθεί η συνεργασία, η επικοινωνία και η ενθάρρυνση των μελών της ομάδας προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος και όχι απαραίτητα η νίκη! Για να καλλιεργηθεί η επικοινωνία έχει σημασία η αποδοτική συνεργασία!

6.3. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

6.3.1. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι η επιθυμία που αισθάνεται το άτομο να μάθει, να σεβαστεί και να αποδεχθεί τις πολιτισμικές διαφορές. Είναι η ικανότητα των ατόμων να κατανοούν, να αισθάνονται και να σέβονται τους άλλους ανεξάρτητα από το πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Για να είναι κάποιος διαπολιτισμικά ευαίσθητος, πρέπει να αναπτύξει συγκεκριμένες στάσεις. Η επίδειξη αυτοελέγχου και αυτοσεβασμού, η διεύρυνση του πνεύματος, το ενδιαφέρον για τους άλλους πολιτισμούς, η συμφιλίωση και η προθυμία τροποποίησης της συμπεριφοράς προκειμένου να δείξουν σεβασμό είναι μερικές από αυτές.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Το σχολείο ως μικρόκοσμος της κοινωνίας έρχεται να αντιμετωπίσει ποικίλα και πολλαπλά προβλήματα που αφορούν στη συνύπαρξη των μαθητών/τριών διαφορετικών εθνικοτήτων και κουλτούρας. Εκτός από το γλωσσικό θέμα και την κατά συνέπεια ελλιπή επικοινωνία, συχνά παρουσιάζονται προβλήματα που αφορούν στην αποδοχή της διαφορετικότητας των αξιών, συνηθειών, στάσεων, και συμπεριφορών. Συχνά οι γηγενείς μαθητές/τριες πιστεύουν ότι η δική τους κουλτούρα είναι η καλύτερη με αποτέλεσμα να μην ενδιαφέρονται να γνωρίσουν καλύτερα και να συναναστραφούν με τους/τις αλλοδαπούς/ές συμμαθητές/τριές τους ή ότι είναι η μόνη σωστή οπότε και τείνουν να γίνονται επικριτικοί και να τους αισθάνονται ως απειλή. Βέβαια αυτό το φαινόμενο μπορεί να παρουσιαστεί και από αλλοδαπούς μαθητές/τριες προς τους γηγενείς ή συμμαθητές/τριες άλλων εθνικοτήτων. Αναπτύσσοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία τα παιδιά καλούνται να αναγνωρίσουν και να αποδεχθούν την ύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών σε μια κοινή βάση ότι όλοι είμαστε άνθρωποι.

Σκοπός:

Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών μέσω συνεργατικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών που αναπτύσσουν την αλληλεπίδραση, καθώς και τη συμμετοχή και κυριαρχία υπό όρους σε ένα ασφαλές περιβάλλον μάθησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκτιμούν την αλληλεπίδραση με μαθητές/τριες με διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά,
- εκφράζουν ανοικτό πνεύμα στη διαφορετικότητα,
- επιδεικνύουν σεβασμό προς όλους, ανεξαρτήτως κουλτούρας,
- ευαισθητοποιούνται στην παρατήρηση διαφορών που σχετίζονται με τον πολιτισμό,
- ενεργούν με υποστηρικτικό τρόπο και να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα μιας άλλης ομάδας.

Υλοποίηση:

Το σενάριο βασίζεται σε αρχές του κονστρουκτιβισμού και των κοινωνικοπολιτισμικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα βελτιώσουν σταδιακά τις δεξιότητές τους, θα δείξουν σεβασμό και ανοικτό πνεύμα στους πολιτισμικά διαφορετικούς συμμαθητές/τριές τους μέσω της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση ενώ ο ρόλος του δασκάλου θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου θα υιοθετηθεί η μαθητοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας και θα εφαρμοστούν στρατηγικές συνεργατικής διερεύνησης.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να τροποποιηθεί και για μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Καθοδήγηση σε διάφορες γλώσσες
- Χορογραφία μέσα από καθρέφτισμα
- Ρώτησε τον πολιτισμικά διαφορετικό συμμαθητή σου

- Συμμετοχή υπό όρους

Διάρκεια 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: αυλή του σχολείου, γήπεδο

Υλικό: αθλητικός εξοπλισμός και υλικό, μάσκες ματιών

Λέξεις κλειδιά: ευαισθησία, δεξιότητες ηγεσίας και ακολουθίας, ανοιχτό πνεύμα και σεβασμός στη διαφορετικότητα, άνιση συμμετοχή

Δημιουργός: Νικοπούλου Μαρία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2/>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Καθοδήγηση σε διαφορετικές γλώσσες

Στόχος δραστηριότητας: να επιδεικνύουν δεξιότητες συνεργασίας, να γίνουν ανοιχτοί στη διαφορετικότητα και να δείχνουν ενδιαφέρον για τη μάθηση από τους/τις διαφορετικούς/ές συμμαθητές/τριές τους.

Οργάνωση δραστηριότητας: Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τέσσερα υλικά, για παράδειγμα μπάλες, μπαλόνια, σχοινιά κ.λπ. και τα σκορπίζουν στο γήπεδο. Χωρίζουν τους/τις μαθητές/τριες σε τέσσερις ομάδες και αναθέτουν στην ευθύνη κάθε ομάδας ένα από τα υλικά που βρίσκονται σκορπισμένα στο γήπεδο (για παράδειγμα τις μπάλες). Ένας μαθητής/τρια από κάθε ομάδα ορίζεται ως καθοδηγητής/τρια.

Περιγραφή δραστηριότητας: Στόχος της δραστηριότητας είναι οι ομάδες να συλλέξουν το υλικό που τους ανατέθηκε ακολουθώντας τις οδηγίες του/της καθοδηγητή/τριας. Τα παιδιά κάθε ομάδας σχηματίζουν μια σειρά, το ένα πίσω από το άλλο, έχοντας τα χέρια πάνω στους ώμους του μπροστινού τους και καλύπτοντας τα μάτια τους με μάσκες. Ο/η καθοδηγητής/τρια κινείται δίπλα από την ομάδα του/της με ανοιχτά μάτια και δίνει οδηγίες μετακίνησης στη μητρική του/της γλώσσα. Δίνουμε στις ομάδες τον απαραίτητο χρόνο να αποφασίσουν τις οδηγίες που θα ακολουθήσουν και να μάθουν τις λέξεις-οδηγίες στη διαφορετική γλώσσα και στη συνέχεια, τους ζητάμε να ξεκινήσουν. Ο/η καθοδηγητής/τρια επιτρέπεται μόνο να δίνει τις προαποφασισμένες οδηγίες. Οι μαθητές/τριες που βρίσκονται στη σειρά μπορούν να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον προφορικά εάν κάποιος έχει ξεχάσει τη σημασία των λέξεων, αλλά δεν μπορούν να αφαιρέσουν τη μάσκα από τα μάτια τους. Το παιδί που βρίσκεται μπροστά στη σειρά συλλέγει το υλικό και το δίνει στον/στην καθοδηγητή/τρια. Το παιχνίδι τελειώνει όταν οι ομάδες συλλέξουν τον καθορισμένο αριθμό του υλικού που τους ανατέθηκε (π.χ. τέσσερις μπάλες).

Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται με τον ορισμό νέου/ας καθοδηγητή/τριας και την εκμάθηση των οδηγιών σε άλλη γλώσσα στην ίδια ή σε άλλη διδακτική συνάντηση.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δημιουργήστε μικτές ομάδες διαφόρων εθνοτήτων και επιτρέψτε σε όλους τους/τις μαθητές/τριες να παίξουν τον ρόλο του/της καθοδηγητή/τριας.
- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν τη δική τους γλώσσα και τις λέξεις που θα υποδηλώνουν τις κατευθύνσεις μετακίνησης (οδηγίες).
- Αλλάξτε τη θέση των υλικών όταν έχουν ξεκινήσει οι ομάδες τη μετακίνησή τους για να δυσκολέψετε το παιχνίδι.
- Επαναλάβετε το παιχνίδι με τον ορισμό νέου καθοδηγητή και την εκμάθηση των οδηγιών σε άλλη γλώσσα στην ίδια.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να απολαύσουν την πολιτισμική αλληλεπίδραση.
- Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες αν τους ήταν εύκολο να ακολουθήσουν οδηγίες σε μια μη οικεία γλώσσα.

Τίτλος δραστηριότητας: Χορογραφία μέσα από καθρέφτισμα

Στόχος δραστηριότητας: να εκφραστούν, να απολαύσουν την πολιτιστική αλληλεπίδραση και συνεργασία, να επιδείξουν ανοικτό πνεύμα και σεβασμό στο δικαίωμα έκφρασης των άλλων.

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε το γήπεδο σε τέσσερις περιοχές και τους/τις μαθητές/τριες σε τέσσερις ομάδες. Τοποθετήστε κάθε ομάδα σε κάθε περιοχή. Εξηγήστε τους ότι αυτή είναι μια δραστηριότητα καθρεφτίσματος και κάθε ομάδα θα δημιουργήσει τη δική της χορογραφία κινήσεων. Κάθε παιδί της ομάδας θα εκτελέσει, για παράδειγμα, τρεις κινήσεις και τα υπόλοιπα θα τον/τη μιμηθούν. Μπορούν να εκτελέσουν την αγαπημένη τους κίνηση, τα βήματα από τον αγαπημένο παραδοσιακό ή άλλο είδους χορού, τεχνική κίνηση από κάποιο άθλημα κ.λπ. Στο τέλος θα συνδυάσουν όλες αυτές τις κινήσεις, τα βήματα, κ.ά. και θα συνθέσουν μια κινητική αλληλουχία-χορογραφία. Αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να εκφραστούν και να συνεργαστούν και στη συνέχεια δώστε τους χρόνο να παρουσιάσουν τη χορογραφία τους στις άλλες ομάδες. Όλες οι ομάδες θα εκτελέσουν όλες τις χορογραφίες.

Διάρκεια: 45 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δημιουργήστε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου όλοι οι μαθητές/τριες θα αισθάνονται άνετα να εκφραστούν. Ενθαρρύνετε τους να απολαύσουν τη δραστηριότητα.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνήσουν και να λάβουν αποφάσεις για παράδειγμα ποιος/α θα ξεκινήσει τη δραστηριότητα, ποια θα είναι η σειρά των κινήσεων στη χορογραφία κ.ά.
- Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες τι τους άρεσε περισσότερο από τη δραστηριότητα.
- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες ποιο μέρος του παιχνιδιού ήταν το πιο διασκεδαστικό και γιατί.

Τίτλος: Ρώτησε τον πολιτισμικά διαφορετικό συμμαθητή/τρια σου

Στόχος δραστηριότητας: Να γίνουν οι μαθητές/τριες δεκτικοί και να επωφεληθούν από τη διαφορετικότητα.

Οργάνωση δραστηριότητας: Λίγες μέρες νωρίτερα ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σας φέρουν κάποιες πληροφορίες-στοιχεία από την κουλτούρα τους (σε γραπτό κείμενο, σε εικόνες ή φωτογραφίες, αντικείμενα κ.ά.). Δώστε τους χρόνο να συμβουλευτούν τους γονείς τους, τους φίλους τους, το συγγενικό τους περιβάλλον κ.ά. αν το επιθυμούν. Παραδείγματα στοιχείων μπορεί να είναι:

- Δημοφιλή αθλήματα της χώρας καταγωγής τους.
- Δημοφιλείς αθλητές της χώρας καταγωγής τους.
- Ένα άθλημα που παίζεται τόσο στη χώρα καταγωγής τους όσο και στη χώρα διαμονής τους.
- Αγαπημένες τους αθλητικές συνήθειες.
- Παραδοσιακός χορός κ.ά.

Δημιουργήστε κάρτες με αυτά τα στοιχεία και τοποθετήστε τις σε διαφορετικά σημεία του γηπέδου οριοθετώντας ένα σημείο για κάθε ομάδα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες/τριες σε τέσσερις μικτές ομάδες. Ένας/μία μαθητής/τρια τρέχει στο καθορισμένο σημείο της ομάδας, παίρνει μια κάρτα, τρέχει πίσω στην ομάδα και ρωτά τους/τις συμμαθητές/τριές του/της για το στοιχείο. Όταν ο/η μαθητής/τρια έχει την απάντηση, μαζί με τους υπόλοιπους της ομάδας του/της εκτελούν ατομικά ή ομαδικά μια άσκηση. Για παράδειγμα, πέντε αναπηδήσεις με το σκοινάκι, τρέξιμο πιασμένοι από τα χέρια μέχρι ένα σημείο και επιστροφή κ.ά. Στη συνέχεια, ένα άλλο μέλος της ομάδας τρέχει στο καθορισμένο σημείο και παίρνει μια άλλη κάρτα. Η δραστηριότητα τελειώνει όταν κάθε ομάδα συλλέξει όλες τις κάρτες της.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να μαντέψουν και να εντοπίσουν τον/τη συμμαθητή/τρια τους που είναι εξοικειωμένος/η με το αντίστοιχο στοιχείο κάνοντας ερωτήσεις.
- Οι μαθητές/τριες μπορούν να απαντήσουν μόνο στην ερώτηση που τους κάνει ο/η συμμαθητής/τρια.

Αναστοχασμός: Στο τέλος ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες για τα στοιχεία-πληροφορίες που έμαθαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Ενδεικτικές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Ποιο από αυτά τους φάνηκε πιο ενδιαφέρον;
- Εντόπισαν κάποια κοινά σημεία σε κάποια στοιχεία;
- Ζητήστε τους να φτιάξουν μια ιστορία συνδυάζοντας τα στοιχεία.

Τίτλος δραστηριότητας: Συμμετοχή υπό όρους

Στόχος δραστηριότητας: Να βιώσουν τη συμμετοχή υπό όρους και την κυριαρχία σε ένα ασφαλές περιβάλλον, να αισθανθούν ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη προς τους άλλους,

Οργάνωση δραστηριότητας: Διασκορπίστε μπάλες διαφορετικού χρώματος και διάστασης στο γήπεδο του μπάσκετ. Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε τέσσερις ομάδες (Α, Β, Γ και Δ) και τοποθετήστε τις ομάδες πίσω από την τελική γραμμή του γηπέδου.

Περιγραφή δραστηριότητας: Εξηγήστε στους/στις μαθητές/τριες ότι ο στόχος της δραστηριότητας είναι η κάθε ομάδα να πετύχει όσα περισσότερα σουτ μπορεί σε οποιοδήποτε μπάσκετ μέσα σε τέσσερα λεπτά. Θέστε συνθήκες εκτέλεσης όπως α. η Α ομάδα μπορεί να χρησιμοποιήσει όλες τις μπάλες, β. η Β ομάδα μπορεί να χρησιμοποιήσει μόνο τις κόκκινες μπάλες, γ. η Γ ομάδα μόνο τις πράσινες μπάλες, και δ. η Δ ομάδα να χρησιμοποιήσει τις κίτρινες μπάλες μόνο όταν η Β ομάδα πετύχει καλάθι. Ένα παιδί από κάθε ομάδα ξεκινάει και πρέπει να πετύχει το καλάθι και στη συνέχεια να γυρίσει στην ομάδα του και να δώσει το χέρι στον/στη συμμαθητή/ριά του για να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Επαναλάβετε το παιχνίδι θέτοντας τους όρους σε διαφορετικές ομάδες, μέχρι όλες οι ομάδες να βιώσουν όλους τους περιορισμούς. Στο τέλος συγκεντρώστε τα παιδιά και συζητήστε για τον στόχο της δραστηριότητας. Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Πώς αισθάνθηκαν σε κάθε συνθήκη;
- Ποια ήταν τα συναισθήματά τους για την Δ ομάδα όταν ανήκαν στις άλλες ομάδες;
- Ποια ήταν τα συναισθήματά τους για την Α ομάδα όταν ανήκαν στις άλλες ομάδες;
- Έχουν βιώσει περιορισμό συμμετοχής στο σχολείο ή/και στην καθημερινή τους ζωή;
- Γνωρίζουν άτομα ή ομάδες που να βιώνουν περιορισμούς στην καθημερινότητά τους;

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να τηρήσουν τη συνθήκη.
- Θέστε μέγιστο αριθμό προσπαθειών που θα κάνει κάθε παιδί για να πετύχει το καλάθι, για παράδειγμα τρεις.

6.3.2. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία αντανakλά την ικανότητα των ατόμων να κατανοούν και να αποδέχονται την ύπαρξη πολιτισμικών διαφορών, να κατανοούν τον τρόπο που οι πολιτισμικές διαφορές επηρεάζουν τις συμπεριφορές, τις στάσεις και την κατανόηση των ανθρώπων. Σημαίνει την ανάπτυξη της ικανότητας να σέβεται κάποιος διαφορετικούς πολιτισμούς, να αντιμετωπίζει όλους τους πολιτισμούς ως ίσους και αξιόλογους και να επιδεικνύει ενσυναίσθηση, ανοιχτότητα και ευελιξία στην επικοινωνία και στην καθημερινή ζωή με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Με λίγα λόγια, η διαπολιτισμική ευαισθησία σημαίνει την ικανότητα του ατόμου να ανταποκρίνεται καλά στις πολιτισμικές διαφορές και να συνδέεται με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς. Η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι το υψηλότερο επίπεδο διαπολιτισμικής συνειδητοποίησης και διαπολιτισμικής επικοινωνίας, καθώς δεν σημαίνει μόνο ότι κάποιος είναι ενήμερος για τον πολιτισμό του και την ύπαρξη άλλων πολιτισμών και επικοινωνεί καλά, αλλά και ότι επιθυμεί να μάθει, να σέβεται και να αποδέχεται τις πολιτισμικές διαφορές· κατανοεί τους ανθρώπους από διαφορετικό υπόβαθρο και τους αποδέχεται παρά τις διαφορές. Η διαπολιτισμική ευαισθησία μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ανάπτυξης ορισμένων

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

στάσεων, όπως ο αυτοέλεγχος, ο αυτοσεβασμός, το ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς, η συμφιλίωση, η επίδειξη σεβασμού, η θέληση να τροποποιήσει κάποιος τη συμπεριφορά του κ.ά.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Στα σχολεία σήμερα, όλο και συχνότερα φοιτούν μαθητές/τριες με διαφορετικό υπόβαθρο (πολιτισμικό, εθνολογικό, θρησκευτικό κ.λπ.). Αυτό το υπόβαθρο αντανακλάται στη συμπεριφορά, στις στάσεις και στην επικοινωνία των μαθητές/τριών με τους/τις συμμαθητές/τριές τους και άλλους μαθητές/τριες και συχνά μπορεί να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις, καυγάδες και συγκρούσεις. Ως εκ τούτου, μέσω ποικίλων διδακτικών και εξωσχολικών δραστηριοτήτων, τα σχολεία θα πρέπει να επικεντρώνονται στην προώθηση της πολιτισμικής διαφορετικότητας, τονίζοντας τις αξίες του να είσαι διαφορετικός, της αλληλεπίδρασης με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς και της οικοδόμησης ισχυρών σχέσεων μαζί τους.

Σκοπός:

Ο σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι να αναπτύξει την πολιτισμική ευαισθησία των μαθητών/τριών μέσω της εμπειρίας πολιτισμικής διαφορετικότητας και να ωθήσει τους/τις μαθητές/τριες να οικοδομήσουν ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς και να απολαύσουν την πολιτισμική αλληλεπίδραση μέσω διαφόρων κινητικών παιχνιδιών και συνεργατικών δραστηριοτήτων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επικοινωνούν αποτελεσματικά με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς, να δείχνουν σεβασμό και εκτίμηση για τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους και να υποστηρίζουν την πολιτισμική ποικιλία.
- αναγνωρίζουν τις διαφορές που σχετίζονται με τον πολιτισμό και να μάθουν να ενεργούν με υποστηρικτικό και σεβαστικό τρόπο.
- αναγνωρίζουν άλλους πολιτισμούς συμμετέχοντας σε διάφορα παραδοσιακά παιχνίδια, χορούς και άλλες δραστηριότητες βασισμένες στον πολιτισμό και να τροποποιούν τη συμπεριφορά τους για να δείξουν σεβασμό και να βιώσουν τη συνεξάρτηση, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής κ.ά.
- δημιουργούν ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς μέσω της συμμετοχής τους σε παραδοσιακά και πολυπολιτισμικά παιχνίδια και αθλήματα, συνεργατικά παιχνίδια και άλλες δραστηριότητες βασισμένες στον πολιτισμό.
- επιδεικνύουν ενσυναίσθηση για άλλους πολιτισμούς και ανοικτότητα στην ποικιλία συμμετέχοντας σε διάφορα παραδοσιακά και πολυπολιτισμικά παιχνίδια και αθλήματα, συνεργατικές δραστηριότητες και διάφορες πολιτισμικές δραστηριότητες.

Υλοποίηση

Το σενάριο δομήθηκε πάνω σε αρχές του συμπεριφορισμού, των γνωστικών και των εποικοδομητικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα εμπλακούν σε δραστηριότητες στις οποίες αναδεικνύονται πολιτισμικά χαρακτηριστικά που διαφέρουν από τον δικό τους πολιτισμό, θα αναπτύξουν κατανόηση για την ποικιλία και θα κληθούν να μετασχηματίσουν τη συμπεριφορά τους για να δείξουν σεβασμό, ενδιαφέρον και αναγνώριση. Η υποστηρικτική συμπεριφορά και η αναγνώριση άλλων πολιτιστικών ομάδων θα οδηγήσουν σε ισχυρές σχέσεις με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς, βασισμένες στον σεβασμό και την ενσυναίσθηση.

Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του δασκάλου θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός. Για την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθεί η συνεργατική μάθηση και η προσέγγιση που εστιάζει στον μαθητή/τρια. Θα εφαρμοστούν στρατηγικές συνεργασίας, ενεργητικής μάθησης και συνεργατικής διερεύνησης, όπου οι μαθητές/τριες θα συμμετάσχουν ενεργά και κάθε μαθητής/τρια θα έχει την ευκαιρία να μάθει διαφορετικά πράγματα και να συμμετάσχει σε διάφορες δραστηριότητες.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Διδακτικές δραστηριότητες σεναρίου:

- "Βρείτε τον πολιτισμό σας, βρείτε το σπίτι σας"
- Παραδοσιακά αθλήματα

Διάρκεια: 75 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, τάξη

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός και υλικά, διαφορετικά καπέλα, στοιχεία από παραδοσιακά ρούχα, κάρτες δραστηριοτήτων, στεφάνια, μαρκαδόροι

Λέξεις-κλειδιά: Πολιτιστικές σχέσεις, πολιτισμική διαφορετικότητα, συμπεριφορά, σεβασμός, ευαισθησία

Δημιουργός: Ομάδα Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2c-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό: Bronikowska, M., & Laurent, JF. (2015). *Recall: Games of the Past – Sports for Today*. Frankfurt: TAFISA. <http://hopsports.com/>.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι “Βρες τον πολιτισμό σου, βρες το σπίτι σου”

Υλικά: Κάρτες με συγκεκριμένα πολιτιστικά στοιχεία, διαφορετικός εξοπλισμός για σκυταλοδρομίες και διαδρομές με εμπόδια

Οργάνωση δραστηριότητας: Η προετοιμασία μπορεί να γίνει από τον/την εκπαιδευτικό ή να αναθέτουν καθήκοντα στους/τις μαθητές/τριες. Εάν τα καθήκοντα ανατεθούν στους/τις μαθητές/τριες, πρέπει να χωριστούν σε διαφορετικές ομάδες. Η κάθε ομάδα θα πρέπει να ερευνήσει τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά για διαφορετικές χώρες (φαγητό, μουσική, παραδοσιακά αθλήματα, χοροί, μορφές χαιρετισμού, λέξεις χαιρετισμού κ.λπ.). Με βάση αυτά, θα προετοιμαστούν κάρτες με εικόνες που περιλαμβάνουν τρία με πέντε πολιτιστικά στοιχεία για κάθε χώρα (κάθε στοιχείο σε ξεχωριστή κάρτα). Πριν την έναρξη της δραστηριότητας, όλες οι κάρτες αναμιγνύονται και τοποθετούνται σε ένα ή περισσότερα κουτιά (ανάλογα

με τον αριθμό των μαθητές/τριών). Σε διαφορετικά μέρη του γυμναστηρίου τοποθετείται μια σημαία από την επιλεγμένη χώρα ή ένα χαρτί με το όνομα της χώρας γραμμένο επάνω του.

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλοι οι μαθητές/τριες στέκονται σε μια γραμμή στο τέλος του γυμναστηρίου. Ο/η εκπαιδευτικός δίνει οδηγίες να μετακινηθούν με διαφορετικούς τρόπους – τρέξιμο προς τα εμπρός, τρέξιμο προς τα πίσω, άλματα, άλματα με τα δύο πόδια κ.λπ. Όταν ο/η εκπαιδευτικός πει “βρείτε το σπίτι σας/βρείτε τον πολιτισμό σας”, οι μαθητές/τριες παίρνουν μια κάρτα και τρέχουν όσο πιο γρήγορα μπορούν προς το σημείο που είναι σημειωμένο για τη χώρα/πολιτισμό τους. Μπορεί να επαναληφθεί πολλές φορές με διαφορετικές οδηγίες κίνησης και ανακάτεμα των ομάδων. Η δραστηριότητα απαιτεί προσοχή στις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού ώστε να μην συγκρουστούν οι μαθητές/τριες μεταξύ τους, γρήγορη κίνηση, καλή συντονισμένη κίνηση, αντίληψη του χώρου κ.λπ.

Τροποποίηση: Οι κάρτες από διαφορετικές ομάδες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άλλες δραστηριότητες και σκυταλοδρομίες. Όλοι οι μαθητές/τριες που ανήκουν στην ίδια “κουλτούρα/χώρα” θα είναι στην ίδια ομάδα και θα κάνουν διαφορετικές διαδρομές με εμπόδια. Επίσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία – για παράδειγμα, όταν ο/η εκπαιδευτικός πει “φαγητό”, όλοι οι μαθητές/τριες από διαφορετικούς πολιτισμούς που έχουν την κάρτα “φαγητό” θα πρέπει να περάσουν τη διαδρομή σκυταλοδρομίας.

Παράδειγμα καρτών για μια ομάδα:

Χώρα Ιταλία

Σημαία 	Φαγητό
Μεταφορά 	Χαιρετισμός
Παραδόσεις 	

Αναστοχασμός: Μετά από 15-20 λεπτά παιχνιδιού, οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες και καθήκοντα στα παιδιά.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν, να λαμβάνουν αποφάσεις και να ορίζουν τη στρατηγική τους.
- Ενθαρρύνετε το “ευ αγωνίζεσθαι” μεταξύ των ομάδων.

Τίτλος δραστηριότητας: Παραδοσιακά αθλήματα

Υλικά: Βίντεο με παραδοσιακά αθλήματα από διαφορετικές χώρες

Οργάνωση δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός σε συνεργασία με τους/τις μαθητές/τριες αναλύει ποια αθλήματα είναι παραδοσιακά και ειδικά για διαφορετικές χώρες. Αν κάποιος από τους/τις μαθητές/τριες γνωρίζει κάποιο από αυτά τα αθλήματα, καλείται από τον/την εκπαιδευτικό να το παρουσιάσει. Αν δεν υπάρχει κάποιος που να γνωρίζει, τότε ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί ομάδες και μοιράζει καθήκοντα – κάθε ομάδα να ερευνήσει ένα άθλημα από μια χώρα, να μάθει τις βασικές κινήσεις, να μάθει τη φιλοσοφία του αθλήματος, τα βασικά στοιχεία κ.λπ.

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα:

- Ιαπωνία – τζούντο, αϊκίντο, σούμο, καράτε
- Ιρλανδία – γαελικά αθλήματα
- Κίνα – τάι τσι
- Βραζιλία – καποέιρα

- Τουρκία – πάλη
- Ινδία – γιόγκα
- Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία – ράγκμπι

Περιγραφή δραστηριότητας: Όταν επιλεγεί το άθλημα και ο/η παρουσιαστής/τρια, οργανώνεται πρώτα μια σύντομη παρουσίαση του αθλήματος – οι καταβολές του, οι κανόνες, το άθλημα σήμερα. Στη συνέχεια, ο/η παρουσιαστής/τρια δείχνει τα βασικά τού αθλήματος και όλα τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να εκτελέσουν κάποια στοιχεία ή παίζουν όλοι μαζί (ανάλογα με το επιλεγμένο άθλημα). Οι μαθητές/τριες που έχουν επιλεγεί για το άθλημα θα το παρουσιάσουν και μετά θα βοηθήσουν τους άλλους να το μάθουν.

Αναστοχασμός: Μετά από 30 λεπτά παιχνιδιού ή εξάσκησης στο άθλημα, οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται και συζητούν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους. Ορισμένες από τις αναστοχαστικές ερωτήσεις μπορεί να είναι:

- Πώς ένιωσες επιχειρώντας ένα νέο άθλημα και νέες κινήσεις;
- Πώς ένιωσες εκπροσωπώντας μια χώρα που δεν είναι η πατρίδα σου;
- Ήταν δύσκολο να εκτελέσεις διάφορα στοιχεία του αθλήματος;
- Έμαθες κάτι καινούριο;
- Σε ενδιαφέρει να μάθεις περισσότερα για το άθλημα ή για τον πολιτισμό της χώρας αυτής γενικότερα;

Διάρκεια: 45 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες και καθήκοντα στους/τις μαθητές/τριες.
- Αν αναθέσετε ομαδική εργασία, επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επιλέξουν με ποιους θέλουν να συνεργαστούν.
- Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν, να παίρνουν αποφάσεις και να δίνουν ιδέες για την παρουσίασή τους.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να ερευνήσουν περισσότερα για το άθλημα και τον πολιτισμό της χώρας προέλευσης.

6.3.3. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι η επιθυμία να μάθουμε, να σεβόμαστε και να αποδεχόμαστε τις πολιτισμικές διαφορές. Είναι η ικανότητα των ανθρώπων να κατανοούν, να αισθάνονται και να σέβονται τους άλλους, παρά τη πολιτισμική τους καταγωγή. Για να είναι κάποιος ευαίσθητος, πρέπει να αναπτύξει συγκεκριμένες στάσεις. Η αυτοεκτίμηση, ο σεβασμός για τον εαυτό, η δεκτικότητα, το ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς, η συμφιλίωση και η διάθεση να τροποποιήσει τη συμπεριφορά του και να δείξει σεβασμό είναι μερικές από αυτές τις στάσεις.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Στα σχολεία, είναι σύνηθες οι μαθητές/τριες να μην ενδιαφέρονται για τους/τις συμμαθητές/τριές τους από άλλες κουλτούρες, να μην αντιλαμβάνονται τις πολιτισμικές διαφορές και να απομονώνονται από μαθητές/τριες και ομάδες με διαφορετική κουλτούρα από τη δική τους.

Σκοπός

Ο σκοπός του σεναρίου είναι να αναπτύξει το ενδιαφέρον και την δεκτικότητα των μαθητών/τριών προς άλλους πολιτισμούς, προκειμένου να αυξηθεί η διαπολιτισμική ευαισθησία τους. Τα μαθήματα φυσικής αγωγής μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της αυτογνωσίας και της ενσυναίσθησης, καθώς και της ικανότητας να αποστασιοποιούνται από τον εαυτό τους, που είναι βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθησίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επιδεικνύουν περιέργεια και ενσυναίσθηση για τους πολιτισμούς των άλλων,

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

- τοποθετούνται κριτικά απέναντι στον δικό τους πολιτισμό,
- αναγνωρίζουν την πολυμορφία του κόσμου,
- συνεργάζονται αρμονικά επιδιώκοντας να γνωριστούν καλύτερα.

Υλοποίηση:

Το σενάριο έχει δομηθεί με βάση τις αρχές των κοινωνικοπολιτισμικών προσεγγίσεων. Οι μαθητές/τριες θα αναπτύξουν αυτογνωσία και συνείδηση για τους άλλους μέσα από την ανακάλυψη, την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί για μικρότερες ηλικίες.

Διδακτικές δραστηριότητες σεναρίου:

- Διαφορετική χώρα, διαφορετικό άθλημα

Διάρκεια: 135 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αυλή σχολείου, γήπεδο, γυμναστήριο

Υλικά: Αθλητικός εξοπλισμός, κάρτες δραστηριοτήτων

Λέξεις κλειδιά: Διαπολιτισμική ευαισθησία, ανεκτικότητα, ενσυναίσθηση, πολυμορφία

Δημιουργός: Dana Masarykova, Πανεπιστήμιο Travná, Σλοβακία

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2d-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό:

<https://www.coe.int/en/web/compass/culture-and-sport>.

“All different – All equal, Education Pack”, European Youth Centre, 1995.

A Handbook for teachers: Cultural Heritage and Cultural Diversity Lessons, 2015, <https://edoc.coe.int/en/cultural-heritage/6551-cultural-heritage-and-cultural-diversity-lessons-a-handbook-for-teacher.html>.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Διαφορετικές χώρες, διαφορετικά αθλήματα

Εισαγωγή: Στην εισαγωγική φάση, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σας πουν για αθλήματα που παίζονται μόνο σε συγκεκριμένες χώρες ή να σας αναφέρουν αθλήματα και την αρχική τους χώρα. Υπάρχει κάτι συγκεκριμένο σε κάποια αθλήματα, ώστε κάποια από αυτά να μπορούν να παιχτούν παντού και κάποια όχι; Είναι αυτό ένα θέμα γεωγραφικών συνθηκών, θρησκείας, πλούτου ή φτώχειας; Παρακινήστε τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν για τους πιθανούς λόγους για τους οποίους κάποια αθλήματα είναι πιο γνωστά και κάποια όχι. Μπορείτε επίσης να τους/τις καθοδηγήσετε με κάποια παραδείγματα, όπως το ποδόσφαιρο (soccer), το χόκεϊ, το σούμο, το γκολφ, η κολύμβηση κ.λπ. Υπάρχει ίσως και διαφορά στα αθλήματα για γυναίκες και άνδρες; Έχει αλλάξει κάτι στο παρελθόν σχετικά με αυτό; Για παράδειγμα, μπορούν τα κορίτσια στο Ιράν να παίζουν αθλήματα; Γιατί όχι;

Περιγραφή δραστηριότητας: Πριν από τη δραστηριότητα, κάντε μια μικρή έρευνα για τα αθλήματα που παίζουν κάποιοι από τους/τις μαθητές/τριες. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, προετοιμάστε σταθμούς που θα αντιπροσωπεύουν διαφορετικά αθλήματα. Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε μικρές ομάδες και οδηγήστε τους στους σταθμούς, όπου θα έχουν την ευκαιρία να βιώσουν διαφορετικά αθλήματα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ποικιλία αθλημάτων στην τάξη, προσκαλέστε προπονητές/τριες ή επαγγελματίες αθλητές/τριες να παρουσιάσουν τα αθλήματά τους. Οι μαθητές/τριες δεν θα δοκιμάσουν μόνο το άθλημα, αλλά θα έχουν και την ευκαιρία να κάνουν ερωτήσεις. Η δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί σε περισσότερα μαθήματα, αν υπάρχουν περισσότερα παραδείγματα αθλημάτων που οι μαθητές/τριες θα ήθελαν να δοκιμάσουν.

Αναστοχασμός: Μετά το τέλος της δραστηριότητας, συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες και ρωτήστε τους για την εμπειρία και τα συναισθήματα

τους. Μερικές ενδεικτικές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Ποια αθλήματα σας άρεσαν και γιατί;
- Νιώσατε άβολα σε κάποιο άθλημα; Γιατί; Σχετίζεται με την κουλτούρα σας;

Οι μαθητές/τριες μπορούν επίσης να θέσουν ερωτήσεις σχετικά με συγκεκριμένες πολιτιστικές καταστάσεις και ο/η εκπαιδευτικός θα τους καθοδηγήσει για να κατανοήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές, ως βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθησίας.

Παραδείγματα προβλημάτων:

- **Ισότητα:** Η πιο κοινή πρόκληση για τα ανθρώπινα δικαιώματα που σχετίζεται με τον αθλητισμό είναι η ισότητα και η μη διάκριση. Η αποτελεσματική άσκηση της ισότητας στην πρόσβαση στον αθλητισμό συναντά διάφορα οικονομικά, κοινωνικά και λογιστικά εμπόδια: ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων, η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές και η οικονομική δυνατότητα, η είσοδος σε αθλητικά σωματεία και εγκαταστάσεις, η προσβασιμότητα των εγκαταστάσεων κ.ά. Παρά τον ευρέως αναγνωρισμένο ρόλο της ένταξης μέσω του αθλητισμού, σε πολλές χώρες πολλά νέα άτομα, στην πράξη, στερούνται την πρόσβαση στον αθλητισμό.
- **Ρατσισμός:** Ο ρατσισμός στον αθλητισμό μπορεί να επηρεάσει όλα τα αθλήματα και μπορεί να εκδηλωθεί σε διάφορα επίπεδα, στον ερασιτεχνικό αθλητισμό και σε θεσμικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και στα ΜΜΕ. Μπορεί να συμβεί σε τοπικό επίπεδο, ειδικά, αλλά όχι μόνο, στην αλληλεπίδραση (για πραγματικούς ή φανταστικούς λόγους, όπως χρώμα, θρησκεία, εθνικότητα ή εθνοτική προέλευση) μεταξύ ή κατά παικτών, ομάδων, προπονητών και θεατών ή κατά διαιτητών. Η ευθύνη για την καταπολέμηση του ρατσισμού στον αθλητισμό ανήκει σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών (νομοθέτες, δικαστήρια, αστυνομία, κυβερνητικά σώματα υπεύθυνα για τον αθλητισμό και τοπικές αρχές), μη κυβερνητικών οργανώσεων (επαγγελματικές και ερασιτεχνικές εθνικές αθλητικές ενώσεις, σωματεία, τοπικές αθλητικές ενώσεις, κλαμπ υποστηρικτών, οργανώσεις κατά του ρατσισμού κ.ά.) και ατόμων.

6.3.4. Διδακτικό σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία στο σχολικό περιβάλλον αναφέρεται στην ικανότητα των εκπαιδευτικών και των μαθητές/τριών να αναγνωρίζουν, να αποδέχονται και να σέβονται τις πολιτισμικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των μελών της κοινότητας. Καθώς οι σχολικές τάξεις γίνονται όλο και πιο ποικιλόμορφες, η διαπολιτισμική ευαισθησία παίζει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση στερεοτύπων και προκαταλήψεων.

Διευκολύνει τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος όπου όλοι οι μαθητές/τριες, ανεξαρτήτως πολιτισμικού υπόβαθρου, νιώθουν αποδεκτοί και ασφαλείς και συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Με αυτόν τον τρόπο, προάγεται όχι μόνο η ακαδημαϊκή επιτυχία, αλλά και η κοινωνική συνοχή, προετοιμάζοντας τους/τις μαθητές/τριες να γίνουν ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες σε μια σύγχρονη, πολυπολιτισμική κοινωνία.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Παρατηρείται ότι πολλοί/ές μαθητές/τριες δεν έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν ανθρώπους που έχουν διαφορετικές πολιτισμικές/πολιτιστικές καταβολές και για αυτό μπορεί να έχουν στερεότυπα ή προκαταλήψεις έναντι εκείνων που είναι “διαφορετικοί”. Είναι σημαντικό στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, οι εκπαιδευτικοί, ταυτόχρονα με τη σωματική δραστηριότητα, να δημιουργούν ευκαιρίες όπου οι μαθητές/τριες να αλληλεπιδρούν με τους “άλλους” και μέσα από τη συνεργασία και την επικοινωνία να προάγεται η ενσυναίσθηση και ο σεβασμός στις πολιτισμικές/πολιτιστικές διαφορές¹.

Σκοπός:

Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται η δημιουργία ενός συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές/τριες, καθώς αναπτύσσουν τις κινητικές τους δεξιότητες, ταυτόχρονα να καλλιεργούν θετικές στάσεις απέναντι σε άτομα με διαφορετικές πολιτισμικές καταβολές ή ικανότητες.

¹ Προτιμούμε να χρησιμοποιούμε στο κείμενο και τις δύο έννοιες πολιτισμικός/πολιτιστικός ως μεταφραστικά δάνεια του αγγλ. cultural και του γαλλ. culturel. «Η λέξη «πολιτισμός αναφέρεται στην πνευματική καλλιέργεια και την κουλτούρα, τα ηθικά και τεχνικά επιτεύγματα μίας κοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, πολιτισμικός ορίζεται αυτός που σχετίζεται με τον πολιτισμό ως κουλτούρα, πνευματική καλλιέργεια (πολιτισμική ταυτότητα), ενώ πολιτιστικός ορίζεται ειδικότερα αυτός που προάγει τον πολιτισμό και συμβάλλει στην ανάπτυξή του (πολιτιστικές εκδηλώσεις)».

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

Στόχος είναι να τους εισαγάγει στην έννοια της πολυπολιτισμικότητας και να προωθήσει την αποδοχή και την εκτίμηση της πολιτισμικής/πολιτιστικής ποικιλομορφίας. Μέσω διασκεδαστικών και συνεργατικών δραστηριοτήτων οι μαθητές/τριες μαθαίνουν να συνεργάζονται, να επικοινωνούν, να κατανοούν και να αποδέχονται τον άλλο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες /τριες θα είναι σε θέση να:

- συνεργάζονται αρμονικά με τους άλλους για να ολοκληρώσουν αποτελεσματικά ομαδικές δραστηριότητες,
- αναγνωρίζουν, αποδέχονται και σέβονται την πολιτισμική ποικιλομορφία,
- αντιλαμβάνονται την έννοια της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και τη σημασία της για τη δημιουργία ενός αρμονικού σχολικού περιβάλλοντος.
- ξεπερνούν στερεότυπα και προκαταλήψεις ώστε να γίνουν ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες σε μια δημοκρατική και συμπεριληπτική κοινωνία.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά μπορεί εύκολα να τροποποιηθεί και να χρησιμοποιηθεί και για μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις θεωρίες του κοινωνικού εποικοδομισμού που υποστηρίζουν ότι η μάθηση είναι αποτέλεσμα μιας συνεργατικής διαδικασίας και της αλληλεπίδρασης με τους άλλους και το περιβάλλον. Μέσα από συνεργατικές κινητικές δραστηριότητες οι μαθητές/τριες, αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους, αποκτούν γνώσεις και κοινές εμπειρίες.

Το σενάριο περιλαμβάνει δραστηριότητες δημιουργίας ομάδων που απαιτούν συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των μαθητών/τριών, δραστηριότητες οικοδόμησης σχέσεων αποδοχής και εμπιστοσύνης, προκλήσεις ομαδικής επίλυσης προβλημάτων και παιχνίδια με μεικτές ομάδες. Οι μαθητές/τριες, μέσα από τη σωματική δραστηριότητα και το παιχνίδι, καθώς συνεργάζονται, οικοδομούν σχέσεις και αναπτύσσουν συναισθηματική νοημοσύνη. Μετά από κάθε δραστηριότητα, προτείνεται να δίνεται χρόνος για μια σύντομη συνεδρία, όπου οι μαθητές/τριες συζητούν για το πώς οι πολιτισμικές διαφορές επηρέασαν την συνεργασία τους ή τις στρατηγικές τους.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Ανθρώπινος κόμπος
- Χορεύοντας με τα μπαλόνια
- Η δύναμη της ομαδικότητας
- Πολιτιστική σκυταλοδρομία
- Πολιτισμικές συνδέσεις

Διάρκεια: 90 λεπτά

Δημιουργός: Φυντανίδου Τριανταφυλιά, καθηγήτρια φυσικής αγωγής

Σύνδεσμος: <https://petic.phed.auth.gr/index.php/intercultural-sensitivity-scenario-2e-sec/>

Υποστηρικτικό υλικό:

Siljamäki, M. E., & Anttila, E. H. (2021). Developing Future Physical Education Teachers' Intercultural Competence: The Potential of Intertwining of Transformative, Embodied, and Critical Approaches. *Frontiers in sports and active living*, 3, 765513. <https://doi.org/10.3389/fspor.2021.765513>.

Developing Cultural Competence in Physical Education: A How-To Approach for Elementary PE (ανακτήθηκε από <https://blog.shapeamerica.org/2021/05/developing-cultural-competence-in-physical-education-a-how-to-approach-for-elementary-pe/>)

Developmental Model of Intercultural Sensitivity (ανακτήθηκε από <https://organizingengagement.org/models/developmental-model-of-intercultural-sensitivity/>).

Cross-Cultural Confidence: A Program Design for Accessible Intercultural Competence on Campus (ανακτήθηκε από <https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3968&context=capstones>).

Classroom Intercultural Competence in Teacher Education Students, Interns, and Alumni (ανακτήθηκε από <https://digitalcommons.unf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1495&context=etd>).

Inclusion in PE: Strategies for Embracing Inclusion and Diversity in Physical Education Classes (ανακτήθηκε από <https://www.capnpetespowerpe.com/single-post/embracing-diversity-and-inclusion-in-physical-education-a-guide-for-educators>).

UNESCO, Embracing Diversity: Toolkit for Creating Inclusive Learning-Friendly Environments (ανακτήθηκε από <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000183995>).

https://blogs.sch.gr/kkiourtsis/files/2012/02/politistikos_politismikos.pdf?x96620.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Ανθρώπινος κόμπος

Στόχος: Προώθηση της συνεργασίας, της επικοινωνίας και της επίλυσης προβλήματος.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν έναν μεγάλο κύκλο χωρίς να αγγίζουν ο ένας τον άλλο. Κλείνουν τα μάτια και σιγά-σιγά προχωρούν με τα χέρια ανοιχτά προς το κέντρο του κύκλου. Όταν ένας μαθητής/τρια αγγίζει το χέρι κάποιου άλλου, το κρατά και μαζί προσπαθούν να βρουν τα υπόλοιπα παιδιά χωρίς να αφήσουν τα χέρια τους. Όταν στο τέλος ανοίξουν τα μάτια, διαπιστώνουν πως τα χέρια τους έχουν μπλεχτεί σε έναν μεγάλο πολύπλοκο κόμπος. Τώρα πρέπει να βρουν τρόπο να ξεμπλέξουν προσεκτικά τα χέρια τους. Μπορούν να περάσουν το ένα πάνω ή κάτω από τα χέρια του άλλου, να στρίψουν τα σώματά τους όπως επιθυμούν χωρίς όμως να αφήνουν τα χέρια των συμμαθητών/τριών τους. Θα καταφέρουν να συνεργαστούν και να εμπιστευτούν ο ένας τον άλλο και να ξεμπλέξουν τον κόμπο;

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Τονίστε ότι δεν πρέπει να αφήνουν τα χέρια τους και να συνεργάζονται.
- Προσφέρετε χαλαρή καθοδήγηση και ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν για να σχεδιάσουν τη στρατηγική τους.
- Παρακολουθήστε τη δραστηριότητα για να βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές/τριες κινούνται προσεκτικά ώστε να αποφύγετε τραυματισμούς.
- Μετά τη δραστηριότητα ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες ποιες στρατηγικές χρησιμοποίησαν, ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν και πώς τις ξεπέρασαν. Τονίστε τη σημασία της συνεργασίας και της επικοινωνίας.

Τίτλος Δραστηριότητας: Χορεύοντας με τα μπαλόνια

Στόχος: Προώθηση της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης και της αποδοχής, μέσα από τον ρυθμό, την κίνηση και τη συνεργασία.

Περιγραφή δραστηριότητας: Οι μαθητές/τριες σε ζευγάρια απλώνονται στο γυμναστήριο ή στην αυλή του σχολείου. Κάθε ζευγάρι παίρνει ένα μπαλόνι και το τοποθετεί ανάμεσά του, στο μέτωπο ή την πλάτη του. Ο/η εκπαιδευτικός βάζει μουσική (προτείνεται να χρησιμοποιηθούν μουσικές από διάφορα μέρη του κόσμου). Τα ζευγάρια χορεύουν με τη μουσική ενώ προσπαθούν να συγκρατήσουν το μπαλόνι ανάμεσά τους (χωρίς να χρησιμοποιούν χέρια) και να μην τους πέσει. Όταν σταματήσει η μουσική, παγώνουν στη θέση τους (συγκρατώντας πάντα το μπαλόνι ανάμεσά τους) και όταν η μουσική ξαναρχίσει συνεχίζουν να χορεύουν.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Κάνετε ζευγάρια μαθητών/τριών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο/ ικανότητες/φύλο.
- Χρησιμοποιήστε είδη μουσικής από διάφορους πολιτισμούς.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να επικοινωνούν και να συνεργάζονται για να κρατήσουν το μπαλόνι στη θέση του.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να μάθουν και να μοιραστούν χορευτικές κινήσεις από τους δικούς τους πολιτισμούς/τόπους.

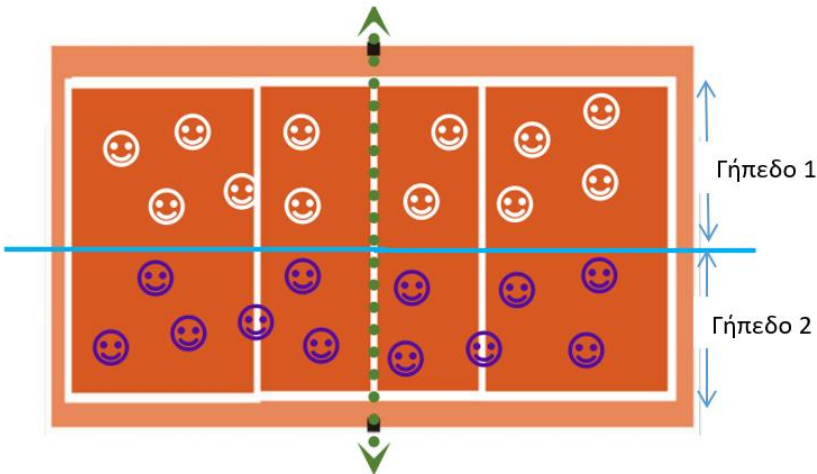
- Δώστε έμφαση στη διασκέδαση και όχι στον ανταγωνισμό.

Τίτλος δραστηριότητας: Η δύναμη της ομαδικότητας

Στόχος: Να συμμετέχουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες χωρίς αποκλεισμούς και προκαταλήψεις και να αντιληφθούν την αξία της συνεργασίας, ακόμη και με τους “απέναντι”, για την κοινή υπέρβαση των προσωπικών ορίων.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τροποποιημένο βόλεϊ. Χωρίζουμε το γήπεδο του βόλεϊ κάθετα στη μέση δημιουργώντας έτσι δυο γήπεδα (1 & 2) που λειτουργούν αυτόνομα για να μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές/τριες όπως φαίνεται στην εικόνα.

Στόχος της δραστηριότητας είναι οι ομάδες να περάσουν το μπαλόνι πάνω από το δίχτυ (ένα σχοινί ή ένα κορδόνι, εάν δεν υπάρχει δίχτυ) όσες περισσότερες φορές γίνεται χωρίς αυτό να αγγίζει το έδαφος. Οι απέναντι ομάδες λειτουργούν ως μία. Στο σχήμα μας έχουμε δύο (2) ομάδες, αυτές με το ίδιο χρώμα (μωβ ή άσπρη ομάδα) που λειτουργούν αυτόνομα. Το δίχτυ τώρα δεν τους χωρίζει αλλά τους ενώνει σε μία ομάδα. Γίνεται το κοινό ε-μπόδιο που πρέπει να ξεπεράσουν μαζί με τους “απέναντι” όσες περισσότερες φορές μπορούν. Μετράει αθροιστικά κάθε πάσα που γίνεται πάνω από το δίχτυ για την κάθε ομάδα (μετράμε την κάθε πάσα: 1, 2, 3...). Εάν η μπάλα πέσει στο έδαφος, συνεχίζεται το παιχνίδι, αλλά τώρα το μέτρημα ξεκινά πάλι από το 1, έχοντας ως στόχο η κάθε ομάδα να ξεπεράσει το δικό της σκορ.

Παραλλαγή: Ανάλογα με τις οδηγίες του εκπαιδευτικού, η μπάλα μπορεί να περνά κατευθείαν με μία πάσα στην απέναντι ομάδα ή να δίνεται η δυνατότητα στους/τις μαθητές/τριες της κάθε ομάδας να ανταλλάσσουν πάσες και μεταξύ τους πριν η μπάλα περάσει απέναντι, όπως στο κανονικό βόλεϊ.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Χρησιμοποιήστε μπαλόνι, επειδή είναι ελαφρύτερο και πιο αργό από μία τυπική μπάλα βόλεϊ, ώστε να κάνετε το παιχνίδι πιο εύκολο και πιο ασφαλές για όλους τους/τις μαθητές/τριες, ανεξαρτήτως ηλικίας και επιπέδου δεξιοτήτων.
- Δώστε έμφαση στη συνεργασία και στις απαλές κινήσεις για να κρατήσετε το μπαλόνι στο παιχνίδι.
- Επιμείνετε στην συμπερίληψη και στην ισότιμη συμμετοχή όλων και θέστε κανόνες ανάλογους, αν αυτό είναι απαραίτητο, όπως π.χ. το να μην μπορεί να αγγίξει ο/η ίδιος/ια μαθητής/-τρια το μπαλόνι μέχρι να το αγγίξουν όλοι/ες.
- Τονίστε πως βασικός στόχος της δραστηριότητας δεν είναι να αναδείξουμε τους νικητές, αλλά να διασφαλίσουμε τη συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών.

Τίτλος δραστηριότητας: Πολιτιστική σκυταλοδρομία

Στόχος: Προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας, κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των μαθητών/τριών μέσω της σωματικής δραστηριότητας.

Οργάνωση δραστηριότητας: Στην αρχή οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να μιλήσουν για τη χώρα τους/τον τόπο τους, για ένα ξεχωριστό αντικείμενο που παραπέμπει σε αυτήν: ένα χρώμα, μια σημαία, μια παράδοση/έθιμο, ένα γεγονός, έναν αθλητή/τρια ή άθλημα. Στη συνέχεια, δημιουργούνται ομάδες, διασφαλίζοντας την ποικιλομορφία/διαφορετικότητα των μαθητών/τριών σε κάθε ομάδα. Οριοθετούνται οι διάδρομοι της σκυταλοδρομίας (όσοι και οι ομάδες) με κώνους ή γραμμές σχηματισμένες με κιμωλία και τοποθετείται μία ομάδα σε κάθε διάδρομο. Σε διάφορα σημεία της διαδρομής τοποθετούνται χρωματιστές κάρτες με ερωτήσεις (ίδιες για όλες τις ομάδες, τοποθετημένες όμως σε διαφορετικά σημεία και με διαφορετική σειρά για την κάθε ομάδα) που αφορούν γεγονότα, σύμβολα, σημαίες, παραδόσεις, κ.ά. άλλων τόπων και πολιτισμών, οι οποίες πρέπει να απαντηθούν ομαδικά για να δώσουν πόντους. Ο/η εκπαιδευτικός φτιάχνει τις κάρτες ανάλογα με τους/τις μαθητές/τριες που έχει ή συγκεκριμένο στόχο/πληροφορίες που θέλει να μεταδώσει. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα όνομα. Θα μπορούσε για παράδειγμα να είναι το χρώμα των καρτών της: κόκκινη ομάδα, μαύρη ομάδα, κίτρινη ομάδα, κ.λπ., παίρνει ένα φύλλο εργασίας όπου θα καταγράφονται οι απαντήσεις για την κάθε κάρτα/ερώτηση και στυλό. Για κάθε ομάδα υπάρχουν τόσες κάρτες όσες και οι ερωτήσεις, ίδιες για το κάθε χρώμα π.χ. 5 ομάδες/χρώματα X 10 ερωτήσεις = 50 κάρτες σε κάθε διαδρομή.

Περιγραφή δραστηριότητας: Στην σκυταλοδρομία συμμετέχουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες. Με το σήμα του/της εκπαιδευτικού ξεκινά ένα παιδί από κάθε ομάδα να τρέχει στον διάδρομό του, εντοπίζει και παίρνει την κάρτα με το χρώμα της ομάδας του και επιστρέφει. Διαβάζει στην ομάδα την ερώτηση που υπάρχει στην κάρτα, η ομάδα συζητά, επιλέγει τη σωστή απάντηση και την καταγράφει στο φύλλο εργασίας. Μόνο τότε μπορεί το επόμενο μέλος της ομάδας να ξεκινήσει το τρέξιμο για πάει να βρει την επόμενη κάρτα και να την φέρει στην ομάδα. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρις ότου τρέξουν όλα τα μέλη της ομάδας, συλλεχθούν όλες οι κάρτες και συμπληρωθούν όλες οι απαντήσεις στο φύλλο εργασίας. Όποια ομάδα ολοκληρώνει το φύλλο εργασίας το παραδίδει στον/στην εκπαιδευτικό. Όταν παραδοθούν όλα τα φύλλα εργασίας, ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τους/τις μαθητές/τριες, συζητούν ερωτήσεις, απαντήσεις, απορίες αλλά και για όσα καινούρια έμαθαν.

Παραλλαγή: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί χρονόμετρο για να καταγραφεί ο χρόνος της κάθε ομάδας, με σκοπό να παρακινηθούν οι ομάδες να ολοκληρώσουν γρηγορότερα τις προκλήσεις (τρέξιμο, αναζήτηση κάρτας, απάντηση).

Διάρκεια: 30 λεπτά

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Προσαρμόστε την πολυπλοκότητα των ερωτήσεων βάσει της ηλικίας και της πολιτισμικής ποικιλομορφίας των μαθητών/τριών για να εξασφαλίσετε μια πιο συμπεριληπτική και ενδιαφέρουσα εμπειρία για όλους τους συμμετέχοντες.
- Με την ολοκλήρωση της σκυταλοδρομίας, συγκεντρώστε τους/τις μαθητές/τριες και συζητήστε μαζί τους για την εμπειρία τους.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν τις νέες πληροφορίες που έμαθαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.
- Δώστε έμφαση στην αξία της ομαδικής εργασίας και της επικοινωνίας για τη γεφύρωση των πολιτισμικών διαφορών.
- Ολοκληρώστε τονίζοντας τη σημασία της διαπολιτισμικής ευαισθησίας για την προώθηση της δημοκρατίας και της κοινωνικής ειρήνης.

Τίτλος δραστηριότητας: Πολιτισμικές συνδέσεις

Στόχος: Αναστοχασμός

Περιγραφή δραστηριότητας: Δίνουμε φύλλο εργασίας που αφορά στις έννοιες που αναφέρθηκαν στο εκπαιδευτικό σενάριο και ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες να το συμπληρώσουν ομαδικά. Συζητάμε τη σημασία του σεβασμού και της εκτίμησης της πολιτισμικής διαφορετικότητας. Ενθαρρύνουμε τους/τις μαθητές/τριες να αναλογιστούν για το πώς οι δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν επηρέασαν τις αντιλήψεις τους για την πολιτισμική ποικιλομορφία και την αλληλεπίδρασή τους με τους συνομηλίκους.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Επέκταση: Ζητάμε από τους/τις μαθητές/τριες να αναζητήσουν και να παρουσιάσουν σε επόμενο μάθημα, μια παράδοση/έθιμο, έναν αθλητή/άθλημα ή ένα σύμβολο της επιλογής τους από τη χώρα τους, την ιδιαίτερη πατρίδα τους ή μιας χώρας που θα ήθελαν να επισκεφτούν. Στόχος να εμπλουτίσουν επιπλέον τις γνώσεις τους, να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τον πλούτο του παγκόσμιου πολιτιστικού αποθέματος και να αναγνωρίσουν την ξεχωριστή ομορφιά και αξία της πολιτιστικής ποικιλομορφίας.

Πρόταση: Το υλικό που θα συγκεντρωθεί μπορεί να γίνει e-book και να αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του σχολείου.

6.3.5. Διδακτικό Σενάριο

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική ευαισθησία αναφέρεται στην ικανότητα των ατόμων να κατανοούν και να αποδέχονται την ύπαρξη πολιτισμικών διαφορών και να κατανοούν τον τρόπο που οι πολιτισμικές διαφορές επηρεάζουν τις συμπεριφορές, τις στάσεις και την κατανόηση των ανθρώπων. Οι μαθητές/τριες με διαπολιτισμική ευαισθησία ανταποκρίνονται θετικά στις πολιτισμικές διαφορές και συνδέονται με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

Υποδιάσταση: Δημιουργία σχέσεων με άτομα από άλλους πολιτισμούς μέσω χορών και μουσικής.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Το σχολείο μας είναι πολυπολιτισμικό, με μαθητές/τριες από όλο τον κόσμο. Συχνά, ειδικά στην αρχή της σχολικής χρονιάς, αυτό μπορεί να αποτελέσει μεγάλο πρόβλημα, καθώς οι μαθητές/τριες δεν μιλούν την ίδια γλώσσα και έχουν διαφορετικές πολιτισμικές συνήθειες και τρόπους συμπεριφοράς. Κάθε χρόνο υπάρχουν μαθητές/τριες που είναι καινούργιοι και προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα, πράγμα που μπορεί να αντικατοπτρίζεται στην εμπλοκή τους σε δραστηριότητες, στους τρόπους επικοινωνίας και στη συμπεριφορά τους γενικά. Για τον λόγο αυτό, μέσω διαφόρων διαπολιτισμικών δραστηριοτήτων, είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να προσπαθεί να τους εμπλέξει, να τους δώσει την ευκαιρία να μοιραστούν κάτι από τον πολιτισμό τους και να νιώσουν πιο σίγουροι να επικοινωνούν με τους άλλους.

Στόχος:

Το διδακτικό σενάριο έχει ως στόχο την ανάπτυξη της πολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών δίνοντάς τους την ευκαιρία να βιώσουν την πολιτισμική διαφορετικότητα με όχημα τη μουσική και τον χορό από διάφορα μέρη του κόσμου και να απολαύσουν την πολιτισμική αλληλεπίδραση μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων που βασίζονται στη μουσική και τον χορό.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- προσδιορίζουν την προέλευση ενός χορού ακούγοντας μουσική από διάφορα μέρη του κόσμου,
- χορεύουν με συγκεκριμένο τρόπο σε μουσική από διάφορα μέρη του κόσμου, αναγνωρίζοντας την πολιτισμική ποικιλία μέσω της κίνησης και του χορού,
- εντοπίζουν τις διαφορές που σχετίζονται με τη μουσική, τον χορό και τον πολιτισμό από διάφορα μέρη του κόσμου και να ενεργούν με υποστηρικτικό τρόπο και σεβασμό,
- παρουσιάζουν έναν χορό από κάποιο μέρος του κόσμου (τη χώρα τους ή κάποιον χορό που τους αρέσει πολύ από άλλον πολιτισμό) και με αυτόν τον τρόπο να στηρίζουν τους/τις συμμαθητές/τριές τους να μαθαίνουν για την πολιτισμική ποικιλία,
- αποδέχονται άλλους πολιτισμούς συμμετέχοντας σε διάφορους παραδοσιακούς χορούς και να τροποποιούν τη συμπεριφορά τους ώστε να δείχνουν σεβασμό και να βιώνουν την αμοιβαία εξάρτηση ανεξαρτήτως φύλου, φυλής κ.λπ.,
- δημιουργούν ισχυρές σχέσεις με άτομα από άλλους πολιτισμούς μέσω της συμμετοχής τους σε χορούς.

Υλοποίηση:

Οι μαθητές/τριες θα εμπλακούν σε δραστηριότητες πολιτιστικού χαρακτήρα με επίκεντρο τον χορό στο πλαίσιο του μαθήματος Φυσικής Αγωγής. Όλοι ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις δραστηριότητες, επικοινωνώντας και συνεργαζόμενοι με τους/τις συμμαθητές/τριές τους. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στη μάθηση, ενώ ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού θα είναι καθοδηγητικός στο πρώτο μέρος και υποστηρικτικός στο δεύτερο μέρος. Κατά την υλοποίηση του σεναρίου, θα υιοθετηθούν προσεγγίσεις συνεργατικής μάθησης και διδασκαλίας με επίκεντρο τον μαθητή, ώστε οι μαθητές/τριες να συμμετέχουν ενεργά.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο εφαρμόζεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Χοροί του Κόσμου
- Ο αγαπημένος μου χορός

Διάρκεια: 50 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Αίθουσα γυμναστικής

Υλικά: 5 μεγάλα στεφάνια, ηχεία και συσκευή αναπαραγωγής ήχου

Αξιολόγηση: Αναστοχαστικές ερωτήσεις

Λέξεις-κλειδιά: χοροί, μουσική, πολιτισμική ποικιλία

Δημιουργός: Alahe Abrahimia, καθηγητής Φυσικής Αγωγής

Πόροι: Spotify ως πηγή μουσικής

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος: «Χοροί του Κόσμου»

Υλικά: 5 μεγάλα στεφάνια, ηχεία και συσκευή αναπαραγωγής ήχου

Προετοιμασία δραστηριότητας: Πέντε μεγάλα στεφάνια τοποθετούνται στο δάπεδο της αίθουσας σε κατάλληλη απόσταση. Κάθε στεφάνι αντιπροσωπεύει μια ήπειρο: Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αμερική (Βόρεια και Νότια), Ανταρκτική και Ωκεανία. Τα στεφάνια τοποθετούνται στο δάπεδο σύμφωνα με τη θέση των ηπείρων στον χάρτη. Ο δάσκαλος προετοιμάζει 8-9 τραγούδια με ήχους που είναι χαρακτηριστικοί για ορισμένους πολιτισμούς των ηπείρων. Η επιλογή πρέπει να γίνει προσεκτικά ώστε να αναγνωρίζονται τα στοιχεία των διαφόρων πολιτισμών.

Περιγραφή δραστηριότητας: Όλοι/ες οι μαθητές/τριες στέκονται σε κύκλο γύρω από τα στεφάνια και τον δάσκαλο που βρίσκεται στο κέντρο της αίθουσας. Καλούνται να ακούσουν ένα τραγούδι και να χορέψουν όπως θέλουν ή όπως νομίζουν ότι αντιπροσωπεύει τον χορό. Ο χορός συνεχίζεται μέχρι να σταματήσει η μουσική. Όταν η μουσική σταματήσει, οι μαθητές/τριες πρέπει να τρέξουν όσο πιο γρήγορα μπορούν στο στεφάνι - ήπειρο που πιστεύουν ότι ανήκει το τραγούδι. Η δραστηριότητα συνεχίζεται μέχρι να παιχτούν όλα τα τραγούδια ή μέχρι να αποφασίσει ο δάσκαλος να σταματήσει το παιχνίδι λόγω χρόνου.

Αναστοχασμός: Μετά από 20 λεπτά, οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται και συζητούν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους. Συντομότερη συζήτηση μπορεί να γίνεται και μετά από κάθε τραγούδι ή καλύτερα μετά από μερικά τραγούδια. Η συζήτηση ενθαρρύνεται στην περίπτωση που οι μαθητές/τριες επιλέξουν διαφορετικές ηπείρους για το ίδιο τραγούδι. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να τους ρωτήσει για ποιο λόγο επέλεξαν αυτήν την ήπειρο και αν είναι εξοικειωμένοι με τον χορό.

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες στους/στις μαθητές/τριες σχετικά με το παιχνίδι.

- Επιλέξτε τραγούδια που έχουν σαφή στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν στην αναγνώριση.
- Επιτρέψτε στους/στις μαθητές/τριες να επικοινωνούν και να παίρνουν αποφάσεις.
- Ζητήστε ανατροφοδότηση και εξηγήσεις για κάποιες από τις επιλογές τους.
- Υποστηρίξτε τη θετική επικοινωνία και ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να κινηθούν και να χορέψουν.
- Προσπαθήστε να ενσωματώσετε μουσική από χώρες καταγωγής κάποιων από τους/τις μαθητές/-τριές σας.

Ερωτήσεις αναστοχασμού:

- Ποιο στοιχείο σε βοήθησε να επιλέξεις την ήπειρο;
- Ήταν δύσκολο να εντοπίσεις την ήπειρο και να αντιστοιχίσεις τη μουσική με αυτή;
- Έχεις ξανακούσει παρόμοια μουσική;
- Πώς ήξερες πώς να χορέψεις στη μουσική αυτή; Έχεις κάνει παρόμοιους χορούς πριν;
- Ποια ήπειρος είναι η αγαπημένη σου όσον αφορά τη μουσική; Ποιο είδος μουσικής σου αρέσει περισσότερο;

Τίτλος: Ο αγαπημένος μου χορός

Υλικά: Ηχεία, συσκευή αναπαραγωγής ήχου

Προετοιμασία δραστηριότητας: Δύο εβδομάδες πριν από το μάθημα, ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των 3-4 ατόμων, οι οποίες θα εργαστούν μαζί. Ο/η εκπαιδευτικός τους αναθέτει την αποστολή να βρουν έναν παραδοσιακό χορό από μια χώρα που τους αρέσει, να τον μάθουν και να τον προετοιμάσουν για να τον παρουσιάσουν στους/στις υπόλοιπους/ες μαθητές/τριες. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να τους βοηθήσει στην επιλογή του τραγουδιού ή του χορού. Για να διευκολυνθεί η διαδικασία, ο δάσκαλος μπορεί να προτείνει 8-9 διαφορετικούς χορούς από διάφορες χώρες, από τους οποίους τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν. Κάθε ομάδα πρέπει να ορίσει έναν αρχηγό, ο οποίος θα εξηγήσει και θα επιδείξει τον χορό και οι υπόλοιποι θα τον ακολουθήσουν και θα τον υποστηρίξουν. Ο/η εκπαιδευτικός προετοιμάζει ένα φύλλο αξιολόγησης όπου θα καταγράφονται οι χοροί όλων των ομάδων και κάθε μαθητής/τρια θα μπορεί να αξιολογήσει τον επιλεγμένο χορό, τη μουσική, την παρουσίαση, τη μάθηση βήμα προς βήμα, την υποστήριξη από την ηγετική ομάδα, τη δυσκολία του χορού, τη διασκέδαση και την απόλαυση σε κλίμακα από το 1 (χαμηλότερη βαθμολογία) έως το 5 (υψηλότερη βαθμολογία).

Περιγραφή δραστηριότητας: Πριν από την έναρξη της δραστηριότητας, κάθε ομάδα προετοιμάζει τα τραγούδια και τα παραδίδει στον/στην εκπαιδευτικό. Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα βήματα του χορού της, πρώτα αργά και έπειτα στον αυθεντικό ρυθμό. Οι υπόλοιποι/ες μαθητές/τριες προσπαθούν να μάθουν τον χορό ακολουθώντας τους/τις συμμαθητές/τριές τους που τον επιδεικνύουν.

Αναστοχασμός: Όταν όλες οι ομάδες (ή οι ομάδες που προγραμματίστηκαν για εκείνη τη μέρα) παρουσιάσουν τους χορούς τους, οι μαθητές/τριες καλούνται να συμπληρώσουν το φύλλο αξιολόγησης. Στη συνέχεια, συγκεντρώνονται και συζητούν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους. Μερικές από τις αναστοχαστικές ερωτήσεις που μπορούν να τεθούν είναι:

- Πώς ένιωσες όταν έκανες πρόβες με διαφορετικούς χορούς;
- Ποιος χορός σου φάνηκε πιο ενδιαφέρων;
- Ποιος χορός ήταν πιο δύσκολος να μάθεις;
- Πώς ένιωσες όταν εκπροσώπησες μια άλλη χώρα, που δεν είναι η πατρίδα σου;
- Ήταν δύσκολο να εκτελέσεις διάφορους τύπους χορών;
- Έμαθες κάτι καινούργιο;
- Πώς ένιωσες όταν η ομάδα σου έπρεπε να παρουσιάσει τον χορό της;
- Πόσο διαφορετικό/εύκολο ή δύσκολο ήταν αυτό σε σχέση με το όταν έπρεπε να ακολουθήσεις;

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε σαφείς οδηγίες στους/στις μαθητές/τριες για την αποστολή τους και τις προσδοκίες από αυτούς.

- Υποστηρίξτε τους/τις μαθητές/τριες στην επιλογή των χωρών.
- Επιτρέψτε στους/στις μαθητές/τριες να επικοινωνούν και να παίρνουν αποφάσεις.
- Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών.

Διάρκεια: 25 λεπτά

6.4. Διδακτικά Σενάρια Ειδικής Αγωγής

6.4.1. Διαπολιτισμική επίγνωση

Γενική περιγραφή

Η διαπολιτισμική επίγνωση αποτελεί βασική προϋπόθεση της ομαλής συνύπαρξης μεταξύ ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς. Συγκεκριμένα, η αναγνώριση των στοιχείων της δικής μας κουλτούρας αλλά και της κουλτούρας των άλλων λαών, βοηθά να εντοπίσουμε διαφορές και ομοιότητες μεταξύ μας, να κατανοήσουμε στάσεις και συμπεριφορές, να επιλύσουμε παρεξηγήσεις και να βελτιώσουμε τη συνεργασία και την επικοινωνία με άτομα προερχόμενα από άλλες χώρες.

Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής συμβάλλει σημαντικά στην καλλιέργεια της διαπολιτισμικής επίγνωσης των παιδιών μέσα από ομαδικά παιχνίδια και δραστηριότητες συνεργασίας που στόχο έχουν τη γνωριμία, την κατανόηση και την αποδοχή των άλλων πολιτισμών.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα:

Ένα φαινόμενο που παρατηρείται συχνά στα σχολεία είναι οι παρεξηγήσεις και οι εντάσεις μεταξύ μαθητών/τριών που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς. Συνήθως, τα παιδιά δεν μπορούν να κατανοήσουν και να αναγνωρίσουν ότι οι πραγματικές αιτίες πίσω από αυτές τις παρεξηγήσεις είναι οι διαφορές στις στάσεις και τις πεποιθήσεις που βασίζονται στον πολιτισμό τους. Και όταν μιλάμε για πολιτισμό, δεν εννοούμε μόνο τις διαφορές στη γλώσσα, τα έργα τέχνης, το ντύσιμο, το φαγητό κ.α., αλλά αναφερόμαστε σε βαθύτερες διαφορές που χαρακτηρίζουν τη ζωή μας ως ανθρώπινα όντα όπως είναι οι αξίες, οι πεποιθήσεις, οι παραδόσεις κ.ά.

Σκοπός:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες πολιτισμική επίγνωση όσον αφορά στις διαφορετικές αντιλήψεις για την ίδια πραγματικότητα, ειδικά σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκτιμούν και να σέβονται την πολιτισμική διαφορά και τη διαφορετικότητα,
- εκτιμούν και να σέβονται τους άλλους ανθρώπους,
- επιδεικνύουν περιέργεια στην ανακάλυψη στοιχείων που συνθέτουν άλλες κουλτούρες,
- να ερμηνεύουν τους τρόπους με τους οποίους η κουλτούρα επηρεάζει τις συμπεριφορές.

Υλοποίηση:

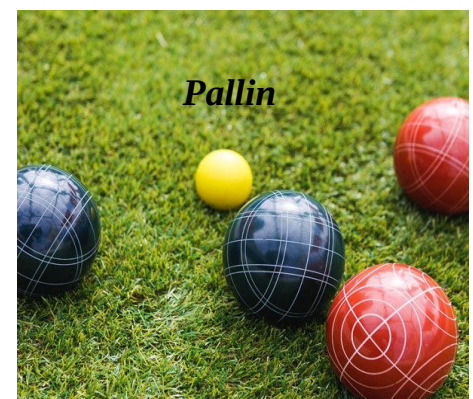
Το σενάριο βασίζεται στις αρχές του συμπεριφορισμού και του κονστρουκτιβισμού. Οι μαθητές/τριες θα εξερευνήσουν τις πολιτισμικές τους ομοιότητες και διαφορές και θα αναπτύξουν τις δεξιότητες επίγνωσης μέσα από αλληλεπίδραση και συνεργασία. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργό ρόλο στην εκμάθηση ενώ ο ρόλος των εκπαιδευτικών θα είναι καθοδηγητικός, συμβουλευτικός και ενθαρρυντικός.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή. Μπορεί όμως εύκολα να τροποποιηθεί και για μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Εκμάθηση του παιχνιδιού bocce
- Ελάτε να χορέψουμε Polka

Διάρκεια σεναρίου: 90 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Προαύλιο, κλειστό γυμναστήριο

Λέξεις κλειδιά: Επίγνωση, διαπολιτισμική επίγνωση, σεβασμός, αποδοχή, διαφορετικότητα

Δημιουργός: Χριστοπούλου Μαρίνα, καθηγήτρια ειδικής Φυσικής Αγωγής

Υποστηρικτικό υλικό:

https://www.academia.edu/5400616/%CE%A4%CE%BF_%CE%86%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1_%CF%84%CE%BF%CF%85_Bocce_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B7_%CE%91%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%AE_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1
<https://en.wikipedia.org/wiki/Bocce#History>
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%BA%CE%B1>
<https://www-britannica-com.translate.goog/art/polka>

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Εκμάθηση του παιχνιδιού bocce

Στόχος: Ενδυνάμωση διαπολιτισμικής επίγνωσης, συνεργασία, εισαγωγή σε παιχνίδια από όλο τον κόσμο.

Υλικά: Προτζέκτορας, 8 μπάλες και μπαλάκι στόχος (Pallina), πίνακας αποτελεσμάτων, σημαίες (κόκκινη /πράσινη), ταινία για σχεδιασμό γηπέδου

Περιγραφή δραστηριότητας: Παρουσίαση PowerPoint για την ιστορική αναφορά του bocce και τους κανόνες παιχνιδιού. Οι πρώτες αναφορές για το παιχνίδι του Μπότσε (Bocce) ανάγονται στην Αίγυπτο το 5000 π.Χ. Από εκεί το παιχνίδι βρέθηκε στην Αρχαία Ελλάδα το 800 π.Χ. και εν συνεχεία διαδόθηκε σε όλη την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Το Bocce εξελίχθηκε στη σημερινή του μορφή στην Ιταλία και από εκεί εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη καθώς και σε περιοχές στις οποίες έχουν μεταναστεύσει Ιταλοί. Μετά το ποδόσφαιρο και το golf, το Μπότσε (Bocce) είναι το τρίτο πιο διαδεδομένο άθλημα.

Πώς παίζεται:

Στόχος κάθε ομάδας είναι να ρίξει τις μπάλες bocce όσο πιο κοντά στη μπάλα στόχο (pallina).

Το συναντάμε σε ανοιχτό και σε κλειστό χώρο.

Παίζεται με δυο ομάδες έχοντας η καθεμία από τέσσερις μπάλες.

Ο 1^{ος} παίκτης αρχικά ρίχνει τη μπάλα-στόχο και κατόπιν ρίχνει και την πρώτη μπαλιά.

Κάθε ομάδα ρίχνει τόσες μπάλες bocce όσες θα χρειαστούν για να τις φέρουν πιο κοντά στη μπάλα-στόχο από τη μπάλα της άλλης ομάδας.

Η ομάδα που θα πλησιάσει με τις μπάλες της περισσότερο τη μπάλα-στόχο, έχει τον έλεγχο του παιχνιδιού και συνεχίζει να ρίχνει.

Το παιχνίδι τελειώνει όταν και οι δυο ομάδες έχουν ρίξει και τις τέσσερις μπάλες τους.

Αναστοχασμός:

Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πως ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν έχουν παίξει ποτέ Bocce ή κάποιο παιχνίδι που να μοιάζει με αυτό.
- Αν θυμούνται από το PowerPoint σε ποια χώρα ξεκίνησε να παίζεται το Bocce.
- Αν έχουν κατανοήσει επαρκώς τους κανονισμούς του παιχνιδιού.
- Αν προέκυψαν προβλήματα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού και πώς αντιμετωπίστηκαν.

Διάρκεια δραστηριότητας: 45 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για το Bocce.
- Ρωτήστε τους αν έχουν ακούσει ποτέ γι' αυτό το άθλημα και συμβουλευστε τους να ρωτήσουν τους γονείς τους αν το Bocce είναι δημοφιλές παιχνίδι στην χώρα προέλευσής τους.
- Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να αισθάνονται περήφανοι για την καταγωγή τους.

Τίτλος δραστηριότητας: Ελάτε να χορέψουμε Polka

Στόχος: Ενδυνάμωση διαπολιτισμικής επίγνωσης, ψυχαγωγία, βελτίωση αντοχής, συνεργασία.

Υλικά: Μουσική σε ρυθμό Polka, ηχοσύστημα, προτζέκτορας

Περιγραφή δραστηριότητας: Παρουσίαση PowerPoint για την ιστορική αναφορά του χορού Polka. Πρόκειται για έναν γρήγορο και αισιόδοξο χορό με καταγωγή από την Τσεχία. Διαδόθηκε ιδιαίτερα κατά τον 19^ο αιώνα. Το 1843 περίπου, παρουσιάστηκε στο Παρίσι όπου έγινε εξαιρετικά δημοφιλής σαρώνοντας την Ευρώπη και την Αμερική από τη Σκανδιναβία έως τη Λατινική Αμερική. Είναι συνηθισμένος χορός στη Σουηδία, Λιθουανία, Τσεχία, Πολωνία, Γερμανία, Ουγγαρία, Αυστρία, Ρωσία, Σλοβενία και Σλοβακία. Χαρακτηρίζεται από τρία γρήγορα βήματα και χορεύεται σε ρυθμό 2/4. Τα ζευγάρια καλύπτουν πολύ χώρο καθώς κάνουν κύκλους γύρω από την πίστα. Για να χορέψουμε Polka στεκόμαστε αντικριστά στο ζευγάρι μας, πιάνουμε με το αριστερό μας χέρι το δεξί του ζευγαριού μας, κρατάμε τις πλάτες μας ίσιες και ακουμπάμε τα ελεύθερα χέρια μας ο ένας στον ώμο του άλλου. Στη συνέχεια εκτελούμε ένα βήμα προς την ίδια κατεύθυνση ακολουθούμενο από δύο μισά και συνεχίζουμε το ίδιο μια από τη μια κατεύθυνση και μια από την άλλη. Στην Ελλάδα, η Polka χορεύεται σε αρκετές περιοχές όπως στην Κεφαλλονιά.

Επίδειξη βίντεο με ζευγάρια που χορεύουν Polka.

Τα παιδιά σχηματίζουν ζευγάρια και χορεύουν Polka πρώτα χωρίς μουσική και έπειτα με μουσική.

Παραλλαγή/Τροποποίηση δραστηριότητας: Η Polka χορεύεται στη Λέρο ως αποκριάτικος χορός με την ονομασία «Σκούπα». Οι χορευτές έχουν μονό αριθμό. Ο χορευτής που περισσεύει, κρατά μια σκούπα και χορεύει μαζί της μιας και δεν έχει ζευγάρι. Οι υπόλοιποι χορευτές σχηματίζουν ζευγάρια και ξεκινούν τον χορό. Μόλις ο χορευτής με τη σκούπα φωνάξει «αλλαγή», τα ζευγάρια αλλάζουν μεταξύ τους και όποιος μένει τελευταίος χορεύει με τη σκούπα. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται έως το τέλος του τραγουδιού. Αν ο χορευτής που κρατά τη σκούπα προέρχεται από διαφορετική χώρα, μπορεί να πει τη λέξη «αλλαγή» στη μητρική του διάλεκτο.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά μαζεύονται και συζητούν πως ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν έχουν χορέψει ποτέ Polka.
- Αν θυμούνται από το PowerPoint σε ποια χώρα ξεκίνησε να χορεύεται η Polka.
- Αν κατανόησαν επαρκώς τα βήματα του χορού.
- Ποιος ρόλος τους άρεσε περισσότερο.

Διάρκεια δραστηριότητας: 45 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για τον χορό Polka.
- Ρωτήστε τους αν έχουν ακούσει ποτέ γι' αυτόν τον χορό και συμβουλευστε τους να ρωτήσουν τους γονείς τους αν η Polka είναι δημοφιλής χορός στην χώρα προέλευσής τους.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να σχηματίζουν κάθε φορά μεικτά ζευγάρια αποτελούμενα από μαθητές/τριες διαφορετικών χωρών.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.

6.4.2. Διαπολιτισμική επικοινωνία

Γενική περιγραφή

Για να προοδεύσει μια κοινωνία, πρέπει, εκτός των άλλων, να υπάρχει επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των πολιτών. Στην περίπτωση της

συνύπαρξης ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς, η επικοινωνία συναντά εμπόδια, λόγω της διαφορετικής κουλτούρας και γλώσσας.

Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής συμβάλλει καθοριστικά στη βελτίωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας και την ικανότητα των παιδιών να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Μέσα από παιχνίδια και δραστηριότητες τόσο λεκτικής όσο και μη λεκτικής επικοινωνίας, τα εμπόδια της γλώσσας ξεπερνιούνται και χτίζονται γέφυρες μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Η σωματική δραστηριότητα σε ζευγάρια ή ομάδες, βελτιώνει την προσοχή, τη συνεργασία και την εμπιστοσύνη μεταξύ των παιδιών. Επιπλέον, μέσα από το παιχνίδι, προάγεται η γλωσσική εξοικείωση και η ανταλλαγή πολιτιστικών στοιχείων, ανάμεσα σε μαθητές/τριες από διαφορετικές χώρες.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Ένα φαινόμενο που παρατηρείται συχνά στα σχολεία είναι οι παρεξηγήσεις και οι εντάσεις μεταξύ μαθητών/τριών που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς. Κύρια αιτία αυτών των συμπεριφορών είναι τα παγιωμένα στερεότυπα και προκαταλήψεις για καθετί το διαφορετικό καθώς και η ελλιπής κατανόηση της γλώσσας και της κουλτούρας των άλλων λαών.

Σκοπός:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας των μαθητών/τριών μέσα από παιχνίδια και κινητικές δραστηριότητες που προάγουν την προσοχή, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και την εξοικείωση με διαφορετικούς πολιτισμούς και παραδόσεις.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- εκδηλώνουν δεξιότητες λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας.
- επιδεικνύουν θετική στάση στην επικοινωνία με άλλους ανθρώπους ανεξάρτητα από τον πολιτισμό.
- υιοθετούν αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ τους.
- εντοπίζουν πολιτισμικές ομοιότητες και διαφορές και τις αιτίες των παρεξηγήσεων.

Υλοποίηση:

Το σενάριο είναι δομημένο πάνω στις θεωρίες του συμπεριφορισμού και του κονστρουκτιβισμού. Έτσι οι μαθητές/τριες θα βελτιώσουν την ικανότητα κατανόησης, εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τους συμμαθητές/τριες από διαφορετικούς πολιτισμούς, θα εξασκηθούν στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία μέσω του παιχνιδιού και της σωματικής δραστηριότητας, και θα εντοπίσουν τις διαφορές και τις ομοιότητες ανάμεσα σε κουλτούρες και παραδόσεις διαφορετικών πολιτισμών. Οι μαθητές/τριες θα έχουν ενεργή συμμετοχή, ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού θα είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Για την υλοποίηση του σεναρίου θα εφαρμοστούν στρατηγικές συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων και ανακάλυψης με επίκεντρο τον/την μαθητή/τρια.

Ομάδα-στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή.

Δραστηριότητες Διδακτικού Σεναρίου:

- Το μεγάλο χέρι
- Ένα νησί για όλους!
- «Αδερφέ, βοήθα με!»
- Σκυταλοδρομία με τρίλιζα
- Λύκος και πρόβατο
- Κότα και κοτόπουλο

Διάρκεια σεναρίου: 90 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Προαύλιο, κλειστό γυμναστήριο

Λέξεις κλειδιά: Λεκτική-μη λεκτική επικοινωνία, διαπολιτισμική επικοινωνία, εμπιστοσύνη, συνεργασία, αποδοχή, εξοικείωση, ψυχαγωγία

Δημιουργός: Γκούμα Ηλιάνα, καθηγήτρια ειδικής φυσικής αγωγής

Υποστηρικτικό υλικό:

Neuman J. (2004): Περιπετειώδη παιχνίδια με φαντασία για άσκηση και ψυχαγωγία. Εκδ. SALTO, σελ: 65.

https://38np.blogspot.com/2016/10/blog-post_21.html.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου

Τίτλος δραστηριότητας: Το μεγάλο χέρι

Στόχος: Συνεργασία, κίνηση, ψυχαγωγία, επικοινωνία

Υλικά: Σεντόνια, μπάλες, καλάθια

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων, με την οδηγία σε κάθε ομάδα να κρατήσουν το καθένα από μια γωνία ενός σεντονιού. Αφού τοποθετηθεί μια μπάλα πάνω στο τεντωμένο σεντόνι, τα παιδιά ενθαρρύνονται να συνεργαστούν και να πετάξουν τη μπάλα έτσι ώστε να προσγειωθεί ξανά στο σεντόνι, χωρίς να πέσει στο πάτωμα. Κάθε φορά, ένα παιδί από την τετράδα ορίζεται ως καθοδηγητής/τρια και είναι υπεύθυνος/η να συντονίζει την κίνηση της ομάδας.

Παραλλαγή/Τροποποίηση δραστηριότητας:

- Τα παιδιά προτρέπονται να πετούν τη μπάλα σε διαφορετικό ύψος κάθε φορά.
- Επιλέγονται διαφορετικά μεγέθη μπάλας.
- Η μπάλα να καταλήξει σε ένα καλάθι.
- Οι δύο τετράδες να προσπαθήσουν να ανταλλάξουν τις μπάλες τους ταυτόχρονα.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους.
- Πώς βοήθησαν να λυθούν τυχόν προβλήματα.
- Ποιος ρόλος τους άρεσε περισσότερο.
- Αν ήταν πιο δύσκολος ο ρόλος του/της καθοδηγητή/τριας ή του/της καθοδηγούμενου/νης.

Διάρκεια δραστηριότητας: 20 λεπτά

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να σχηματίζουν κάθε φορά μεικτές ομάδες αποτελούμενες από μαθητές/τριες από διαφορετικές χώρες.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Ζητήστε τους να σας πουν πώς αισθάνθηκαν.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι και ποια παραλλαγή ήταν αυτή που τους κέντρισε το ενδιαφέρον.
- Προτείνετε σε κάθε παραλλαγή να παίρνει τον ρόλο του/της καθοδηγητή/τριας και διαφορετικό παιδί με σκοπό να συντονίζει το ταυτόχρονο πέταγμα της μπάλας δίνοντας ρυθμό (π.χ. φωνάζοντας: «έειι ωωπ» ή «πάμε» ή κάποια αντίστοιχη λέξη της γλώσσας του).

Τίτλος δραστηριότητας: Ένα νησί για όλους!

Στόχος: Συνεργασία, επικοινωνία, εμπιστοσύνη.

Υλικά: Μπλε πανιά, μουσική

Περιγραφή δραστηριότητας: Επιλέγεται ένα μπλε πανί και σχηματίζεται κύκλος με το ύφασμα. Το εσωτερικό του κύκλου συμβολίζει ένα νησί και το μπλε ύφασμα, τη θάλασσα που το περιβάλλει, η οποία, σύμφωνα με την ιστορία, είναι γεμάτη σκυλόψαρα. Τα παιδιά χωρίζονται σε μικρές ομάδες και ξεκινούν να τρέχουν γύρω από το μπλε πανί για όση ώρα παίζει η μουσική. Όταν σταματήσει η μουσική, όλα τα παιδιά κάθε ομάδας πρέπει να «ανέβουν» στο νησί, χωρίς να ακουμπήσει το πόδι τους στη θάλασσα (μπλε πανί). Σε κάθε γύρο, όμως, το νησί γίνεται μικρότερο (διπλώνουμε κάθε φορά και από λίγο το πανί). Τα παιδιά καλούνται να βρουν τρόπο να χωρέσουν πάνω στο νησί, στηρίζοντας ο ένας τον άλλον, ακόμα και αν στέκονται στο ένα πόδι. Θα χρειαστεί να αγκαλιαστούν ώστε να διατηρήσουν την ισορροπία τους και να μειώσουν τον όγκο.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους.
- Πώς βοήθησαν να λυθούν προβλήματα.
- Πώς ένιωσαν όταν έπρεπε να έρθουν πολύ κοντά ο ένας στον άλλο.
- Αν στην κουλτούρα τους, η αγκαλιά μεταξύ συμμαθητών/τριών είναι αποδεκτή.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να σχηματίζουν κάθε φορά μεικτές ομάδες αποτελούμενες από μαθητές/τριες διαφορετικών χωρών.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Ζητήστε τους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι.
- Δώστε χρόνο στα παιδιά, ώστε να εξερευνήσουν και να ανακαλύψουν τον κατάλληλο τρόπο να επικοινωνήσουν.

Τίτλος δραστηριότητας: «Αδερφέ, βοήθα με!»

Στόχος: Συνεργασία, ψυχαγωγία, επικοινωνία.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ένας μαθητής/τρια είναι ο/η κυνηγός και τα υπόλοιπα παιδιά τρέχουν διασκορπισμένα στο χώρο. Όταν ο/η κυνηγός πλησιάσει να πιάσει κάποιο παιδί, εκείνο πρέπει να τρέξει προς ένα άλλο και να φωνάξει: «Αδερφέ, βοήθα με!». Τότε πιάνονται αγκαζέ οι δυο τους και δεν μπορεί πλέον ο/η κυνηγός να τους πιάσει, οπότε τρέχει προς κάποιο άλλο παιδί κ.ο.κ.. Μπορεί ο κάθε μαθητής/τρια από άλλη χώρα να φωνάζει στη γλώσσα του τη φράση «Αδερφέ, βοήθα με!».

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους.
- Ποιος ρόλος τους άρεσε περισσότερο.
- Αν ήταν πιο δύσκολος ο ρόλος του κυνηγού ή του κυνηγημένου.
- Αν τα παιδιά από διαφορετική χώρα ήταν πρόθυμα να γίνουν ζευγάρι μεταξύ τους μόλις τους έλεγαν τη φράση: «Αδερφέ, βοήθα με!».
- Αν στην κουλτούρα τους, το να πιαστούν αγκαζέ με κάποιο/α συμμαθητή/τρια τους έκανε να νιώθουν άβολα.

Διάρκεια δραστηριότητας: 10 λεπτά.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς:

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Ρωτήστε τα παιδιά πώς ένιωσαν όταν άκουσαν τη φράση του παιχνιδιού σε άλλη γλώσσα.
- Εντοπίζονται περιπτώσεις όπου μαθητές/τριες απέφυγαν να πιαστούν αγκαζέ και να σώσουν κάποιο παιδί που ζητούσε βοήθεια; Ρωτήστε τον λόγο και δώστε συμβουλές, ώστε να μην επαναληφθεί.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι.

Τίτλος δραστηριότητας: Σκυταλοδρομία με τρίλιζα

Στόχος: Μη λεκτική επικοινωνία, ψυχαγωγία, συνεργασία, βελτίωση αντοχής.

Υλικά: Κιμωλία, 5 κόκκινα φασουλοσάκουλα, 5 μπλε φασουλοσάκουλα.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ισάριθμες ομάδες και τοποθετούνται το ένα πίσω από το άλλο. Οι δύο ομάδες στέκονται παράλληλα μεταξύ τους, πίσω από μια γραμμή. Δίπλα από τον πρώτο μαθητή/τρια, τοποθετούνται τα σακουλάκια της αντίστοιχης ομάδας. Σε απόσταση 15 μέτρων, σχεδιάζεται μια τρίλιζα. Με το σφύριγμα, το πρώτο παιδί παίρνει ένα σακουλάκι από το πάτωμα, τρέχει προς την τρίλιζα, βάζει το σακουλάκι σε ένα τετράγωνο και επιστρέφει τρέχοντας στην ομάδα του. Εκεί, δίνει το χέρι στο επόμενο παιδί και πηγαίνει στο τέλος της ομάδας. Με το δόσιμο του χεριού, ο/η καθηγητής/τρια Φυσικής Αγωγής σφυρίζει και τότε το πρώτο παιδί της άλλης ομάδας παίρνει το σακουλάκι και επαναλαμβάνει την ίδια διαδικασία. Το παιχνίδι συνεχίζεται έως ότου σχηματιστεί μια τρίλιζα.

Παραλλαγή/Τροποποίηση δραστηριότητας: Το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί και χωρίς σακουλάκια. Στην περίπτωση αυτή, οι ίδιοι οι μαθητές/τριες

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

φοράνε μπλουζάκια διαφορετικού χρώματος (π.χ. οι μισοί κόκκινο και οι άλλοι μισοί μπλε). Με το σφύριγμα, ο πρώτος της μιας ομάδας πηγαίνει και στέκεται σε ένα τετράγωνο της τρίλιζας. Μόλις γίνει αυτό, ο/η εκπαιδευτικός σφυρίζει και ξεκινά ο πρώτος μαθητής/τρια της αντίπαλης ομάδας την ίδια διαδικασία. Η δραστηριότητα συνεχίζεται μέχρι κάποια από τις ομάδες να σχηματίσει τρίλιζα.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στο να κατανοήσουν τους κανόνες του παιχνιδιού.
- Αν διασκέδασαν.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να σχηματίζουν κάθε φορά μεικτές ομάδες αποτελούμενες από μαθητές/τριες από διαφορετικές χώρες.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Ζητήστε τους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι.

Τίτλος δραστηριότητας: Λύκος και πρόβατο

Στόχος: Ψυχαγωγία, συνεργασία, λεκτική επικοινωνία, βελτίωση αντοχής.

Περιγραφή δραστηριότητας: Τα παιδιά σχηματίζουν ένα κύκλο, πιάνονται χέρι-χέρι και τον κλείνουν φτιάχνοντας ένα «φράχτη». Μέσα στον κύκλο είναι το «πρόβατο» και έξω ο «λύκος». Όταν το «πρόβατο» νιώσει έτοιμο, φωνάζει δυνατά «ανοίξτε» και τα παιδιά αφήνουν τα χέρια τους ταυτόχρονα και ανοίγουν τον «φράχτη». Τότε ο λύκος κυνηγάει το πρόβατο. Μόλις αυτό νιώσει απειλή και δεν μπορεί να τρέξει άλλο, μπαίνει στον κύκλο και φωνάζει «κλείστε». Τότε όλα τα παιδιά ταυτόχρονα πρέπει να πιαστούν και πάλι από τα χέρια και να κλείσουν τον κύκλο – «φράχτη» ώστε να εμποδίσουν τον «λύκο» να μπει μέσα και να προστατέψουν το «πρόβατο».

Παραλλαγή/Τροποποίηση δραστηριότητας: Τα παιδιά από άλλες χώρες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις λέξεις «ανοίξτε» και «κλείστε» στη γλώσσα τους.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους.
- Αν διασκέδασαν με το παιχνίδι.
- Ποιος ρόλος τους άρεσε περισσότερο.
- Αν ήταν πιο δύσκολος ο ρόλος του «λύκου» ή του «πρόβατου».
- Αν στην κουλτούρα τους, το να πιαστούν χέρι - χέρι με κάποιο συμμαθητή/τρια τους έκανε να νιώθουν άβολα.
- Αν τους έφερνε σε αμηχανία η περίπτωση που δεν καταλάβαιναν αμέσως την εντολή «ανοίξτε» ή «κλείστε» σε κάποια άλλη γλώσσα.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Ζητήστε τους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι.
- Ρωτήστε πώς ένιωθαν όταν άκουγαν τις λέξεις του παιχνιδιού σε άλλη γλώσσα.

Τίτλος δραστηριότητας: Κότα και κοτόπουλο

Στόχος: Ψυχαγωγία, συνεργασία, μη λεκτική επικοινωνία, εμπιστοσύνη, βελτίωση αντοχής.

Περιγραφή δραστηριότητας: Ένα παιδί κυνηγά και θεωρείται «αετός». Τα υπόλοιπα παιδιά σχηματίζουν μια σειρά το ένα πίσω από το άλλο και πιάνονται σφιχτά από τη μέση σαν τρενάκι. Το πρώτο παιδί θεωρείται η «κότα» και το τελευταίο το «κοτόπουλο». Ο «αετός» κυνηγά το «κοτόπουλο» αλλά η «κότα» μπαίνει συνέχεια μπροστά - και κατά συνέπεια και τα παιδιά που είναι δεμένα πίσω της - και το προστατεύουν. Για να γλυτώσει λοιπόν το «κοτόπουλο», δεν πρέπει με τίποτα να σπάσει η αλυσίδα των παιδιών που βρίσκονται μπροστά του αλλά ούτε και το ίδιο, στην

προσπάθειά του να σωθεί, να λύσει τα χέρια του από τη μέση του μπροστινού του.

Αναστοχασμός: Τα παιδιά συγκεντρώνονται νται και συζητούν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Μερικές ερωτήσεις αναστοχασμού μπορεί να είναι:

- Αν εντόπισαν προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους.
- Αν διασκέδασαν με το παιχνίδι.
- Ποιος ρόλος τους άρεσε περισσότερο.
- Αν ήταν πιο δύσκολος ο ρόλος του «αετού» της «κότας» ή του «κοτόπουλου».
- Αν στην κουλτούρα τους, το να πιάνονται από τη μέση με κάποιον/α συμμαθητή/τρια τους έκανε να νιώθουν άβολα.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να επικοινωνούν όποτε και όπου χρειάζεται.
- Ζητήστε τους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Ρωτήστε τους αν τους άρεσε το παιχνίδι.

6.4.3. Διαπολιτισμική ευαισθησία

Γενική περιγραφή:

Η διαπολιτισμική ευαισθησία αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να αναπτύσσει συναισθήματα, τα οποία θα το βοηθήσουν να αναγνωρίσει και να κατανοήσει την ύπαρξη διαφορών μεταξύ των ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα. Επιπλέον, στοχεύοντας στη μεταξύ τους αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία, επιδιώκει να είναι πρόθυμοι να τροποποιήσουν τη συμπεριφορά τους και να αποδεχθούν με σεβασμό και ευαισθησία τις διαφορές ανάμεσα στις κουλτούρες. Επίσης, να επιθυμούν να αποκτήσουν εμπειρίες σχετικές με άλλους πολιτισμούς, αλλά και να επιδείξουν ενσυναίσθηση για άλλα άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, αναγνωρίζοντας όλους τους πολιτισμούς ως ίσους.

Εκπαιδευτικό πρόβλημα

Στα σχολεία μας φοιτούν σήμερα όλο και περισσότεροι/ες μαθητές/τριες με διαφορετικές πολιτισμικές αφετηρίες. Συνεπώς, για να είναι αποτελεσματική η μεταξύ τους επικοινωνία, καθίσταται αναγκαία η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής τους ευαισθησίας. Δηλαδή, της ικανότητάς τους να κατανοούν, να συναισθάνονται και να σέβονται τους συμμαθητές/τριές τους ως ισότιμα μέλη, ανεξάρτητα από ορισμένα χαρακτηριστικά τους, π.χ. χώρα προέλευσης, θρησκευτικό προσανατολισμό και άλλες πολιτισμικές διαφορές.

Στόχος:

Στόχος του διδακτικού σεναρίου είναι η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών μέσω διασκεδαστικών κινητικών δραστηριοτήτων, όπως παραδοσιακά ομαδικά παιχνίδια από διάφορες χώρες, θεατρικό παιχνίδι, καινοτόμα προσαρμοσμένα αθλήματα κ.ά, που προάγουν τη συνεργασία, την εμπιστοσύνη, τον σεβασμό, την αποδοχή και τη συμπερίληψη του διαφορετικού μέσα σε ένα ασφαλές πολυπολιτισμικό περιβάλλον μάθησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- επιδεικνύουν κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, ενσυναίσθηση, υπομονή, επιμονή και θάρρος.
- εκδηλώνουν κοινωνικότητα για συνεργασία και συλλογική προσπάθεια.
- αποδέχονται με ανοιχτό πνεύμα, σεβασμό και ευαισθησία τις πολιτισμικές διαφορές και τη διαφορετικότητα και να είναι πρόθυμοι/ες να τροποποιήσουν τη συμπεριφορά τους.
- απολαμβάνουν την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία με άτομα προερχόμενα από διαφορετικές χώρες και κουλτούρες.
- αναπτύσσουν ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας και συνεργασίας με συνασκούμενους και αντιπάλους σεβόμενοι τους κανόνες του παιχνιδιού.

THE REINFORCEMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS INTERCULTURAL COMPETENCE

- συμπεριφέρονται με υπευθυνότητα, ευαισθησία και σεβασμό στο δικαίωμα του καθενός για ισότιμη συμμετοχή και μεταχείριση στο κοινωνικό γίγνεσθαι.
- αναγνωρίζουν τα συναισθήματα μιας άλλης ομάδας και να ενεργούν με ενσυναίσθηση και υποστηρικτικό τρόπο.

Υλοποίηση:

Το σενάριο δομήθηκε σύμφωνα με τις γνωστικές, κονστρουκτιβιστικές και κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες, αποβλέποντας στην καλλιέργεια της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών για άτομα με διαφορετική κουλτούρα, στην κατάργηση των στερεοτύπων και αναίρεση των προκαταλήψεων και στη συμπερίληψη. Η διδασκαλία θα διεξαχθεί μαθητικοκεντρικά με ενεργή συμμετοχή των μαθητών/τριών σε παιγνιώδεις δραστηριότητες, επιδιώκοντας μέσω της αλληλεπίδρασης την ανάπτυξη δεσμών φιλίας και συνεργασίας μεταξύ τους, αλλά και εξοικείωσης και αποδοχής των πολιτισμικών διαφορών.

Ομάδα στόχος:

Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες Εδικής Αγωγής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ενδείκνυται, όμως να εφαρμοστεί με ανάλογες προσαρμογές και τροποποιήσεις των δραστηριοτήτων και σε μαθητές/τριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες διδακτικού σεναρίου:

- Σε ποια φυλή ανήκω;
- Αβγό στη φωλιά!
- Τα μουσικά στεφάνια
- Παίζουμε «colpbol»!

Διάρκεια διδακτικού σεναρίου: 90 λεπτά

Χώρος υλοποίησης: Κλειστό γυμναστήριο, γήπεδο μπάσκετ, προαύλιο

Λέξεις κλειδιά: Διαπολιτισμική ευαισθησία, συμπερίληψη, αποκλεισμός, ενσυναίσθηση, συνεργασία, αλληλεπίδραση, ομαδικό πνεύμα, σεβασμός, ισότητα, αποδοχή διαφορετικότητας

Δημιουργός: Τσούτση Βασιλική, καθηγήτρια ειδικής φυσικής αγωγής

Υποστηρικτικό υλικό:

Αντωνιάδης, Α. (1994). Το παιχνίδι. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Barbarash, L. (1998). Παιχνίδια από όλο τον κόσμο. Θεσσαλονίκη: SALTO.

<https://europe-colpbol.eu/el/%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%b9%ce%ba%ce%ae/>

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PHED355/OFFICIAL%2520RULES%2520OF%2520COLPBOL%2520v5.docx&ved=2ahUKEwi_8oPGmvSFAxVjS_ED-HQcECDsQFnoECBIQAQ&usg=AOvVaw0W4N0tWOcXQWaoIQtDEWa

Τίτλος δραστηριότητας: Σε ποια φυλή ανήκω;

Στόχος: Να αναπτύξουν την ομαδικότητα και τη συνεργασία στα πλαίσια της ομάδας τους. Να αναπτύξουν την εμπιστοσύνη στον άλλο και την αποδοχή όλων των μελών της ομάδας τους.

Υλικά: Αυτοκόλλητα χρωματιστά: μαύρο – κίτρινο – άσπρο, 3 στρώματα γυμναστικής

Περιγραφή δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός κολλά στο μέτωπο κάθε παιδιού ένα αυτοκόλλητο χρώματος μαύρο, κίτρινο ή άσπρο και ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να ομαδοποιηθούν χωρίς να μιλούν. Όταν η κάθε ομάδα συγκεντρώσει όλα τα μέλη της, πηγαίνει και κάθεται σε ένα στρώμα που βρίσκεται στον οριοθετημένο χώρο για να γνωριστούν μεταξύ τους και να ψηφίσουν εκπρόσωπο. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός καλεί όλες τις ομάδες να καθίσουν κοντά του/της και ζητά από τον/την εκπρόσωπο της κάθε ομάδας να παρουσιάσει τα μέλη της φυλής που εκπροσωπεί στις υπόλοιπες ομάδες.

Αναστοχασμός: Στο τέλος της δραστηριότητας ο/η εκπαιδευτικός συζητά με τους/τις μαθητές/τριες για την εμπειρία και τα συναισθήματα που

προέκυψαν από το συγκεκριμένο παιχνίδι. Επίσης, ρωτά τα παιδιά πώς αισθάνθηκαν που έγιναν τυχαία μέλος της μαύρης, της κίτρινης, ή της λευκής φυλής, σε ποια φυλή θα προτιμούσαν να ανήκουν, τι γνωρίζουν για τη συναδέλφωση των λαών, αλλά και αν η συνεργασία μεταξύ των μελών των ομάδων ήταν καλή και δίκαιη.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε στα παιδιά σαφείς οδηγίες και ενθαρρύνετέ τα να υποστηρίξουν τις ομάδες τους.
- Επαναλάβετε τη δραστηριότητα μοιράζοντας διαφορετικά τα αυτοκόλλητα, ώστε να δημιουργηθούν νέες ομάδες.

Τίτλος δραστηριότητας: Αβγό στη φωλιά!

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να καλλιεργήσουν τη συνεργασία στα πλαίσια της ομάδας τους.

Υλικά: Αυτοκόλλητα μαύρα, κόκκινα και κίτρινα, 4 στεφάνια, μπάλες, κορύνες, φασουλοσάκουλα και κώνοι

Περιγραφή δραστηριότητας: Αρχικά, ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει την τάξη σε 3 ομάδες, όπως στην προηγούμενη δραστηριότητα, δηλαδή κολλάει μαύρα, άσπρα και κίτρινα αυτοκόλλητα στο μέτωπο των παιδιών για να ομαδοποιηθούν, χωρίς να μιλούν. Φροντίζει σε κάθε ομάδα να υπάρχει τουλάχιστον ένα παιδί από άλλη χώρα. Στη συνέχεια, χωρίζει τον χώρο (αυλή ή κλειστό γυμναστήριο) σε τρεις ίδιες ζώνες, όπως απεικονίζεται στο σχήμα.

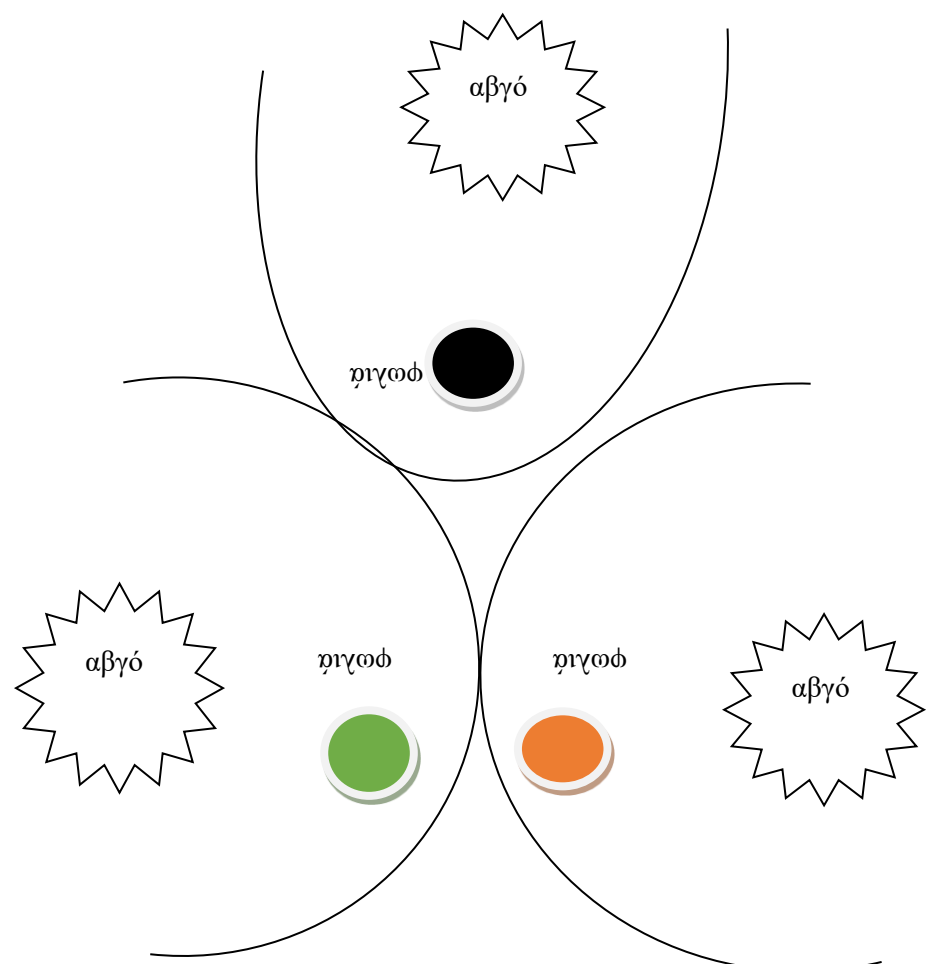
Σε κάθε ομάδα δίνει ένα στεφάνι που τοποθετείται εντός της ζώνης της ως «φωλιά». Στο κέντρο του οριοθετημένου χώρου τοποθετούνται διάφορα μικρά αντικείμενα, όπως μπάλες, κορύνες, φασουλοσάκουλα ή μαξιλαράκια πατώματος, τα οποία ονόμασαν «αβγά». Στόχος του παιχνιδιού είναι να καταφέρει κάθε ομάδα να συγκεντρώσει τα περισσότερα αβγά στη φωλιά της μετά από 5 λεπτά.

Κανόνες του παιχνιδιού:

Εξηγήστε στους/στις μαθητές/τριες ότι με το σήμα της έναρξης, επιτρέπεται να αφήνουν τη φωλιά τους και να μετακινούνται προς το κέντρο του χώρου για να μαζέψουν μόνο ένα αβγό κάθε φορά και αφού το φέρουν στη φωλιά τους, τότε μόνο επιτρέπεται να ξαναφύγουν για να μαζέψουν το επόμενο. Οι ομάδες μπορούν να αποφασίσουν, αν θα πάρουν τα αβγά από το κέντρο, ή από τις φωλιές των άλλων ομάδων. Ωστόσο, όταν «κλέβουν» αβγά από τις φωλιές των άλλων ομάδων, πρέπει να αποφύγουν να τους ακουμπήσουν τα μέλη των άλλων ομάδων. Οι αντίπαλοι μαθητές/τριες μπορούν να τους ακουμπήσουν, μόνο εάν οι πρώτοι μουν στη ζώνη της ομάδας τους. Σε περίπτωση, που ένα μέλος της αντίπαλης ομάδας ακουμπήσει κάποιον/α μαθητή/τρια που κλέβει τα αβγά τους, τότε αυτός/η πρέπει να επιστρέψει στη φωλιά του/της, να γίνει ζευγάρι με ένα μέλος της ομάδας του με καταγωγή από άλλη χώρα και μόνο υπό τον όρο να είναι πιασμένοι χέρι-χέρι επιτρέπεται να συνεχίσουν το παιχνίδι. Στο τέλος, οι ομάδες μετρούν πόσα αβγά έχουν μαζέψει στη φωλιά τους.

Αναστοχασμός: Μετά από 2–3 επαναλήψεις ο/η εκπαιδευτικός συζητάει με τα παιδιά για την εμπειρία τους και τα συναισθήματά τους χρησιμοποιώντας ερωτήσεις σχετικά με:

- τις στρατηγικές που χρησιμοποίησαν για να συλλέξουν πιο εύκολα τα αβγά τους και για τον τρόπο που μοίρασαν ρόλους ευθύνης εντός των ομάδων. Πχ. τα παιδιά που τρέχουν γρήγορα να επιχειρούν να παίρνουν αυγά και από τις άλλες ομάδες (επιθετικοί παίκτες), ενώ αυτά που είναι πιο αργά να έχουν περισσότερο το ρόλο του φύλακα της φωλιάς τους (αμυντικοί παίκτες). Μπορεί να γίνει περαιτέρω συζήτηση για το αν γνωρίζουν παραδείγματα από αντίστοιχο καταμερισμό ρόλων στην καθημερινότητά τους και πόσο αποτελεσματικός μπορεί να είναι για την επίτευξη ενός στόχου

- την εμπειρία τους να τρέχουν ως ζευγάρια, τον τρόπο που οργανώθηκαν και τι τους άρεσε περισσότερο από αυτή τη συνεργασία.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς:

- Δώστε χρόνο στις ομάδες να οργανωθούν.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να παίρνουν αποφάσεις για το παιχνίδι, να σχεδιάζουν στρατηγικές και να μοιράζονται με δίκαιο τρόπο ρόλους ευθύνης προς όφελος της ομάδας τους.

Τροποποίηση: Αυξήστε ή μειώστε την απόσταση του στεφανιού με τα αβγά, ή την απόσταση ανάμεσα στις φωλιές, ώστε να μπορέσουν και μέλη των ομάδων με κινητικά προβλήματα να βιώσουν αίσθημα ευχαρίστησης και επιτυχίας στο παιχνίδι. Επίσης, προσαρμογές μπορεί να γίνουν και στη χρονική διάρκεια του παιχνιδιού, π.χ. συμμετοχή όλων των παιδιών σε προκαθορισμένο χρόνο και με τη λήξη του χρόνου γίνεται η καταμέτρηση των αβγών.

Τίτλος δραστηριότητας: Τα μουσικά στεφάνια

Στόχος: Να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τις έννοιες του αποκλεισμού και της συμπερίληψης.

Υλικά: Συσκευή αναπαραγωγής ήχου, χαρούμενη μουσική, στεφάνια. Εναλλακτικά εάν δεν έχετε μουσική, χτυπήστε ρυθμικά τις παλάμες σας.

Περιγραφή δραστηριότητας:

A) Αρχικά, οριοθετήστε με κώνους τον χώρο όπου θα διεξαχθεί το παιχνίδι και τοποθετήστε σε τυχαία θέση τόσα στεφάνια όσος είναι και ο αριθμός των παιδιών, μείον ένα στεφάνι (πχ. για 8 παιδιά χρειαζόμαστε 7 στεφάνια). Στόχος είναι να βάλουν τα παιδιά τουλάχιστον το ένα πόδι τους μέσα σε ένα οποιοδήποτε στεφάνι, μόλις σταματήσει η μουσική.

Κανόνες:

Με την έναρξη της μουσικής τα παιδιά μετακινούνται στον χώρο ρυθμικά και με το σταμάτημα της μουσικής αναζητούν το πιο κοντινό τους στεφάνι για να βάλουν το πόδι τους μέσα. Στο ίδιο στεφάνι επιτρέπεται να πατήσουν περισσότερα από ένα παιδιά. Μια διαφοροποίηση ισχύει για μαθητές/τριες με κινητικά προβλήματα, οι οποίοι/ες επιτρέπεται να στέκονται δίπλα στο στεφάνι, ή να κρατούν από το χέρι κάποιο παιδί που βρίσκεται ήδη μέσα σε αυτό. Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός αφαιρεί 1 ή 2 στεφάνια και βάζει ξανά τη μουσική και καθώς το παιχνίδι προχωρά, μειώνουμε όλο και περισσότερο τον αριθμό των στεφανιών. Επαναλαμβάνεται η διαδικασία, μέχρι να μείνουν στο τέλος μόνο 1 ή 2 στεφάνια.

B) Στη συνέχεια αλλάζουν οι κανόνες του παιχνιδιού και προστίθεται ένας περιορισμός, κατά τον οποίο με το σταμάτημα της μουσικής επιτρέπεται μόνο σε ένα παιδί να βρίσκεται μέσα σε ένα στεφάνι, ενώ το παιδί που δεν πρόλαβε να βρει ελεύθερο στεφάνι, αποκλείεται από το παιχνίδι και πρέπει να καθίσει για τον υπόλοιπο χρόνο στην άκρη.

Συμβουλές στους εκπαιδευτικούς: Παίξτε αυτή την εκδοχή μόνο για μερικά λεπτά, ώστε οι μαθητές/τριες να μη μένουν για πολλή ώρα εκτός παιχνιδιού.

Γ) Τέλος, το παιχνίδι διεξάγεται όπως στην αρχή, ώστε να συμπεριληφθούν στο παιχνίδι ξανά όλα τα παιδιά, χωρίς αποκλεισμό.

Αναστοχασμός: Στο τέλος της δραστηριότητας ο/η εκπαιδευτικός συζητάει με τα παιδιά την εμπειρία τους από το παιχνίδι και τους αφήνει να προβληματιστούν με έννοιες που αφορούν την κοινωνική ευαισθησία, τη συμπερίληψη, τον αποκλεισμό, την ενσυναίσθηση, την ομαδικότητα, τον σεβασμό και την ισότητα μέσω ερωτήσεων όπως:

- Σε ποια φάση του παιχνιδιού συμπεριληφθήκαν όλα τα παιδιά στα μουσικά στεφάνια, και πότε αποκλειστήκαν;
- Πώς νιώσατε όταν αποκλειστήκατε από το παιχνίδι, ή από άλλες δραστηριότητες της ζωής σας;

Επίσης, ζητά από τα παιδιά να σκεφτούν αρχικά χωρίς να μοιραστούν τις σκέψεις τους, αν τους έχει συμβεί ποτέ στο σχολείο να μείνουν εκτός παιχνιδιού και στη συνέχεια αν επιθυμούν να εκφράσουν, ποιο συναίσθημα βίωσαν.

Διάρκεια δραστηριότητας: 15 λεπτά

Συμβουλές προς εκπαιδευτικούς:

- Εξηγήστε στα παιδιά ότι η συμπερίληψη είναι ένα ωραίο συναίσθημα και ότι όλοι θέλουμε να μας αποδέχονται οι άλλοι.

- Τονίστε τους ότι η συμπερίληψη όλων σε κάτι που κάνουμε είναι μια ένδειξη σεβασμού και ευγένειας προς τα άτομα αυτά και ότι δεν είναι πάντα απαραίτητο να είμαστε φίλοι ή να μοιάζουμε μεταξύ μας για να τους εντάξουμε στην ομάδα μας.
- Τέλος, επειδή προέχει η ασφάλεια των παιδιών, ελέγξτε αν ο χώρος άθλησης είναι κατάλληλος για το μέγεθος της ομάδας.

Τροποποίηση: Εάν ο χώρος είναι μικρός, χρησιμοποιήστε λιγότερα στεφάνια.

Τίτλος δραστηριότητας: «παίζουμε COLPBOL»

Στόχος: Η ενδυνάμωση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των μαθητών/τριών, η γνωριμία με καινοτόμα ομαδικά παιχνίδια ένταξης και συμπερίληψης που βασίζονται στη συνεργασία, στην ενσυναίσθηση και στον περιορισμό των ανισοτήτων μεταξύ των μαθητών/τριών.

Υλικά: 1 μπάλα Colpbol (ή μία πλαστική μεσαίου μεγέθους), 2 μικρές εστίες χάντμπολ (ή 4 κώνοι), ταινία για σχεδιασμό γηπέδου, προβολέας

Προετοιμασία: Αρχικά, ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά πώς παίζεται το παιχνίδι, δείχνοντάς τους παράλληλα μια σύντομη παρουσίαση για το άθλημα Colpbol με αναφορά στα ιστορικά στοιχεία, τους στοιχειώδεις κανονισμούς και τις βασικές δεξιότητες του αθλήματος.

Το Colpbol είναι σχετικά ένα νέο άθλημα 20 ετών περίπου, με προέλευση από τη Βαλένθια της Ισπανίας και συνδυάζει στοιχεία από άλλες αθλοπαιδιές, όπως πετοσφαίριση, ποδοσφαίριση, χειροσφαίριση και καλαθοσφαίριση. Είναι ένα προσαρμοσμένο ομαδικό άθλημα συμπερίληψης, πολύ διασκεδαστικό, στο οποίο συμμετέχουν απαραίτητως μεικτές ομάδες (αγόρια και κορίτσια), με και χωρίς νοητική αναπηρία.

Περιγραφή δραστηριότητας: Το παιχνίδι ξεκινάει με σφύριγμα και τζάμπολ στο κέντρο του γηπέδου. Κάθε ομάδα αποτελείται από 6 παίκτες γηπέδου και έναν τερματοφύλακα. Στόχος του παιχνιδιού είναι να καταλήξει η μπάλα χτυπώντας την με τα χέρια στο τέρμα της αντίπαλης ομάδας. Η βασική δεξιότητα προώθησης της μπάλας είναι με χτύπημά της μόνο με κάποιο σημείο των χεριών (ανοιχτή παλάμη, βραχίονες) ή με το πάνω μέρος του σώματος.

Τροποποίηση: Προσθήκη ενός νέου κανόνα στο παιχνίδι για συμπερίληψη αλλοδαπών μαθητών/τριών: π.χ. για να είναι έγκυρο ένα γκολ, θα πρέπει να έχει προηγηθεί τουλάχιστον μια επαφή της μπάλας από μαθητή/τρια που προέρχεται από άλλη χώρα, διαφορετικά το γκολ δε θα μετράει.

Βασικοί κανονισμοί παιχνιδιού:

- Το Colpbol παίζεται με μια μόνο επαφή. Η μπάλα επιτρέπεται να χτυπηθεί μόνο μία φορά από τον/την ίδιο/α μαθητή/τρια.
- Το εκούσιο χτύπημα της μπάλας με πόδι ή γροθιά είναι φάουλ.
- Απαγορεύεται το κράτημα, το πιάσιμο ή το πέταγμα της μπάλας με το ένα ή και τα δύο χέρια.
- Απαγορεύεται το σταμάτημα ή το αντικανονικό μαρκάρισμα των παικτών της άλλης ομάδας με τα χέρια ή τα πόδια.
- Επιτρέπεται το κλέψιμο της μπάλας από τους/τις μαθητές/τριες της άλλης ομάδας με επαφή με τη μπάλα με ανοιχτή παλάμη.
- Ο/η τερματοφύλακας είναι ο μόνος/η που επιτρέπεται να αγγίξει τη μπάλα, εντός της περιοχής του, με οποιαδήποτε σημείο του σώματος προκειμένου να αποκρούσει το γκολ. Επίσης, επιτρέπεται να αφήσει την περιοχή του και να συμμετέχει στο παιχνίδι ως παίκτης.

Διαστάσεις γηπέδου Colpbol

Ο χώρος του παιχνιδιού είναι ορθογώνιος, 40x20 μέτρα (πλάγιες γραμμές x γραμμές τέρματος/ άουτ) και μοιάζει με γήπεδο χάντμπολ.

Οι διαστάσεις αυτές μπορεί να αλλάζουν, ανάλογα με τον διαθέσιμο χώρο του σχολείου (αυλή, κλειστό γυμναστήριο).

Γραμμή κέντρου: παράλληλη στις γραμμές τέρματος.

Γραμμή των 7 μέτρων: γραμμή πέναλτι 1μ.

Διαστάσεις τέρματος: 2 Χ 3 μέτρα (ύψος Χ πλάτος).

Η μπάλα είναι από πλαστικό, λάστιχο ή συνθετικό υλικό, αναπηδά δυναμικά, έχει περιφέρεια 68 έως 76 εκ. και ζυγίζει μεταξύ 150-180γρ.

Διάρκεια του αγώνα:

- Δύο ημίχρονα 12΄ με 5΄ διάλειμμα (για παιδιά 8 έως 12 ετών).
- Δύο ημίχρονα 20΄ με 5΄ διάλειμμα (για παιδιά 13 έως 18 ετών).
- Δύο ημίχρονα των 25΄ με 10΄ διάλειμμα (για άνω των 18 ετών).

Αναστοχασμός: Μετά από περίπου 20 λεπτά παιχνιδιού, ο/η εκπαιδευτικός συζητά με τα παιδιά την εμπειρία τους με το νέο παιχνίδι χρησιμοποιώντας ερωτήσεις, όπως:

- Τι τους άρεσε περισσότερο από το νέο παιχνίδι;
- Πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού και με ποιο άλλο γνωστό τους παιχνίδι βρήκαν ομοιότητες;
- Έχουν παίξει στο παρελθόν κάπου αλλού Colpbol;
- Ποιοι κανόνες τους άρεσαν, ποιες δυσκολίες αντιμετώπισαν και πώς τις επιλύσαν;
- Πώς αισθάνθηκαν οι μαθητές/τριες που προέρχονται από άλλες χώρες για τον κεντρικό τους ρόλο στο παιχνίδι.

Διάρκεια δραστηριότητας: 45 λεπτά

Συμβουλές στους/στις εκπαιδευτικούς: Βασικός σκοπός του παιχνιδιού είναι να περιοριστούν οι ανισότητες ανάμεσα στα παιδιά και να μεγιστοποιηθεί η συνεισφορά όλων των μαθητών/τριών στο παιχνίδι, αξιοποιώντας στο έπακρο τη συνεργασία και τη μεταξύ τους επικοινωνία. Για τον λόγο αυτό διαφοροποιήστε και προσαρμόστε ανάλογα τους κανονισμούς του παιχνιδιού λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθητών/τριών σας σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°. Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας που εστιάζεται στην ανάπτυξή της, καθώς παρέχει τη δυνατότητα να επιβεβαιωθεί εάν και σε ποιο βαθμό έχει επιτευχθεί (Fantini, 2009). Και ενώ η αξιολόγησή της στοχεύει στον προσδιορισμό των γνώσεων, των στάσεων και των ικανοτήτων/δεξιοτήτων ενός ατόμου σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, η διαπολιτισμική ικανότητα είναι στην πραγματικότητα μια διαδικασία που συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου (Deardorff, 2006).

Υπό αυτή την έννοια, τα άτομα αναπτύσσονται και αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου για να γίνουν ή να παραμείνουν πολιτισμικά ικανοί.

Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι απαραίτητη για διάφορους λόγους:

- Μέτρηση και ανατροφοδότηση:**

Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας επιτρέπει τη διαπίστωση της προόδου των μαθητές/τριών όσον αφορά την ανάπτυξη των διαπολιτισμικών τους στάσεων, δεξιοτήτων και γνώσεων. Βοηθά στον εντοπισμό των δυνατών σημείων και εκείνων που χρήζουν βελτίωσης, παρέχοντας πολύτιμη ανατροφοδότηση τόσο στους/τις μαθητές/τριες όσο και στους/στις εκπαιδευτικούς.

- Καθορισμός στόχων:**

Η αξιολόγηση επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς και στους/τις μαθητές/τριες να θέσουν συγκεκριμένους στόχους διδασκαλίας και βελτίωσης. Κατανοώντας το επίπεδο της διαπολιτισμικής ικανότητας των μαθητές/τριών τους οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσαρμόσουν ανάλογα τις στρατηγικές διδασκαλίας και τις παρεμβάσεις τους.

- Πρόγραμμα σπουδών και εκπαιδευτικός σχεδιασμός:**

Οι αξιολογήσεις βοηθούν στην κατάλληλη διαχείριση του προγράμματος σπουδών και στην εκπόνηση του διδακτικού σχεδιασμού. Βοηθούν επίσης στον καθορισμό του απαραίτητου περιεχομένου, των δεξιοτήτων και των εμπειριών που απαιτούνται για την αποτελεσματική ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας. Επίσης, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης μπορούν να βοηθήσουν στην επιλογή των κατάλληλων μαθησιακών δραστηριοτήτων, πόρων και μεθόδων.

- Ανάληψη ευθύνης και διασφάλιση ποιότητας:**

Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας καθιστά τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους/τις μαθητές/τριες υπεύθυνους/ες για τα μαθησιακά τους αποτελέσματα. Διασφαλίζει ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δίνουν προτεραιότητα και στοχεύουν στην προώθηση της διαπολιτισμικής ικανότητας. Επιπλέον, συμβάλλει στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών και των προγραμμάτων διδασκαλίας.

- Πολιτισμική ευαισθησία και συμμετοχικότητα:**

Η αξιολόγηση που ενσωματώνει ποικίλες πολιτισμικές οπτικές και πλαίσια διασφαλίζει ότι η ίδια η διαδικασία είναι πολιτισμικά ευαίσθητη και περιεκτική. Αναγνωρίζει και εκτιμά το μοναδικό υπόβαθρο και τις εμπειρίες των μαθητές/τριών, αποφεύγοντας τη μεροληψία ή την ευνοιοκρατία με βάση τα πολιτισμικά πρότυπα.

- Έρευνα και ανάπτυξη πολιτικής:**

Τα δεδομένα της αξιολόγησης μπορούν να συμβάλουν στην έρευνα και την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής πολιτικής. Βοηθούν στον εντοπισμό των τάσεων, των βέλτιστων πρακτικών και των τομέων που χρήζουν βελτίωσης στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Τα δεδομένα αυτά θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών πολιτικών και κατευθυντήριων γραμμών βασισμένων σε στοιχεία πεδίου.

Συνοψίζοντας, η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην παρακολούθηση της προόδου, στην καθοδήγηση της διδασκαλίας, στην προώθηση της πολιτισμικής ευαισθησίας και στην προετοιμασία των μαθητών/τριών για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Αποτελεί βασικό συστατικό της αποτελεσματικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και συμβάλλει στη συνεχή βελτίωση των πρακτικών διδασκαλίας και μάθησης.

7.1. ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι κάτι πολύ ευρύτερο ακόμη και από την αξιολόγηση ενός σύνθετου μαθησιακού αποτελέσματος.

Η αξιολόγηση εστιάζει στις γνώσεις και στις δεξιότητες του ατόμου σχετικά με τη διαπολιτισμική ευαισθησία, τις διαπροσωπικές σχέσεις, τη διαπολιτισμική επικοινωνία, την πολιτισμική ενσυναίσθηση, την ανοιχτή σκέψη, τη συναισθηματική σταθερότητα, την ευελιξία, τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση κ.λπ. τη δεδομένη στιγμή.

Η συλλογή δεδομένων αναφορικά με την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι ζωτικής σημασίας για την καθοδήγηση των μαθητών/τριών στο διαπολιτισμικό τους ταξίδι καθώς και για το σχεδιασμό κατάλληλων διαπολιτισμικών προγραμμάτων.

Οι κύριοι στόχοι της αξιολόγησης της διαπολιτισμικής ικανότητας είναι:

- **Μέτρηση της διαπολιτισμικής γνώσης και κατανόησης:**

Αποσκοπεί στην εκτίμηση της γνώσης και της κατανόησης των μαθητών/τριών για τους διαφορετικούς πολιτισμούς, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών κανόνων, αξιών, πεποιθήσεων, παραδόσεων και ιστορικών πλαισίων. Αξιολογεί την επίγνωσή τους για την πολιτισμική ποικιλομορφία και την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν και να αμφισβητούν στερεότυπα και προκαταλήψεις.

- **Αξιολόγηση διαπολιτισμικών δεξιοτήτων:**

Αποσκοπεί στη μέτρηση των διαπολιτισμικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών, όπως της ακρόασης, της ομιλίας και της μη λεκτικής επικοινωνίας, σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Επίσης, αξιολογείται η ικανότητά τους να προσαρμόζουν το επικοινωνιακό τους στυλ, να ερμηνεύουν με ακρίβεια τα πολιτισμικά ερεθίσματα και να συμμετέχουν σε αποτελεσματικές διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις.

- **Αξιολόγηση στάσεων και αξιών:**

Διερευνά τις στάσεις, τις αξίες και τις πεποιθήσεις των μαθητών/τριών απέναντι στην πολιτισμική ποικιλομορφία και τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις. Εντοπίζει το επίπεδο σεβασμού, ενσυναίσθησης, περιέργειας, εξωστρέφειας και την προθυμία τους να ασχοληθούν με διαφορετικούς πολιτισμούς. Επιπρόσθετα, αξιολογείται η ικανότητα των μαθητών/τριών να διαχειρίζονται και να ξεπερνούν προσωπικές προκαταλήψεις και στερεότυπα.

- **Μέτρηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και προσαρμοστικότητας:**

Διερευνά την ικανότητα περιήγησης και προσαρμοστικότητας σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Αξιολογείται η διαπολιτισμική τους ευαισθησία, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητάς τους να κατανοούν και να εκτιμούν τις πολιτισμικές διαφορές, να διαχειρίζονται τις πολιτισμικές συγκρούσεις και να προσαρμόζουν κατάλληλα τη συμπεριφορά και τις προσδοκίες τους.

- **Προώθηση του αναστοχασμού και της προσωπικής ανάπτυξης:**

Η αξιολόγηση ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/τριες να προβληματιστούν σχετικά με τη δική τους πολιτισμική ταυτότητα και τις προκαταλήψεις τους, προωθώντας την αυτογνωσία και την προσωπική ανάπτυξη. Βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν τα δυνατά τους σημεία και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη για τη δική τους μάθηση και ανάπτυξη.

- **Ενημέρωση για τη διδασκαλία και την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών:**

Τα δεδομένα από την αξιολόγηση παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν κενά στη διδασκαλία, να τροποποιούν τις στρατηγικές διδασκαλίας και να αναπτύσσουν στοχευμένες παρεμβάσεις για την ενίσχυση της διαπολιτισμικής ικανότητας των μαθητών/τριών.

- **Οδηγός ανάπτυξης διαπολιτισμικής ικανότητας:**

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης βοηθούν στον καθορισμό μαθησιακών στόχων και σκοπών για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας. Συμβάλλουν στην παρακολούθηση της προόδου των μαθητών/τριών στη διάρκεια του χρόνου και υποστηρίζουν την υλοποίηση εξατομικευμένων παρεμβάσεων δια βίου ανάπτυξης της διαπολιτισμικής τους ικανότητας.

- **Διευκόλυνση της ανάληψης ευθυνών και της διασφάλισης ποιότητας:**

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών και των προγραμμάτων διδασκαλίας συνεισφέρει στην ανάλυση της ευθύνης και τη διασφάλιση της ποιότητας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Βοηθάει τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να παρέχουν, να παρακολουθούν και να βελτιώνουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και να μετρούν τον αντίκτυπο των προσπαθειών τους.

Εναρμονίζοντας τους στόχους αξιολόγησης με αυτούς τους βασικούς τομείς, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιολογούν και να προωθούν αποτελεσματικά τη διαπολιτισμική ικανότητα των μαθητών/τριών, ενισχύοντας την ικανότητά τους να περιηγούνται και να αναπτύσσονται σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

7.2. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τους Perry & Southwell "η αξιολόγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διερεύνηση της διαπολιτισμικής ικανότητας ενός ατόμου και την ανάδειξη της διάστασης που πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω". Καθώς δεν υπάρχει ένας και μοναδικός τρόπος για τη μέτρηση της διαπολιτισμικής ικανότητας ως όλον, οι ερευνητές ανέπτυξαν μια ποικιλία εργαλείων αξιολόγησης με την πάροδο των ετών που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες διαστάσεις. Τα πιο δημοφιλή εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στις τάξεις τους αναφέρονται παρακάτω:

Αξιολόγηση της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας (ICC)

Το εργαλείο είναι δομημένο για να αποκαλύψει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Σχεδιάστηκε από το Telecollaboration for Intercultural Language Acquisition (TILA) με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κλίμακα αξιολόγησης της συμπεριφοράς (BASIC)

Το εργαλείο έχει σχεδιαστεί για να αξιολογεί την ικανότητα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας όσον αφορά στην επίδειξη σεβασμού, στον προσανατολισμό της γνώσης, στην ενσυναίσθηση, στη διαχείριση της αλληλεπίδρασης, στη συμπεριφορά κατά τη συναναστροφή και την ομαδική εργασία, στην ανοχή στις διαφορετικές απόψεις και στάσεις κατά την αλληλεπίδραση (Lustig and Koester 2006).

Ερωτηματολόγιο διαπολιτισμικής προσαρμοστικότητας (CCAI)

Το CCAI είναι ένα εργαλείο αυτοαξιολόγησης 50 ερωτήσεων που επιτρέπει στα άτομα να ανακαλύψουν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους σε τέσσερις διαστάσεις που σχετίζονται με τη διαπολιτισμική επικοινωνία και δραστηριότητα: Συναισθηματική Ανθεκτικότητα, Ευελιξία/Ανοχή, Αντιληπτική οξύτητα και Προσωπική αυτονομία. Το ερωτηματολόγιο είναι αυτό-βαθμολογούμενο και απεικονίζει το προφίλ του ατόμου.

Ερωτηματολόγιο των παγκόσμιων προοπτικών (GPI)

Το GPI είναι ένα εργαλείο αυτοαξιολόγησης που μετράει τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα σκέφτονται, αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους από την οπτική της πολιτιστικής κληρονομιάς και σχετίζονται με άλλα άτομα διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου.

Ερωτηματολόγιο της διαπολιτισμικής ανάπτυξης (IDI)

Το IDI είναι ένα ερωτηματολόγιο 50 δηλώσεων που επιδιώκει να προσδιορίσει τη διαπολιτισμική ικανότητα ενός ατόμου, με την έννοια της "ικανότητας αλλαγής της πολιτισμικής οπτικής και κατάλληλης προσαρμογής της συμπεριφοράς στις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες". Το IDI θέτει ερωτήσεις για τον προσδιορισμό των στόχων ενός ατόμου σχετικά με τη διαπολιτισμική συναναστροφή, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει κατά την εξερεύνηση των διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων και την ικανότητα προσαρμογής σε αυτές τις προκλήσεις και καταστάσεις.

Αναγνώριση της διαπολιτισμικής ικανότητας: Τι δείχνει ότι είμαι διαπολιτισμικά ικανός;

Οι κύριες συνιστώσες που συνθέτουν τη διαπολιτισμική ικανότητα - στάσεις, δεξιότητες και γνώσεις - περιγράφονται με τη μορφή ι-σχυρισμών που τις συνδέουν με την παρατηρούμενη συμπεριφορά. Το παρόν εργαλείο αναπτύχθηκε από μια ομάδα 30 εκπαιδευτικών, διευθυντών σχολείων και εμπειρογνομόνων από όλη την Ευρώπη στο πλαίσιο του Προγράμματος Pestalozzi, του έργου Διαπολιτισμικές Πόλεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Wergeland.

Κλίμακα διαπολιτισμικής ευαισθησίας (ISS)

Το ISS 24-ερωτήσεων αναπτύχθηκε για τη μέτρηση της δέσμευσης στην αλληλεπίδραση, του σεβασμού των πολιτισμικών διαφορών, της αυτοπεποίθησης που έχει το άτομο για τη συναναστροφή και κατά τη διάρκεια της, της επίδειξης και διατήρησης, της προσοχής στην αλληλεπίδραση και της απόλαυσης που αισθάνεται μέσα από αυτήν (Chen & Starosta, 2000).

PETIC – Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της διαπολιτισμικής ικανότητας

Ερωτηματολόγιο 18-ερωτήσεων που σχεδιάστηκε για τη διερεύνηση της διαπολιτισμικής ικανότητας καθηγητών φυσικής αγωγής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου PETIC.

Σύνδεσμος:
<https://ulsurvey.uni.lu/index.php/312818?lang=el>

Τα προαναφερθέντα μέσα αφορούν στην ποσοτική αξιολόγηση. Σύμφωνα με τους ερευνητές, η χρησιμοποίηση και ποιοτικών μέσων είναι απαραίτητη για περισσότερη εμβάθυνση στη διαπολιτισμική ικανότητα. Η παρατήρηση, η συνέντευξη, το ημερολόγιο και το portfolio αποτελούν ενδεικτικά μέσα ποιοτικής αξιολόγησης. Ιδιαίτερα το portfolio είναι μια σχετικά νέα μέθοδος διερεύνησης της διαπολιτισμικής ικανότητας που περιλαμβάνει μια ποικιλία μέσων αξιολόγησης και μπορεί έτσι να καλύψει την πολυπλοκότητα της διαπολιτισμικής εμπειρίας.

7.3. PETIC’s ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Για τους σκοπούς του έργου, αναπτύχθηκαν εργαλεία αξιολόγησης της έμμεσης επίδρασης που είχε το πρόγραμμα στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας των μαθητών/τριών.

PETIC – ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ:

αναφέρεται στις ανώτερες τάξεις (Δ-ΣΤ) της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σύνδεσμος: <https://nemesis.pe.uth.gr/survey/index.php/323833?lang=el>.

PETIC _ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ:

αναφέρεται στις κατώτερες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Α-Γ).

Σύνδεσμος: <https://nemesis.pe.uth.gr/survey/index.php/957369?lang=el>.

Όταν συζητάμε για τη μέτρηση της άμεσης επίδρασης των μαθητών/τριών, ο όρος γενικά αναφέρεται στην αξιολόγηση των άμεσων και βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων ορισμένων ερεθισμάτων ή συνθηκών στους/τις μαθητές/τριες. Αυτή θα μπορούσε να σχετίζεται με διάφορες πτυχές της εμπειρίας των μαθητών/τριών, όπως την απόδοση της μάθησης ή τη συμπεριφορά τους, ως αποτέλεσμα συμμετοχής τους σε συγκεκριμένα γεγονότα ή παρεμβάσεις.

7.3.1. PETIC ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΒΑΘΜΙΔΑ: Α/θμια Β/θμια (βάλτε σε κύκλο την βαθμίδα που θα σας αντιστοιχεί)

ΦΥΛΟ: Αγόρι Κορίτσι Άλλο (βάλτε σε κύκλο το φύλο σας)

ΤΑΞΗ: (Προσθέστε την τάξη σας, π.χ. Ε)

Βάλτε σε κύκλο ξεκινώντας από το συμφωνώ απόλυτα μέχρι το διαφωνώ απόλυτα τη γνώμη σας για τις παρακάτω προτάσεις:

Ερωτήσεις	Συμφωνώ απόλυτα	(Βάλτε σε κύκλο)			Διαφωνώ απόλυτα
Βρίσκω πιο ελκυστικά τα μαθήματα για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας.*					
Βρίσκω πιο ενδιαφέροντα τα μαθήματα για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας.					
Θεωρώ πιο συναρπαστικά τα μαθήματα για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας.					
Θεωρώ πιο ευχάριστα τα μαθήματα για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας.					
Η αλληλεπίδραση** με τους/τις συμμαθητές/τριές μου που έχουν διαφορετική κουλτούρα από εμένα μου προκαλεί ενδιαφέρον.					
Είμαι πρόθυμος/η να αλληλεπιδράσω με τους/τις συμμαθητές/τριές μου που έχουν διαφορετική κουλτούρα από εμένα.					
Έχω τη διάθεση να αλληλοεπιδράσω με τους/τις συμμαθητές/τριές μου που έχουν διαφορετική κουλτούρα από εμένα.					
Αισθάνομαι αυτοπεποίθηση όταν αλληλοεπιδρώ τους/τις συμμαθητές/τριές μου που έχουν διαφορετική κουλτούρα από εμένα.					
Καταλαβαίνω ότι τα συγκεκριμένα μαθήματα αποσκοπούσαν στη βελτίωση της επικοινωνίας και συνεργασίας μου με όλους τους/τις συμμαθητές/τριές μου.					
Αντιλαμβάνομαι ότι τα μαθήματα αποσκοπούσαν στην κατανόηση των διαφορών μου με τους/τις συμμαθητές/τριές μου λόγω της διαφορετικής κουλτούρας.					
Μετά τα μαθήματα δείχνω την ίδια συμπάθεια για όλους τους/τις συμμαθητές/τριές μου.					
Κατανοώ ότι η διαπολιτισμική ικανότητα είναι σημαντική στη ζωή μου.					

*Διαπολιτισμική ικανότητα: να γνωρίζω τις διαφορές που προκύπτουν από τη διαφορετική κουλτούρα, να μπορώ να επικοινωνήσω και συνεργαστώ με όλους τους/τις συμμαθητές/τριές μου και να αισθάνομαι συμπάθεια για όλους ανεξαρτήτως κουλτούρας.

**Αλληλεπιδρώ: να μπορώ να επικοινωνώ και να συνεργάζομαι με όλους ανεξαρτήτως κουλτούρας.

7.3.2. PETIC _ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ (Α΄-Γ΄ τάξη Δημοτικού)

ΦΥΛΟ: Αγόρι Κορίτσι Άλλο (βάλτε σε κύκλο το φύλο σας)

ΤΑΞΗ: (Προσθέστε την τάξη σας, π.χ. Α)

Βάλτε σε κύκλο τη φατσούλα που σας προκαλεί καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:

Ερωτήσεις	Συμφωνώ απόλυτα	(Βάλτε σε κύκλο)			Διαφωνώ απόλυτα
Τα παιχνίδια μου άρεσαν					
Προτιμώ να παίζω τέτοια παιχνίδια					
Διασκέδασα με τα παιχνίδια					
Ανυπομονώ να ξαναπαίζουμε τέτοια παιχνίδια					
Χαίρομαι να παίζω με όλους τους/τις συμμαθητές/τριές μου					
Μου αρέσει να είμαι διαφορετικός/ή από τους συμμαθητές/τριές μου					
Δεν με πειράζει που οι συμμαθητές/τριές μου είναι διαφορετικοί/ές από εμένα					
Υπάρχουν μερικοί/ές συμμαθητές/τριές μου που δεν θέλω να παίζω μαζί τους επειδή είναι διαφορετικοί/ές από εμένα					

Τι σημαίνει για σένα διαφορετικός/ή (βάλε ένα ή/και περισσότερα Χ στα κουτάκια):

- Άλλο χρώμα δέρματος από το δικό μου

☐
- Άλλα χαρακτηριστικά προσώπου από το δικό μου

☐
- Άλλη γλώσσα από αυτή που μιλάω εγώ

☐
- Γεννήθηκαν σε άλλη χώρα από αυτή που γεννήθηκα εγώ

☐
- Έχουν άλλο φύλο από το δικό μου

☐

Βάλε ένα Χ στο τετραγωνάκι για κάθε ένα παιδί που επιλέγεις. Σε κάθε ερώτηση μπορείς να βάλεις όσα Χ θέλεις.

Θέλω να παίζω με τον/την:

Μου αρέσει να κάνω παρέα με:

Προτιμώ να γνωρίσω τον/την:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Arends-Toth, J. & Van de Vijver, F. J. R. (2003). Multiculturalism and acculturation: Views of Dutch and Turkish-Dutch. *European Journal of Social Psychology*, 33, 249-266.
- Banks, J. A., & Banks, C. A. M. (Eds.) (2019). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. John Wiley & Sons.
- Banks, J. A. (2008). *An introduction to multicultural education* (4th ed.). Allyn & Bacon.
- Barbarash, L. (2009). *Spiele rund um die Welt. Interkulturelle Ideen für Sportunterricht und Freizeit*. Mólheim a.d.R.: Verlag an der Ruhr.
- Bennett, C.I. (2003). *Comprehensive multicultural education: Theory and practice*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Bennett, M. (1993). Towards ethnorelativism: A development model of intercultural sensitivity. In *Education for the intercultural experience*, ed. M. Paige, 21–71. Yarmouth: Intercultural Press.
- Bennett, M. J. (Ed.). (1998a). *Basic concepts of intercultural communication: A reader*. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Bennett, M. J. (1998b). Intercultural communication: A current perspective. In M. J. Bennett (Ed.), *Basic concepts of intercultural communication: A reader* (pp. 1– 34). Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Bennett, M. J., & Castiglioni, I. (2004). Embodied ethnocentrism and the feeling of culture: A key to training for intercultural competence. In D. Landis, J. Bennett & M. Bennett (Eds.), *Handbook of intercultural training* (3rd ed, pp. 249–265). Thousand Oaks: Sage.
- Byram, M., Gribkova, B. & Starkey, H. (2002). *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching. A Practical Introduction for Teachers*. Strasbourg: Council of Europe.
- Byram, M. & Tost Planet, M. (2000). Introduction. In M. Byram & M. Tost Planet (Eds.), *Social Identity and the European Dimension: Intercultural Competence Through Foreign Language Learning* (pp. 11-16). Graz: Council of Europe.
- Chen, G.M. & Starosta, W.J. (1998). A review of the concept of intercultural awareness. *Human Communication*, 2, 27-54. available at http://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1036&context=com_facpubs.
- Chen, G.M. & Starosta, W.J. (2000). The Development and Validation of the Intercultural Sensitivity Scale. *Human Communication*, 3, 2-15. available at http://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1035&context=com_facpubs.
- Chiriac, A., & Panciuc, L. (2015). Intercultural Education. Objectives, Values and Perspectives. available at <https://conference.pix-elonline.net/NPSE/files/npse/ed0004/FP/1426-NTST861-FP-NPSE4.pdf>.
- CLEMENTS, R. L & KINZLE, S. (2002). *A MULTICULTURAL APPROACH TO PHYSICAL EDUCATION: PROVEN STRATEGIES FOR MIDDLE AND HIGH SCHOOL*. HUMAN KINETICS.
- COMPASS. (2015). Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες. Έκδοση: Συμβούλιο της Ευρώπης. Ελληνική έκδοση: ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων. <https://www.openbook.gr/compass/>.
- Con-Powers, M., Cross, A.F., & Traub, E.K. (2006). *The Universal Design for Early Childhood Education. Moving forward for All Children*.
- Beyond the Journal. Young Children on the web. available at <https://fpg.unc.edu/sites/fpg.unc.edu/files/resources/presentations-and-webinars/ConnPowersBTJ%281%29.pdf>.
- CULPEER 'ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΕΝΤΑΞΗ, ΣΕΣΧΟΛΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΝΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ'. ERASMUS+, KA2 PROJECT. [HTTPS://CULPEER.EU/IMAGES/DOCUMENTS/RESOURCES/OER/CULTURAL-AWARENESS-AND-EXPRESSION.PDF](https://culpeer.eu/images/documents/resources/oer/cultural-awareness-and-expression.pdf).
- Cunha T. & Gomes R. (2009). Against the waste of experiences in intercultural learning, in *Intercultural Learning in European Youth Work: Which Ways Forward? Seminar Report by Ingrid Ramberg*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 86-101.
- CUSHNER, KENNETH. (2011). INTERCULTURAL RESEARCH IN TEACHER EDUCATION: AN ESSENTIAL INTERSECTION IN THE PREPARATION OF GLOBALLY COMPETENT TEACHERS. *ACTION IN TEACHER EDUCATION*. 33. 10.1080/01626620.2011.627306.
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10, 241-266. doi: 10.1177/1028315306287002.

Dyson, B. (2001). Cooperative learning in an Elementary Physical Education Program. Journal of Teaching in Physical Education. <https://doi.org/10.1123/jtpe.20.3.264>.

Dyson, B., & Rubin, A. (2003). How to implement cooperative learning in your elementary physical education program. Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 74, 48–55.

"Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010" βασικά μηνύματα του Συμβουλίου και της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο — Κοινή ενδιάμεση έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την εφαρμογή του λεπτομερούς προγράμματος των επακόλουθων εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη (OJ C, C/104, 30.04.2004, p. 1, CELEX: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004XG0430\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004XG0430(01))).

Essinger, H. (1990). Interkultureller Erziehung in multiethnischen Gesellschaften. Die Bruecke, 52, 22-31.

Fantini, A. E. (2009). Assessing Intercultural Competence. Issues and Tools. In D.K. Deardorff (Ed.), The SAGE Handbook of Intercultural Competence (pp. 456-476). U.S.: SAGE Publications, Inc.

Gay, G. (2000). Preparing for Culturally Responsive Teaching. Journal of Teacher Education, Vol. 5, No. 2, March/April.

Hammer, M. R., Bennett, M. and Wiseman, R. (2003). Measuring intercultural sensitivity: The intercultural development inventory. International Journal of Intercultural Relations 27: 421–443.

Hammer, M.R. (2009). The Intercultural Development Inventory (IDI). available at <http://teacherscollegecollaborative.org/wp-content/uploads/2017/02/Handout-3-POSTERS-Feb-2-2017.pdf>

Hellison, D.R. (2003). Teaching Responsibility Through Physical Activity. available at https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/online-Book/a4K2x4_Teaching_Responsibility_Through_Physical_Activity.pdf

Herlo, Dorin. (2017). Intercultural learning environment in “Aurel Vlaicu” University. Journal Plus Education. 19. 31-39. 10.24250/jpe/1/2018/DH2.

Hofmann, E.-M. & Rodloff, S.(2002). Gespielt wird auf der ganzen Welt. Seelze: Kallmeyersche.

Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world. (2012) Josef Huber(ed.) Council of Europe. available at <https://rm.coe.int/intercultural-competence-for-all/16808ce2>

Jin, L., and M. Cortazzi. (2013). Researching intercultural learning. Hampshire: Palgrave Macmillan.

Leeman, Y.A. M. (2003). School Leadership for Intercultural Education. Intercultural Education, 14, 31-45. available at <http://dx.doi.org/10.1080/1467598032000044638>

Lieberman L., & Greiner M, (2019). Infusing universal design for learning into physical education professional preparation programmes. Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 90:6, 3-5.

Loosemore, M., & Muslmani, H. (1999). Construction project management in the Persian Gulf: inter-cultural communication. International Journal of Project Management, 17, 95-100.

Matveev A. (2017). Intercultural Competence in Organizations. A Guide for Leaders, Educators and Team Players. Springer International Publ., Switzerland. DOI 10.1007/978-3-319-45701-7

Meyer, Anne & Rose, David & Gordon, David. (2014). Universal Design for Learning: Theory and practice. Cast Incorporated.

Perry L. & Southwell L. (2011). Developing intercultural understanding and skills: models and approaches. Intercultural Education, Vol., 22, No. 6, 453-466.

Rapp, W. H. (2014). Universal Design for Learning in Action: 100 Ways to Teach All Learners. Brookes Publishing.

Sandu, O., & Lyamouri-Bajja, N., 2018. The Council of Europe’s Training T-Kit 4 “InterCultural Learning”. [pdf] available at <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Sportjugend NRW im Landessportbund (2005). NRW e.V. (Hrsg.): Arbeitshilfe Spiele spielen. 4. überarbeitete Auflage. Duisburg, Eigenverlag.

Trompenaars F. and Hampden-Turner C. (1997), Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business (second edition), McGraw-Hill, New York.

Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2005). Contribution of School Programmes to Physical Activity Levels and Attitudes in Children and Adults. Sports Medicine, 35, 89-105. available at <http://dx.doi.org/10.2165/00007256-200535020-00001>

UNESCO (2002), The Universal Declaration on Cultural Diversity, available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127162e.pdf> Valencia, A. A. (1992). Multicultural education: Contemporary perspectives and orientations for teachers and counselors. Journal of Multicultural Counseling and Development, 20, 132–142.